

La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona, a examen

UTILITZACIÓ DEL MODEL ADEG I ANÀLISI
DELS RESULTATS PEL PERÍODE 2004-2013

**Diputació
Barcelona**

La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona, a examen. Utilització del model adEg i anàlisi dels resultats pel període 2004-2013

Autor: David Moreno i Lobera. Enginyer en Informàtica i Diplomat en Estadística
Activa Prospect SL (Research & Solutions) www.activaprospect.cat

Diputació de Barcelona
Àrea de Desenvolupament Econòmic Local
Gerència de Serveis de Promoció Econòmica i Ocupació
Oficina Tècnica d'Estratègies per al Desenvolupament Econòmic

Recinte Maternitat. Pavelló Mestral
Travessera de les Corts, 131-159. 08028. Barcelona
Telèfon 93 404 94 71
o.estrategiesde@diba.cat
<http://www.diba.cat/promoeco>

Diputació de Barcelona
Setembre de 2014

ÍNDEX

Presentació	1
La competitivitat territorial: conceptes i operativització	3
Resultats: Índex 2014 de competitivitat comarcal.....	11
Visió de conjunt de la província	17
Perfils comarcals	21
ALT Penedès.....	21
ANOIA.....	29
BAGES.....	36
BAIX LLOBREGAT	44
BARCELONÈS.....	53
BERGUEDÀ.....	61
GARRAF.....	69
MARESME	77
OSONA	85
VALLÈS OCCIDENTAL.....	93
VALLÈS ORIENTAL.....	101
Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.....	109
Annex 2 Fonts i definicions	113
Índex de taules, mapes i gràfics	115
Bibliografia i fonts consultades.....	117

PRESENTACIÓ

En els darrers anys l'interès per l'augment de la competitivitat territorial ha esdevingut un dels elements principals en la definició d'estratègies de desenvolupament econòmic. En base a aquest interès, molts territoris estan cercant àmbits on poder incrementar la seva competitivitat per tal desenvolupar-se econòmicament i socialment. El primer pas per poder definir aquestes estratègies és la mesura de la posició competitiva actual del territori.

L'objectiu d'aquesta publicació és contribuir a la definició i la implementació de polítiques de competitivitat i de desenvolupament local a la demarcació de Barcelona a nivell comarcal. En base a aquest objectiu es presenta un model quantitatiu de mesura de la competitivitat comarcal, en què a través d'un índex sintètic que analitza diferents factors i indicadors, s'identifiquen aquells que determinen l'avantatge competitiva de les comarques i aquells que poden frenar el seu desenvolupament. Aquest procés es duu a terme comparant totes les comarques en cadascun dels factors i indicadors en que s'ha desglossat el model. Per a les comarques de la província, el treball descriu quins són els elements clau del model de competitivitat actual i planteja estratègies per incrementar la seva competitivitat.

Per tal de identificar aquells elements clau que poden millorar la posició competitiva de les comarques i amb l'objectiu de guiar i fer un seguiment de les estratègies a impulsar, l'Oficina Tècnica d'Estratègies per al Desenvolupament Econòmic de la Diputació de Barcelona ha impulsat la publicació i difusió d'aquesta publicació, que representa una ampliació a la resta de comarques de la demarcació de les anàlisis que l'Associació d'Empresaris de l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf (adEg) realitza des de 2004 per a les comarques del Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès.

Així, amb la publicació d'enguany, es compleixen 10 edicions des que l'índex adEg es va publicar per primer cop i es consolida com un dels instruments de referència en l'anàlisi de la competitivitat de les comarques catalanes. Des dels seus inicis ha comptat amb l'assistència tècnica de la consultora Actíva Prospect, que s'ha encarregat del seu disseny i actualitzacions posteriors.

D'altra banda, cal assenyalar que, tot i que l'objectiu principal és donar suport a la presa de decisions en l'àmbit de la planificació estratègica territorial, l'instrument també és útil en el procés de decisió de localització de les empreses ja que es tenen en compte elements com les infraestructures de transport i de telecomunicacions, la disponibilitat de mà d'obra qualificada, l'accessibilitat als mercats, els serveis de suport a la producció, la disponibilitat de sòl, etc.

El treball presenta els resultats pel període 2013. En una primera part es mostren els resultats globals de l'índex i de les principals dimensions que el componen pel conjunt de comarques catalanes, establint un rànquing comarcal de competitivitat i obtenint el comportament de cada comarca per cada dimensió analitzada. En una segona part, es porta a terme una visió de conjunt de la demarcació i, en un tercer apartat, s'analitzen en detall els punts forts i febles del model de competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona i s'apunten algunes recomanacions per tal que les institucions implicades en el desenvolupament competitiu d'aquestes comarques (associacions empresarials, administracions públiques, institucions de recerca i innovació i empreses) puguin prioritzar i definir millor les seves intervencions.

El document està estructurat en quatre grans blocs. El primer, a mode d'introducció, descriu els principis i conceptes subjacents a la definició i a l'operativització de l'índex. El segon presenta els resultats de l'índex i analitza els valors obtinguts per les comarques, així com la seva evolució respecte les edicions anteriors. També presenta els resultats

La publicació va adreçada a les institucions responsables de la millora de la competitivitat de les comarques però també a empreses que volen decidir la localització més idònia

El treball proporciona la posició que ocupen les 41 comarques catalanes en relació a un rànquing global de competitivitat i també en cadascun dels factors de competitivitat analitzats

La informació proporcionada permet fer una anàlisi dels determinants de la competitivitat de les comarques catalanes, identificant aquells factors on es presenten majors avantatges

Es realitza una anàlisi en profunditat els determinants de la competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona, identificant el model de desenvolupament subjacent i les possibles estratègies a desenvolupar per millorar la competitivitat

parcials per cada dimensió de l'índex, de forma que es poden elaborar diagnosis comarcals en base als resultats presentats per a cadascuna de les 41 comarques catalanes. Per acabar aquesta anàlisi més general del panorama comarcal català, es presenta el mapa de la competitivitat, on es poden observar diferents zones geogràfiques en relació a la posició competitiva que ocupen. Un tercer bloc on es fa una visió general de l'evolució en el rànquing i dels elements que comparteixen les diferents comarques de la demarcació. El quart bloc, agrupat en onze apartats, presenta la situació competitiva i l'evolució dels factors de competitivitat a les onze comarques de la demarcació. Per acabar, en els annexos, es pot trobar la descripció dels indicadors, les fonts i definicions utilitzades i la bibliografia consultada, per si es vol aprofundir en la temàtica. Així, es defineixen els 45 indicadors utilitzats en el model i es realitzen els aclariments metodològics necessaris per a la correcta interpretació de l'índex i de les seves dimensions.

LA COMPETITIVITAT TERRITORIAL: CONCEPTES I OPERATIVITZACIÓ

El model d'anàlisi de competitivitat territorial de les comarques catalanes

El concepte de competitivitat és un concepte polièdric, pel qual hi ha diferents aproximacions possibles: des del punt de vista territorial, sectorial i empresarial. Aquestes aproximacions s'han desenvolupat des dels inicis de l'anàlisi econòmica, quan els economistes clàssics identificaven quatre grans factors: el sòl, el capital, els recursos naturals i el treball. Tanmateix, al llarg dels anys, s'han anat introduint diferents aspectes, esdevenint la competitivitat un concepte bastant més complex, tal i com s'entén en l'actualitat.

Així, a finals del segle XIX, s'incideix en la importància del paper dels emprenedors i de la gestió empresarial, com a factors clau de la competitivitat. Posteriorment, a mitjans del XX, es posa de relleu la importància de l'educació i la innovació tecnològica, com a factors subjacents del creixement econòmic. Actualment, el concepte s'ha ampliat encara més, introduint-hi el "coneixement" com un dels factors claus.

La complexitat del concepte, així com el seu caràcter multidimensional, fan que se'n puguin trobar diverses definicions. En aquest sentit, els diferents organismes internacionals que s'encarreguen d'analitzar la competitivitat a nivell mundial aporten la seva pròpia definició:

- *IMD (World Competitiveness Yearbook)*: La competitivitat és l'habilitat d'una nació per crear i mantenir més valor afegit a les seves empreses i més prosperitat pels seus habitants.
- *World Economic Forum (Global Competitiveness Report)*: La competitivitat és l'habilitat d'un país per assolir elevades taxes de creixement del PIB per càpita.
- *European Commission (Competitiveness Advisory Group)*: La competitivitat implica elements de productivitat, eficiència i rendibilitat. Però no és una finalitat per si sola. És una forma d'elevat el nivell de vida i d'incrementar el benestar social. Generalment, incrementant la productivitat i l'eficiència, en el context de l'especialització internacional, la competitivitat proveeix les bases per augmentar els salaris de les persones (excloent la inflació).
- *OCDE*: La competitivitat és el grau en què una nació pot, sota les condicions de lliure mercat, produir productes i serveis que assoleixin els estàndards dels mercats internacionals, al mateix temps que estimula el manteniment i l'expansió dels ingressos reals dels seus habitants a llarg termini.

Segons el que es desprèn d'aquestes diferents definicions, la competitivitat es revela com un concepte aplicable no solament a les empreses o als sectors econòmics, sinó que també es pot utilitzar per a l'anàlisi d'espais geogràfics.

Sota aquesta òptica, la productivitat de les empreses està íntimament relacionada amb les condicions de l'entorn immediat en el que operen o economies externes. Per exemple, quan més sofisticades són les estratègies empresarials i els sistemes de producció, més necessari és tenir una oferta laboral amb més alta qualificació, major informació, millors infraestructures, millors proveïdors, millors centres de recerca i innovació, etcètera. La provisió d'aquests factors generen rendiments creixents a les empreses localitzades als territoris ja que redueix els cost dels factors de producció i genera economies d'escala.

El model utilitzat (índex adEg) precisament fa una anàlisi de les condicions que ofereix l'entorn comarcal que afavoreixen la competitivitat de les empreses i n'estableix un rànquing comarcal.

L'elaboració de l'Índex adEg, en la seva primera edició, de l'any 2004, va suposar una experiència pionera a Catalunya pel que fa al desenvolupament del concepte de competitivitat des de l'òptica territorial i a l'establiment de models d'anàlisi operativa dels factors que la componen.

En el seu moment, en la definició de l'Índex es van tenir en compte els treballs desenvolupats per diferents equips d'economia aplicada en l'àmbit català i espanyol. No obstant, a diferència d'altres experiències, el plantejament de l'Índex es caracteritzava per considerar, a més d'aquells factors tradicionalment analitzats pels models més centrats en els factors econòmics, aspectes relacionats amb qüestions socials o ambientals, en la línia dels plantejaments de

l'Estratègia de Lisboa i l'Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'Economia catalana.

En l'edició de 2009, a partir de la reflexió realitzada durant les sis edicions anteriors, es va realitzar un canvi metodològic d'una certa entitat¹. Així, mirant de seguir la línia encetada però, al mateix temps, introduint aspectes de millora al model, es va fer un plantejament que s'inspira en els treballs sobre l'anàlisi de la competitivitat realitzats per *Michael Porter*, i el seu "Diamant de la Competitivitat"², on s'operativitza el concepte de competitivitat, amb plantejaments aplicables a diferents contextos i fenòmens socials. També es van tenir en compte els darrers treballs i els últims avenços pel que fa a l'operativització del concepte, sobretot en l'anàlisi de la competitivitat regional europea³.

Partint d'aquestes consideracions, en el model d'anàlisi que s'aplica a partir de l'edició de 2009 de l'índex, la competitivitat queda operativitzada a través dels deu factors següents:

1. Sostenibilitat social
2. Sostenibilitat medi ambiental
3. Qualificació dels recursos humans i recursos d'educació i formació professional
4. Infraestructura de transport i comunicacions
5. Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica
6. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures
7. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació
8. Innovació, desenvolupament tecnològic
9. Volum de mercat i d'activitat
10. Esperit emprenedor i dinamisme empresarial

Des del punt de vista operatiu, cada dimensió de la competitivitat està constituïda per una sèrie d'indicators, de manera que els resultats provenen de la combinació equilibrada dels elements de competitivitat que configuren els diferents factors. Aquests alhora estan formats per un conjunt de 45 indicators.

Factors de competitivitat (edicions 2004-08)	Núm. Indicators	Factors de competitivitat (revisió 2009)	Núm. Indicators
1. Cohesió demogràfica i territorial	6	1. Sostenibilitat social	4
2. Qualificació de la mà d'obra	2	2. Sostenibilitat medi ambiental	7
3. Transport i comunicacions	2	3. Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional	5
4. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	5	4. Infraestructura de transport i comunicacions	5
5. Innovació, desenvolupament tecnològic	3	5. Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	3
6. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	2	6. Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	3
7. Ambient i dinàmica de negocis	3	7. Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	6
8. Provisió de sòl	2	8. Innovació, desenvolupament tecnològic	4
		9. Volum de mercat i d'activitat	4
		10. Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	4
Total indicators	25	Total indicators	45

Així, cada dimensió està aproximada a partir d'un mínim de 3-4 indicators, que analitzen els factors de competitivitat des de perspectives diverses. Tanmateix, tot i la millora registrada els darrers anys en la disponibilitat de les estadístiques oficials, la qualitat de les fonts estadístiques és encara variada, i es continuen detectant buits a l'hora d'aproximar determinats aspectes de la competitivitat, per la qual cosa, unes dimensions estan millor representades que d'altres. D'altra banda, la periodicitat de les dades també suposa una certa dificultat, ja que no totes les dades

¹ Els detalls dels canvis metodològics introduïts es poden consultar en l'edició de 2009 al web de l'adEg.

² Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

³ Veure bibliografia de referència.

s'actualitzen de forma anual. En aquest sentit, 29 indicadors s'han calculat amb dades de 2013, 12 amb dades de 2012, 1 amb dades del 2010 i 3 amb dades de 2007.

A partir de l'edició de 2009 s'ha utilitzat una nova mètrica per a construir l'índex amb l'objecte de millorar la precisió i permetre analitzar les distàncies entre comarques, que l'anterior sistema - basat ordenació cardinal dels indicadors - no permetia. Així, l'*Índex adEg*, que amb anterioritat només permetia ordenar les comarques, des de 2009 permet ordenar i, al mateix temps, mesurar les distàncies existents entre totes elles.

En l'edició 2011 s'han introduït dos canvis metodològics. En primer lloc, s'ha substituït la font que proporcionava el percentatge de titulats superiors, que era amb referència al 2007, per una més actualitzada. Més concretament el canvi ha estat el de la substitució de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya pel Baròmetre de la Comunicació i la Cultura. Aquesta darrera font s'actualitza amb caràcter anual, mentre que l'anterior era una operació estadística puntual substituïda dels censos de població que es realitzen cada 10 anys. També permet circumscriure el nivell d'instrucció al col·lectiu en edat de treballar, mentre que l'anterior font incorporava a una població més àmplia, desvirtuant els objectius d'anàlisi. Amb aquest canvi, es podrà obtenir una imatge molt més actualitzada i afinada del nivell d'instrucció de la població any a any. El segon canvi introduït ha afectat als indicadors relacionats amb l'accés als mercats. Aquests en edicions anteriors estaven calculats a partir de les distàncies en kilòmetres, mentre que en l'edició 2011 s'utilitza la distància en temps. És a dir, el temps que es tarda en recórrer els trams entre capitals de comarca i a les principals infraestructures de comunicació. D'aquesta manera s'aproxima amb més precisió al concepte que es vol mesurar, ja que es té en compte la qualitat de les vies de comunicació (si són vies ràpides o no).

Factors de competitivitat		Indicador
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys. 2013.
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%). 2013.
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%). 2007.
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es). 2013.
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants. 2013.
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3). 2012.
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3). 2012.
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/cia). 2012.
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%). 2012.
		Residus industrials per Km2 (Tn). 2012.
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%). 2012.
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants. 2013.
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys. 2012.
		Percentatge de titulats superiors (%). Mostra 2010-12.
		Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%). 2007.
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%). 2007.
		Infraestructura de transport i comunicacions
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants. 2013.
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%). 2013.
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros). Acumulat 2007-2010.
		Percentatge de llars amb banda ampla (%). 2013.
		Autobusos per Km2. 2012.
		Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%). 2012.
		Percentatge de sòl urbanitzable (%). 2012.
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%). 2013.
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants. 2013.
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants. 2013.
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants. 2013.
	Avantatges distributives	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km). 2013.
		Distància en minuts a l'eix viari principal. 2013.
		Distància mitjana al mercat final català (Km). 2013.
		Densitat de població (habitants/Km2). 2013.
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%). 2013.
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%). 2013.
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants. 2013.
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants. 2013.
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants. 2013.
		Índex de diversificació productiva. 2013.
		Volum de mercat i d'activitat
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats). 2012.
		Percentatge d'empreses (%). 2013.
		Variació de la població (interanual) (%). 2012-2013.
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants. 2013.
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial
		Número d'empreses per 1.000 habitants. 2013.
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants. 2013.
		Variació en l'ocupació (interanual) (%). 2012-2013.
		Variació en les empreses (interanual) (%). 2012-2013.

Notes: Els indicadors ombrejats corresponen als introduïts en la revisió del model.

L'Índex global s'obté a partir de l'agregació ponderada de cadascun dels factors i indicadors. La mètrica es complementa, per tant, amb un sistema de ponderacions dels factors i els indicadors. Els pesos de cadascun dels factors han estat definits per part d'un equip assessor, format per membres de la Junta directiva de l'adEg i per l'equip d'Activa Prospect. També, s'ha afegit un sistema de ponderacions a nivell d'indicadors. Així, en indicadors, s'han assignat pesos diferents en funció de la importància donada a cadascun d'ells i de la seva qualitat. No obstant això, en la majoria dels casos, el pes atorgat a cada indicador ha estat el mateix.

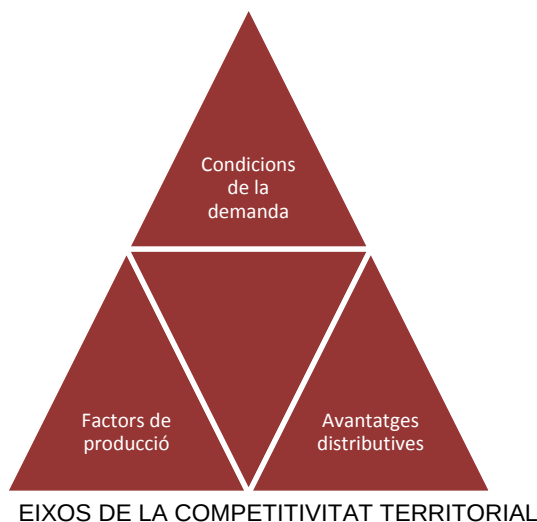
L'assignació d'aquests pesos s'ha fet sota uns criteris que responen a un model concret i, per tant, a uns determinats judicis de valor. En aquest sentit, és considera molt important la generació de serveis avançats així com de productes amb un important component tecnològic. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són els aspectes relacionats amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, el model es basa en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, s'hi reforcen també aquells factors que poden incidir més en una major o menor competitivitat en aquest context, com ara les infraestructura de transport i comunicacions, l'accés als mercats o la disponibilitat de pols i infraestructures de desenvolupament.

Condicions per la competitivitat territorial

En el context actual de contracció de les economies comarcals, la rivalitat entre els territoris per l'atracció d'inversions privades, de fons públics, de turistes o d'activitats de renom, s'aguditzava amb l'objectiu d'incrementar els seus recursos locacionals que a mig i llarg termini generin economies externes d'escala i d'abast per a les seves empreses i sectors més rellevants. Així, els territoris competeixen per les inversions que propiciïn el seu creixement econòmic, que generin ocupació o que afavoreixin la producció.

En aquest marc, els determinants de la competitivitat territorial són les condicions o entorn que ofereixen els territoris (en aquest cas delimitats per les comarques) per l'eficiència microeconòmica de les unitats productives. Són avantatges que no es generen dins l'empresa i les condicions del seu entorn més immediat són el que s'anomenen economies externes. En base a aquestes externalitats, els avantatges competitius que ofereixen els territoris es poden agrupar en tres grans eixos:

- 1) els factors de producció que condicionen l'aparició i desenvolupament de clústers regionals, que són resultat de les economies d'aglomeració. Aquests territoris presenten avantatges fruit de la interacció entre agents productius localitzats de forma concentrada.
- 2) els factors que contribueixen a les avantatges distributives.
- 3) els factors que determinen les condicions de la demanda.

Les economies derivades d'una estructura espacial concentrada afavoreixen l'aparició d'economies d'escala (ja que es pot produir a un menor cost) i reforcen l'esquema de localització aglomerat en el que es produeix una concentració espacial de l'activitat i dels factors de producció. De fet, els clústers són fruit de la concentració d'empreses que, al seu torn, generen economies de localització. Aquestes economies externes són conseqüència de la possibilitat de compartir mercats de treball qualificats conjunts, serveis i subministres especialitzats i de compartir i difondre coneixement i/o tecnologies. D'altra banda, l'existència d'un entorn urbà en el que existeix una elevada concentració de població afavoreix l'existència de bones infraestructures, la formació de la població o els serveis institucionals, aspectes que també són determinants pel desenvolupament de l'activitat i la competitivitat de les empreses. Aquestes externalitats s'anomenen economies d'urbanització. Tanmateix, la manca de determinats factors com són el sòl i l'espai per l'activitat econòmica, els recursos naturals, o el capital, poden frenar la concentració d'activitat i el desenvolupament d'aquests clústers.

Altres avantatges competitius tenen a veure amb l'economia espacial i la naturalesa geogràfica dels territoris. Són les avantatges distributives i estan relacionades amb les condicions que ofereixen els territoris per a la distribució dels seus

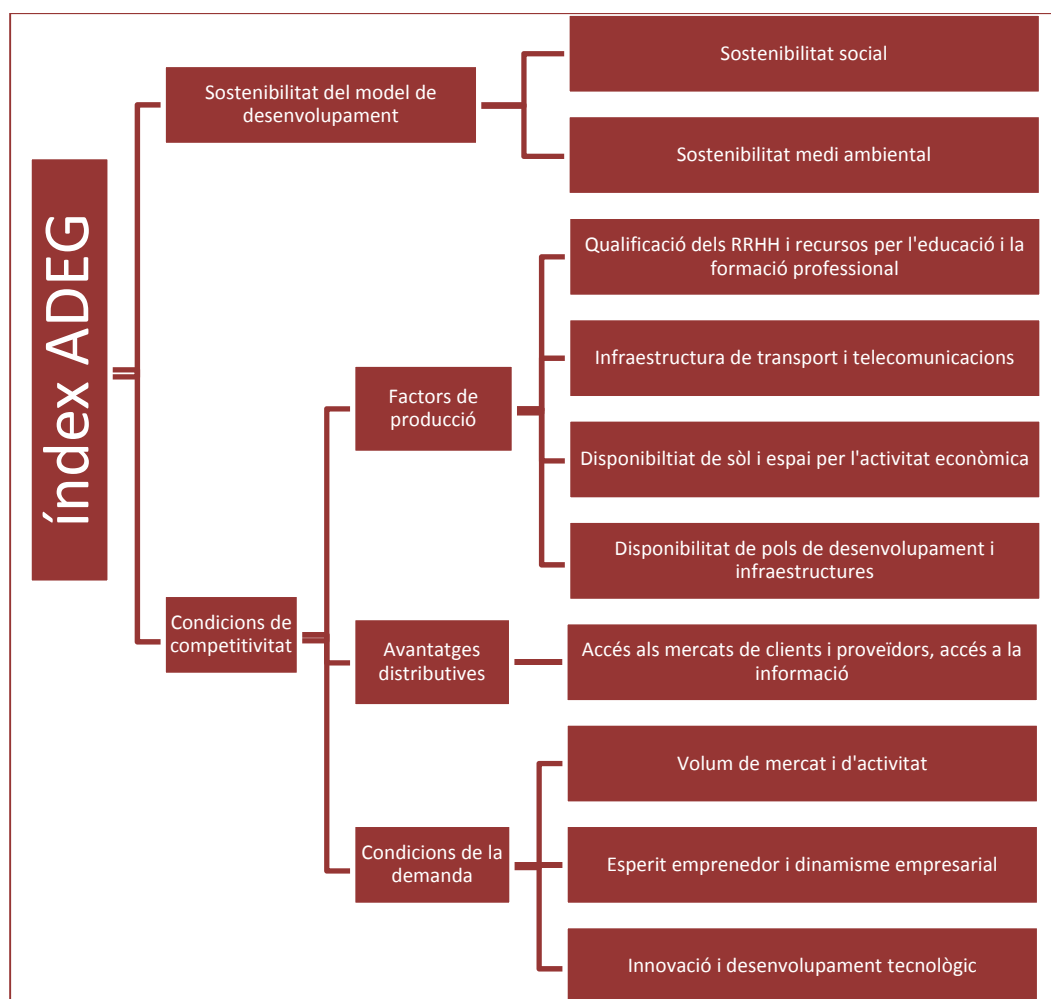
productes i serveis. Per exemple, la seva posició geogràfica, les connexions amb l'exterior, les infraestructures i els serveis de transport, etc. Normalment, els territoris afavorits per la seva posició geogràfica respecte els mercats registren una elevada productivitat i les forces d'aglomeració generen cercles virtuoses que reforcen el seu desenvolupament.

Determinats béns i serveis no té sentit produir-los si no hi ha un mercat mínim que garanteixi la seva producció de forma eficient. Així, la dimensió del mercat interior dels territoris determina la capacitat d'atraure indústries i sectors productius que cerquen economies d'escala com a font de competitivitat. D'altra banda, les necessitats i les exigències dels mercats també influeixen en les condicions de la demanda (les empreses tenen que evolucionar per atendre a les necessitats dels seus clients), així com el creixement de la demanda interior, que es pot donar per un increment de la població, de les inversions empresarials o com a resultat de processos d'innovació. Un altre factor que pot modificar les condicions de la demanda és el grau d'internacionalització del teixit empresarial.

La construcció de l'índex

L'anàlisi dels factors explicatius de la competitivitat comarcal és una adaptació dels enfocaments sobre els avantatges competitius de les nacions i de les teories de localització de les activitats econòmiques. Tanmateix, aquesta visió econòmica del fenomen, s'ha complementat amb l'anàlisi de la sostenibilitat, tant social com medi ambiental, del model de desenvolupament local. Així, s'han incorporat a l'anàlisi elements com que el fet que el model econòmic i de desenvolupament comporti l'assoliment d'una elevada participació en el mercat laboral, una millora en la qualitat de l'ocupació i una gestió medi ambiental dels recursos naturals utilitzats.

En base a aquestes consideracions, l'índex determina la posició competitiva de les comarques catalanes a partir de la situació dels determinants del model de competitivitat i sostenibilitat territorial plantejat. El model analitza les 41 comarques catalanes a partir de 45 indicadors diferents. Aquests indicadors han estat agrupats en 10 subdimensions, les dues primeres centrades en la sostenibilitat del model de desenvolupament dels territoris i les altres vuit en les condicions de competitivitat, que al seu torn han estat agrupades segons si corresponen als factors de producció, a les avantatges distributives o a les condicions de la demanda. El model utilitzat i les dimensions i subdimensions utilitzades per analitzar la competitivitat de les comarques es resumeix en el gràfic següent:

S'aprofundeix més en aquestes temes metodològics en els Annexos 1 i 2 on es detallen els indicadors utilitzats i es descriuen les fonts i els conceptes utilitzats.

Model plantejat i utilització dels resultats

En l'operativització de l'índex s'han donat pesos diferents a cadascun dels factors que formen el model d'anàlisi. En aquest sentit, la disponibilitat de serveis avançats així com la generació d'activitat al voltant de serveis intensius en coneixement i de productes amb un important component tecnològic, s'han considerat estratègies de competitivitat a llarg termini que permeten consolidar i augmentar els avantatges competitius. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són les relacionades amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, també s'ha assignat un pes important als avantatges competitius distributius. És a dir, aquelles que es basen en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, tenen un pes important aquells factors que poden incidir-hi en major grau, com ara les infraestructures de transport i comunicacions i l'accés als mercats.

L'índex, per tant, permet aproximar-nos a les condicions que presenten els territoris per competir en una economia globalitzada i basada en serveis intensius en coneixement i en indústria d'alta tecnologia.

Dit això, és important tenir present en la interpretació dels resultats, que l'índex adEg no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques ni tampoc analitza la millora de les condicions de vida, que són en definitiva indicadors de resultats i d'impacte de com les unitats productives utilitzen els recursos i les avantatges que disposen. Aquest no és l'objectiu de l'índex i no s'inclouen, però es poden aproximar a partir de variables macroeconòmiques com l'ocupació, la producció, la inversió o la productivitat, la renda per càpita, la concentració de les rendes o altres de satisfacció de la població. Moltes d'elles són difícils d'aproximar en el context territorial en el que es planteja l'estudi: el context comarcal. Amb tot, s'han introduït en l'anàlisi, amb caràcter explicatiu, algunes d'aquestes variables (PIB i nivells de renda) per tal d'aprofundir en el model.

En conseqüència, una millor posició en relació als determinants de competitivitat de les comarques no sempre comporta un millor comportament econòmic i millores en els nivells de benestar. Aquests aspectes dependran de com s'hagin utilitzat aquests factors de cara a consolidar i augmentar els avantatges competitius (l'adequació de les estratègies i les inversions), del comportament de la resta de territoris i de l'impacte social i medi ambiental del model de creixement.

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats són les limitacions inherents a la unitat territorial adoptada: la comarca. En aquesta adaptació dels models que s'utilitzen a escala nacional i regional, és important tenir present, d'una banda, que els governs locals tenen poca capacitat d'influir en la formulació de polítiques macroeconòmiques (sobretot les fiscals, energètiques, laborals, etc.) i, de l'altra, que el treball i el capital tenen una major mobilitat a escala local.

Tot i aquests condicionants, l'exercici esdevé útil, atès que sí que es pot intervenir, o almenys tenir capacitat d'influir, en alguns aspectes a nivell comarcal en relació a les infraestructures viàries, a les infraestructures de telecomunicacions, a la disponibilitat de sòl, a l'educació i la capacitat pel treball, a la generació d'economies de localització (clústers), a la flexibilitat institucional, al desenvolupament d'agents que incentivin la cooperació, el diàleg i la formulació de polítiques, etc. De fet, el planejament estratègic també permet posar en pràctica polítiques i iniciatives beneficioses per l'estructura econòmica local (reestructuració i impuls de les activitats).

L'objecte final d'aquest treball és, doncs, ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les inversions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques de la demarcació. Així, amb aquesta publicació la Diputació de Barcelona pretén introduir elements per a la reflexió territorial que serveixin pel debat sobre les estratègies a emprendre en el futur i per fer el seguiment dels avenços assolits.

El sistema de posicions relatives (o rànquings) utilitzat és un sistema que, com s'ha demostrat, indueix a l'acció i al debat, atès que la comparació interterritorial ajuda a valorar si s'és competitiu o no en un determinat àmbit. Al mateix temps, les posicions sintetitzen, de forma molt entenedora, el lloc que ocupa cada comarca en els diferents àmbits analitzats. A partir d'aquestes posicions, és fàcil establir els punts forts i punts febles del model de competitivitat i portar a terme una diagnosi encertada de la situació.

Cal tenir en compte, tanmateix, que són els perfils comarcals els que realment permeten concretar com un territori defineix el seu model de competitivitat i les estratègies a desenvolupar, tal com demostra el fet que, amb els resultats del rànquing a la mà, unes condicions de competitivitat òptimes no sempre guarden una relació directa amb impactes positius en els nivells de benestar (en termes de renda per càpita) i augments de la productivitat. Cal tenir en compte, doncs, que la voluntat de l'índex és ajudar a definir les estratègies territorials en base als factors clau de desenvolupament de cada territori, però que l'ordenació resultant no deixa de ser un exercici economètric per tal d'aportar elements de debat i analitzar la realitat. No obstant, pot haver-hi territoris que siguin poc competitius en el marc global de competència internacional i basada en la nova economia, però que hagin desenvolupat estratègies de desenvolupament basades en factors de creixement endogen, que han comportat nivells de benestar elevats, com podria ser el cas d'algunes de les comarques pirinenques o d'altres comarques fora de l'àmbit metropolità on el model de competitivitat centrat en la internacionalització de l'economia i la producció de béns i serveis intensius en coneixement tenen menor sentit i són d'altres els models econòmics a desenvolupar.

Així, cal remarcar que des del punt de vista empresarial, no hi ha cap comarca que tingui una avantatge absoluta en totes les dimensions que han d'interessar els potencials inversors. Una empresa que cerca la proximitat als mercats, personal qualificat i estar en un ecosistema d'innovació, estarà interessada en una comarca diferent de la que cerca sòl industrial, força de treball mitjanament qualificada, bones infraestructures i serveis de transport per distribuir les seves mercaderies. Per aquest motiu, les comarques que apareixen al capdavant del rànquing en l'índex poden no ser atractives per a determinades empreses amb necessitats específiques diferents de les que són subjacents al model implementat. Amb tot, les comarques situades al capdavant de l'índex són les que responen a un ventall més ampli de necessitats potencials, ja que en definitiva es pondera un conjunt de factors que es tenen en compte a l'hora de determinar la localització de les inversions.

En base a aquestes consideracions, les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure i propiciar les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols: ja sia la disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica, la qualificació dels RRHH, les infraestructures de transport, l'accés als mercats, el volum de mercat, la qualitat medi ambiental, o qualsevol altre factor. Aquestes estratègies són, en definitiva, les que han de dirigir el creixement econòmic del futur.

RESULTATS: ÍNDEX 2014 DE COMPETITIVITAT COMARCAL

Rànquing comarcal de competitivitat

En l'edició 2013 es mantenen al capdavant del rànquing les mateixes quatre comarques que en l'edició anterior presentaven millors condicions per competir en el mercat global de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia. Així, el Barcelonès es manté en la primera posició, amb un clar lideratge respecte a les tres següents que presenten una millor posició competitiva, que són el Vallès Occidental (2a), el Baix Llobregat (3a) i el Tarragonès (4a).

Taula 1 Rànquing comarcal. 2003-2013

	Rànquing/41													Índex				
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Var. 2013-12		2009	2010	2011	2012	2013
	[1]													[1]				
Barcelonès	2	3	2	1	6	2	1	1	1	1	1	-		66,5	66,9	65,2	66,5	61,7
Vallès Occidental	1	1	1	2	1	1	3	3	2	2	2	-		47,6	48,2	47,3	47,4	46,5
Baix Llobregat	5	6	4	5	4	4	2	2	3	3	3	-		47,6	48,2	46,3	45,8	46,3
Tarragonès	3	2	3	4	2	3	5	4	5	4	4	-		44,2	45,5	42,6	45,5	46,0
Segrià	6	5	5	6	5	6	6	6	7	7	5	2		41,2	41,5	38,4	40,3	45,7
Gironès	4	4	6	3	3	5	4	5	4	5	6	-1		44,9	45,1	43,2	44,8	45,5
Vallès Oriental	7	7	7	8	7	7	7	7	6	9	7	2		40,3	41,3	41,5	38,5	41,9
Maresme	11	12	10	11	12	12	10	9	8	8	8	-		37,2	39,1	38,1	39,8	41,6
Baix Camp	9	8	8	7	8	8	11	10	10	10	9	1		36,6	38,9	36,6	37,5	40,3
Alt Camp	15	13	13	12	11	13	8	11	9	6	10	-4		37,8	38,2	37,4	41,2	40,0
Osona	10	11	12	13	13	11	12	13	14	14	11	3		36,3	36,4	34,2	36,5	39,7
Pla de l'Estany	19	20	18	17	19	18	9	8	11	12	12	-		37,2	39,5	36,6	36,9	37,5
Alt Empordà	13	14	14	15	14	15	18	17	17	16	13	3		31,7	32,7	32,6	34,9	36,6
Garraf	17	16	17	19	18	16	14	12	12	13	14	-1		35,5	37,0	35,9	36,6	36,0
Selva	16	17	16	16	15	22	16	16	15	15	15	-		32,9	33,4	33,5	35,6	36,0
Bages	8	9	9	9	9	9	15	15	16	17	16	1		33,2	34,2	33,2	34,6	35,5
Alt Penedès	12	10	11	10	10	10	13	14	13	11	17	-6		35,8	36,1	35,8	37,2	35,0
Urgell	21	18	19	18	17	14	19	22	21	19	18	1		31,6	31,4	30,5	33,3	33,8
Garrotxa	18	19	20	20	23	19	17	18	20	20	19	1		32,0	32,5	30,6	32,6	33,2
Solsonès	25	26	24	27	27	28	26	25	18	18	20	-2		27,6	29,1	32,3	34,3	33,0
Conca de Barberà	33	32	32	32	31	29	23	23	22	22	21	1		29,6	30,4	29,7	31,1	32,6
Baix Penedès	23	22	22	22	24	23	21	21	23	24	22	2		31,2	31,4	29,6	30,7	32,5
Baix Empordà	20	23	21	21	22	21	32	29	27	28	23	5		25,2	26,7	26,8	29,4	32,3
Ripollès	24	25	26	28	29	30	22	20	24	23	24	-1		29,9	31,6	29,4	31,1	30,8
Anoia	14	15	15	14	16	17	20	19	19	21	25	-4		31,3	31,7	30,8	31,8	30,8
Pla d'Urgell	28	24	27	24	21	20	25	30	28	27	26	1		28,2	26,5	26,3	29,6	30,0
Baix Ebre	22	21	23	23	20	25	27	24	25	26	27	-1		27,4	29,3	28,5	30,3	30,0
Segarra	32	27	28	26	25	24	24	26	26	29	28	1		28,3	28,7	26,8	29,3	28,9
Noguera	31	29	29	29	30	26	31	34	31	30	29	1		25,5	24,8	25,3	27,8	28,6
Cerdanya	26	28	25	25	26	27	35	31	30	25	30	-5		23,8	25,7	25,7	30,3	28,5
Berguedà	27	33	30	30	32	32	30	27	29	33	31	2		25,9	26,9	25,9	27,0	27,0
Alt Urgell	29	31	33	33	33	33	33	32	35	31	32	-1		25,2	25,6	24,3	27,5	26,6
Montsià	30	30	31	31	28	31	34	36	34	38	33	5		23,8	23,7	24,4	23,6	25,9
Val d'Aran	34	34	34	34	35	35	37	35	38	36	34	2		23,0	24,2	20,1	24,8	25,7
Ribera d'Ebre	36	39	37	36	36	37	29	33	33	34	35	-1		26,1	24,8	24,6	25,7	24,6
Garrigues	35	35	35	37	37	34	39	38	36	35	36	-1		21,0	21,0	21,5	25,0	24,5
Pallars Jussà	37	37	38	35	34	36	28	28	32	32	37	-5		27,1	26,9	25,2	27,4	24,2
Alta Ribagorça	39	38	39	39	38	40	40	40	37	39	38	1		20,2	19,3	21,3	22,9	21,7
Priorat	40	40	41	41	41	41	38	39	40	40	39	1		21,2	20,6	18,6	21,6	19,0
Pallars Sobirà	38	36	36	38	39	38	36	37	41	37	40	-3		23,3	22,4	18,4	24,3	18,8
Terra Alta	41	41	40	40	40	39	41	41	39	41	41	-		17,9	17,9	18,8	21,6	18,0

[1] Trencament de la sèrie degut a la revisió

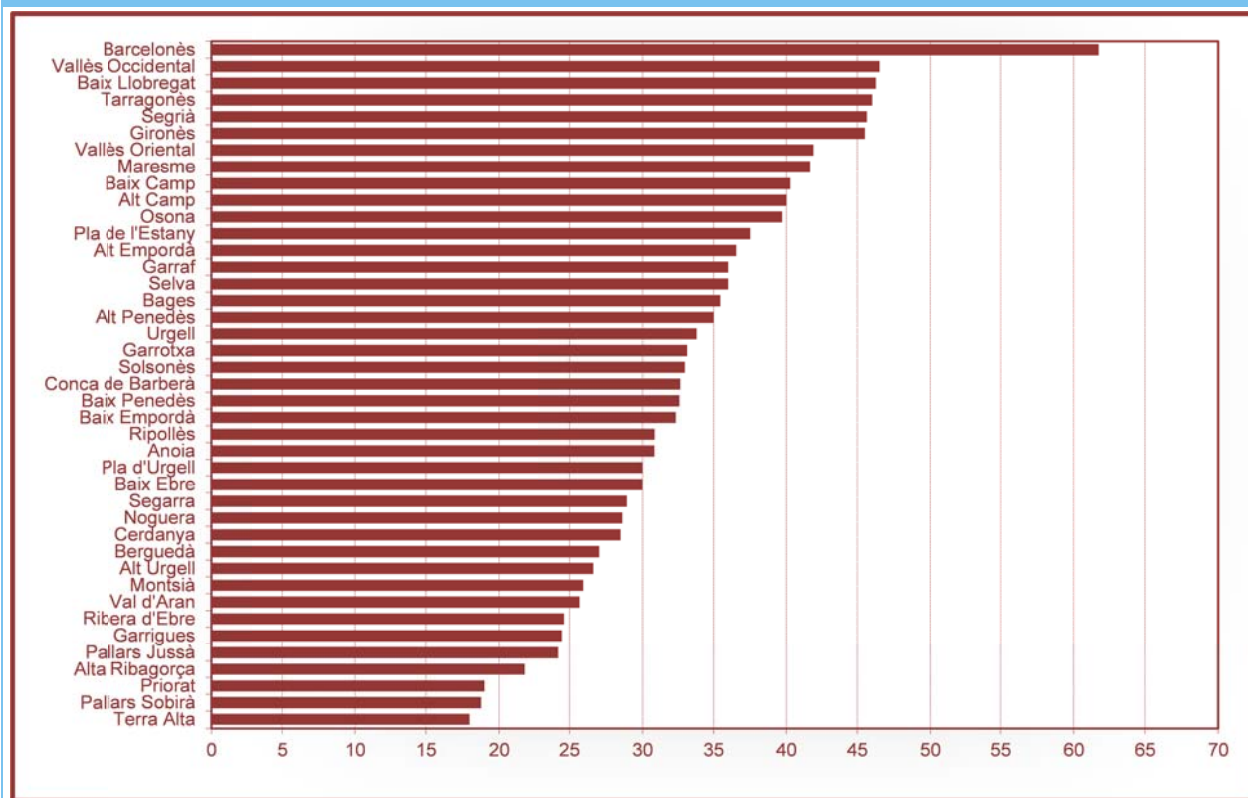
Font: Activa Prospect.

Les diferències són significatives entre el Barcelonès, que obté un valor en l'índex de 61,7 sobre 100⁴, i el Vallès Occidental, el Baix Llobregat i el Tarragonès, que registren un valor similar les tres de 46 punts. Respecte a l'edició anterior cal assenyalar que la millora registrada en el Segrià i el Gironès les situen a un sol punt de diferència (45 punts). Així, aquest grup de cinc comarques presentarien globalment unes condicions de competitivitat similars.

⁴ Amb la mètrica utilitzada en la construcció de l'índex, una comarca que presentés els millors paràmetres possibles en tots els indicadors obtindria una puntuació final de 100 en l'índex i la que menys un 0. La resta es mouen entre aquests dos valors en funció de la distància a cadascuna d'elles.

En les anteriors edicions, el Vallès Occidental i el Baix Llobregat havien registrat un valor superior en l'índex de competitivitat global configurant l'espai territorial del Principat més competitiu després del Barcelonès. Tanmateix, en les dues darreres edicions les comarques que són capitals provincials han registrat una evolució força positiva, mentre que el Vallès Occidental i el Baix Llobregat han retrocedit lleugerament en termes comparatius. També s'observa un retrocés en la competitivitat del Barcelonès, que passa d'un índex de 66,5 l'any 2012 a 61,7 l'any 2013 (4,7 punts menys, el segon descens més acusat, només per darrera del Pallars Sobirà que perd 5,5 punts).

Gràfic 1 Puntuació obtinguda en l'índex. 2013

Font: Activa Prospect.

El següent grup de comarques més competitives també presenten un posició global similar, són el Vallès Oriental, el Maresme, el Baix Camp i l'Alt Camp, amb una puntuació global d'entre 40 i 41,9 punts. Totes elles situades entre la posició 7 i 10. El Vallès Oriental millora dues posicions respecte l'edició 2012, recuperant la 7a posició d'edicions anteriors. En aquest grup es produeixen més canvis, l'Alt Camp perd les quatre posicions guanyades en l'edició anterior, el Baix Camp en guanya una i Osona en guanya tres. En termes comparatius, totes aquestes comarques -excepte l'Alt Camp- registren un guany en l'índex en termes absoluts. És a dir, obtenen una millor puntuació que en edicions anteriors.

Amb una puntuació d'entre 35-40 punts i una posició relativa entre l'11a posició i la 17a, se situen Osona (11a), el Pla de l'Estany, l'Alt Empordà, el Garraf, la Selva, el Bages i l'Alt Penedès (17a). Aquest grup de comarques registren també una millora en la puntuació global respecte edicions anteriors, excepte el Garraf i l'Alt Penedès. També registren una pèrdua de posicions relatives, el Garraf cau una posició i l'Alt Penedès sis. De fet, l'Alt Penedès és la comarca que registra un retrocés més important. Al seu torn, l'Alt Empordà en guanya tres i el Bages una posició.

En la part baixa de la classificació amb menys de 25 punts i les posicions 35 a 41, es troben les comarques de la Ribera d'Ebre (35a), les Garrigues, el Pallars Jussà, l'Alta Ribagorça, el Priorat, el Pallars Sobirà i la Terra Alta (41a). Totes aquestes comarques obtenen una puntuació pitjor que en l'edició passada, fet que apunta a un empitjorament en la seva posició competitiva global respecte el model de desenvolupament plantejat. El moviment en la classificació en aquest grup són generalitzats, el més significatiu són els dels dos Pallars. Així la comarca del Pallars Jussà perd cinc posicions, passa de la 32a a la 37a i el Pallars Sobirà passa de la 37a a la 40a, perd tres posicions.

Determinació dels avantatges competitius de les 41 comarques catalanes

Amb l'objectiu de poder determinar per a cada comarca quins són els factors que determinen les seues avantatges competitius, es presenten a continuació les puntuacions obtingudes en cadascuna de les dimensions analitzades. Aquesta informació permet veure quines condicions de competitivitat ofereix cada comarca en cadascun dels factors utilitzats en el model en base a la puntuació obtinguda en l'índex i la posició que ocupa al rànquing.

Taula 2 Puntuació obtinguda en cadascun dels factors. 2013

	FACTORS DE SOSTENIBILITAT				FACTORS DE COMPETITIVITAT						
					Factors de producció						
rànk	Sostenibilitat social		Sostenibilitat medi ambiental		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		Infraestructura de transport i comunicacions		Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica		Quartil
1	Barcelonès	77,7	Segarra	83,3	Barcelonès	89,4	Barcelonès	86,4	Segrià	76,6	1
2	Val d'Aran	72,7	Osona	82,8	Gironès	71,4	Baix Llobregat	48,0	Vallès Oriental	71,4	
3	Ripollès	71,6	Terra Alta	79,4	Garraf	65,1	Tarragonès	46,0	Baix Llobregat	59,2	
4	Cerdanya	69,5	Gironès	78,8	Segrià	59,1	Vallès Occidental	39,5	Maresme	55,6	
5	Gironès	68,9	Urgell	78,7	Tarragonès	55,3	Alt Camp	36,7	Selva	54,6	
6	Segarra	67,2	Montsià	76,2	Pla de l'Estany	55,3	Gironès	36,0	Vallès Occidental	45,7	
7	Garrotxa	66,3	Pla d'Urgell	76,1	Vallès Occidental	55,0	Osona	35,5	Alt Empordà	44,4	
8	Pla de l'Estany	66,1	Bages	72,5	Val d'Aran	54,0	Segrià	34,7	Tarragonès	40,3	
9	Pallars Jussà	65,0	Conca de Barberà	72,4	Maresme	53,8	Alt Penedès	33,7	Osona	39,6	
10	Pallars Sobirà	64,3	Priorat	72,1	Alt Urgell	52,3	Baix Ebre	33,4	Baix Camp	36,1	
11	Tarragonès	63,8	Segrià	71,9	Alta Ribagorça	50,3	Segarra	33,2	Baix Empordà	33,6	
12	Solsonès	62,0	Noguera	70,4	Ripollès	48,3	Cerdanya	32,2	Alt Camp	29,0	
13	Segrià	61,8	Ripollès	70,2	Baix Camp	47,7	Bages	31,0	Baix Ebre	26,2	
14	Pla d'Urgell	60,5	Alt Camp	70,0	Garrotxa	46,2	Baix Penedès	30,3	Gironès	22,0	
15	Alt Penedès	60,3	Vallès Oriental	69,0	Pallars Jussà	45,2	Maresme	29,6	Bages	20,6	
16	Terra Alta	57,4	Alt Urgell	68,9	Baix Llobregat	45,2	Baix Camp	29,2	Noguera	18,0	
17	Vallès Occidental	55,5	Pla de l'Estany	68,8	Alt Camp	44,8	Selva	28,3	Urgell	17,5	
18	Alt Urgell	54,9	Baix Ebre	68,4	Osona	44,6	Pla d'Urgell	27,7	Baix Penedès	17,2	
19	Priorat	54,8	Berguedà	68,3	Ribera d'Ebre	44,0	Noguera	27,1	Alt Penedès	17,0	
20	Urgell	54,4	Garrotxa	68,0	Solsonès	43,6	Vallès Oriental	26,9	Garraf	16,5	
21	Osona	54,3	Baix Llobregat	67,1	Alt Empordà	42,7	Urgell	26,8	Montsià	16,4	
22	Alta Ribagorça	53,0	Garrigues	66,0	Berguedà	38,6	Anoia	26,0	Anoia	15,1	
23	Alt Empordà	52,4	Ribera d'Ebre	65,8	Alt Penedès	38,0	Ripollès	25,4	Garrigues	14,0	
24	Baix Llobregat	52,4	Baix Camp	65,8	Pallars Sobirà	36,0	Garraf	24,7	Segarra	13,9	
25	Ribera d'Ebre	50,0	Pallars Jussà	64,4	Vallès Oriental	35,6	Alt Empordà	24,5	Ribera d'Ebre	11,0	
26	Selva	49,8	Garraf	64,4	Anoia	34,8	Pallars Jussà	24,4	Pla de l'Estany	10,4	
27	Baix Empordà	48,7	Alta Ribagorça	64,3	Cerdanya	33,9	Conca de Barberà	21,9	Conca de Barberà	9,0	
28	Bages	48,2	Barcelonès	64,2	Bages	33,8	Ribera d'Ebre	20,6	Solsonès	7,3	
29	Garrigues	47,9	Solsonès	64,1	Urgell	32,9	Pla de l'Estany	20,4	Cerdanya	6,6	
30	Noguera	47,8	Maresme	63,8	Selva	29,8	Garrigues	17,8	Pla d'Urgell	6,6	
31	Baix Camp	46,3	Vallès Occidental	63,1	Conca de Barberà	29,5	Garrotxa	17,1	Terra Alta	6,4	
32	Alt Camp	45,9	Selva	60,2	Segarra	28,5	Alt Urgell	15,9	Alt Urgell	5,9	
33	Conca de Barberà	45,8	Pallars Sobirà	59,5	Pla d'Urgell	27,3	Solsonès	15,8	Barcelonès	5,1	
34	Maresme	45,8	Alt Penedès	58,1	Baix Ebre	26,1	Baix Empordà	15,7	Garrotxa	5,0	
35	Berguedà	42,3	Anoia	57,0	Noguera	24,5	Montsià	15,1	Berguedà	5,0	
36	Vallès Oriental	41,1	Tarragonès	53,2	Baix Empordà	22,2	Alta Ribagorça	14,5	Pallars Jussà	4,1	
37	Garraf	40,6	Baix Penedès	52,5	Baix Penedès	21,8	Val d'Aran	13,4	Val d'Aran	2,8	
38	Anoia	38,4	Alt Empordà	50,9	Terra Alta	18,6	Pallars Sobirà	12,9	Pallars Sobirà	2,4	
39	Baix Ebre	31,5	Baix Empordà	48,7	Montsià	15,4	Berguedà	10,0	Ripollès	2,1	
40	Baix Penedès	26,1	Val d'Aran	47,5	Garrigues	9,9	Priorat	4,4	Priorat	1,8	
41	Montsià	20,5	Cerdanya	44,6	Priorat	8,9	Terra Alta	2,6	Alta Ribagorça	0,4	

Font: Activa Prospect.

La determinació dels punts forts i febles del model de competitivitat de cadascuna de les comarques catalanes és possible a partir de les puntuacions i la posició que ocupen en relació als diferents factors de competitivitat analitzats. En base a aquests elements es poden definir les estratègies de desenvolupament econòmic més adequades en cada cas.

De cara a la interpretació dels resultats cal tenir en consideració a banda de la posició ordinal que ocupa la comarca analitzada en cada dimensió, el valor que pren l'índex i el seu rang. Així, per exemple, en el factor que analitza la disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures, s'observa com el Barcelonès obté un valor de 97,6. Aquest valor tant proper a 100 indica que la comarca registra valors òptims en cadascun dels indicadors utilitzats

(desenvolupament de serveis empresarials avançats, serveis TIC i serveis financers). Contràriament, la Conca de Barberà puntua un 2,2 en aquesta mateixa dimensió, indicant que registra valors poc favorables en tots els indicadors. D'altra banda, no sempre totes les dimensions registren valors mínims i màxims propers a zero i cent, sinó que es pot donar el fet que la comarca que presenta una millor situació obté un valor molt inferior a cent i la que té una situació pitjor un valor molt superior a zero. Això és degut a que els indicadors aproximen aspectes diferents sobre un mateix tema en el que es poden donar realitats diverses. És a dir, es pot tenir un bon accés a la xarxa ferroviària, però al mateix temps registrar inversions en infraestructures de transport escasses o tenir una insuficient xarxa de transport públic per carretera.

Taula 3 Puntuació obtinguda en cadascun dels factors (cont.). 2013

	FACTORS DE COMPETITIVITAT										
	Factors de producció		Avantatges distributives		Condicions de la demanda						
rànk	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació		Innovació, desenvolupament tecnològic		Volum de mercat i d'activitat		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Quartil
	1	Barcelonès 97,6	Barcelonès 90,2	Barcelonès 67,3	Barcelonès 78,3	Val d'Aran 80,3					
	2	Gironès 54,1	Baix Camp 78,3	Alt Camp 53,3	Vallès Occidental 45,5	Cerdanya 71,3					
	3	Vallès Occidental 49,1	Tarragonès 76,3	Vallès Occidental 51,9	Baix Llobregat 43,3	Pla de l'Estany 70,1					
	4	Segrià 44,4	Baix Llobregat 72,9	Tarragonès 51,3	Alt Empordà 39,9	Baix Empordà 65,6					
	5	Tarragonès 39,7	Vallès Occidental 71,5	Solsonès 50,4	Baix Empordà 39,7	Alt Empordà 62,1					
	6	Baix Llobregat 25,2	Maresme 69,4	Gironès 47,8	Maresme 36,3	Osona 59,8					
	7	Baix Camp 20,9	Gironès 68,5	Baix Penedès 45,4	Vallès Oriental 35,2	Pla d'Urgell 54,7					
	8	Alt Penedès 19,6	Garraf 67,4	Vallès Oriental 44,5	Gironès 34,9	Ripollès 53,8					
	9	Pla de l'Estany 19,1	Segrià 64,9	Baix Llobregat 44,0	Selva 32,0	Gironès 52,4					
	10	Osona 17,9	Alt Camp 64,8	Bages 42,1	Val d'Aran 31,4	Barcelonès 52,3					
	11	Garrotxa 17,8	Vallès Oriental 64,2	Alt Penedès 41,4	Osona 30,6	Segrià 51,8					
	12	Bages 17,3	Urgell 61,8	Pla de l'Estany 40,7	Tarragonès 30,5	Noguera 51,3					
	13	Garraf 16,9	Baix Empordà 60,7	Conca de Barberà 40,0	Baix Camp 30,3	Garrotxa 50,5					
	14	Maresme 15,4	Baix Penedès 60,7	Segrià 35,2	Segrià 29,8	Alta Ribagorça 49,5					
	15	Pla d'Urgell 14,7	Segarra 60,6	Anoia 32,6	Garrotxa 29,7	Priorat 49,4					
	16	Anoia 13,0	Osona 59,9	Urgell 32,3	Alt Penedès 28,5	Segarra 48,0					
	17	Vallès Oriental 12,6	Conca de Barberà 59,5	Osona 32,1	Bages 26,9	Baix Camp 47,5					
	18	Alt Empordà 11,8	Selva 59,3	Baix Camp 32,0	Baix Penedès 26,8	Conca de Barberà 47,4					
	19	Selva 9,7	Alt Penedès 59,1	Maresme 30,3	Garrigues 26,6	Bages 45,9					
	20	Solsonès 9,7	Alt Empordà 59,1	Garrotxa 30,0	Garraf 26,2	Maresme 45,0					
	21	Baix Ebre 9,6	Garrotxa 57,8	Selva 28,7	Pla de l'Estany 26,2	Montsià 44,8					
	22	Cerdanya 9,2	Bages 57,7	Ripollès 25,5	Pla d'Urgell 26,1	Pallars Jussà 44,4					
	23	Baix Empordà 9,0	Anoia 57,1	Berguedà 25,2	Anoia 25,8	Alt Camp 44,4					
	24	Urgell 8,8	Pla de l'Estany 56,6	Garraf 24,3	Noguera 24,8	Terra Alta 43,6					
	25	Alt Camp 8,6	Baix Ebre 55,5	Baix Ebre 24,2	Montsià 24,7	Tarragonès 43,5					
	26	Berguedà 8,2	Garrigues 54,7	Montsià 23,2	Conca de Barberà 24,6	Urgell 43,4					
	27	Ripollès 8,2	Pla d'Urgell 54,5	Alt Urgell 22,5	Urgell 24,6	Garraf 43,2					
	28	Priorat 7,2	Noguera 52,6	Alt Empordà 20,2	Solsonès 23,5	Berguedà 42,7					
	29	Val d'Aran 7,1	Montsià 51,3	Pla d'Urgell 20,1	Baix Ebre 21,0	Garrigues 41,3					
	30	Ribera d'Ebre 7,0	Berguedà 50,6	Baix Empordà 19,8	Ripollès 19,4	Selva 41,0					
	31	Pallars Sobirà 6,9	Solsonès 47,6	Cerdanya 19,4	Cerdanya 18,7	Vallès Oriental 41,0					
	32	Garrigues 6,4	Ripollès 46,0	Pallars Jussà 16,6	Alt Camp 18,7	Pallars Sobirà 40,4					
	33	Segarra 6,1	Priorat 44,3	Noguera 15,4	Berguedà 17,9	Solsonès 40,3					
	34	Alta Ribagorça 5,6	Cerdanya 42,1	Ribera d'Ebre 15,1	Alt Urgell 17,2	Vallès Occidental 39,7					
	35	Noguera 5,2	Ribera d'Ebre 40,9	Val d'Aran 13,2	Ribera d'Ebre 16,8	Alt Urgell 39,6					
	36	Montsià 5,1	Alt Urgell 34,6	Pallars Sobirà 11,5	Pallars Sobirà 16,3	Baix Penedès 38,9					
	37	Alt Urgell 4,6	Pallars Jussà 33,3	Alta Ribagorça 11,3	Alta Ribagorça 15,5	Baix Llobregat 38,8					
	38	Pallars Jussà 4,3	Terra Alta 28,6	Garrigues 10,4	Segarra 14,0	Baix Ebre 34,3					
	39	Terra Alta 3,7	Alta Ribagorça 20,0	Terra Alta 7,4	Priorat 10,3	Anoia 29,4					
	40	Baix Penedès 3,3	Val d'Aran 16,9	Priorat 7,2	Terra Alta 10,0	Alt Penedès 28,4					
	41	Conca de Barberà 2,2	Pallars Sobirà 13,0	Seqarra 4,9	Pallars Jussà 1,1	Ribera d'Ebre 15,4					

Font: Activa Prospect.

El mapa comarcal de la competitivitat

Un any més, la representació geogràfica de les puntuacions obtingudes en l'índex permet visualitzar el mapa de la competitivitat a Catalunya, diferenciant aquells territoris amb majors i menors avantatges en relació al model de competitivitat plantejat. El resultat és un mapa on les comarques són capitals de província i les de l'àrea metropolitana de Barcelona registren unes millors condicions de cara a competir en un context d'una economia internacionalitzada i especialitzada en serveis i béns d'alt valor afegit. Això és degut a que aquestes comarques presenten economies d'aglomeració importants; estan densament poblades configurant els principals mercats de béns i serveis, concentren sovint la majoria de recursos educatius i formatius que condueixen a una major qualificació de la població, i també són

les que concentren la majoria d'infraestructures de transport i estan ben comunicades i registren un desenvolupament més important de tots aquells serveis que són necessaris per a desenvolupar el model econòmic plantejat (serveis de transport, serveis financers, serveis tecnològics, serveis d'R+D i altres serveis empresarials avançats).

La distribució geogràfica de les comarques en funció del seu nivell de competitivitat configura diferents àmbits territorials. El més competitiu és el format per la comarca del Barcelonès, que presenta les millors condicions per a les empreses que operen en un entorn globalitzat de productes i serveis innovadors. El segon àmbit territorial més competitiu és el format per les comarques que integren l'àrea metropolitana de Barcelona. L'evolució de l'índex mostra com a aquest grup de comarques s'han incorporat la resta de comarques que són capitals de província (Tarragonès, Segrià i Gironès). Aquest fet suposa l'expressió de l'avanç del fet metropolità a Catalunya.

El tercer grup està format per les comarques a les quals arriben les dinàmiques de les diferents àrees metropolitanes, formant una segona corona al voltant d'aquestes àrees. És el cas del Vallès Oriental, el Maresme, Garraf i l'Alt Penedès al voltant del Barcelonès, el Baix i l'Alt Camp al voltant del Tarragonès i el Pla de l'Estany, l'Alt Empordà i la Selva de forma annexa al Gironès. En aquest grup, tanmateix, destaquen dues comarques de la Catalunya Central, són el Bages i Osona, ambdues allunyades d'aquestes dinàmiques metropolitanes, però que registren una posició competitiva similar. Cal afegir que aquestes dues comarques han registrat un avenç important els darrers anys. Aquest fet podria explicar-se pels efectes positius que ha representat les millores en les infraestructures viàries, sobretot en relació a l'Eix Transversal (C-25) que uneix aquestes dues comarques amb La Selva i el Gironès.

El quart grup està format per comarques on, d'una banda, arriben les avantatges metropolitanes però amb menor mesura i, de l'altra, es troben en els eixos de comunicació principals. Es tracta de l'Anoia i el Solsonès a la Catalunya Central, la Garrotxa, el Baix Empordà i el Ripollès a les comarques gironines. La Conca de Barberà, el Baix Penedès, l'Urgell i el Pla de l'Urgell en l'eix que uneix Lleida amb la resta del litoral català. I, finalment, el Baix Ebre en l'eix de l'autopista del Mediterrani que comunica amb el Llevant.

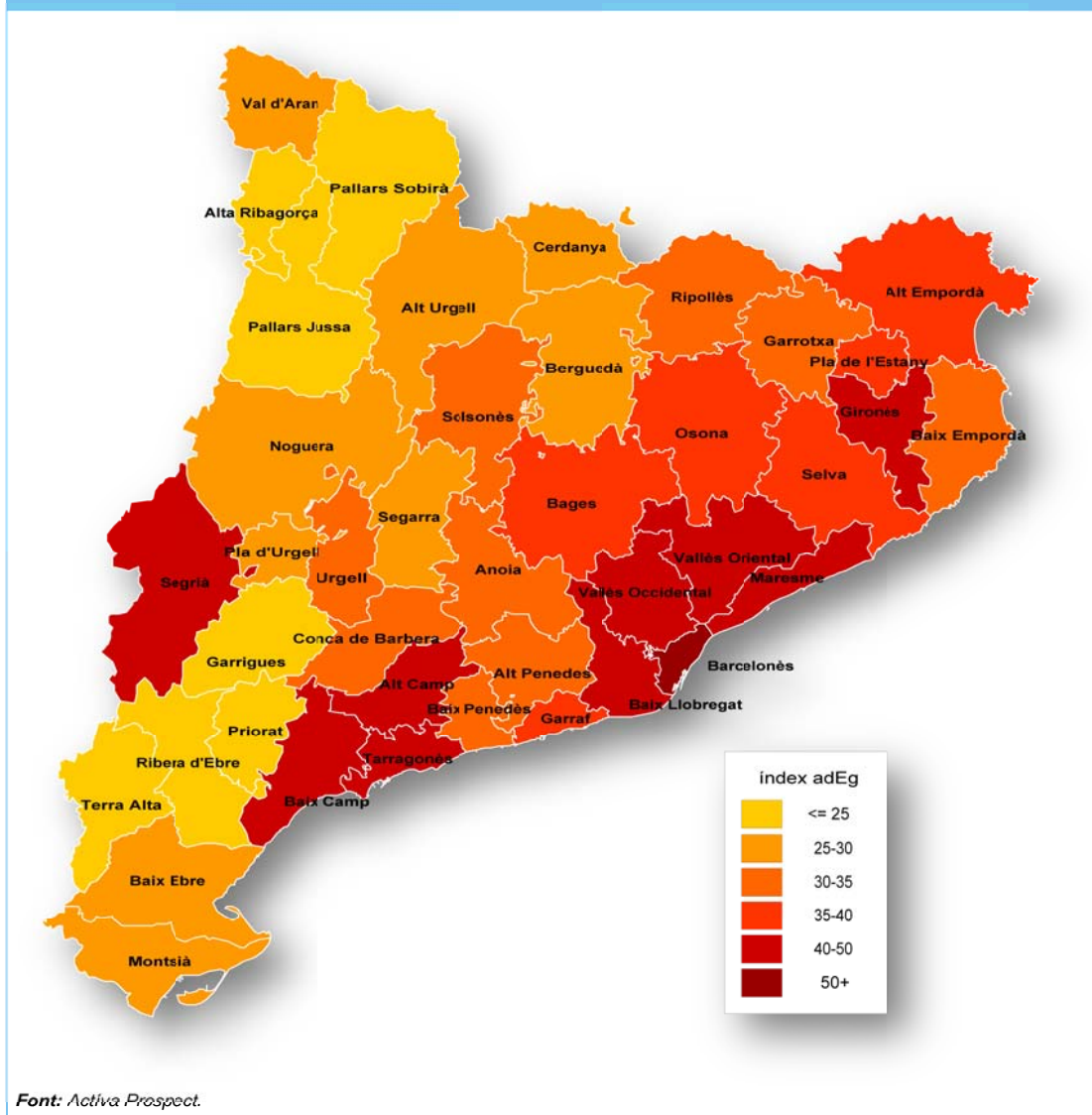
El cinquè grup el formen 7 comarques. Totes elles estan força allunyades dels principals centres econòmics. En l'àmbit d'influència de Barcelona hi hauria el Berguedà. A la província de Girona la Cerdanya. I a l'àrea d'influència de Lleida hi ha la Segarra, la Noguera, l'Alt Urgell i la Vall d'Aran. El Montsià a Tarragona.

Finalment, el darrer grup, és el format per les comarques més allunyades dels pols econòmics i per les quals no passa cap de les infraestructures viàries principals. Són les comarques del Pirineu i Prepirineu lleidatà (Alta Ribagorça, Pallars Sobirà i Jussà) i les tres comarques de l'interior de Tarragona (Terra Alta, Priorat, i Ribera d'Ebre). A aquest grup s'hi ha d'afegir la comarca de les Garrigues.

El mapa de la competitivitat comarcal, per tant, permet dibuixar un macro àmbit amb un nivell de competitivitat elevat (amb puntuacions en l'índex superiors als 35 punts) que va des del Baix Camp fins al Maresme i que s'estén fins al Gironès i Pla de l'Estany. Aquest àmbit coincideix amb les zones més densament poblades del litoral català i per on passen les principals vies de comunicació i es concentren les principals infraestructures de transport i comunicació de Catalunya (ferroviàries, autopistes, ports i aeroports). Tanmateix, en el mapa apareix el Segrià com a punt desconnectat d'aquest eix mediterrani i s'estableix com a alternativa a l'eix litoral. A aquests eixos cal afegir-hi un nou eix de competitivitat que es va configurant al voltant de l'Eix Transversal. Aquest eix pot afectar en el futur en la competitivitat de les cinc comarques per les que passarà quan finalment es realitzi la connexió amb Lleida.

Territorialment es pot constatar com els avantatges competitius es van estenent concèntricament al voltant d'aquest pols d'activitat econòmica i abasta a les comarques més properes com són la Catalunya Central. També es constata com es va consolidant dos nous eixos, un a camí entre el Barcelonès, el Tarragonès i el Segrià, on apareix la comarca de l'Urgell com a exponent d'aquesta realitat. I l'altre, l'eix que comunica les comarques gironines amb les comarques de Lleida.

Mapa 1 Mapa comarcal segons la posició ocupada en l'índex. 2013

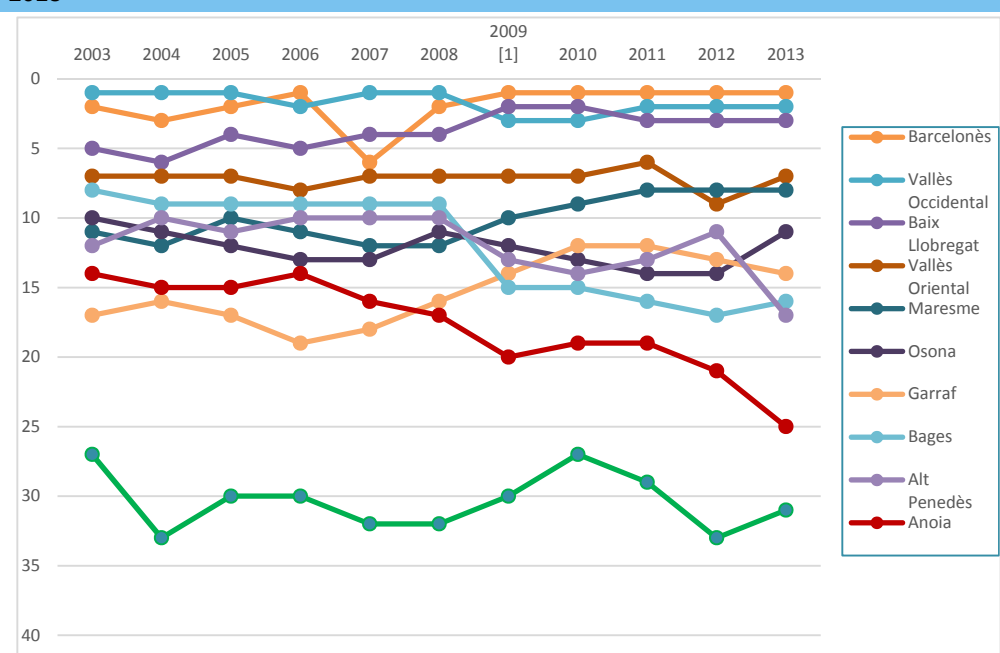

En el bloc següent es du a terme una anàlisi per a les comarques de la demarcació de Barcelona indicant quins són els factors més rellevants de la seva competitivitat, els principals reptes a encarar en el futur i s'apunten algunes estratègies en base a la sostenibilitat del model de desenvolupament actual.

VISIÓ DE CONJUNT DE LA PROVÍNCIA

Al llarg dels 10 anys analitzats la posició competitiva global de les comarques s'ha mantingut força estable d'un any a l'altre, produint-se petites variacions en aquelles comarques que presenten un nivell de competitivitat similar i molt poques variacions en les que presenten una posició competitiva molt superior, com és el cas del Barcelonès, el Vallès Occidental i el Baix Llobregat (en menor mesura també el Vallès Oriental). En algunes comarques la millora metodològica introduïda el 2009 les va reclassificar en una posició menys competitiva. És el cas del Bages, l'Anoia i l'Alt Penedès. No obstant, aquestes tres comarques són precisament les úniques que han mostrat una pèrdua de competitivitat en relació a la seva situació l'any 2003, amb el que és difícil saber si el mal comportament del 2009 és deu al canvi metodològic o bé a la seva evolució. De les tres, l'Anoia és la que presenta una evolució més negativa, ja que ha perdut competitivitat de forma continuada al llarg de tot el període (11 posicions menys). Al Bages, el deteriorament es produeix a partir de 2008 (ha perdut 8 posicions des de 2003) i a l'Alt Penedès, l'any 2013 ha representat un deteriorament molt important de la seva competitivitat, ja que perd sis posicions en un sol any (coincidint amb l'absorció de Caixa Penedès per part del Banc Sabadell). Contràriament, el Maresme ha millorat la seva posició competitiva, sobretot des de l'inici de la crisi el 2008 i amb un guany de 3 posicions s'ha situat en el grup de comarques més competitives de Catalunya. El Garraf també ha mostrat una tendència positiva, tot i que s'inicia una mica abans, l'any 2007. Tanmateix, en els darrers dos anys la seva situació ha tendit a empitjorar. Amb tot, respecte el 2003 l'avenç ha estat de 3 posicions. Per últim, l'evolució de la comarca menys competitiva de la demarcació, el Berguedà, ha estat més volàtil. Això és degut, a que està en un grup conformat per set comarques més, que presenten un nivell de competitivitat similar, amb el que d'un any a l'altre petits canvis en l'índex sovint es tradueixen en variacions importants en el rànquing.

Gràfic 2 Evolució en el rànquing de les comarques de la demarcació de Barcelona. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Cinc de les onze comarques de la demarcació de Barcelona es troben entre el grup de comarques catalanes més competitives. Són les comarques del Barcelonès, el Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Vallès Oriental i el Maresme. Totes aquestes comarques presenten uns trets comuns que determinen en bona part la seva posició competitiva respecte a la resta i que es comenten a continuació.

En primer lloc, cal assenyalar que totes elles presenten economies externes d'aglomeració importants, que es deriven de la seva dimensió econòmica (economies d'urbanització) i de l'existència d'especialitzacions productives i

concentracions empresarials que proporcionen avantatges locacionals importants a les empreses d'aquells sectors i/o activitats en les que es produeixen. Aquests avantatges són externs a l'empresa i propis d'aquestes comarques i es tradueixen en guanys de productivitat, competitivitat i rendibilitat per a les empreses que s'hi localitzen.

En segon lloc, totes elles comparteixen una posició geoestratègica privilegiada vers els mercats, que els proporciona avantatges distributius importants i presenten un mercat intern compacte i dens que facilita la distribució de béns i serveis dins la comarca. La seva posició vers les principals infraestructures logístiques i la xarxa de carreteres els facilita la distribució de béns i serveis als mercats globals, europeu, peninsular i regional. Dos comarques destaquen en relació als mercats extracomunitaris, el Barcelonès i el Baix Llobregat, mentre la resta són menys competitives en relació a aquest mercat.

El tercer element sobre el que es basa la seva competitivitat, és conseqüència en bona part del primer punt i té a veure amb la configuració d'una demanda exigent de béns i serveis que estimula la innovació i el desenvolupament tecnològic. Són comarques on hi ha un elevat desenvolupament de la indústria i dels serveis intensius en coneixement i tecnologia. En aquest punt cal remarcar, que es produeixen especialitzacions importants. Així, en el Barcelonès i el Maresme es produeix un major desenvolupament en activitats intensives en coneixement (terciari), mentre que al Vallès Oriental és la indústria de mitjana-alta tecnologia la que obté un major resultat. En canvi, al Vallès Occidental i al Baix Llobregat es produeix un desenvolupament important tant a la indústria com als serveis més intensius en coneixement i tecnologia (molt més intensa al Vallès Occidental que al Baix Llobregat). També són comarques on es produeix una elevada diversificació econòmica (el Maresme n'és l'excepció) i un elevat desenvolupament dels serveis d'R+D (menys important al Maresme i Vallès Oriental).

En quart lloc, cal assenyalar que són comarques on els serveis públics de transport presenten una millor situació, amb cobertures importants del transport per ferrocarril (excepte al Vallès Oriental) i de la xarxa d'autobusos. També en el capítol d'inversions a la xarxa de carreteres. Això és conseqüència de l'elevada densitat i concentració poblacional que fa que siguin més viables econòmicament les inversions en aquests camps que en d'altres entorns territorials. Per tant, els mercats de treball en aquestes comarques són més amplis (d'àmbit metropolità) i el mercat de les qualificacions també, amb el que això comporta per la competitivitat de les empreses.

Pel que fa a la disponibilitat de sòl, excepte el Barcelonès que presenta deseconomies d'aglomeració importants, la resta de comarques presenten una elevada disposició en els seus planejaments actuals i en relació a l'oferta d'espais per a l'activitat terciària. Amb tot, aquestes cinc comarques són les que presenten majors limitacions cara a futurs desenvolupaments.

Pel que fa a la qualificació dels recursos humans i els recursos per l'educació i la formació professional, la situació és ben diversa. Destaca clarament en aquest apartat la comarca del Barcelonès, on tots els indicadors presenten una situació òptima. Pel que fa a la resat de comarques, el Vallès Occidental i el Maresme presenten un important desenvolupament dels serveis educatius/formatius i al mateix temps una població altament qualificada. Aquestes tres comarques, per tant, són les que tenen un entorn més favorable per a les activitats creatives i intensives en coneixement. El Baix Llobregat destaca també per l'important desenvolupament dels serveis educatius/formatius, però el punt fort no són els nivells de qualificació elevats (universitaris), sinó el intermedis (postobligatoris). Per tant, més ajustat per entorns empresarials menys intensius en coneixement/creativitat (menys creatius) però favorable a l'adopció d'innovacions i tecnologies (més adaptatius). El Vallès Oriental, d'altra banda, obté valoracions molt baixes en tots els indicadors. És a dir, presenta una economia poc intensiva en aquest factor en el que les avantatges se sustenten en la resta de factors comentats.

L'existència de serveis de suport a la producció és, no obstant, és un dels trets que diferencia a les tres comarques més competitives – el Barcelonès, el Vallès Occidental i el Baix Llobregat – de la resta de comarques de la demarcació. De fet, el treball posa de manifest que aquest tipus d'activitats es desenvolupen significativament quan hi ha una aglomeració important de teixit empresarial o bé quan s'exerceix certa capitalitat. Aquestes condicions es donen principalment a les comarques que són capitals de província i a les tres més poblades de Catalunya. És el cas, sobretot, dels serveis empresarials avançats i dels serveis financers. En aquest últim, la situació s'ha accentuat encara més amb el procés de concentració empresarial que s'ha produït els darrers anys, que ha comportat la desaparició d'entitats financeres d'àmbit local. El sector TIC, no obstant, és el que menys respon a aquest patró, on comarques com el Maresme, Osona o el Bages se situen al capdavant.

Un tret característic d'aquestes comarques és també el baix nivell d'emprenedoria i de treball autònom que es registra. Excepte al Barcelonès on la densitat empresarial és elevada, les altres quatre comarques comparteixen aquesta característica. Les causes són diferents en el cas dels dos vallesos respecte el Maresme, i el Baix Llobregat és una

combinació de les dues situacions. Els vallesos presenten una clara vocació productiva en contraposició al Maresme on la vocació territorial és més residencial que productiva, d'aquí que al Maresme la ràtio empresa/habitant sigui molt baixa. Com s'ha comentat amb anterioritat, els mercats d'aquestes comarques són metropolitans i una bona part dels maresmenys treballen en d'altres comarques. En canvi, als vallesos aquesta situació és dóna per l'existència d'un entramat important d'empreses de dimensió mitjana-gran (en comparació a la resta de comarques catalanes). En aquest context, el treball assalariat competeix amb altres opcions com el treball autònom o l'emprenedoria, opcions que comporten menys riscos i major protecció. D'aquí que l'emprenedoria en aquestes comarques obtingui una baixa valoració. Cal assenyalar, però, el cas singular del Barcelonès, on es dóna aquesta mateixa situació en relació al treball autònom però, en canvi, la ràtio d'empreses per habitant és de les més elevades. Segurament, la capitalitat de la comarca sobreestima aquest bon comportament (atès que es dóna un efecte seu), tanmateix l'evolució en la creació d'empresa confirma que la comarca presenta un major dinamisme empresarial. D'altra banda, el major desenvolupament dels serveis financers i els majors nivells de renda registrats a la comarca també conformen un entorn més favorable a l'emprenedoria que en la resta on, sobretot, els nivells de renda són més baixos.

Finalment, pel que fa a la sostenibilitat social i medi ambiental, el denominador comú a les cinc comarques és l'elevat impacte en el territori de l'activitat industrial i de l'atur. Respecte a aquest darrer punt, al Maresme l'activitat productiva es mostra insuficient per donar resposta a la demanda comarcal de mercat de treball, mentre al Vallès Oriental, a més de l'atur, un dels principals reptes és la millora de les condicions de treball, ja que es registra una elevada estacionalitat i sinistralitat.

La resta de comarques de la província comparteixen alguns d'aquests punts, sobretot pel que fa a la seva posició geoestratègica vers els mercats i en les infraestructures i serveis de transport, que els proporciona importants avantatges distributius: l'accés a la xarxa principal de carreteres d'alta capacitat, majors inversions a la xarxa de carreteres, millors serveis públics de transport (tant ferroviari com en autobús) i bona accessibilitat al mercat català. També sovint presenten una elevada diversificació de l'economia i un important desenvolupament dels serveis TIC. D'altra banda, bona part d'elles també presenten els mateixos problemes: elevada incidència de l'atur, impacte de l'activitat industrial en el territori (tant pel que fa al consum d'aigua com en la generació de residus), baixa presència de treball autònom i escassa emprenedoria.

Taula 4 Posició relativa obtinguda en cadascuna de les dimensions de les comarques de la demarcació de Barcelona, 2013

Factors i dimensions		Subdimensions												Barcelonès	Vallès Occidental	Baix Llobregat	Vallès Oriental	Maresme	Osona	Garraf	Bages	Alt Penedès	Anoia	Berguedà
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social												1	17	24	36	34	21	37	28	15	38	35
		Sostenibilitat medi ambiental												28	31	21	15	30	2	26	8	34	35	19
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional												1	7	16	25	9	18	3	28	23	26	22
		Infraestructura de transport i comunicacions												1	4	2	20	15	7	24	13	9	22	39
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica												33	6	3	2	4	9	20	15	19	22	35
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures												1	3	6	17	14	10	13	12	8	16	26
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació												1	5	4	11	6	16	8	22	19	23	30
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic												1	3	9	8	19	17	24	10	11	15	23
		Volum de mercat i d'activitat												1	2	3	7	6	11	20	17	16	23	33
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial												10	34	37	31	20	6	27	19	40	39	28

Font: Activa Prospect.

Taula 5 Posició relativa obtinguda en cadascun dels indicadors de les comarques de la demarcació de Barcelona. 2013

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Barcelonès	Vallès Occidental	Baix Llobregat	Vallès Oriental	Maresme	Osona	Garraf	Bages	Alt Penedès	Anoia	Berguedà
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	1	13	19	22	35	11	41	18	15	36	34
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	24	39	28	38	34	30	36	31	27	40	32
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	19	13	12	36	18	23	3	28	1	5	10
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	2	7	18	23	10	15	32	21	16	27	34
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	4	9	23	12	29	7	10	24	33	26	16
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	3	4	2	7	20	5	27	14	10	11	18
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	15	32	31	34	30	38	21	33	28	39	37
		Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	13	6	15	20	33	9	34	11	26	29	21
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	28	24	14	18	13	2	25	15	16	40	35
		Residus industrials per Km2 (Tn).	41	40	39	38	36	27	28	24	35	34	8
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	26	12	25	24	29	15	31	13	39	34	6
Factors de competitivitat	Factors de producció	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	1	5	11	15	9	6	19	14	12	16	20
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	5	20	30	26	22	9	25	13	32	19	15
		Percentatge de titulats superiors (%).	1	4	19	26	9	31	3	35	17	29	39
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	1	17	10	21	15	11	2	22	29	23	26
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	4	15	16	25	7	37	1	26	13	24	6
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	1	13	3	16	28	22	33	25	12	31	30
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	1	4	2	18	7	25	8	24	13	9	32
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	1	3	2	9	6	4	7	12	24	15	33
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	32	19	28	34	22	1	35	2	12	26	31
		Autobusos per Km2.	1	2	3	3	5	16	7	8	11	18	29
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	41	30	33	27	37	11	35	13	12	6	21
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	35	3	1	5	10	15	12	13	18	20	28
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	16	14	7	2	3	4	31	31	35	39	39
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	1	2	6	21	14	11	9	12	26	19	31
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	1	2	4	16	10	8	14	7	15	11	21
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2	5	8	18	23	19	27	16	6	26	22
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	1	16	1	21	20	30	24	28	18	25	34
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	1	3	2	4	5	11	7	8	6	9	20
		Densitat de població (habitants/Km2).	1	3	2	7	4	17	5	15	12	16	26
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	1	2	3	6	4	22	5	12	24	17	33
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per internet (16-74 anys) (%).	22	18	27	33	13	9	20	38	29	39	24
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3	7	6	15	12	24	22	11	13	36	19
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	13	6	11	4	20	9	22	5	7	17	31
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	1	5	11	20	8	12	17	10	15	23	27
	Volum de mercat i d'activitat	Índex de diversificació productiva.	5	3	7	1	16	23	24	9	6	2	10
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	1	2	3	3	5	4	12	13	10	17	16
		Percentatge d'empreses (%).	1	2	3	4	5	11	15	13	16	17	25
		Variació de la població (interanual) (%).	24	9	5	7	6	4	21	17	11	19	32
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	41	36	39	27	30	31	26	37	18	25	16
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	11	35	39	32	37	16	40	31	28	36	23
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	38	36	40	29	26	12	34	33	31	35	18
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	12	19	13	25	15	5	16	7	4	28	33
		Variació en les empreses (interanual) (%).	7	20	21	18	12	14	5	16	15	33	22

Font: Actíva Prospect.

PERFILS COMARCALS

ALT PENEDÈS

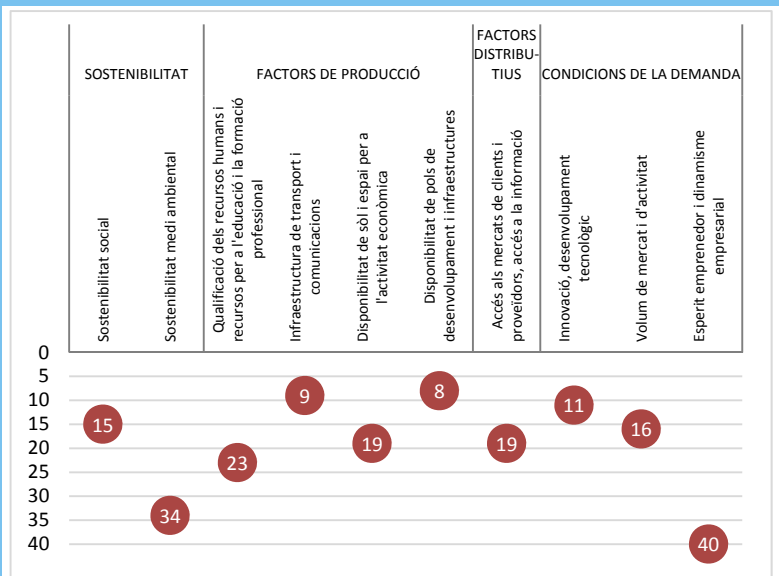
Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

La comarca de l'Alt Penedès presenta importants avantatges competitiu en tres dels 10 factors analitzats. Dos són en els factors de producció i el tercer en les condicions de la demanda. El millor resultat l'obté en relació als indicadors que aproximen el desenvolupament d'aquells serveis empresarials que donen suport a l'activitat productiva. En aquest factor se situa com la 8a. comarca que presenta millors condicions. Tot i l'empitjorament registrat durant el 2013 en aquest factor, segueix presentant un elevat desenvolupament dels serveis financers (la 6a. posició) i també dels serveis TIC (la 15a.). No obstant, presenta un dèficit important en el desenvolupament dels serveis empresarials avançats (la 26a. posició). L'altre element clau de la seva competitivitat se situa en el capítol de les infraestructures de transport i comunicacions, dimensió on obté la 9a. millor valoració. Excepte en el capítol d'inversions en infraestructures de transport, en la resta d'indicadors se situa en el grup de comarques amb millors resultats: desenvolupament dels serveis de transport (12a.), accessibilitat a la xarxa ferroviària (13a.), desplegament de la banda ampla (11a.) i cobertura de la xarxa d'autobusos (12a.). Pel que fa a les condicions de demanda, el punt fort són les avantatges que presenta en l'apartat d'innovació i desenvolupament tecnològic (11a.). L'elevada diversificació de la seva economia (la 6a.) i la presència d'indústria de mitjana-alta tecnologia (la 7a.) en són els principals actius. A aquests dos elements, cal afegir-hi una evolució molt positiva de les activitats d'R+D registrada els darrers anys, tant en termes comparatius com absoluts, evidenciant un increment de la demanda de productes i serveis innovadors.

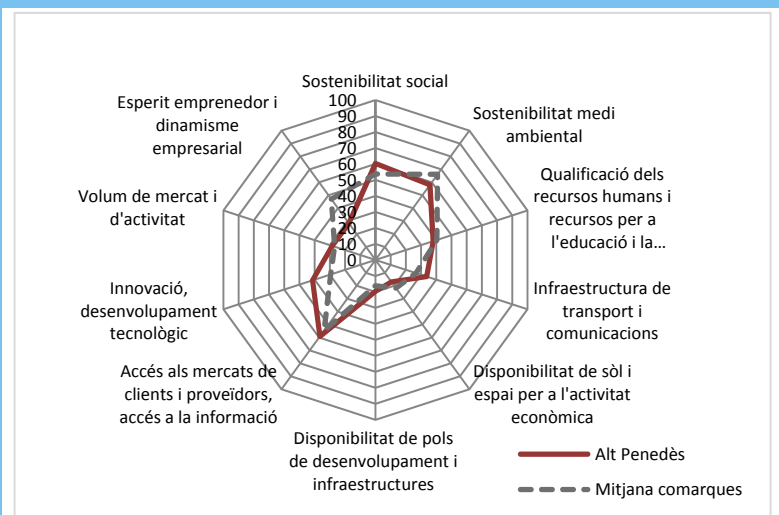
Contràriament, durant el 2013 els serveis intensius en coneixement han registrat un retrocés important, passant de ser la 6a. comarca amb major presència d'aquestes activitats a la 15a. Aquesta situació es deu en bona part al procés de reestructuració del sector financer, que s'inclou en aquest grup d'activitats.

El punt més feble en les condicions de competitivitat de la comarca es focalitza principalment entorn al dinamisme empresarial i l'esperit emprenedor àmbit on obté la 40a. posició (en els darrers anys ha registrat una dinàmica molt negativa en termes comparatius). Així, en quasi bé tots els indicadors que configuren aquest àmbit de competitivitat, la

Gràfic 3 Alt Penedès. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 4 Alt Penedès. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

comarca registra un comportament força negatiu. Estructuralment, l'Alt Penedès ha registrat una baixa densitat empresarial i de treball autònom – amb 30,5 empreses i 69,8 autònoms per cada mil habitants respectivament se situa en una posició intermèdia-baixa en el context comarcal- però en els darrers anys aquest dèficit estructural s'ha accentuat com a conseqüència de la destrucció de teixit empresarial, tot i que s'observa una desacceleració durant el 2013. Tanmateix, el principal element de preocupació no és aquest, sinó el deteriorament registrat en l'evolució dels llocs de treball localitzats, que lluny de millorar accelera la seva destrucció (és la comarca catalana amb pitjor comportament de l'ocupació).

La comarca se situa en una posició intermèdia pel que fa a la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica (la 19a. posició), l'accés als mercats (19a.) i el volum de mercat i d'activitat (16a.). Respecte al primer punt, el sòl disponible, els indicadors mostren que la comarca presenta un potencial desenvolupament de sòl adreçat a activitats industrials o logístiques comparativament elevat (la 12a.), tot i que el planejament actual li atorga un menor desenvolupament (18a.). Pel que fa al sostre destinat a activitat terciària, l'indicador de nova construcció mostra una evolució més negativa de l'oferta (la 35a.). En relació a l'accés als mercats, la comarca presenta forces avantatges distributives en relació al mercat català, l'estatal i europeu, mentre que pel que fa al mercat comarcal, tot i l'elevada densitat poblacional existent, aquesta presenta una fragmentació important en municipis molt petits (un escàs 62,1% de la població viu en municipis de 5 mil o més habitants, xifra inferior a la majoria de comarques catalanes) fet que fa menys atractiu el mercat intern. Pel que fa a l'accés als mercats globals, mesurat en base a la distància en temps que separa la capital de comarca al pol de distribució de béns i serveis més proper (port, aeroport o estació d'alta velocitat) ocupa la 18a. posició. És a dir, hi ha 17 comarques que presenten una major accessibilitat a aquestes infraestructures. Actualment aquest temps és de 32 minuts. Finalment, pel que fa al factor que analitza el volum de mercat i activitat com a factor de competitivitat, l'Alt Penedès se situa en la 17a. posició quant a quota de mercat i la 16a. en quota de teixit empresarial. Tot i que no és un mercat dels més atractius, presenta una evolució més positiva que el conjunt de comarques, tant pel que fa a l'evolució de la població com de l'activitat constructora residencial.

En una posició intermèdia-baixa se situa la qualificació dels RRHH i els recursos per a l'educació (la 23a.). En aquest àmbit la situació de la comarca presenta, d'una banda, un important desplegament dels serveis adreçats a la formació de la població (la 12a.) i una presència força rellevant de població amb estudis superiors (el 21,7% de la població està titulada, la 17a. comarca). D'altra banda, és de les comarques catalanes que presenta menor proporció de població amb estudis postobligatoris (el 32,8%). En aquest sentit, cal assenyalar l'important abandonament per part dels joves del sistema educatiu-formatiu un cop acabada l'educació obligatòria, un dels més elevats (la 32a.). Així, la taxa d'escolarització als 17 anys és del 68,9%.

Finalment, en relació a la sostenibilitat del model de desenvolupament, els indicadors socials mostren que el teixit productiu de l'Alt Penedès té comparativament una elevada capacitat de crear oportunitats laborals i d'oferir bones condicions contractuals als seus treballadors. Tot i així, la incidència de l'atur és elevada, fet que posaria de manifest l'existència de certs desajustos en el mercat laboral, ja sia perquè la participació de la força de treball supera les oportunitats generades o bé per desajustos territorials en la demanda de mà d'obra. Des de la perspectiva medi ambiental la situació és més negativa ja que la comarca presenta indicadors comparativament pitjors. Així, l'Alt Penedès és de les comarques de Catalunya on es registra un menor índex de valorització dels residus industrials (la 39a.), on els serveis medi ambientals estan menys desenvolupats (la 33a.) i on l'impacte de l'activitat industrial per km² és més elevada (35a.). Pel que fa a la resta d'elements analitzats, el consum d'aigua i el tractament de residus municipals, la situació és menys preocupant i, de fet, durant el 2013 s'han registrat millores significatives. No és el cas de la generació de residus municipals, àmbit on s'obté una valoració negativa (la 26a.) i que empitjora respecte edicions anteriors.

Tendències i principals canvis registrats

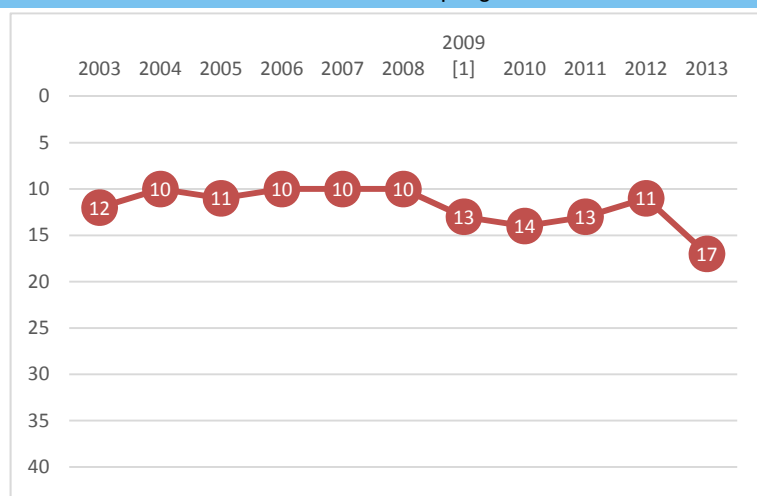
En l'edició 2013, l'Alt Penedès perd sis posicions en el rànquing global de competitivitat comarcal i se situa en la 17a. posició de la classificació amb una puntuació de 35,0 en l'índex (2,2 punts menys), el pitjor registre de la sèrie iniciada el 2003. De les 41 comarques catalanes és la que mostra una pitjor evolució durant el 2013. En el context granpenedesenc perd el lideratge recuperat en l'edició anterior de l'índex i queda tres posicions per darrera del Garraf, que també retrocedeix i es queda en la 14a. posició. Deixa de formar part, per tant, del conjunt de comarques que presenten majors avantatges competitius.

La comarca presenta en termes comparatius una evolució negativa en gairebé tots els factors de competitivitat i sostenibilitat analitzats (en 7 dels 10). Pel que fa als factors de competitivitat, l'única millora que s'observa és en el factor que analitza el volum de mercat i d'activitat (avança quatre posicions), influït pel millor comportament registrat en el sector de la construcció residencial, on l'evolució ha estat menys negativa que al conjunt de comarques catalanes.

També registra una evolució positiva en l'àmbit de la sostenibilitat medi ambiental, amb un millor comportament del consum domèstic d'aigua i en la recollida selectiva de residus municipals.

Els retrocessos més significatius són en relació a les condicions de la demanda. Més concretament, l'ocupació ha caigut en un 7,2% interanual, el pitjor registre comarcal. La destrucció d'ocupació ha incidit molt negativament en diversos dels indicadors utilitzats en el model, com és el cas de l'ocupació en serveis intensius en coneixement i la diversificació de l'economia, que repercuteixen indirectament en la demanda de béns i serveis innovadors. També ha afectat en els factors de producció, atès que la destrucció d'ocupació ha afectat al sector financer, un dels àmbits on la comarca presentava majors avantatges competitius (en els darrers anys l'Alt Penedès se situava com la 2a. comarca amb un major desenvolupament dels serveis financers). El retrocés d'aquestes activitats també ha incidit negativament en el sector de les TIC, que presenta una evolució negativa i un empitjorament en termes comparatius. La caiguda en les condicions de la demanda també es trasllada en una menor activitat del sector immobiliari que ha iniciat menys promocions de sostre per a l'activitat terciària. En relació a la demanda interna, també cal assenyalar l'estancament de la població observat, que incideix negativament en la demanda de béns i serveis. Tanmateix, en termes comparatius la situació no canvia respecte anys anteriors.

Gràfic 5 Alt Penedès. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

L'evolució negativa de l'ocupació generada pel teixit productiu local comporta un empitjorament de les oportunitats laborals i un augment en la incidència de l'atur afectant negativament en el factor de sostenibilitat social del model econòmic actual. Aquesta situació que ja es venia observant des de l'inici de la crisi el 2008, s'accentua durant el 2013.

Finalment, pel que fa a la qualificació dels RRHH i els recursos per a l'educació, tot i que es manté la posició competitiva en aquest factor respecte l'edició anterior, s'observen dues tendències. D'una banda, una reducció més accentuada dels serveis educatius i formatius en relació al conjunt de comarques catalanes, però d'altra banda, un augment important de la participació dels joves en l'escolarització post obligatòria. La taxa d'escolarització als 17 anys ha passat del 54,3% l'any 2010 al 68,9% el 2013. En aquest darrer punt, és un àmbit on la comarca històricament ha presentat pitjors condicions.

Taula 6 Alt Penedès. Evolució de la puntuació obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	17	13	13	14	15	-1
		Sostenibilitat medi ambiental	36	34	35	35	34	1
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	28	28	27	23	23	0
		Infraestructura de transport i comunicacions	13	14	13	7	9	-2
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	16	16	17	15	19	-4
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	5	6	4	6	8	-2
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	13	12	11	17	19	-2
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	9	6	6	7	11	-4
		Volum de mercat i d'activitat	13	22	18	20	16	4
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	27	27	17	26	40	-14

Font: Activa Prospect.

Conclusions i orientacions estratègiques

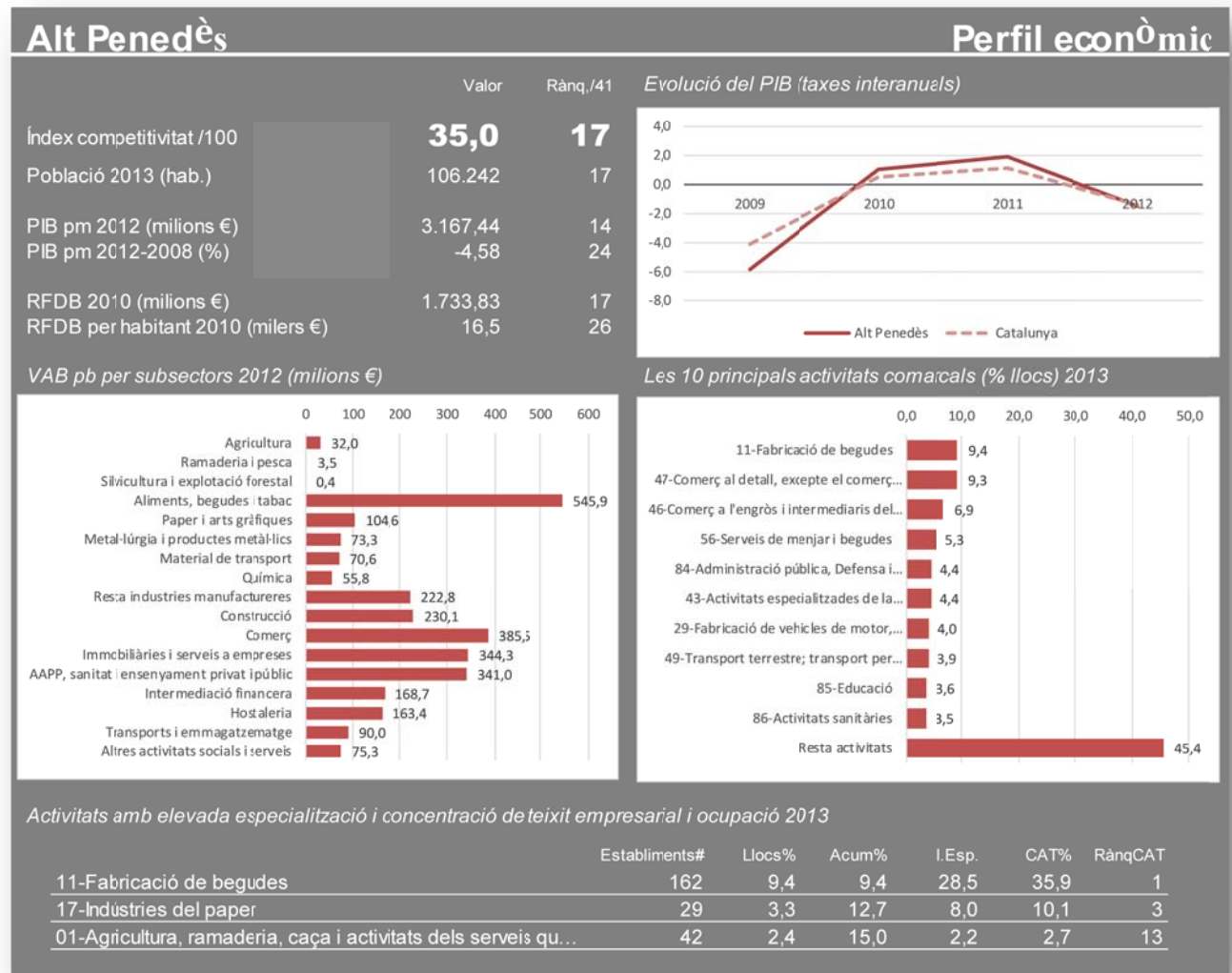
Tot i el retrocés registrat en la posició competitiva de la comarca durant el 2013 com a conseqüència de l'evolució negativa en diversos dels àmbits clau de la seva competitivitat, la comarca es manté entre el grup de 10 comarques líders en els factors de competitivitat que en les darreres edicions de l'índex definien el seu model de desenvolupament. Per tant, tot i que perd lideratge, els punts forts segueixen sent els mateixos i la comarca es caracteritza per l'elevat desenvolupament dels serveis empresarials de suport al teixit productiu (sobretot en l'àmbit de l'activitat financera i de les TIC) i l'existència d'un teixit productiu exigent fruit de la presència indústria de mitjana-alta tecnologia i d'una economia força diversificada. Els resultats d'aquesta demanda cada cop més exigent en béns i serveis d'alt valor afegit es constata també amb l'evolució positiva que han registrat els darrers anys les activitats d'R+D a la comarca. D'altra banda, això és degut a que la comarca presenta força economies de localització. Aquestes economies són fruit de la concentració espacial d'empreses que han permès el desenvolupament d'aquests serveis clau per a l'activitat productiva. Tanmateix, en l'àmbit dels serveis empresarials avançats es detecten mancances estructurals (de consultoria, serveis tècnics, publicitat, etc.). La dispersió de l'activitat no ajuda a la configuració d'un mercat intern suficientment atractiu per l'emergència d'aquestes activitats empresarials, com tampoc ajuda la proximitat a la ciutat de Barcelona, que exerceix de nucli proveïdor d'aquests serveis. Amb tot, aquesta mancança no sembla que sigui un fre al desenvolupament d'un entorn empresarial favorable a la creació de major valor afegit, com es demostra en la capacitat de diversificació de l'economia i d'especialització de l'activitat en sectors intensius en coneixement i tecnologia. Amb tot, la pèrdua d'activitat del sector terciari registrada durant el 2013, sobretot el derivada de l'activitat financera, pot conduir en un futur a un menor desenvolupament d'aquestes activitats i, en conseqüència, al deteriorament de les condicions competitives de la comarca.

En conseqüència, si es vol reforçar el model actual basat en la producció de béns i serveis innovadors, les estratègies de competitivitat han de passar per un major suport a les empreses que configuren aquest teixit empresarial, donant suport a la seva creixement territorial i reforçant les estratègies de concentració espacial de les activitat econòmiques per tal de crear les condicions per a que aquestes activitats es consolidin i n'emergeixin de noves, sobretot en l'àmbit dels serveis empresarials avançats, que són sobre els quals es fonament la millora de la competitivitat interna de les empreses.

Un altre element clau per a la consolidació d'aquest model és el reforçament del sistema de formació professional inicial, atès que els indicadors constaten que aquesta és una mancança estructural que es ve arrossegant del passat i que, malgrat la millora experimentada en els quatre darrers anys, les actuals generacions de joves també registren, vist el baix seguiment que es produeix en els estudis postobligatoris. La formació universitària també és un àmbit en el que calen millores, amb tot, atès que el mercat de treball de la formació superior és d'abast més ampli al comarcal, la seva influència no és tan significativa en termes productius, tot i que pot limitar en el futur les capacitats d'emprendre iniciatives empresarials de major valor afegit.

Malgrat l'Alt Penedès no és la comarca que en termes globals presenta majors avantatges distributives, sí que respecte al mercat català, l'espanyol i europeu se situa entre les comarques més competitives. L'accessibilitat a les principals vies de transport terrestre i la proximitat al mercat català en són la causa. Malgrat que respecte al mercat global, en el que l'accés a les infraestructures de transport marítim, aèries i ferroviàries d'alta velocitat és clau, d'altres comarques presenten més avantatges. En aquest punt, el futur desenvolupament del port de Vilanova serà clau, però a hores d'ara presenta força limitacions en la seva capacitat que desestimen la seva consideració en l'estudi. D'altra banda, l'important desenvolupament que es registra dels serveis de transport a la comarca és un indicador que aquesta situació geoestratègica vers els principals mercats i les infraestructures viàries és una realitat detectada pel teixit empresarial. Per tant, les estratègies adreçades a reforçar aquest factor de competitivitat han de ser una prioritat. D'aquí la necessitat de disposar o millorar l'accés a les plataformes logístiques i/o intermodals de proximitat que permetin la gestió més eficient de la producció destinada a aquests mercats.

Des del punt de vista de la sostenibilitat del model de desenvolupament econòmic actual, el treball posa de relleu que malgrat l'elevada capacitat de creació de llocs de treball del teixit productiu, existeixen desajustos importants en el mercat de treball que comporten que l'atur assolixi xifres comparativament elevades. Al mateix temps s'evidencia que hi ha una baixa capacitat emprenedora entre la població resident. Algunes actuacions a emprendre haurien d'anar en la línia d'analitzar l'encaix entre la demanda i l'oferta comarcal de qualificacions i fomentar l'esperit emprenedor, al mateix temps que es reforça la competitivitat de les empreses. Pel que fa a la sostenibilitat medi ambiental, els reptes passen per seguir reduint l'impacte de l'activitat residencial i sobretot la industrial, fomentant principalment la valoració des residus generats.

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Alt Penedès		Perfil competitiu					
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànq/41		
Factors de sostenibilitat	Scstenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-54 anys.	49,8	45,8	● 15		
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	12,9	38,7	● 27		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,4	100,0	● 1		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	3.673,0	75,1	● 16		
	Scstenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	4,4	7,7	● 33		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	50,3	90,4	● 10		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	690,9	88,2	● 28		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,4	69,8	● 26		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	40,0	49,5	● 16		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	281,8	84,5	● 35		
	Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	84,0	16,3	● 39	
			Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	119,3	35,5	● 12	
Taxa específica d'escolarització als 17 anys.			68,9	24,8	● 32		
Percentatge de titulats superiors (%).			21,7	42,2	● 17		
Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).			32,8	41,5	● 29		
Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).			21,1	46,2	● 13		
Infraestructura de transport i comunicacions			Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	176,5	46,9	● 12	
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	69,2	69,2	● 13	
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	95,6	0,3	● 24	
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	72,1	48,4	● 12	
Avantatges distribuïts		Autobusos per Km2.	6,3	3,4	● 11		
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	3,8	48,5	● 12		
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2,5	26,4	● 18		
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	0,1	0,6	● 35		
		Disponibilitat de sòl i econòmica	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	48,1	12,6	● 26	
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	18,4	14,4	● 15	
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	68,4	31,8	● 6	
			Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	32,0	74,8	● 18
		Condicions de la demanda	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0	● 1
				Distància mitjana al mercat final català (Km).	49,1	92,9	● 6
Densitat de població (habitants/Km2).	179,3			1,1	● 12		
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	62,1			62,1	● 24		
Avantatges distribuïts	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (15-74 anys) (%).		40,4	24,0	● 29		
	Innovació, desenvolupament tecnològic		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	6,3	6,6	● 13	
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	204,8	43,9	● 7	
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	445,5	25,4	● 15	
			Índex de diversificació productiva.	23,8	89,4	● 6	
	Volum de mercat i d'activitat		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	218,0	4,5	● 17	
			Percentatge d'empreses (%).	1,4	3,7	● 16	
			Variació de la població (interanual) (%).	0,0	87,8	● 11	
Habitatges iniciats per 1.000 habitants.		0,2	26,5	● 18			
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	30,5	19,5	● 28			
	Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	69,8	18,3	● 31			
	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-7,2	0,0	● 41			
	Variació en les empreses (interanual) (%).	-2,0	75,7	● 15			

Font: Activa Prospect.

Alt Penedès											
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors											
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	13	15	12	13	15	↓	↘		
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	23	27	26	26	27	↓	↘		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	1	1	1	1	1	→	→		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	26	13	18	18	16	↑	↗		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	34	34	36	32	33	↓	↘		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	22	17	15	17	10	↑	↗		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	33	29	28	26	28	↓	↘		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	27	24	24	25	26	↓	↘		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	12	17	24	22	16	↑	↗		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	35	34	35	35	35	→	↘		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	37	37	39	38	39	↓	↘		
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	20	14	10	11	12	↓	↘	
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	33	33	36	35	32	↑	↗	
			Percentatge de titulats superiors (%).	28	28	18	17	17	→	↑	
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	29	29	29	29	29	→	→	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	13	13	13	13	13	→	→	
			Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	9	14	11	11	12	↓	↘	
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	14	14	13	13	13	→	↑	
			Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	18	14	14	24	24	→	↘	
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de llars amb banda ampla (%).	15	25	25	4	12	↓	↘	
	Autobusos per Km2.		11	11	11	11	11	→	→		
	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).		12	12	12	12	12	→	→		
	Percentatge de sòl urbanitzable (%).		18	18	18	18	18	→	→		
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	12	12	12	13	35	↓	↓		
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	27	26	27	26	26	→	↗		
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	9	10	10	12	15	↓	↓		
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2	2	2	2	6	↓	↓		
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	21	21	11	16	18	↓	↘	
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	→	→	
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	6	6	6	6	6	→	→	
			Densitat de població (habitants/Km2).	12	12	12	12	12	→	→	
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	23	23	23	23	24	↓	↓	
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	9	16	16	32	29	↑	↘	
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	18	15	18	14	13	↑	↗	
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	7	7	6	7	7	→	↗	
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	7	7	6	6	15	↓	↘	
			Índex de diversificació productiva.	5	1	2	3	6	↓	↘	
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	17	17	17	17	17	→	→	
			Percentatge d'empreses (%).	16	16	16	16	16	→	→	
			Variació de la població (interanual) (%).	7	26	7	12	11	↑	↗	
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	20	10	26	28	18	↑	↗	
			Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	28	27	28	28	28	→	↘
				Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	31	30	30	30	31	↓	↘
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).		15	11	4	20	41	↓	↘	
		Variació en les empreses (interanual) (%).		26	25	9	15	15	→	↘	

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Alt Penedès									
Evolució dels indicadors									
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	56,2	55,6	55,3	53,3	49,8	↓	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	9,3	11,2	11,9	12,6	12,9	↓	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,4	87,4	87,4	87,4	87,4	→	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.770,5	4.511,4	4.551,5	3.860,1	3.673,0	↓	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,5	3,8	4,4	4,7	4,4	↓	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	57,7	53,7	52,1	52,2	50,3	↓	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	495,7	461,7	453,4	438,6	690,9	↓	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,6	1,5	1,5	1,4	1,4	↓	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	28,9	37,1	31,5	37,2	40,0	↑	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	316,9	289,3	240,4	282,2	281,8	↓	
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	81,7	81,7	85,8	83,8	84,0	↓	
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	99,2	109,4	125,3	121,8	119,3	↓	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	54,3	54,3	60,1	64,7	68,9	↑	
		Percentatge de titulats superiors (%).	10,0	10,0	19,7	21,7	21,7	→	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	32,8	32,8	32,8	32,8	32,8	→	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	21,1	21,1	21,1	21,1	21,1	→	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	203,2	185,3	185,5	180,3	176,5	↓	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	66,6	66,4	68,9	69,1	69,2	↑	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	280,3	232,3	232,4	95,6	95,6	↓	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	44,6	52,6	52,6	73,7	72,1	↓	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	6,1	6,1	6,3	6,3	6,3	→	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8	↓	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	↓	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	2,5	2,5	2,1	2,2	0,1	↓	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarçats per 10.000 habitants.	46,6	46,8	46,6	45,1	48,1	↑	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	21,0	20,0	22,2	20,4	18,4	↓	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	239,9	229,3	206,1	191,1	68,4	↓	
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	41,0	41,0	31,0	32,0	32,0	→	
		Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	71,3	71,4	51,5	49,7	49,1	↓	
		Densitat de població (habitants/Km2).	176,0	176,4	178,3	179,3	179,3	↓	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	61,8	61,6	61,7	61,9	62,1	↑	
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,3	35,8	35,8	36,9	40,4	↑	
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,4	4,0	3,7	4,9	6,3	↑	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	245,0	235,5	234,0	219,4	204,8	↓	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	605,6	614,8	600,1	577,8	445,5	↓	
		Índex de diversificació productiva.	24,9	24,8	25,1	24,9	23,8	↓	
	Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	229,0	225,0	219,0	218,0	218,0	↓	
		Percentatge d'empreses (%).	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	↓	
		Variació de la població (interanual) (%).	2,6	0,2	1,0	0,6	0,0	↓	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,9	2,9	0,8	0,4	0,2	↓	
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	33,7	32,8	32,0	31,1	30,5	↓	
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	74,4	73,4	72,3	70,7	69,8	↓	
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-6,2	-1,7	-0,3	-3,7	-7,2	↓	
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-7,0	-2,6	-1,3	-2,5	-2,0	↑	

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

ANOIA

Amb una puntuació de 30,8 sobre 100 en l'índex, l'Anoia se situa en la 25a. posició del rànquing general. Així, la seva posició competitiva vers el model plantejat és menor que el seu pes poblacional i econòmic, on ocupa les posicions 16 i 17 respectivament. És a dir, la comarca presenta unes condicions poc favorables vers la producció de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia orientats al mercat global, al mateix temps que el seu model de desenvolupament és comparativament menys sostenible socialment i medi ambientalment que el de la majoria de comarques catalanes. De fet, és en aquestes dimensions on la comarca presenta pitjors resultats.

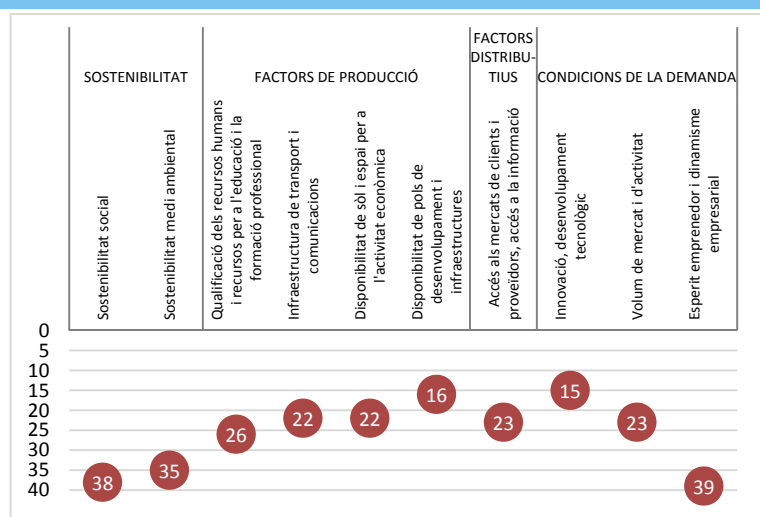
Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

Com pot observar-se en el gràfic adjunt, l'Anoia presenta unes condicions poc avantatjoses en relació al conjunt de factors analitzats. Això és degut a que en termes comparatius presenta escassos avantatges distributius, ja que d'altres comarques tenen un millor accés als mercats i millors infraestructures, ni la seva població és altament qualificada, ni els serveis de suport al teixit productiu presenten un desenvolupament important. Tampoc el seu teixit productiu i el seu mercat intern configuren una demanda exigent de productes i serveis avançats i suficientment atractiva i dinàmica. A tot això, s'hi combina una baixa densitat empresarial i de treball autònom i una destrucció important d'aquest teixit en els darrers anys. Els efectes d'aquestes condicions poc favorables a l'activitat econòmica es traslladen a l'àmbit social, on la comarca presenta els seus pitjors resultats: elevada incidència de l'atur i escasses oportunitats laborals. En l'àmbit medi ambiental, la comarca tampoc surt molt ben parada. Els residus i consums d'aigua en l'àmbit industrial són dels més elevats i al mateix temps es registra una escassa valoració dels residus industrials i un escàs tractament dels residus municipals.

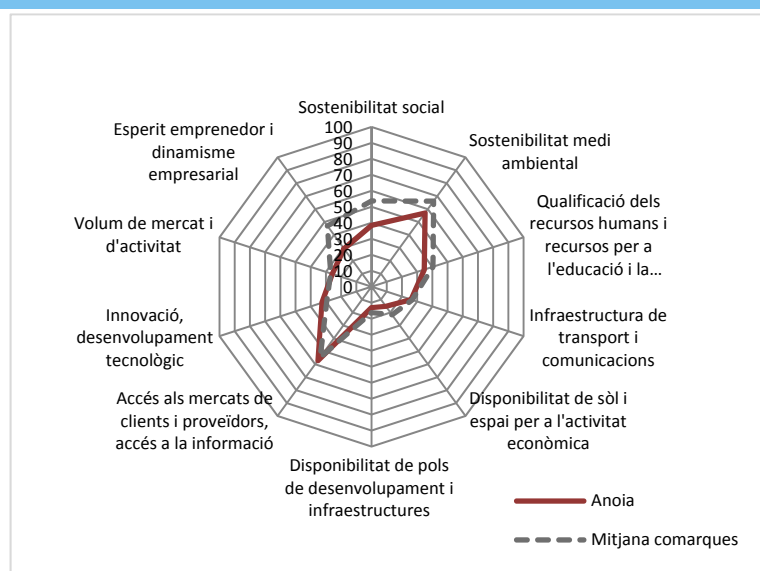
Malgrat tot, l'anàlisi més al detall dels indicadors que conformen el model, permet identificar certs elements on la comarca pot focalitzar les seves estratègies de desenvolupament en base a certes fortaleeses. En primer lloc, cal assenyalar l'elevada diversificació de la seva economia. L'Anoia és la 2a economia comarcal més diversificada. Aquest fet, juntament amb l'elevat desenvolupament registrat a la comarca dels

serveis TIC, li confereix un elevat potencial vers la creació de nous productes i serveis com a conseqüència de la interacció entre les activitats econòmiques presents en el teixit productiu. Tanmateix, l'escassa presència actual de serveis intensius en tecnologia i coneixement indiquen que aquesta interacció no s'està produint o bé és escassa. El segon element és el sòl potencial. En termes comparatius la comarca presenta un elevat potencial desenvolupament, tot i que en relació al planejament actual hi ha comarques que registren una major oferta. Amb tot, aquest factor juntament amb la seva proximitat al mercat català (la 9a. comarca més ben situada) i el bon accés a les principals vies de comunicació per carretera, configuren un entorn favorable per aquelles activitats industrials i logístiques on aquests

Gràfic 6 Anoia. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 7 Anoia. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

factors siguin determinants per a la seva activitat. No obstant això, en relació a aquest punt, cal assenyalar que la comarca presenta un escàs desenvolupament dels serveis de transport, fet que minva el seu atractiu.

Tendències i principals canvis registrats

L'Anoia és de les poques comarques catalanes que han anat perdent posicions en el rànquing de forma sostinguda des de l'inici de la sèrie l'any 2003. Ha passat de ser la 14a. comarca amb un entorn més favorable a la 25a. enguany. La pèrdua de competitivitat més important es registra durant el 2013, amb una caiguda de 4 posicions.

En els darrers anys s'ha registrat una reducció important del pes de la comarca en termes de mercat, això és degut a la pèrdua de teixit empresarial, d'una banda, però també a causa de l'evolució demogràfica, que ha registrat una desacceleració important en el creixement entre els anys 2009 i 2012 i un lleuger retrocés el 2013 (del 0,3%). També s'observa un empitjorament del mercat laboral i del teixit empresarial, àmbits on la comarca presenta els seus pitjors resultats. De fet, les oportunitats laborals s'han reduït considerablement, els llocs de treball localitzats representen el 37,4% de la població potencialment activa l'any 2013 (l'any 2009 era del 42,7%) i la taxa d'atur absoluta passa del 12,7% al 15,7% durant el mateix període. També el nombre d'establiments empresarials i de treballadors autònoms s'ha reduït considerablement. Altres àmbits on s'observa un retrocés continuat són els serveis de transport, en els serveis d'R+D i en l'oferta de nou sostre per a l'activitat terciària.

Contràriament, s'han produït avenços importants en un dels àmbits on la comarca presentava pitjors resultats, el medi ambiental. Així, els serveis medi ambientals han registrat un desenvolupament continuat i l'impacte de l'activitat residencial i industrial és menor que ara fa uns anys: ha disminuït el consum d'aigua per habitant, s'ha incrementat el percentatge de recollida selectiva i de residus industrials valoritzats i el volum de residus industrials generat ha disminuït.

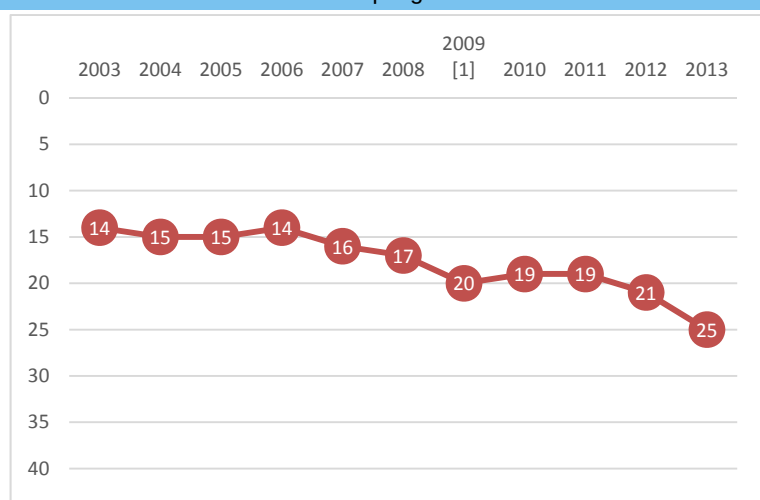
Pel que fa a la resta de factors es produeixen també avenços en el capítol de la qualificació de la població. Així, l'educació dels joves als 17 anys passa del 68,4% al 76,3% en els darrers cinc anys. Cal tenir present que l'educació en aquesta edat indica fins a quin punt els joves segueixen l'educació postobligatòria, que en molts casos responen a estudis professionalitzadors. També es registra un augment progressiu del percentatge de població amb estudis universitaris.

Durant el mateix període també s'observa un desenvolupament progressiu dels serveis TIC i dels serveis empresarials avançats a la comarca, sobretot en els darrers tres anys. De fet, les activitats intensives en coneixement, en les que s'inclouen aquestes activitats, reben un impuls després de la davallada registrada durant el 2009 i 2010. Aquestes activitats són clau en el desenvolupament de serveis i béns innovadors i per la millora de la competitivitat de les empreses.

També han millorat les condicions de la comarca en l'apartat de l'accés als mercats. Les millores recents realitzades a la xarxa viària (eix Diagonal i Transversal sobretot) ha disminuït el temps d'accés a les principals infraestructures logístiques (ports, aeroports, estacions d'alta velocitat) que són els espais per on es distribueixen les mercaderies fora de la UE. Aquesta millora també s'ha notat en relació al mercat intern regional, ja que la distància mitjana al mercat català s'ha reduït considerablement. En paral·lel s'observa un progressiu avenç del comerç electrònic, que minimitza el factor locacional i obre noves possibilitats en la provisió de béns i serveis.

Finalment, cal assenyalar el menor deteriorament observat durant el 2013 en relació a l'ocupació i la destrucció de teixit empresarial.

Gràfic 8 Anoia. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Taula 7 Anoia. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Anoia		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions		Subdimensions					
FACTORS DE SOSTENIBILITAT							
		● 40	● 39	● 38	● 38	● 38	0
		● 30	● 36	● 32	● 34	● 35	-1
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	● 25	● 25	● 28	● 26	● 26	0
	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	● 25	● 25	● 28	● 26	● 26	0
	Infraestructura de transport i comunicacions	● 15	● 13	● 14	● 11	● 22	-11
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	● 18	● 18	● 20	● 19	● 22	-3
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	● 19	● 18	● 18	● 17	● 16	1
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	● 9	● 18	● 19	● 20	● 23	-3
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	● 15	● 17	● 16	● 15	● 15	0
	Innovació, desenvolupament tecnològic	● 19	● 15	● 23	● 24	● 23	1
		● 40	● 36	● 37	● 39	● 39	0
		● 40	● 36	● 37	● 39	● 39	0

Font: Activa Prospect.

Conclusions i orientacions estratègiques

L'Anoia és una de les comarques catalanes amb menor densitat empresarial i al mateix temps registra dinàmiques molt negatives tant pel que fa a la destrucció de teixit empresarial com d'ocupació. Al mateix temps, tampoc emergeixen alternatives al treball assalariat, tot plegat comporta que es registrin elevades taxes de desocupació entre la població com a conseqüència de les escasses oportunitats laborals que s'hi generen. Aquesta situació en part s'explica pel fet que la comarca no presenta en cap dels factors analitzats evidents avantatges competitiu sobre els quals centrar l'estratègia de desenvolupament. No obstant això, alguns dels indicadors utilitzats en el model aporten llum sobre algunes oportunitats sobre les quals es podria millorar la seva posició competitiva. El primer element seria el de la conjugació d'una elevada diversificació econòmica i l'important desenvolupament dels serveis TIC. L'objectiu d'una estratègia centrada en aquestes fortaleses aniria en la línia de crear nous productes i serveis en base al reforçament de les relacions entre les diferents activitats econòmiques existents (sobretot amb aquelles en les que hi ha una especialització important Tèxtil-Confecció, Cuir, Indústria paperera-Arts gràfiques i Fusta-Mobles) i amb especial atenció als serveis TIC i serveis empresarials avançats com a facilitadors d'aquest procés. La finalitat seria la creació de nou teixit empresarial en base a les noves oportunitats de negoci identificades i a mig i llarg termini la creació d'ocupació. Aquesta estratègia requereix d'una implicació important dels agents econòmics de la comarca, que donin suport i estimulin la creació d'espais de trobada empresarials/professionals i que les dinamitzin per tal de crear un ecosistema que faciliti el procés.

L'altra element sobre el qual fonamentar el desenvolupament econòmic de la comarca és la bona posició que ocupa pel que fa a la disponibilitat de sòl i la seva proximitat al mercat català per tal d'atraure/desenvolupar activitat industrial i logística. Poques comarques presenten al mateix temps bones condicions en ambdós aspectes (l'Anoia se situa en la 6a. i 9a. posició respectivament). Les millores recents en les infraestructures viàries reforçaria encara més aquesta estratègia. Amb tot, cal donar a conèixer aquesta situació als operadors i garantir una oferta atractiva.

En paral·lel a aquestes estratègies que van encaminades a impulsar l'activitat econòmica i empresarial, s'hauria de reforçar la qualificació de la població, un dels àmbits on la comarca treu pitjor valoració. L'objectiu d'aquesta estratègia a mig i llarg termini és l'increment del valor afegit de les activitats que es desenvolupen a la comarca i així anar augmentant progressivament les rendes de la població (l'Anoia és la comarca amb la renda per habitant més baixa de Catalunya). Atès que el dèficit de qualificació no és un problema de les generacions més joves, sinó de les adultes, caldria trobar fórmules per tal que hi hagi una major presència/seguiment a la comarca de la formació superior contínua i específicament adreçada a l'àmbit empresarial (creació de valor i creixement empresarial).

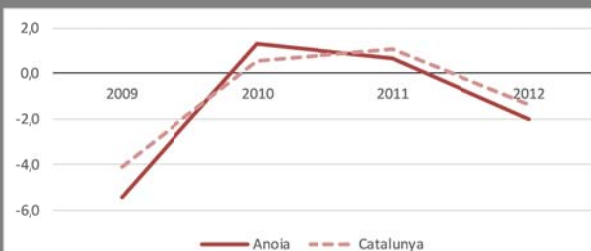
El darrer element es fonamenta en reduir l'important impacte de l'activitat industrial i residencial en el medi ambient que es registra a la comarca. Aquesta estratègia passa per assessorar/informar a tot el teixit econòmic i social en tots aquestes aspectes i fomentar el tractament i valoració dels residus generats i el major desenvolupament dels serveis medi ambientals que puguin donar suport a aquest procés.

Anoia

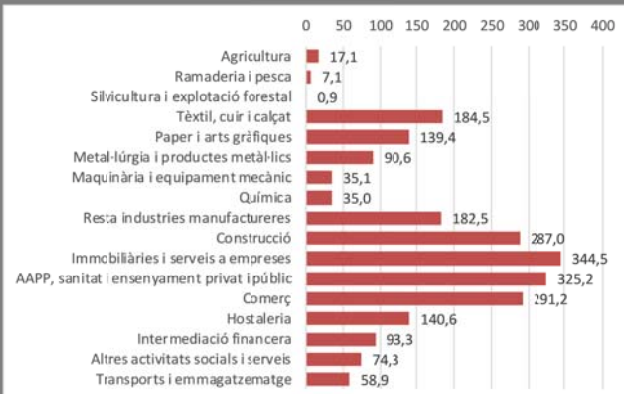
Perfil econòmic

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	30,8	25
Població 2013 (hab.)	118.467	16
PIB pm 2012 (milions €)	2.514,40	17
PIB pm 2012-2008 (%)	-5,53	33
RFDB 2010 (milions €)	1.796,94	16
RFDB per habitant 2010 (milers €)	15,3	41

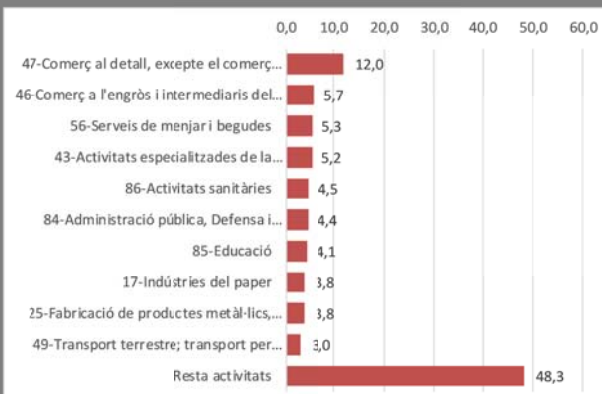
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
17-Indústries del paper	34	3,8	3,8	9,3	9,8	4
13-Indústries tèxtils	73	2,7	6,5	4,1	4,4	7
14-Confecció de peces de vestir	56	2,5	9,0	5,4	5,7	5
15-Indústria del cuir i del calçat	35	2,2	11,2	20,8	22,0	2
18-Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	38	1,9	13,0	2,7	2,9	7
16-Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistell...	22	0,7	13,7	2,0	2,2	14
31-Fabricació de mobles	22	0,6	14,3	2,3	2,4	11

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Anoia			Perfil competitiu			
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànq/41	
Factors de sostenibilitat	Scstenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	37,5	16,8	● 36	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	15,7	12,6	● 40	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	82,6	84,4	● 5	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	4.167,2	63,6	● 27	
	Scstenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	11,5	20,2	● 26	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	50,6	89,9	● 11	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	1.091,7	78,3	● 39	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,4	65,1	● 29	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	21,4	1,6	● 40	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	206,0	88,7	● 34	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	59,7	55,1	● 34	
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	102,3	29,5	● 16
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	76,3	35,4	● 19	
		Percentatge de titulats superiors (%).	19,5	30,5	● 29	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	35,5	53,0	● 23	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	18,1	25,5	● 24	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	89,4	14,4	● 31
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	74,3	74,3	● 9
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	141,4	0,5	● 15
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	70,6	38,6	● 26
	Autobusos per Km2.		4,0	2,1	● 13	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	5,0	63,2	● 6	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	1,9	19,5	● 20	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	0,0	0,0	● 39	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	55,7	16,5	● 19
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	21,7	16,9	● 11
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	16,9	5,7	● 26
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	39,0	69,3	● 25
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0	● 1
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	55,1	89,3	● 9
			Densitat de població (habitants/Km2).	136,8	0,9	● 16
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	76,0	76,0	● 17
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	37,5	7,0	● 39
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	1,5	1,4	● 36
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	75,0	15,8	● 17
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	352,7	18,4	● 23
			Índex de diversificació productiva.	24,9	94,9	● 2
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	231,0	4,8	● 16
			Percentatge d'empreses (%).	1,3	3,5	● 17
			Variació de la població (interanual) (%).	-0,3	80,8	● 19
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,2	20,2	● 25
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	25,6	5,4	● 36
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	64,1	12,5	● 35
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-3,4	54,6	● 23
Variació en les empreses (interanual) (%).			-4,2	45,0	● 33	

Font: Activa Prospect.

Anoia								
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors								
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	35	35	35	36	36	→
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	41	40	40	40	40	→
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	5	5	5	5	5	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	40	34	25	32	27	↑
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	32	32	27	26	26	→
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	19	25	16	15	11	↑
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	21	33	21	22	39	↓
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	25	27	27	28	29	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	36	40	40	41	40	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	32	31	30	34	34	→
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	32	32	33	33	34	↓
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball ce l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	19	17	16	15	16	↓
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	12	12	18	22	19	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	27	27	34	29	29	→
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	23	23	23	23	23	→
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	24	24	24	24	24	→
		Llocs de treball ce transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	28	26	33	32	31	↑
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	10	10	9	9	9	→
		Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	14	13	13	15	15	→
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de l'ars amb banda ampla (%).	21	10	10	3	26	↓
		Autobusos per Km2.	17	18	18	18	18	→
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	8	7	6	6	6	→
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	19	19	19	19	20	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	15	15	15	20	39	↓
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	24	25	23	19	19	→
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	11	12	12	13	11	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	25	25	24	24	26	↓
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	27	27	25	21	25	↓
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	9	9	10	10	9	↑
		Densitat de població (habitants/Km2).	16	16	16	16	16	→
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	17	16	16	16	17	↓
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	2	24	24	35	39	↓
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	16	21	24	34	36	↓
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	21	22	19	17	17	→
	Volum de mercat i d'activitat	Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	23	24	23	23	23	→
		Índex de diversificació productiva.	3	6	2	2	2	→
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	16	16	16	16	16	→
		Percentatge d'empreses (%).	17	17	17	17	17	→
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Variació de la població (interanual) (%).	11	13	20	20	19	↑
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	28	13	21	29	25	↑
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	35	35	35	37	36	↑
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	34	34	35	35	35	→
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	39	30	23	34	28	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	39	31	26	37	33	↑

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Anoia								
Evolució dels indicadors								
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	42,7	41,4	40,4	38,4	37,5	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	12,7	13,9	14,2	14,7	15,7	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	82,6	82,6	82,6	82,6	82,6	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	8.377,5	5.683,0	4.810,3	4.264,4	4.167,2	↑
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	4,7	4,8	10,3	10,8	11,5	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	56,6	57,6	52,5	50,8	50,6	↑
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	391,8	473,0	403,9	415,9	1.091,7	↓
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,6	1,5	1,5	1,5	1,4	↑
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	15,8	19,9	18,8	19,5	21,4	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	260,0	221,2	184,9	209,7	206,0	↑
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	55,4	55,4	62,8	65,0	59,7	↓
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	100,3	100,9	102,0	104,4	102,3	↓
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	68,5	68,5	72,5	75,4	76,3	↑
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de titulats superiors (%).	10,2	10,2	18,0	19,5	19,5	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	35,5	35,5	35,5	35,5	35,5	→
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	18,1	18,1	18,1	18,1	18,1	→
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	124,0	115,6	99,9	92,4	89,4	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	74,7	74,6	74,5	74,4	74,3	↓
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	380,2	239,8	239,8	141,4	141,4	→
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	42,9	57,6	57,6	73,9	70,6	↓
		Autobusos per Km2.	3,9	3,9	3,9	4,0	4,0	→
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	4,9	4,9	5,0	5,0	5,0	→
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	1,7	1,8	1,7	1,8	1,9	↑
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	1,9	1,9	1,6	0,8	0,0	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarcats per 10.000 habitants.	52,9	49,6	52,6	53,7	55,7	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	19,0	19,4	19,6	20,4	21,7	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	17,2	17,6	17,3	17,1	16,9	↓
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	55,0	55,0	49,0	44,0	39,0	↑
		Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	78,7	78,7	67,3	63,1	55,1	↑
		Densitat de població (habitants/Km2).	135,2	136,3	136,8	137,2	136,8	↓
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	76,4	76,2	76,2	76,0	76,0	↑
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	33,1	31,5	31,5	35,8	37,5	↑
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,7	3,3	2,9	1,8	1,5	↓
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	81,2	72,3	73,4	76,5	75,0	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	354,0	346,2	346,2	349,6	352,7	↑
		Índex de diversificació productiva.	25,8	23,2	25,1	25,0	24,9	↓
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	234,0	237,0	235,0	233,0	231,0	↓
		Percentatge d'empreses (%).	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	→
		Variació de la població (interanual) (%).	2,0	0,8	0,4	0,3	-0,3	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,3	2,6	1,0	0,4	0,2	↓
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	29,7	28,6	27,9	26,6	25,6	↓
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	72,2	68,8	67,3	64,9	64,1	↓
	Volum de mercat i d'activitat	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-10,2	-3,1	-2,8	-5,2	-3,4	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-9,5	-2,9	-2,4	-4,4	-4,2	↑
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial							

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

BAGES

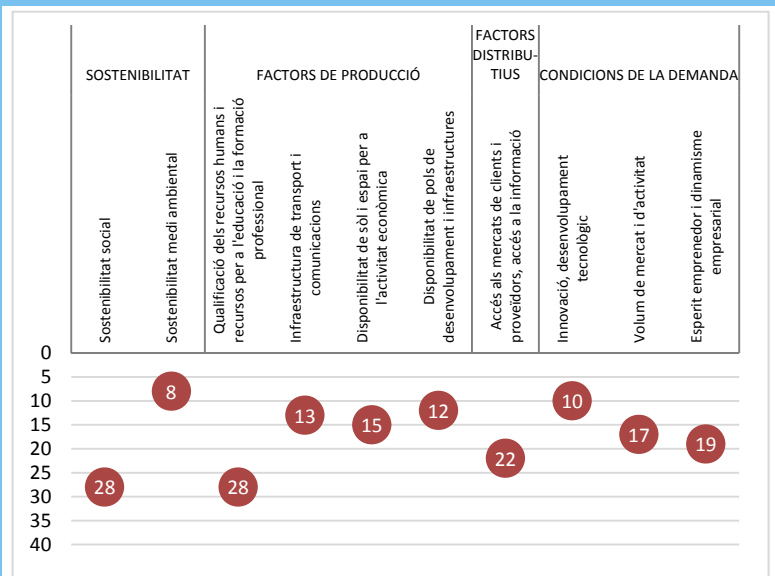
Amb una puntuació de 35,5 sobre 100 en l'índex, el Bages ocupa la posició 16a. en el rànquing, tanmateix és la 9a. comarca amb major població i la 10a. en termes de PIB. És a dir, hi ha 15 comarques catalanes que presenten millors condicions per a les empreses que centren la seva activitat en productes d'alt valor afegit que operen en un entorn global. Els principals factors que li resten competitivitat tenen a veure, d'una banda, amb la qualificació de la població, sobretot pel que fa a l'escassa presència de titulats universitaris i, d'altra banda, amb els importants desequilibris existents en el mercat de treball, que es trasllada en una elevada incidència de l'atur i nivells de renda baixos, de fet, en aquest darrer punt la comarca ocupa la 31a. posició pel que fa a la renda familiar disponible per habitant.

Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

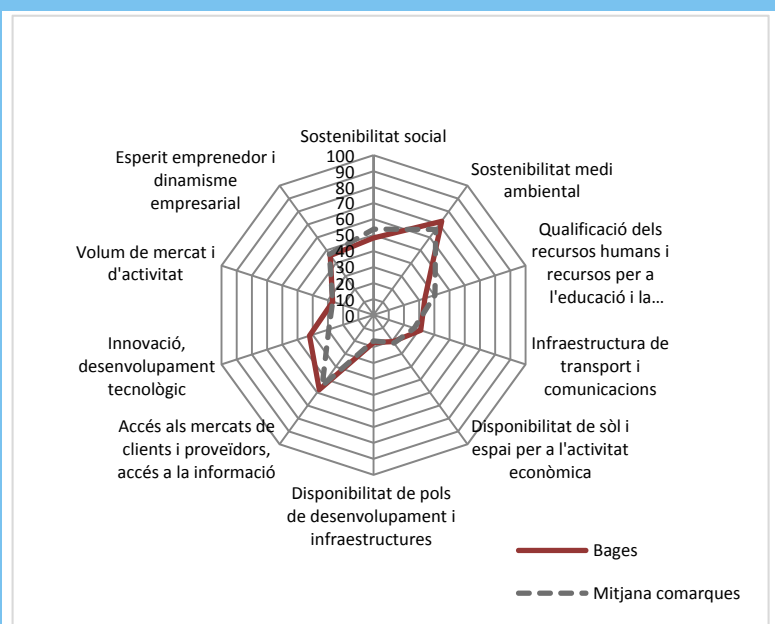
En el capítol on el Bages presenta majors avantatges competitiu és en les condicions de la demanda. Tot i que es registra una escassa qualificació de la població, hi ha un important desenvolupament de les activitats intensives en tecnologia i coneixement. Al mateix temps hi ha una elevada diversificació de l'economia comarcal i un important desenvolupament de les activitats d'R+D. És a dir, des de la perspectiva empresarial tot indica que s'hi configura una demanda exigent de productes i serveis. Aquesta, d'altra banda, és la que estimula l'existència de serveis de suport a l'activitat econòmica com són serveis empresarials avançats i serveis TIC, àmbit on també despunta. Pel que fa a la resta de condicions de la demanda, tot i ser el 10è. mercat comarcal, li resta atractiu, d'una banda, l'evolució negativa de la seva economia (és una de les comarques que registra una caiguda més important del PIB), on cal destacar el mal comportament del sector de la construcció residencial i, de l'altra, la baixa densitat empresarial.

En l'apartat dels avantatges distributius el Bages obté una puntuació força discreta. Això és degut principalment a dos factors on la comarca està mal posicionada. El primer és per la seva posició geoestratègica en relació a les principals infraestructures logístiques que afavoreixen el comerç internacional (ports, aeroports i estacions d'alta velocitat), on ocupa la 28a. posició. El segon té a veure amb la baixa utilització del comerç electrònic per part de la població que hi resideix (la 38a.). En canvi, comparativament surt molt ben parada quan es tracta del mercat regional, atès que a la comarca hi convergeixen alguns dels principals eixos viaris de Catalunya (eix Pirinenc, eix Diagonal i eix Transversal) i pel fet que se situa com una de les millors comarques per abastar al mercat català, és la 8a. El seu mercat intern també presenta un atractiu important quant als factors distributius, atès que registra una elevada concentració de la població en municipis de més de 5 mil habitants (el 82,6%). Així, el Bages

Gràfic 9 Bages. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 10 Bages. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

resulta una opció força adequada per aquelles activitats que tinguin el mercat regional i comarcal com a principal objectiu, ja que per a empreses amb un important component d'activitat exportadora potser són més atractives d'altres comarques més properes a les principals infraestructures logístiques, sobretot per a les que destinen la seva producció principalment als mercats extracomunitaris mitjançant el transport marítim i aeri.

Amb tot, per aquelles activitats que fan un ús intensiu del sòl, l'opció d'estar localitzada a la comarca els pot representar una avantatge competitiva, ja que el Bages ocupa la 13a. posició quant a sòl disponible. En canvi, presenta una oferta de sostre per a l'activitat terciària comparativament menor que d'altres comarques.

Pel que fa a les infraestructures i serveis de transport i comunicacions els punts més febles són, d'una banda, el menor desenvolupament dels serveis de transport registrat i la menor cobertura de la xarxa ferroviària (només el 50,1% de la població hi té accés directe des del seu municipi de residència). En canvi, obté una bona posició pel que fa a la xarxa de transport de persones per carretera (xarxa d'autobusos). Tanmateix, l'element més destacat en aquest apartat és l'important desplegament de la banda ampla observat, amb el 76,3% de les llars (la 2a. comarca amb major cobertura).

Els àmbits on la comarca presenta pitjors condicions són d'una banda en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial i, de l'altra, en la qualificació dels recursos humans. Pel que fa al primer punt, la comarca registra una baixa densitat empresarial i un escàs desenvolupament del treball autònom. També presenta dificultats importants per crear ocupació i mantenir el teixit empresarial, àmbits on la tònica ha estat més negativa que al conjunt de comarques catalanes, tot i que durant el 2013 s'ha registrat una millora molt significativa (és la 7a. comarca amb millor comportament de l'ocupació). Pel que fa a la qualificació dels RRHH i els recursos per a l'educació i la formació professional, l'element més crític és precisament l'escassa presència de titulats universitaris (només el 17,0% de la població ha assolit aquest nivell d'instrucció) i, tot i que amb menor mesura, el fet que una bona part de la població no té estudis postobligatoris (o professionalitzadors). Aquesta situació no afecta tant als joves, ja que el 81,6% dels joves de 17 anys segueixen l'escolarització postobligatòria i en aquest punt presenta una situació comparativament millor que la majoria de comarques. També pel que fa a l'oferta de serveis educatius/formatius on se situa en el grup de comarques on hi ha un major desenvolupament d'aquests serveis (la 14a.).

Pel que fa a la sostenibilitat del model econòmic comarcal, la situació del Bages és comparativament bona en relació als temes medi ambientals, mentre que des de la perspectiva social s'observen alguns elements on el comportament és negatiu. El més preocupant és l'elevada incidència de l'atur registrada, superior a la majoria de comarques catalanes. Sorpren aquest fet, atès que la comarca presenta una ràtio de llocs de treball localitzats/població en edat de treballar no excessivament baixa, amb el que tot fa pensar que el problema de l'atur no és degut a una escassetat de treball sinó més aviat a un desajust entre l'oferta i la demanda de mà d'obra comarcal. Els motius poden ser diversos però una primera anàlisi dels indicadors porten a plantejar possibles desajustos en la demanda i oferta de qualificacions (el fet que els nivells de renda siguin baixos quan el que es produeix és d'alt valor afegit sostindria aquesta afirmació) o bé tenir relació amb la mobilitat interna dels treballadors/es (xarxa de transport públic), per l'escassa cobertura del transport per ferrocarril i per l'especialització productiva de la comarca en el sector industrial, que tendeix a localitzar-se en polígons sovint mal comunicats amb els nuclis de població i que requereixen de transport privat. Amb tot, caldria una anàlisi més profunda de les causes d'aquest desajust. Pel que fa als temes medi ambientals els elements més significatius són l'elevat impacte de l'activitat industrial pel que fa al consum d'aigua i la generació de residus i el menor desenvolupament dels serveis medi ambientals registrat.

Tendències i principals canvis registrats

La posició competitiva del Bages s'ha mantingut força estable en el darrer decenni. En el gràfic adjunt es pot observar aquesta estabilitat; amb tot, es produeix una caiguda de sis posicions en el rànquing en el 2009. El motiu és el canvi en la metodologia de construcció de l'índex, que en el model anterior contemplava menys elements i, per tant, en aquells que s'han introduït la comarca presenta menys avantatges i la seva posició competitiva ha sortit minvada.

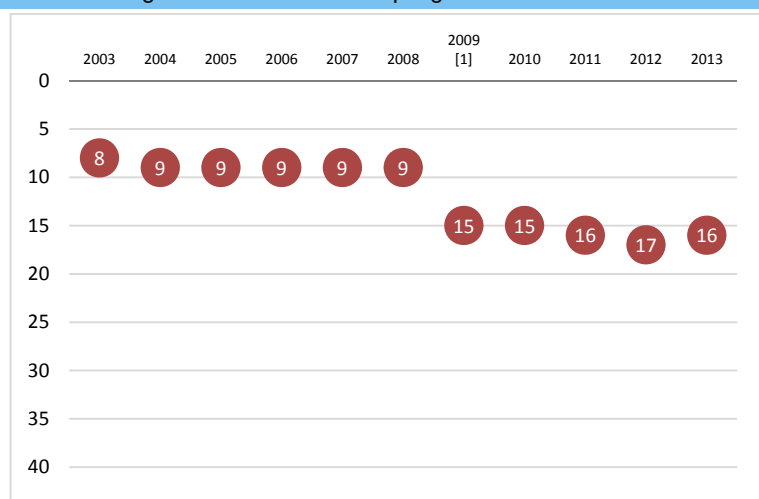
El àmbits on s'han produït més avenços tenen a veure amb una millora en les condicions de la demanda, tant pel que fa al volum de mercat i d'activitat, com en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial. La millora es deu al millor comportament demogràfic, en l'evolució de l'ocupació i del teixit empresarial registrat durant el 2013 que ha estat menys negatiu que al conjunt de comarques catalanes. També s'observa una millora de les condicions en les infraestructures de transport i comunicacions que s'explica per l'important desplegament registrat de la banda ampla durant el 2013, on la comarca passa a ocupar la 2a. posició. Cal assenyalar que fins el 2011 el Bages presentava una situació força desavantajosa (era de les comarques amb menor desplegament). En paral·lel al desplegament d'aquesta infraestructura s'observa un major desenvolupament dels serveis TIC i del comerç electrònic. No obstant, en termes comparatius, el desenvolupament del comerç electrònic és dels més baixos del panorama comarcal català i presenta

una evolució comparativament pitjor. És a dir, és una tendència emergent però a la comarca registra un comportament menys expansiu que en d'altres.

En canvi, el major retrocés es produeix en un dels àmbits on presenta menys avantatges, l'accés als mercats. De fet, registra una millora pel que fa a l'accessibilitat als pols de distribució de serveis i mercaderies (ports, aeroports, estacions d'alta velocitat), tanmateix en termes comparatius la millora en les infraestructures ha estat més beneficiosa per un conjunt de comarques més gran i perd posicions en termes comparatius en relació a aquest factor.

En l'àmbit medi ambiental i social s'observen avenços en totes dues dimensions, més discrets en el capítol social i amb una progressió força positiva en el medi ambiental. El desenvolupament continuat dels serveis medi ambientals, el descens en la generació de residus industrials juntament a un increment de la seva valorització en són les principals causes. En canvi, el consum d'aigua del sector industrial segueix augmentant. En l'àmbit social, el principal problema, l'atur, segueix mantenint una evolució negativa al mateix temps que disminueixen les oportunitats laborals, amb tot, aquesta tendència s'observa amb major intensitat a d'altres comarques, millorant en termes comparatius la situació al Bages. També s'observa una millora en la sinistralitat, àmbit on la comarca ha presentat, des que es recull aquest indicador, resultats força negatius.

Gràfic 11 Bages. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Altres elements que presenten una evolució negativa a la comarca són, en primer lloc, una pèrdua progressiva de la diversificació de l'economia, en segon, la destrucció important de teixit empresarial i de treball autònom i, finalment, una contracció dels serveis de transport. Tot ells com a conseqüència de l'etapa recessiva registrada els darrers anys.

Taula 8 Bages. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Bages		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions		Subdimensions					
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		35	33	31	30	28	▲ 2
		20	16	17	14	8	▲ 6
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	26	26	26	29	28	▲ 1
	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	26	28	27	21	13	▲ 8
	Infraestructura de transport i comunicacions	14	14	14	16	15	▲ 1
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	11	10	12	11	12	▼ -1
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	12	16	15	15	22	▼ -7
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	10	12	10	10	10	▲ 0
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	18	21	25	23	17	▲ 6
		33	28	33	33	19	▲ 14
		33	28	33	33	19	▲ 14

Font: Activa Prospect.

Conclusions i orientacions estratègiques

Les prioritats de cara a millorar la posició del Bages en relació als factors analitzats, són, en primer lloc, millorar el funcionament del mercat de treball, encaixant millor la demanda productiva amb l'oferta de mà d'obra comarcal i analitzant-ne les causes del perquè es produeix aquest desajust, que probablement sigui multifactorial. No obstant això, la manca de qualificació de la població adulta s'ha d'anar corregint amb actuacions que s'adrecin particularment a aquest col·lectiu, ja sia a través de la formació contínua o fomentant la formació universitària i d'altra formació professionalitzadora per tal de millorar la situació actual. El tercer element sobre el qual s'ha d'incidir és en

l'emprenedoria i en les possibilitats del treball autònom com a sortida professional. En tots aquests àmbits la comarca presenta unes condicions força desfavorables sobre les quals s'hauria d'incidir decididament. Actuant de forma conjunta en dos dels principals problemes, l'elevat atur i els baixos nivells de renda observats.

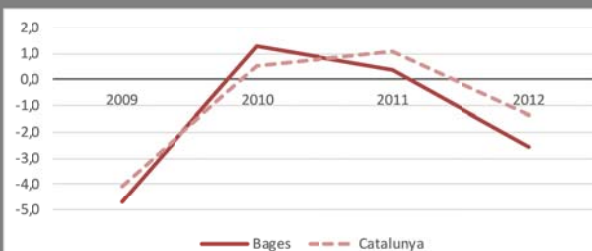
La capacitat comarcal per a generar noves activitats econòmiques és una de les seves forteses. Presenta una demanda exigent de béns i serveis, una elevada diversificació i especialització productiva i disposa dels serveis de suport empresarial necessaris. Només cal alinear-ho per tal de transformar aquesta capacitat en projectes empresarials concrets, tant en l'àmbit industrial com en el terciari. D'aquí que el foment de l'emprenedoria i interemprenedoria sigui clau per a dur a terme aquesta estratègia. En aquest punt, cal tenir present que la comarca presenta unes condicions molt favorables per a les activitats que fan un ús intensiu de les infraestructures de telecomunicacions i presenta un desenvolupament important dels serveis TIC. Cal aprofitar aquesta avantatge competitiva. A més, aquest tipus d'activitats sovint es desenvolupen en un entorn molt descentralitzat (una bona part des del mateix domicili), fet que afavoreix les economies locals i redueix el requeriments de mobilitat.

El darrer punt tracta de posar en valor la proximitat de la comarca al mercat català. No es pot desaprofitar el fet que al Bages hi convergeixen les principals vies de transport per carretera que cohesionen el territori i tampoc la seva posició de frontissa entre l'àrea metropolitana i la Catalunya interior. La disponibilitat de sòl, d'altra banda, posiciona al Bages com un dels espais més propicis per a les empreses industrials i logístiques que tinguin el mercat regional com a principal objectiu.

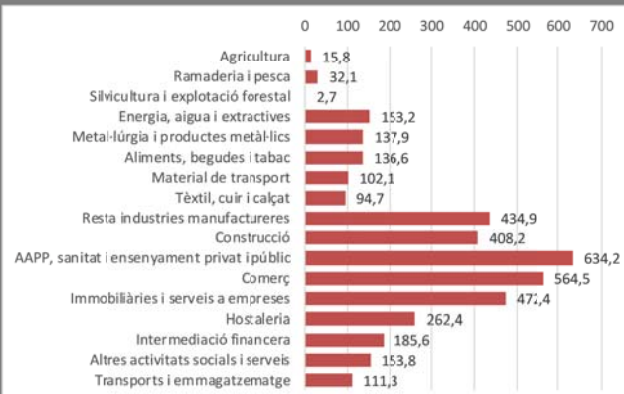
Bages**Perfil econòmic**

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	35,5	16
Població 2013 (hab.)	185.718	9
PIB pm 2012 (milions €)	4.229,18	10
PIB pm 2012-2008 (%)	-5,62	35
RFDB 2010 (milions €)	2.970,85	10
RFDB per habitant 2010 (milers €)	16,3	31

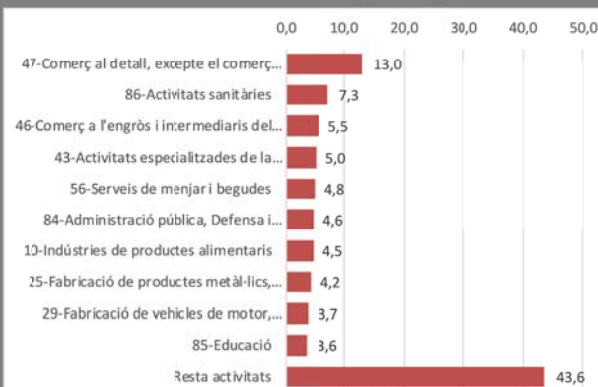
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
10-Indústries de productes alimentaris	112	4,5	4,5	2,0	4,1	10
25-Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i ...	253	4,2	8,7	2,5	5,2	5
29-Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	28	3,7	12,5	2,8	5,8	5
13-Indústries tèxtils	98	2,9	15,3	4,4	9,2	4
45-Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	210	2,5	17,8	1,5	3,1	9
28-Fabricació de maquinària i equips ncaa	69	2,0	19,9	2,1	4,4	6
22-Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	45	1,4	21,2	1,7	3,6	5
23-Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	34	0,7	21,9	1,7	3,6	6
16-Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistell...	45	0,7	22,6	2,1	4,3	9
31-Fabricació de mobles	36	0,4	23,0	1,7	3,5	7

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Bages		Perfil competitiu				
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànq/41	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	47,7	40,9	● 13	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	13,3	34,9	● 31	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	74,0	56,4	● 23	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	3.851,1	71,0	● 21	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	11,6	20,5	● 24	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	51,9	88,1	● 14	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	729,8	87,3	● 33	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,2	84,5	● 11	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	40,2	50,0	● 15	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	102,4	94,4	● 24	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	83,2	82,7	● 13	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	113,0	33,3	● 14	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	81,6	42,9	● 13	
		Percentatge de titulats superiors (%).	17,0	17,6	● 35	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	36,0	55,1	● 22	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	17,3	20,0	● 26	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	114,5	23,8	● 25
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	50,1	50,1	● 24
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	170,9	0,6	● 12
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de llars amb banda ampla (%).	76,3	75,8	● 2
	Autobusos per Km2.		8,7	4,9	● 3	
	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).		3,8	48,0	● 13	
	Percentatge de sòl urbanitzable (%).		3,2	34,0	● 13	
	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).		0,2	1,2	● 31	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	69,4	23,4	● 12
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	25,8	20,2	● 7	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	22,0	8,2	● 16	
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	46,0	63,8	● 23
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0	● 1
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	53,5	90,3	● 3
			Densitat de població (habitants/Km2).	143,0	0,9	● 15
		Condicions de la demanda	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	82,6	82,6	● 12
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	37,8	8,8	● 33
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	8,6	9,1	● 11
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	224,8	48,3	● 5
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	512,5	30,5	● 10
			Índex de diversificació productiva.	22,1	80,5	● 9
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	391,0	8,2	● 10
			Percentatge d'empreses (%).	2,2	6,3	● 13
			Variació de la població (interanual) (%).	-0,2	83,2	● 17
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,1	10,2	● 37
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	28,7	14,4	● 31
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	66,9	15,3	● 33
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-1,6	80,4	● 7
Variació en les empreses (interanual) (%).			-2,2	73,6	● 16	

Font: Activa Prospect.

Bages								
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors								
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	18	18	18	18	18	→
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	38	38	34	34	31	↑
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	28	28	28	28	28	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	37	29	37	24	21	↑
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	26	23	25	25	24	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	12	12	13	13	14	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	35	32	30	34	33	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	16	17	17	11	11	→
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	18	12	12	16	15	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	26	27	26	26	24	↑
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	14	14	11	17	13	↑
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball ce l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	14	13	14	14	14	→
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	14	14	12	16	13	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	28	28	32	35	35	→
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	22	22	22	22	22	→
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	26	26	26	26	26	→
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball ce transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	23	24	24	25	25	→
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	24	24	24	24	24	→
		Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	10	16	16	12	12	→
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	24	29	29	8	2	↑
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	12	8	8	8	8	→
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	13	13	13	13	13	→
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	16	16	16	15	13	↑
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	14	14	11	18	31	↓
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	14	12	14	14	12	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	15	8	7	8	7	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	7	7	16	14	16	↓
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	28	28	24	22	28	↓
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	7	7	7	7	8	↓
		Densitat de població (habitants/Km2).	15	15	15	15	15	→
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	12	12	12	12	12	→
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	18	31	31	34	38	↓
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	12	13	11	11	11	→
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	6	6	7	6	5	↑
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	13	9	11	10	10	→
		Índex de diversificació productiva.	8	9	9	9	9	→
	Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	10	10	10	10	10	→
		Percentatge d'empreses (%).	11	11	12	13	13	→
		Variació de la població (interanual) (%).	16	25	19	23	17	↑
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	32	23	35	31	37	↓
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	33	32	31	31	31	→
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	32	32	33	33	33	→
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	34	5	29	23	7	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	27	34	15	33	16	↑

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Bages										
Evolució dels indicadors										
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	51,8	51,6	50,0	48,2	47,7	↓		
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	10,9	12,2	12,6	13,2	13,3	↓		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	74,0	74,0	74,0	74,0	74,0	→		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	7.951,3	5.326,5	5.135,9	4.012,2	3.851,1	↑		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	9,0	12,1	10,5	11,1	11,6	↑		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	52,2	50,1	51,3	50,5	51,9	↓		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	504,9	468,5	470,3	498,0	729,8	↓		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,5	1,4	1,4	1,2	1,2	↑		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	25,8	39,5	36,4	41,0	40,2	↓		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	189,6	174,9	133,5	117,7	102,4	↓		
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	79,2	79,2	86,3	81,4	83,2	↑		
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	111,0	111,0	109,7	108,3	113,0	↑		
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	66,7	66,7	78,7	81,1	81,6	↑		
		Percentatge de titulats superiors (%).	10,0	10,0	18,4	17,0	17,0	→		
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	36,0	36,0	36,0	36,0	36,0	→		
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	17,3	17,3	17,3	17,3	17,3	→		
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	139,2	128,4	122,7	116,5	114,5	↓		
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	51,2	51,0	50,1	50,1	50,1	↓		
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	508,3	204,4	204,4	170,9	170,9	→		
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	41,7	50,5	50,5	70,7	76,3	↑		
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	5,8	6,9	8,7	8,7	8,7	→		
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	3,7	3,7	3,7	3,8	3,8	↑		
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,1	3,1	3,0	3,1	3,2	↑		
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	2,1	2,1	2,5	0,9	0,2	↓		
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarçats per 10.000 habitants.	69,3	71,9	67,2	68,1	69,4	↑		
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	12,8	22,6	24,5	25,3	25,8	↑		
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	60,9	48,3	21,9	22,2	22,0	↓		
		Avantatges distributius	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	56,0	56,0	48,0	48,0	46,0	↑	
	Distància en minuts a feix viari principal.		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→		
	Distància mitjana al mercat final català (Km).		74,5	74,5	61,0	56,5	53,5	↓		
	Densitat de població (habitants/Km2).		142,1	142,5	143,1	143,2	143,0	↓		
	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).		82,8	82,6	82,6	82,6	82,6	↓		
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	27,6	30,6	30,6	36,2	37,8	↑	
			Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	4,7	5,1	9,8	9,4	8,6	↓	
		Volum de mercat i d'activitat	Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	256,3	237,9	233,1	225,1	224,8	↓	
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	473,5	543,1	506,1	513,3	512,5	↓	
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Índex de diversificació productiva.	23,4	21,5	22,6	22,7	22,1	↓	
			Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	398,0	406,0	395,0	391,0	391,0	→	
			Percentatge d'empreses (%).	2,3	2,3	2,3	2,2	2,2	↓	
			Variació de la població (interanual) (%).	1,8	0,3	0,4	0,1	-0,2	↓	
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,1	1,9	0,5	0,3	0,1	↓	
			Número d'empreses per 1.000 habitants.	32,1	31,1	30,5	29,3	28,7	↓	
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	73,5	71,2	69,7	68,0	66,9	↓	
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-9,0	-0,9	-3,3	-4,0	-1,6	↑	
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-7,4	-3,2	-1,6	-3,9	-2,2	↑		

Font: Activa Prospect.

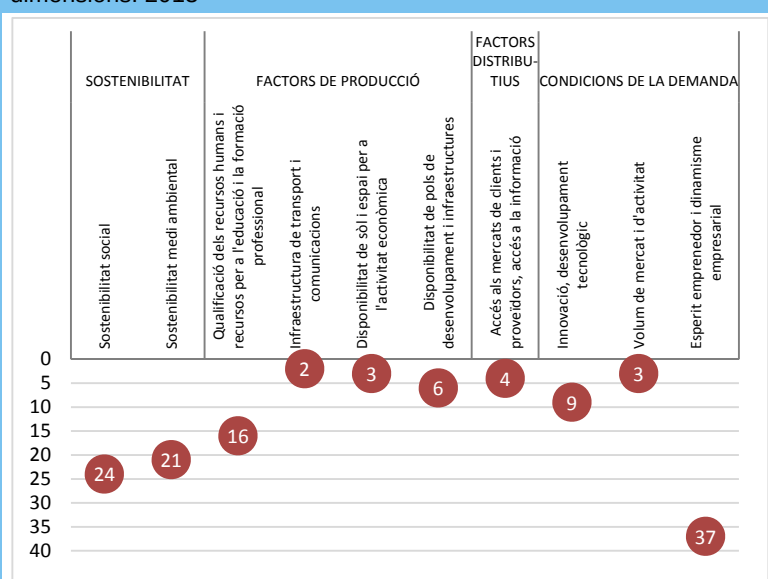
Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

BAIX LLOBREGAT

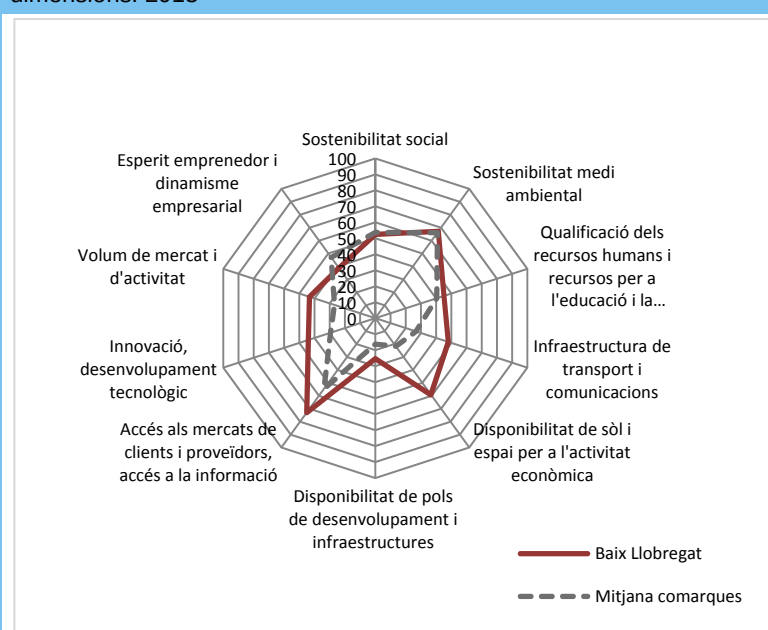
Amb una puntuació de 46,3 sobre 100 el Baix Llobregat se situa com la 3a. comarca que presenta millors condicions per a les empreses que operen en un entorn global de productes i serveis intensius en coneixement i tecnologia. El principals actius de la comarca són les infraestructures de transport i comunicacions existents, la disponibilitat de sòl, el volum de mercat i activitat i l'accessibilitat als mercats. En menor mesura també destaquen l'existència de serveis de suport al teixit empresarial i una demanda exigent en productes i serveis intensius en coneixement i tecnologia. Amb tot, hi ha àmbits on les condicions de l'entorn comarcal són comparativament pitjors que en d'altres comarques catalanes. Es tracta de la qualificació de la població i, sobretot, l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial. Des de la perspectiva social i medi ambiental el model de desenvolupament planteja reptes importants, el principal té a veure amb la desocupació, àmbit on la comarca registra una elevada incidència. I en l'apartat medi ambiental, l'impacte de l'activitat industrial.

Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

Gràfic 12 Baix Llobregat. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 13 Baix Llobregat. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

El factor on el Baix **Font: Activa Prospect.** un clar avantatge

Llobregat presenta competitiu sobre la resta de comarques de Catalunya és en la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica. De fet, és la comarca catalana amb una major oferta de sòl en base al seu planejament urbanístic i, per tant, la que presenta, a curt termini, majors possibilitats de desenvolupament. Tanmateix, en aquest punt presenta limitacions futures, ja que les possibilitats de creixement a llarg termini són més limitades que en d'altres comarques pel fet que el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable és més escàs. Pel que fa a l'espai per l'activitat terciària també se situa entre les comarques amb major oferta. No obstant, en els darrers anys s'observa un menor desenvolupament que és el que ha comportat que en aquest capítol hagi passat de la 1a. a la 3a. posició.

El segon factor on presenta clars avantatges és en el capítol de les infraestructures de transport i comunicacions, on ocupa la 2a. posició per darrera del Barcelonès. El Baix Llobregat és la 2a. comarca en inversions en la xarxa de carreteres i en accessibilitat a la xarxa ferroviària (el 90,0% de la població que hi resideix hi té accés). És la 3a. amb major desenvolupament dels serveis de transport i comunicacions i en la xarxa d'autobusos. Contràriament, la banda ampla només està desplegada en el 70,2% de les llars, ocupant la 28a. posició.

El tercer element on la comarca surt molt ben posicionada és en l'accés als mercats. Àmbit on ha ocupat la 2a. posició, excepte el 2013 que cau fins la 4a. posició. El punt fort en aquest capítol és la seva proximitat a les principals infraestructures logístiques (ports, aeroports i estacions d'alta velocitat). De fet, ocupa la 1a. posició pel fet que l'aeroport està situat en el Prat de Llobregat i part de l'ampliació del port de Barcelona i la ZAL també. A més, la comarca es configura com un dels eixos principals de comunicació de Catalunya on hi conflueixen l'AP7 i l'AP2 que connecten l'àrea metropolitana amb el mercat espanyol i europeu, la C31 amb les comarques litorals del Garraf i Baix Penedès i l'A2 amb la Catalunya central. Atès el pes que té el Barcelonès en relació a la configuració del mercat català, el Baix Llobregat esdevé la 2a comarca més ben posicionada en relació al mercat català, per davant del Vallès Occidental. A més, el mercat intern comarcal presenta una elevada densitat i compacitat (és la 2a. comarca amb major densitat de població per km² i amb el 97,9% de la població residint en municipis de més de 5 mil habitants és la 3a. amb un mercat intern més compacte). En canvi, és en l'accés als mercats per mitjans electrònics on la comarca obté una pitjor puntuació. Amb un 41,4% de la població que ha realitzat alguna compra per Internet, se situa en la 27a. posició.

El quart element on el Baix Llobregat presenta clars avantatges respecte la resta de comarques catalanes té relació amb el volum de mercat i d'activitat que s'hi localitza. El Baix Llobregat representa el 8,3% dels establiments empresarials de Catalunya i és la 3a. comarca amb major quota de mercat de Catalunya. A aquest fet, cal afegir-hi el bon comportament demogràfic registrat el 2013, que ha representat un increment del 0,2% de la població en un context general de descensos generalitzats (és la 5a. comarca amb millors resultats). Amb tot, el mercat de l'habitatge registra un dels pitjors comportaments del panorama comarcal amb un volum d'habitatges iniciats quasi bé nul (la 39a.).

Així, les bases sobre les quals es fonamenta la competitivitat comarcal són en dos factors de producció – la disponibilitat de sòl i les infraestructures de transport i comunicacions, en l'accés als mercats (avantatges distributius) i en el volum de mercat i activitat per part de la demanda. En conseqüència, el Baix Llobregat es configura com un dels entorns més favorables per aquelles activitats en que aquests elements generin externalitats importants: les activitats de comerç a l'engròs, les activitats de transport i emmagatzematge i la indústria de mitjana-baixa tecnologia. De fet, és en aquestes activitats on la comarca presenta una major especialització i concentració empresarial, tal i com es pot corroborar en el perfil econòmic que es presenta més endavant.

El Baix Llobregat, tanmateix, presenta pitjors condicions en aquells factors de producció i de demanda que configuren un entorn favorable per a la producció de béns i serveis d'alt valor afegit. Pel que fa als serveis de suport a la producció, àmbit on obté millors resultats, se situa en la 6a. posició. En el desenvolupament dels serveis TIC és on surt més ben parat, amb la 4a. posició. En el desenvolupament de serveis empresarials avançats se situa en la 6a. i en els serveis financers la 8a. La proximitat al Barcelonès, comarca que concentra la major part d'aquests serveis a Catalunya, condiciona en bona part l'emergència d'aquestes activitats. Tanmateix, cal assenyalar que les mateixes condicions es donen al Vallès Occidental, on sí s'ha produït aquest desenvolupament. Aquests serveis són claus a l'hora d'impulsar la competitivitat de les empreses i de portar a terme les iniciatives empresarials amb èxit. Pel que fa a les condicions de la demanda, obté la 9a. posició en aquells elements que configuren una demanda exigent de béns i serveis i que es traslladen a la producció i al desenvolupament de les activitats d'R+D. Així, tot i que la comarca presenta una elevada diversificació econòmica (la 7a.) i un desenvolupament important dels serveis d'R+D (la 6a.), ocupa una posició més discreta pel que fa al desenvolupament de les activitats industrials de mitjana-alta tecnologia i els serveis intensius en coneixement (l'11a.). No obstant això, els principals reptes de cara a canviar aquesta situació, se situen en la qualificació dels recursos humans i, sobretot, en l'esperit emprenedor. En relació a la qualificació dels RRHH (on ocupa

la 16a. posició), la comarca obté un mal resultat en el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves (actualment el seguiment als 17 anys és del 70,4%, la 30a.). La mitjana de totes les comarques catalanes se situa en el 77,6%, 7 punts per sobre. També en l'assoliment dels estudis universitaris (amb el 21,5% de la població ocupa la 19a. posició). Això es tradueix en una menor demanda de professionals altament qualificats (la 16a.). Tanmateix, en l'àmbit on els resultats són pitjors són en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial. En aquest capítol, la comarca apareix en les darreres posicions pel que fa al nombre d'empreses per cada mil habitants i també en el nombre de treballadors autònoms. A més, cal afegir el mal comportament que ha registrat durant el 2013 el teixit empresarial, amb una destrucció neta del 2,6% interanual (21a. posició).

Finalment, pel que fa als factors de sostenibilitat, la comarca se situa en posicions intermèdies-baixes: la 24a. pel que fa a la sostenibilitat social i la 21a. en sostenibilitat medi ambiental. Amb una ràtio de 46,2% llocs de treball per cada 100 persones en edat de treballar se situa en la 19a. posició. D'altra banda, la taxa d'atur absoluta registrada és del 13,0% (la 28a.). Per tant, la creació de llocs de treball del teixit productiu local és insuficient per fer front a la demanda del mercat laboral. Tot i que els mercats de treball en l'entorn metropolità són d'àmbit superior al comarcal, l'elevada incidència de l'atur que es registra confirma que l'activitat generada a nivell comarcal és insuficient o bé no s'ajusta prou. Des de la perspectiva medi ambiental, els indicadors mostren un millor comportament pel que fa a l'impacte i gestió de l'activitat residencial en el medi, que el que es produeix de l'activitat industrial. De fet, el Baix Llobregat és una de les comarques catalanes on la ràtio residus industrials generats per km² és més alta (la 39a.). Al mateix temps, la valoració d'aquests residus és comparativament menor que en d'altres comarques (la 25a.). També presenta un escàs desenvolupament dels serveis medi ambientals (la 23a.).

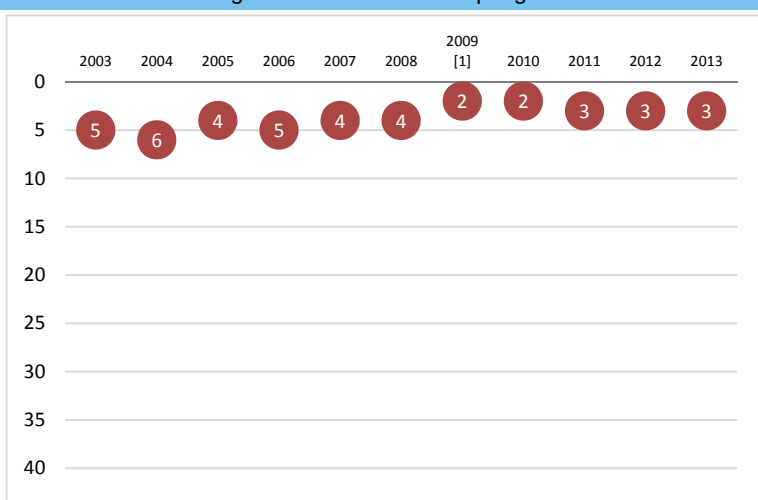
Tendències i principals canvis registrats

Des de la revisió del model l'any 2009, el Baix Llobregat ha mantingut una posició competitiva similar a la del Vallès Occidental. De fet, els anys 2009 i 2010 s'ha situat per davant de la comarca vallesana, per després cedir-li aquesta posició en els anys següents. La puntuació global que obtenen ambdues comarques és força ajustada, com pot veure's en l'obtinguda en l'edició d'enguany, en que només les separen 2 dècimes de punt. En aquest mateix sentit, cal assenyalar la bona evolució que ha registrat el Tarragonès els darrers anys, que ha reduït els 2-3 punts de diferència fins a només 3 dècimes de punt. Aquest procés de convergència, d'altra banda, també s'ha produït per que tant el Vallès Occidental com el Baix Llobregat han perdut 2 punts respecte als nivells de competitivitat registrats els anys 2009 i 2010.

L'àmbit on s'han produït més avenços des del 2009 és precisament en un dels que presenta pitjors condicions: la qualificació dels RRHH i els recursos per l'educació. Al llarg d'aquest període s'observa un progressiu desenvolupament dels serveis educatius, una millora en la taxa d'escolarització als 17 anys i una cada vegada major proporció de població amb estudis superiors. Tanmateix, en termes comparatius aquests avenços han estat insuficients com per millorar la seva posició competitiva i el Baix Llobregat ha anat restant posicions respecte a la resta de comarques (de la 14a. a la 16a.). La mateixa situació s'observa pel que fa al desplegament i ús d'Internet per part de la població. L'evolució és positiva, però en termes comparatius és més intensa a d'altres comarques, perdent posicions. De fet, l'any 2009 el Baix Llobregat era capdavantera en el desplegament de la xarxa de banda ampla (la 7a.) i l'any 2013 passa a ocupar les darreres posicions (la 28a.). La mateixa dinàmica s'observa en el desenvolupament dels serveis d'R+D, mantenen una dinàmica expansiva però en termes comparatius la comarca perd posicions (passa de la 4a. a la 6a. posició).

Altres avenços que es detecten són, en primer lloc, en relació a la millora en l'accés al mercat català (punt on la comarca ja presentava clars avantatges), que es deriva de les inversions produïdes els darrers anys en la xarxa d'infraestructures viàries. En segon lloc, s'observa un progressiu desenvolupament dels serveis financers (on ha passat

Gràfic 14 Baix Llobregat. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

de la 14a. a la 8a. posició). I, finalment, una millora força generalitzada en els indicadors medi ambientals. Sobretot pel que fa al consum d'aigua, tant en l'àmbit residencial com l'industrial. I, principalment, en l'impacte de l'activitat industrial. On s'ha passat de 1.223,7 tones per km² l'any 2009 a 793,8 tones l'any 2013. Amb tot, la posició s'ha mantingut en la 39a. posició. Això és degut a que a les comarques del Barcelonès i el Vallès Occidental la xifra és molt més elevada i que al Vallès Oriental, amb 469,9 tones per km², encara està molt per sota.

Els retrocessos registrats durant aquest període en bona part són conseqüència de la conjuntura econòmica adversa. Així, s'observa una dinàmica empresarial amb una reducció important del teixit empresarial i del treball autònom (àmbit on la comarca ja presenta una situació de partida negativa) i el volum d'activitat s'ha contret degut a l'estancament demogràfic i a la menor activitat del sector de la construcció. D'altra banda, cal assenyalar els retrocessos registrats en un dels capítols on la comarca està més ben situada: les infraestructures de transport i comunicacions. Malgrat la seva posició relativa en aquest factor es manté en el 2n. lloc, s'observa una pèrdua progressiva de llocs de treball en un dels sectors estratègics, els transports (el 2013 perd una posició i passa a ser la 3a.). Però també s'ha registrat una caiguda molt important de les inversions i del desplegament de la xarxa d'autobusos.

També en el capítol de disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica la comarca presenta una evolució negativa. Així, el percentatge de sòl urbanitzable s'ha anat reduint els darrers anys i l'oferta de nous espais per a l'activitat terciària també. D'aquí que la comarca hagi passat d'ocupar la 1a. posició en anys anteriors a la 3a. el 2013.

En d'altres àmbits on hi ha retrocessos són en l'evolució de la indústria de mitjana-alta tecnologia, que ha anat reduint la seva presència a la comarca perdent posicions també en termes comparatius (de la 9a. a l'11a.) i en els serveis medi ambientals, que també han vist reduir la seva capacitat els darrers anys (ha passat de la 15a. a la 23a. posició).

El balanç, per tant, és més aviat negatiu que positiu, atès que els avenços que s'han produït han estat insuficients com per mantenir la posició competitiva registrada fa uns anys mentre els retrocessos han estat en diversos àmbits.

Taula 9 Baix Llobregat. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Baix Llobregat		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions		Subdimensions					
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		28	28	26	23	24	-1
		27	27	30	24	21	3
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	14	14	15	16	-1
		Infraestructura de transport i comunicacions	2	2	2	2	0
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	1	1	1	3	-2
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	8	7	7	6	1
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	2	2	2	4	-2
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	7	7	9	9	0
		Volum de mercat i d'activitat	5	3	3	3	1
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	31	35	32	35	-2

Font: Activa Prospect.

Conclusions i orientacions estratègiques

Malgrat el retrocés registrat en diverses de les dimensions analitzades durant el 2013, el Baix Llobregat és una de les comarques catalanes que presenta millors condicions en relació al model de desenvolupament plantejat, sobretot per a les activitats intensives en sòl o bé per aquelles activitats on la proximitat als mercats i l'existència d'infraestructures de transport i comunicacions els genera externalitats importants. No obstant això, les condicions territorials no són les millors per a aquelles activitats més intensives en coneixement i tecnologia. Per tal d'atraure i desenvolupar aquest tipus d'activitats, caldria incidir decididament sobre la millora de la qualificació de la població. En aquest punt, tot i que els darrers anys s'han registrat avenços, els indicadors analitzats mostren que s'hauria de seguir treballant per tal que més joves assoleixin un nivell d'instrucció suficient que els capaciti per a l'activitat laboral, al mateix temps que s'incentiven els estudis universitaris. En paral·lel a aquest procés s'ha de garantir un major desplegament de la banda ampla i un major ús d'aquest mitjà tecnològic per part de la població com a mecanisme d'estímul per a la creació de nous productes i serveis i el desenvolupament l'economia del coneixement. I el tercer pilar sobre el qual s'hauria d'intervenir per tal de configurar un entorn territorial favorable a aquestes activitats, és el de l'emprenedoria. Bona part de l'economia del coneixement es basa en el treball autònom i en el desenvolupament de noves iniciatives empresarials. Per tant, les actuacions haurien d'anar en favor de fomentar la cultura emprenedora, donar-li suport i afavorir el seu

creixement a mig i llarg termini. Aquesta estratègia, a banda de corregir l'escassa activitat emprenedora actual, perseguiria la creació de llocs de treball localitzats a la comarca, reduint el dèficit de llocs de treball actual.

No obstant això, en paral·lel a aquesta estratègia que persegueix crear les condicions per incorporar major valor a l'activitat productiva, s'ha de treballar pel reforçament d'aquells elements sobre els quals es fonamenta el model econòmic actual, ja que aquest és, i serà a curt i mig termini, la principal font d'ocupació a la comarca. A més, cal tenir en compte que la incipient recuperació econòmica s'està basant en la millora de la demanda interna i les exportacions, que incideixen en dos sectors clau de la comarca: el comerç i les activitats de transports/emmagatzematge. Per tant, és important que es garanteixi que l'entorn territorial ofereix aquestes externalitats a les empreses d'aquests sectors (mà d'obra qualificada, proveïdors especialitzats, espais per a l'activitat adequats, infraestructures científicotecnològiques, actors que els representen, etc.).

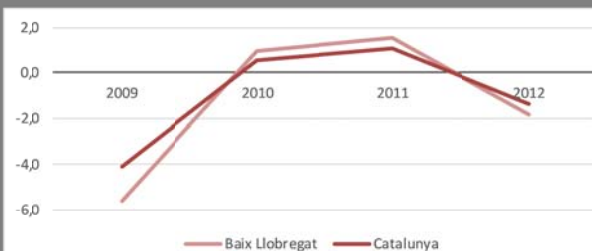
En clau medi ambiental, les millores han d'anar en dues direccions, d'una banda, pel desenvolupament dels serveis medi ambientals i, de l'altra, en la reducció de l'impacte de l'activitat industrial pel que fa als residus i la seva valorització i el consum d'aigua.

Baix Llobregat

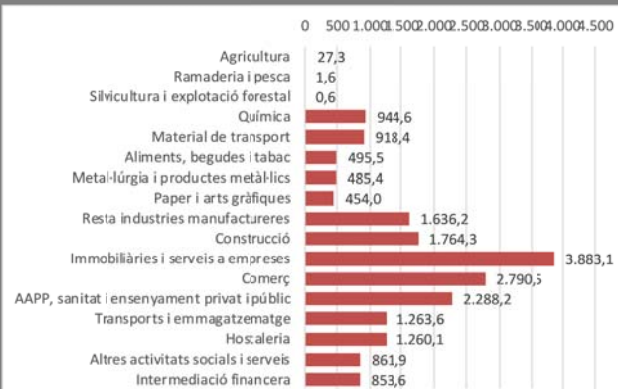
Perfil econòmic

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	46,3	3
Població 2013 (hab.)	808.644	3
PIB 2012 (milions €)	21.730,61	3
PIB 2012-2008 (%)	-5,02	29
RFDB 2010 (milions €)	12.272,45	3
RFDB per habitant 2010 (milers €)	15,5	39

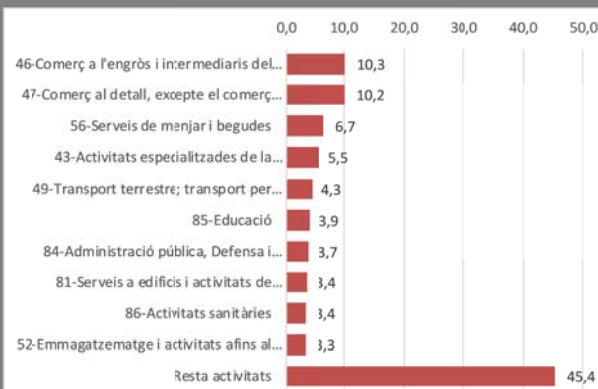
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
46-Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte veh...	2.072	10,3	10,3	1,6	14,1	3
43-Activitats especialitzades de la construcció	1.241	5,5	15,7	1,4	13,0	2
49-Transport terrestre; transport per canonades	1.045	4,3	20,1	1,3	11,8	2
52-Emmagatzematge i activitats afins al transport	258	3,3	23,4	2,6	23,3	2
25-Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i ...	585	2,8	26,2	1,7	15,3	2
29-Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	62	2,1	28,3	1,5	14,0	2
20-Indústries químiques	142	1,5	29,8	1,4	12,7	4
18-Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	215	1,2	31,1	1,8	16,1	3
22-Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	155	1,2	32,3	1,5	13,6	3
51-Transport aeri	34	0,9	33,2	5,4	49,0	1
33-Reparació i instal·lació de maquinària i equips	148	0,7	33,8	1,4	12,3	3
27-Fabricació de materials i equips elèctrics	65	0,6	34,5	1,3	12,0	3

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Baix Llobregat			Perfil competitiu				
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànq/41		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	46,2	37,3		19	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	13,0	37,7		23	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	79,8	75,2		12	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	3.719,7	74,0		13	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	11,6	20,5		23	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	45,9	96,9		2	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	724,4	87,4		31	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,2	79,8		15	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	42,0	54,6		14	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	793,8	56,3		39	
	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	75,9	74,1		25		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	121,5	36,3		11
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	70,4	27,0		30
			Percentatge de titulats superiors (%).	21,5	41,0		19
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	42,6	83,1		10
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	20,0	38,6		16
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	288,5	88,8		3
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	90,0	90,0		2
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	1.926,8	7,4		2
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	70,2	35,9		23
			Autobusos per Km2.	30,7	17,7		3
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,3	4,0		33	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	9,1	100,0		1	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	4,8	30,6		7	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	90,0	33,9		5
	Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.		36,0	28,1		4	
	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.		32,7	13,7		3	
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	0,0	100,0		1
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0		1
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	38,6	99,0		2
			Densitat de població (habitants/Km2).	1.663,9	10,8		2
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	97,9	97,9		3
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	41,4	29,8		27
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	21,7	23,3		5
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	158,3	33,9		11
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	506,3	30,0		11
			Índex de diversificació productiva.	23,7	88,8		7
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	1.611,0	34,1		3
			Percentatge d'empreses (%).	8,3	24,1		3
			Variació de la població (interanual) (%).	0,2	93,6		5
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,1	9,1		39
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Número d'empreses per 1.000 habitants.	24,7	2,7		39	
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	59,9	8,3		40	
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-1,9	76,3		13	
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-2,6	67,8		21	

Font: Activa Prospect.

Baix Llobregat**Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors**

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	19	20	19	19	19	→	↗	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	29	31	27	27	28	↓	↘	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	12	12	12	12	12	→	→	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	31	33	32	20	18	↑	↗	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	15	17	21	23	23	→	↓	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	7	5	6	2	2	→	↗	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	36	35	33	32	31	↑	↑	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	10	21	21	19	15	↑	↗	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	19	22	25	11	14	↓	↘	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	39	39	39	39	39	→	→	
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	23	23	24	25	25	→	↓	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball ce l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	13	12	13	12	11	↑	↗
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	28	28	28	31	30	↑	↗
			Percentatge de titulats superiors (%).	8	8	12	19	19	→	↓
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	10	10	10	10	10	→	→
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	16	16	16	16	16	→	→
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball ce transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	2	2	2	3	3	→	↓
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	2	2	2	2	2	→	→
			Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	2	2	2	2	2	→	→
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	7	8	8	11	28	↓	↓
			Autobusos per Km2.	2	2	3	3	3	→	↓
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	32	33	33	33	33	→	↓
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	1	1	1	1	1	→	→
			Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	2	2	3	4	7	↓	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	7	7	7	6	6	→	↑	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	4	5	5	5	4	↑	↗	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	14	10	9	9	8	↑	↑	
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	1	1	1	1	1	→	→
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	→	→
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	2	2	2	2	2	→	→
			Densitat de població (habitants/Km2).	2	2	2	2	2	→	→
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	3	3	3	3	3	→	→
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	8	7	7	20	27	↓	↘
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	4	5	5	6	6	→	↓
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	9	9	10	10	11	↓	↓
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	12	12	10	12	11	↑	↗
			Índex de diversificació productiva.	6	7	7	7	7	→	↓
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	3	3	3	3	3	→	→
			Percentatge d'empreses (%).	3	3	3	3	3	→	→
			Variació de la població (interanual) (%).	25	21	14	17	5	↑	↗
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	23	21	40	40	39	↑	↗
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	39	40	39	39	39	→	↗
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	40	40	40	40	40	→	→
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	23	16	9	25	13	↑	↗
			Variació en les empreses (interanual) (%).	28	30	6	26	21	↑	↗

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Baix Llobregat**Evolució dels indicadors**

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	50,2	49,3	48,7	46,8	46,2	↓			
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	9,8	11,4	12,2	12,7	13,0	↓			
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	79,8	79,8	79,8	79,8	79,8	→			
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.979,7	5.624,9	4.977,9	3.927,0	3.719,7	↓			
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	15,0	14,5	13,0	11,9	11,6	↓			
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	48,8	46,7	46,8	46,3	45,9	↓			
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	552,0	516,5	493,5	493,8	724,4	↓			
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,4	1,5	1,5	1,3	1,2	↓			
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	25,5	35,6	29,6	44,2	42,0	↓			
		Residus industrials per Km2 (Tn).	1.223,7	1.071,4	820,6	850,3	793,8	↓			
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	71,2	71,2	76,3	76,3	75,9	↓			
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	114,5	116,4	117,7	120,2	121,5	↑			
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	59,4	59,4	67,6	69,5	70,4	↑			
		Percentatge de titulats superiors (%).	15,6	15,6	20,8	21,5	21,5	→			
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	42,6	42,6	42,6	42,6	42,6	→			
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	→			
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	329,5	322,4	321,8	294,1	288,5	↓			
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	90,4	90,3	90,1	90,1	90,0	↓			
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	4.112,3	3.955,3	3.952,9	1.926,8	1.926,8	→			
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	54,2	59,2	59,2	69,9	70,2	↑			
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	41,2	40,0	32,6	30,7	30,7	→			
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	↓			
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	10,8	10,7	10,7	11,0	9,1	↓			
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	11,9	11,9	11,9	6,9	4,8	↓			
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarçats per 10.000 habitants.	90,7	91,9	90,1	89,8	90,0	↑			
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	33,6	31,3	35,2	36,1	36,0	↓			
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	26,2	28,9	30,1	29,5	32,7	↑			
		Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	
	Distància en minuts a feix viari principal.		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→			
	Distància mitjana al mercat final català (Km)		48,9	49,0	44,3	39,9	38,6	↓			
	Densitat de població (habitants/Km2).		1.634,0	1.644,0	1.653,7	1.660,1	1.663,9	↑			
	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).		97,9	97,9	97,9	97,9	97,9	↓			
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,4	36,8	36,8	39,1	41,4	↑			
			Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	18,5	18,5	19,7	20,9	21,7	↑		
				Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	182,1	171,5	171,2	163,3	158,3	↓	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.			510,5	506,7	509,2	501,9	506,3	↑	
			Volum de mercat i d'activitat		Índex de diversificació productiva.	24,5	22,3	23,9	23,5	23,7	↑
				Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	1.606,0	1.615,0	1.634,0	1.623,0	1.611,0	↓	
		Percentatge d'empreses (%).		8,4	8,4	8,5	8,4	8,3	↓		
		Variació de la població (interanual) (%).		1,5	0,6	0,7	0,4	0,2	↓		
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.		1,5	2,0	0,3	0,1	0,1	↓		
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Número d'empreses per 1.000 habitants.	27,6	26,7	26,3	25,3	24,7	↓	
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	65,5	63,1	61,6	60,4	59,9	↓		
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-7,2	-2,1	-1,6	-4,2	-1,9	↑		
	Variació en les empreses (interanual) (%).		-7,5	-2,8	-1,1	-3,2	-2,6	↑			

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

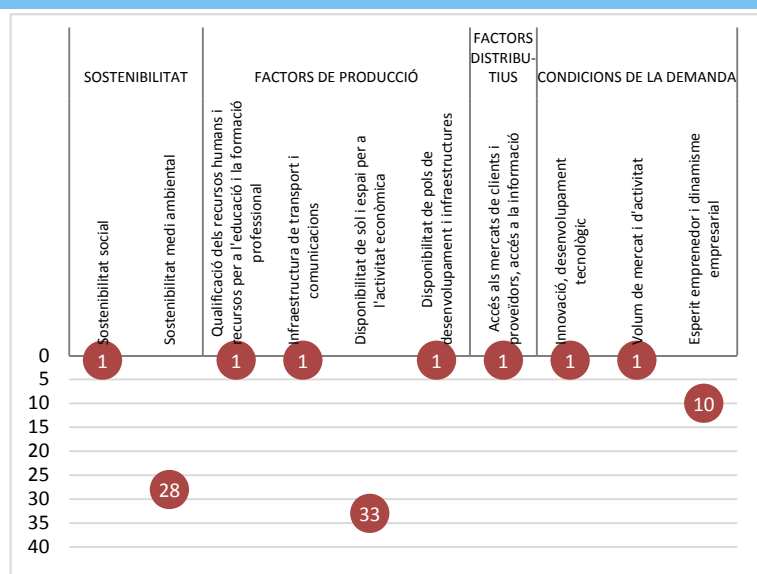
BARCELONÈS

El Barcelonès és la comarca catalana que presenta millors condicions per a les empreses que operen en un entorn global de productes i serveis intensius en coneixement i tecnologia. Amb un 61,7 obté la màxima puntuació en l'índex, xifra força superior a la de la següent comarca en la classificació; el Vallès Occidental amb un 46,5. La comarca se situa al capdavant en 7 dels 10 factors analitzats. No obstant això, l'elevada concentració d'activitat residencial com econòmica comporten importants deseconomies d'aglomeració (encariment del sòl, congestió del trànsit, impacte medi ambiental de l'activitat, etc.), que afecten negativament als resultats que obté el Barcelonès en dues de les dimensions analitzades: la disponibilitat de sòl i la sostenibilitat medi ambiental. Cal assenyalar, d'altra banda, que aquestes deseconomies determinen en bona part les estratègies de (des)localització d'algunes activitats econòmiques, com són les industrials o logístiques, que en els darrers anys han registrat processos de relocalització cap a zones on no es produeixen (és el cas de la indústria de l'àrea metropolitana que s'ha anat desplaçant progressivament cap a la Catalunya central).

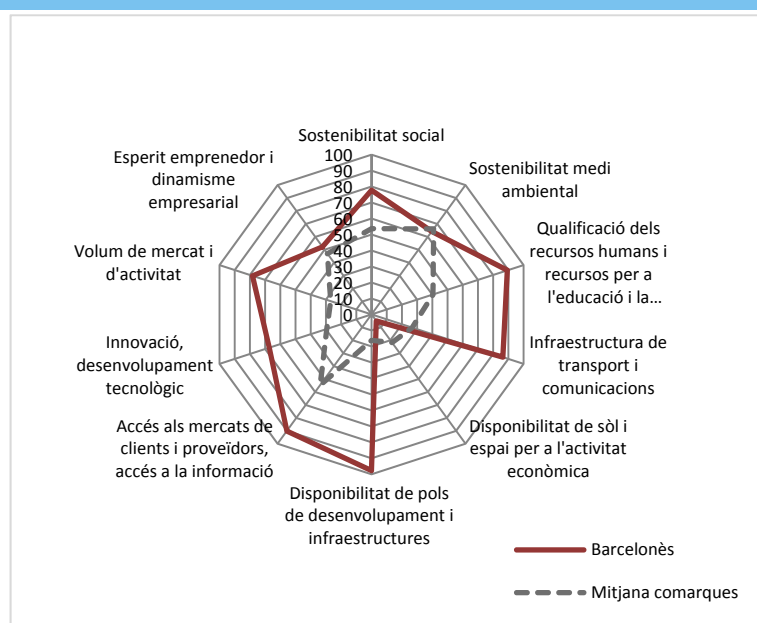
Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

En termes comparatius el Barcelonès presenta la millor situació en 18 dels 45 indicadors analitzats. En conseqüència la identificació dels determinants de la seva competitivitat s'obté precisament d'aquells àmbits on presenta pitjors resultats i que, en alguns casos, representen elements que condicionen el seu model de desenvolupament. Així, respecte a les activitats que són intensives en sòl, el Barcelonès representa un emplaçament amb escasses externalitats atès que la seva disponibilitat és baixa i n'encareix el cost. Si l'activitat és, a més, intensiva en tecnologia i coneixement, l'emplaçament en comarques veïnes com el Baix Llobregat o el Vallès Occidental, amb una major oferta de sòl, acaba sent una opció més atractiva atès que el mercat laboral de les professions més qualificades és d'àmbit metropolità. Per tant, aquest factor acaba condicionant el model econòmic, que en el cas del Barcelonès se centra en l'economia del coneixement (com pot veure's en el recull d'activitats que presenten una concentració i especialització elevada a la comarca que es presenta al perfil econòmic). Així, les activitats on hi ha una elevada especialització són aquelles relacionades amb la creativitat (activitats artístiques, d'espectacles, cinematografia, publicitat, edició, recerca) i la gestió de la informació i el coneixement (activitats administratives, professionals i tècniques, jurídiques i de comptabilitat, financeres, tecnologies de la informació, telecomunicacions, serveis d'informació, etc.). Totes elles activitats terciàries on el principal factor de producció és la qualificació de les persones. Per tant, l'ús intensiu de la mà

Gràfic 15 Barcelonès. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 16 Barcelonès. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

d'obra com a factor de producció supleix l'escassetat de sòl.

El Barcelonès amb un 32,8% de la població amb estudis superiors i el 46,6% amb estudis postobligatoris és la comarca catalana que presenta majors externalitats per a les activitats que fan d'aquest recurs un ús intensiu. També és la que presenta un major desenvolupament dels serveis educatius i formatius. Aquesta avantatge competitiva es constata clarament quan s'analitza el que representa el Barcelonès respecte al conjunt de Catalunya en les activitats abans mencionades. En la majoria se situa entre el 50-70% dels llocs de treball del sector, quan en termes poblacionals la comarca representa al voltant del 30%. Així, a banda de cobrir el mercat intern, el Barcelonès actua com a pol proveïdor d'aquests serveis a nivell regional, nacional i també internacional. En aquest punt, resulten clau els avantatges distributius que presenta la comarca respecte a aquests mercats, tant pel que fa a les infraestructures que permeten la distribució d'aquests serveis (aeroports, alta velocitat, xarxa principal de carreteres que connecten amb el mercat nacional i europeu, etc.) com la seva proximitat al mercat regional, que es concentra principalment en l'àmbit metropolità.

En base a aquest model econòmic, els factors que prenen major rellevància són els relacionats amb les infraestructures de telecomunicacions, els serveis de suport empresarial i la innovació. El primer perquè representa la infraestructura bàsica necessària per l'exercici d'aquestes activitats i els dos factors següents perquè són necessaris per a millorar la competitivitat en l'entorn global en el qual operen una bona part de les empreses de la comarca.

Respecte a les infraestructures de telecomunicacions els resultats són menys positius del que caldria esperar. El percentatge de llars amb banda ampla (inclou fibra òptica) ha mantingut una dinàmica creixent fins assolir el 69,6% de les llars l'any 2013. Amb tot, en termes comparatius és una dada negativa tenint en consideració que la mitjana de les comarques és del 71,4%, situant-se el Barcelonès en la 31a. posició. El menor desplegament d'aquesta infraestructura també condiciona en bona part el mercat electrònic intern, que malgrat l'avanç registrat també està menys desenvolupat que en d'altres comarques (el 43,3% de les persones ha realitzat alguna compra per Internet, la posició 22a.).

Pel que fa als serveis empresarials de suport (serveis TIC, serveis empresarials avançats i serveis financers), és un àmbit on obté les millors puntuacions a força distància de la resta de comarques, amb el que s'evidencien les importants externalitats que es generen, sobretot per aquelles activitats amb majors requeriments de finançament i de creixement.

D'altra banda, l'elevada diversificació de la seva economia i l'important desenvolupament dels serveis intensius en coneixement configuren una demanda exigent de productes i serveis a la qual satisfer. Aquesta major exigència es trasllada en un major desenvolupament dels serveis d'R+D+i.

En el capítol de l'emprenedoria i el dinamisme empresarial la comarca obté una bona valoració però no se situa al capdavant. No obstant això, cal valorar molt positivament l'11a. posició que obté en la ràtio d'empreses per cada mil habitants, tenint en compte que a la comarca s'hi concentren les empreses de major dimensió que ofereixen importants oportunitats laborals en l'àmbit assalariat, a diferència del que passa a d'altres comarques on l'emprenedoria i l'autoocupació són sovint una necessitat més que una voluntat davant la manca de teixit empresarial i d'inversions externes. D'aquí que al Barcelonès la presència de treball autònom sigui de les més baixes de Catalunya (la 38a.). La comarca al mateix temps presenta un bon comportament en els indicadors més conjunturals - l'evolució de l'ocupació i del teixit empresarial- evidenciant el millor comportament de l'economia del Barcelonès respecte a la resta de comarques. Cal assenyalar, que el Barcelonès és l'única comarca catalana que presenta una vocació clara respecte a l'economia del coneixement (sobretot pel que fa a les activitats de mercat).

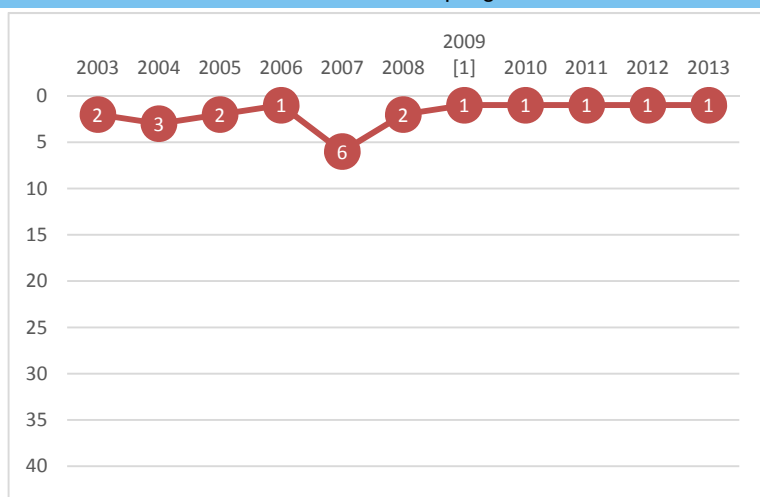
Finalment, pel que fa a la sostenibilitat social i medi ambiental, el Barcelonès surt ben valorat en relació al primer punt però no tant en el capítol medi ambiental. També és la comarca més sostenible des del punt de vista social. El motiu principal és que es configura com la comarca catalana que ofereix més oportunitats laborals, amb una ràtio de llocs de treball localitzats en relació a la població en edat de treballar del 72,9%. També és una de les comarques on es registra menor sinistralitat (la 2a.). Amb tot, la taxa d'atur absoluta està per sobre de la mitjana de les comarques (5 dècimes de punt) i ocupa la 24a. posició. Així, s'evidencia un cert desajust en el mercat laboral i la necessitat de crear ocupació respecte els col·lectius en els quals es concentra la desocupació. D'altra banda, cal assenyalar que en les xifres de llocs de treball localitzats es produeix l'efecte seu per qüestions metodològiques que responen a les característiques dels registres administratius dels quals prové la informació, sobretot en aquelles comarques que concentren un nombre important d'empreses grans amb seu social (com és el cas del Barcelonès). En conseqüència, s'estaria sobreestimant el concepte d'oportunitat laboral i, per tant, la bona posició que ocupa la comarca en aquest indicador.

Contràriament, des del punt de vista medi ambiental els reptes passen per millorar àmbits com la recollida selectiva de residus municipals (amb un 35,2% ocupa la 28a. posició) i a disminuir l'impacte de l'activitat industrial i la gestió que es fa dels residus. De fet, tot i que l'activitat industrial ha disminuït considerablement els darrers anys, el volum de residus generats per km² continuen sent els més elevats (la 41a.), degut a que el Barcelonès és una de les comarques amb menor superfície de Catalunya. D'altra banda, la valorització que es fa d'aquests residus també és menor que en d'altres indrets (la 26a.).

Tendències i principals canvis registrats

Des de la revisió metodològica efectuada el 2009, el Barcelonès s'ha situat en totes les edicions com la comarca catalana que obté una millor posició en termes de competitivitat i sostenibilitat. En edicions anteriors al 2009 aquesta posició de lideratge la compartia amb el Vallès Occidental, però amb la incorporació de nous indicadors al model i el canvi de mètrica que passa a tenir en compte les diferències en els resultats obtinguts en cadascun dels indicadors, s'evidencia que la posició competitiva del Barcelonès és molt superior a la de la següent comarca en el rànquing. Amb tot, en el 2013 s'observa una pèrdua d'entre 4-5 punts respecte edicions anteriors, atès que sempre s'havia mantingut entre els 65 i 66 punts. Aquest fet no diu si respecte edicions anteriors hi ha hagut més avenços que retrocessos en els indicadors analitzats però sí que explica que en termes comparatius el seu comportament ha estat pitjor.

Gràfic 17 Barcelonès. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Respecte el 2012 s'observen millores en 18 dels 45 indicadors analitzats i retrocessos en altres 17. D'altra banda, en termes comparatius s'avancen posicions relatives en 8 dels indicadors i es retrocedeix en altres 8. Malgrat el balanç aparentment sembla força equilibrat, els retrocessos en termes comparatius han estat més significatius que els avenços. És a dir, en alguns indicadors el Barcelonès ha perdut moltes posicions respecte el 2012. Els més notoris es produeixen en el capítol de disponibilitat de sòl i d'espai per l'activitat econòmica, on el percentatge de sòl urbanitzable s'ha reduït considerablement o bé en la superfície d'edificis no residencials iniciats (destinats a l'activitat econòmica). En el darrer punt el Barcelonès ha passat de ser la comarca que major oferta en superfície presentava de nova construcció adreçada a l'activitat econòmica (amb el 25% del total) a ser la 16a. En relació al sòl urbanitzable s'ha passat de la posició 23 a la 35. L'altre àmbit on s'ha registrat retrocessos importants és en el desplegament de la banda ampla a les llars, on s'ha passat de la posició 19a. a la 32a. Això és degut a que la penetració d'aquesta tecnologia a penes ha variat d'un any a l'altre (augmenta en 6 dècimes respecte el 2012), mentre que en el conjunt de comarques catalanes s'experimenta un creixement molt més intens en els darrers anys.

Des d'una perspectiva temporal més ampla s'han produït avenços en diversos camps. Per la importància que té, els més significatius són en el capítol de la qualificació de les persones. En els darrers anys la proporció de titulats superiors s'ha incrementat considerablement i també el seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves. En paral·lel s'ha produït el desplegament progressiu de la banda ampla abans comentat i dels serveis TIC, així com un major ús del comerç electrònic entre la població. També han registrat un desenvolupament sostingut – malgrat la situació econòmica adversa – els serveis d'R+D. En l'àmbit medi ambiental, s'ha produït una progressiva reducció dels residus per habitant i dia i també dels residus industrials, possiblement degut a la situació econòmica que ha moderat el consum.

Contràriament, s'ha produït un retrocés en les activitats més intensives en coneixement i tecnologia, tant de les industrials com de les terciàries. També de les activitats de transport. Al mateix temps s'ha produït una important destrucció de teixit empresarial i de treball autònom. Tanmateix, la destrucció de teixit empresarial ha estat un fet que s'ha produït amb major intensitat en la resta de comarques catalanes, registrant, en conseqüència, una evolució positiva

en termes comparatius. En l'àmbit social és, no obstant, on els retrocessos han estat més significatius, amb una disminució progressiva de les oportunitats laborals i d'augment de la incidència de l'atur.

Taula 10 Barcelonès. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Barcelonès			2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions		Subdimensions						
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 0
		Sostenibilitat medi ambiental	● 24	● 28	● 27	● 27	● 28	▼ -1
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 0
		Infraestructura de transport i comunicacions	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 0
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	● 3	● 3	● 4	● 3	● 33	▼ -30
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 0
	AVANTATGES DISTRIBUTUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 0
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 0
		Volum de mercat i d'activitat	● 1	● 1	● 1	● 1	● 1	● 0
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	● 19	● 23	● 25	● 15	● 10	▲ 5

Font: Activa Prospect.

Conclusions i orientacions estratègiques

El Barcelonès és la comarca catalana que presenta majors externalitats per a les empreses que volen operar en un entorn global de producció de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia. Els resultats globals obtinguts a partir del model plantejat en l'índex sintètic així ho constata, així com el fet que obté els millors resultats en la majoria d'indicadors que el conformen. No obstant això, el model identifica alguns àmbits on aquestes externalitats són negatives. És a dir, en lloc de produir-se economies externes que afavoreixen la seva competitivitat, el que es generen són costos afegits que són conseqüència dels problemes que es deriven de l'excessiva concentració d'activitat residencial i econòmica (congestió en el trànsit, encariment del sòl, qualitat medi ambiental, etc.). És en base a aquests factors que el model econòmic del Barcelonès s'ha anat redefinint els darrers anys, expulsant aquelles activitats -sobretot industrials i logístiques- més intensives en sòl, més contaminants i amb majors requeriments logístics. En una primera etapa van ser expulsades les activitats de menor valor afegit, però aquesta dinàmica s'ha anat traslladant també a sectors industrials més intensius en coneixement i tecnologia. Aquest procés ha beneficiat sobretot a les comarques veïnes amb un perfil més industrial i amb bones infraestructures de comunicació (Vallesos i Baix Llobregat principalment, i amb menor intensitat a les comarques de la Catalunya central). En paral·lel, l'activitat industrial ha estat substituïda per altres activitats més intensives en mà d'obra qualificada, d'aquí que les activitats que actualment configuren l'especialització productiva de la comarca són activitats creatives o bé relacionades amb el coneixement i la informació. El Barcelonès compta amb infraestructures de transport de primer ordre i una situació geoestratègica que li atorguen una posició privilegiada per tal d'abastar des del mercat regional al mercat global. En conseqüència, el potencial de creixement d'aquestes activitats depèn directament de com siguin de competitives en l'entorn més global i de la capacitat d'emprendre noves iniciatives per part de la població i el teixit empresarial. Així, la innovació i la cultura emprenedora esdevenen els eixos centrals sobre els quals s'han de fonamentar les estratègies de consolidació i enfortiment del model econòmic. No cal oblidar, d'altra banda, que l'economia del coneixement requereix de l'existència de les infraestructures de telecomunicacions i tecnològiques competitives en aquest entorn global. També és important que el mateix mercat intern configuri una demanda exigent de productes i serveis intensius en coneixement i tecnologia. És precisament en aquest punt on els indicadors analitzats apunten algunes mancances. Sorpren que sent una de les comarques més instruïdes de Catalunya, el desplegament de la banda ampla o l'ús del comerç electrònic estigui menys estès que en d'altres comarques catalanes. Aquesta situació podria estar indicant que per alguns col·lectius de població s'estaria produint una certa exclusió respecte a aquest model econòmic.

Des de la perspectiva de la sostenibilitat social, l'elevada incidència de l'atur d'alguna manera també apunta que existeixen desajustos en el mercat laboral que podrien respondre també a aquesta mateixa situació. La contracció de l'activitat constructora, unida a la progressiva desaparició de la indústria ajudaria a accentuar aquest desajust, sobretot si no es fa una reorientació efectiva cap a d'altres sectors emergents amb requeriments de qualificació similars.

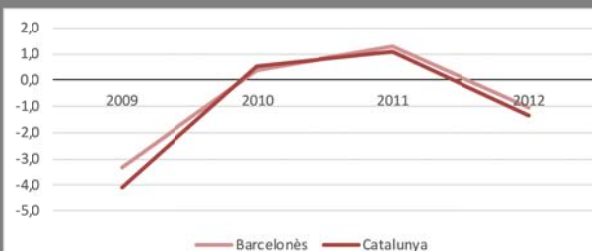
En l'àmbit medi ambiental, les millores passen per fomentar en l'àmbit industrial un ús més sostenible dels recursos (menor consum i major valorització) i fomentar la recollida selectiva en l'àmbit residencial. En aquests dos apartats, els indicadors mostren un pitjor comportament en relació al conjunt de comarques catalanes.

Barcelonès

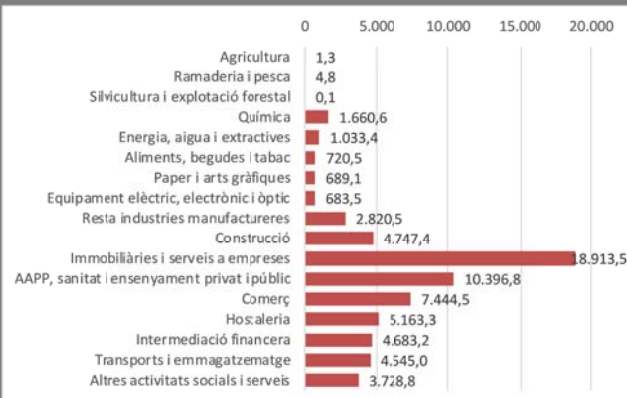
Perfil econòmic

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	61,7	1
Població 2013 (hab.)	2.240.437	1
PIB 2012 (milions €)	73.603,63	1
PIB 2012-2008 (%)	-2,76	14
RFDB 2010 (milions €)	39.703,28	1
RFDB per habitant 2010 (milers €)	17,8	8

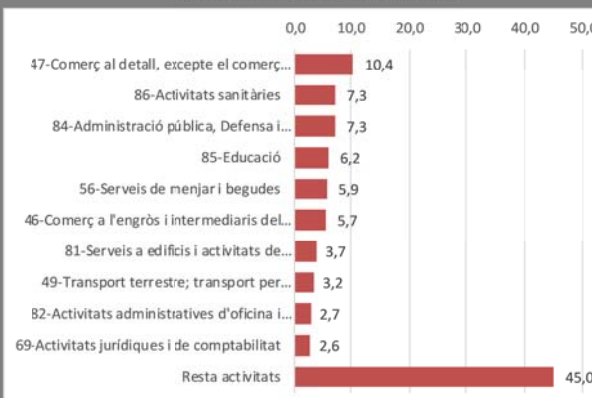
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
82-Activitats administratives d'oficina i altres activitats...	1.305	2,7	2,7	1,6	63,5	1
69-Activitats jurídiques i de comptabilitat	3.916	2,6	5,3	1,3	49,9	1
64-Mediació financera excepte assegurances i fons de pensio..	513	2,3	7,6	1,6	61,8	1
62-Serveis de tecnologies de la informació	2.524	2,3	9,9	1,6	64,5	1
78-Activitats relacionades amb l'ocupació	286	1,8	11,7	1,7	67,1	1
73-Publicitat i estudis de mercat	3.060	1,4	13,1	1,7	66,2	1
68-Activitats immobiliàries	8.473	1,2	14,3	1,4	53,6	1
94-Activitats associatives	2.174	1,1	15,4	1,4	56,5	1
74-Altres activitats professionals, científiques i tècniques	1.534	1,1	16,5	1,4	55,4	1
72-Recerca i desenvolupament	583	0,9	17,4	1,5	57,0	1
58-Edició	657	0,9	18,4	1,8	71,7	1
90-Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	411	0,7	19,0	1,5	57,9	1
61-Telecomunicacions	722	0,6	19,7	1,8	68,9	1
79-Activitats de les agències de viatges, operadors turístic...	461	0,6	20,2	1,6	62,0	1
97-Activitats de les llars que donen ocupació a personal dom...	3.866	0,4	20,7	1,8	71,9	1
63-Serveis d'informació	618	0,3	21,0	1,6	62,5	1
59-Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de ...	355	0,3	21,3	1,4	56,7	1

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Barcelonès			Perfil competitiu				
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànk/41		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	72,9	100,0	●	1	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	11,7	49,1	●	24	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	77,6	68,1	●	19	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	2.748,6	96,7	●	2	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	37,9	66,9	●	4	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	46,2	96,5	●	3	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment: (m3).	476,2	93,5	●	15	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,2	82,2	●	13	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	35,2	37,0	●	23	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	1.814,1	0,0	●	41	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	75,3	73,4	●	26	
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	299,9	100,0	●	1	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	94,6	61,6	●	5	
		Percentatge de titulats superiors (%).	32,8	100,0	●	1	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	46,6	100,0	●	1	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	26,8	85,5	●	4	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	318,7	100,0	●	1
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	100,0	100,0	●	1	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	25.816,6	100,0	●	1	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	69,6	32,0	●	32	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	171,4	100,0	●	1	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,0	0,0	●	41	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	0,4	3,0	●	35	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	1,3	8,2	●	16	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	219,7	100,0	●	1
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	127,8	100,0	●	1	
	Avantatges distributius	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	189,0	92,9	●	2	
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	0,0	100,0	●	1
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0	●	1	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	36,8	100,0	●	1	
		Densitat de població (habitants/Km2).	15.366,5	100,0	●	1	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	100,0	100,0	●	1	
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	43,3	40,9	●	22
			Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	45,6	49,2	●	3
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	133,7	28,5	●	13
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	1.431,1	100,0	●	1
		Volum de mercat i d'activitat	Índex de diversificació productiva.	24,2	91,5	●	5
			Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	4.704,0	100,0	●	1
			Percentatge d'empreses (%).	34,4	100,0	●	1
			Variació de la població (interanual) (%).	-0,6	73,2	●	24
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,0	0,0	●	41
			Número d'empreses per 1.000 habitants.	36,6	37,1	●	11
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	62,7	11,1	●	33
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-1,7	77,9	●	12
	Variació en les empreses (interanual) (%).	-1,5	83,0	●	7		

Font: Activa Prospect.

Barcelonès								
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors								
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	2	2	1	1	1	→
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	20	23	22	21	24	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	19	19	19	19	19	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	2	2	4	3	2	↑
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3	4	4	4	4	→
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	3	7	4	3	3	→
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	27	26	25	25	15	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	16	17	17	16	13	↑
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	13	25	18	25	28	↓
		Residus industrials per Km2 (Tn).	41	41	41	41	41	→
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	24	24	30	27	26	↑
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	1	1	1	1	1	→
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	6	6	4	6	5	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	4	4	1	1	1	→
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	1	1	1	1	1	→
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	4	4	4	4	4	→
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	1	1	1	1	1	→
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	1	1	1	1	1	→
		Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	1	1	1	1	1	→
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de llars amb banda ampla (%).	3	4	4	19	32	↓
		Autobusos per Km2.	1	1	1	1	1	→
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	41	41	41	41	41	→
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	22	23	23	23	35	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	1	1	1	1	16	↓
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	1	1	1	1	1	→
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	1	1	1	1	1	→
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	3	3	3	3	2	↑
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	1	1	1	1	1	→
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	1	1	1	1	1	→
		Densitat de població (habitants/Km2).	1	1	1	1	1	→
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	1	1	1	1	1	→
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	9	15	15	17	22	↓
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2	2	3	3	3	→
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	13	13	13	13	13	→
	Volum de mercat i d'activitat	Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	1	1	1	1	1	→
		Índex de diversificació productiva.	4	2	5	5	5	→
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	1	1	1	1	1	→
		Percentatge d'empreses (%).	1	1	1	1	1	→
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Variació de la població (interanual) (%).	32	30	31	19	24	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	36	33	41	41	41	→
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	14	13	13	12	11	↑
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	38	38	38	38	38	→
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	8	12	12	4	12	↓
		Variació en les empreses (interanual) (%).	15	22	12	9	7	↑

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Barcelonès**Evolució dels indicadors**

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	76,5	75,6	74,8	73,3	72,9	↓		
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	8,9	10,5	11,3	11,8	11,7	↑		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	77,6	77,6	77,6	77,6	77,6	→		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	4.090,8	3.454,1	3.115,2	2.613,1	2.748,6	↓		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	43,6	41,2	39,2	38,8	37,9	↓		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	47,1	47,3	46,6	46,4	46,2	↑		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	450,3	445,8	433,7	438,0	476,2	↓		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,5	1,4	1,4	1,3	1,2	↑		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	28,7	33,7	34,2	36,3	35,2	↓		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	2.646,3	2.438,5	2.018,9	1.994,9	1.814,1	↑		
Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	70,0	70,0	71,2	70,8	75,3	↑		
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	291,9	299,5	302,3	301,5	299,9	↓		
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	79,5	79,5	92,3	94,3	94,6	↑		
		Percentatge de titulats superiors (%).	20,8	20,8	32,2	32,8	32,8	→		
	Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	46,6	46,6	46,6	46,6	46,6	→			
	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	26,8	26,8	26,8	26,8	26,8	→			
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	343,7	337,9	337,5	327,8	318,7	↓		
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	→		
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	32.970,6	36.050,6	35.783,6	25.816,6	25.816,6	↑		
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	57,9	64,3	64,3	69,0	69,6	↑		
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	177,1	177,2	174,4	171,4	171,4	→			
	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	↑			
	Percentatge de sòl urbanitzable (%).	1,0	0,9	0,9	1,0	0,4	↓			
	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	20,9	20,9	25,1	25,0	1,3	↓			
Factors de competitivitat	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarçats per 10.000 habitants.	226,9	222,2	224,2	218,0	219,7	↑		
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	107,2	115,7	121,6	122,8	127,8	↑		
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	198,6	188,6	177,9	187,0	189,0	↑		
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	
	Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→			
	Distància mitjana al mercat final català (Km).	46,3	46,4	39,3	37,6	36,8	↑			
	Densitat de població (habitants/Km2).	15.558,3	15.554,4	15.406,6	15.459,9	15.366,5	↓			
	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	→			
	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,3	36,0	36,0	39,3	43,3	↑			
	Avantatges distribuïts	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	39,4	43,1	44,1	45,4	45,6	↑	
Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.			157,8	140,8	137,0	134,5	133,7	↓		
Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.			1.467,7	1.461,0	1.445,8	1.437,3	1.431,1	↓		
Índex de diversificació productiva.			25,4	24,6	24,8	24,4	24,2	↓		
Volum de mercat i d'activitat		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	4.777,0	4.735,0	4.719,0	4.698,0	4.704,0	↑		
		Percentatge d'empreses (%).	33,7	33,8	33,9	34,2	34,4	↑		
		Variació de la població (interanual) (%).	0,7	0,0	-0,2	0,3	-0,6	↓		
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,0	1,1	0,1	0,0	0,0	↓		
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	39,1	38,2	37,7	36,9	36,6	↓	
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	67,0	65,3	64,6	63,2	62,7	↓	
Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-5,4		-1,8	-2,0	-2,0	-1,7	↑			
Variació en les empreses (interanual) (%).	-5,1		-2,5	-1,4	-1,7	-1,5	↑			

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

BERGUEDÀ

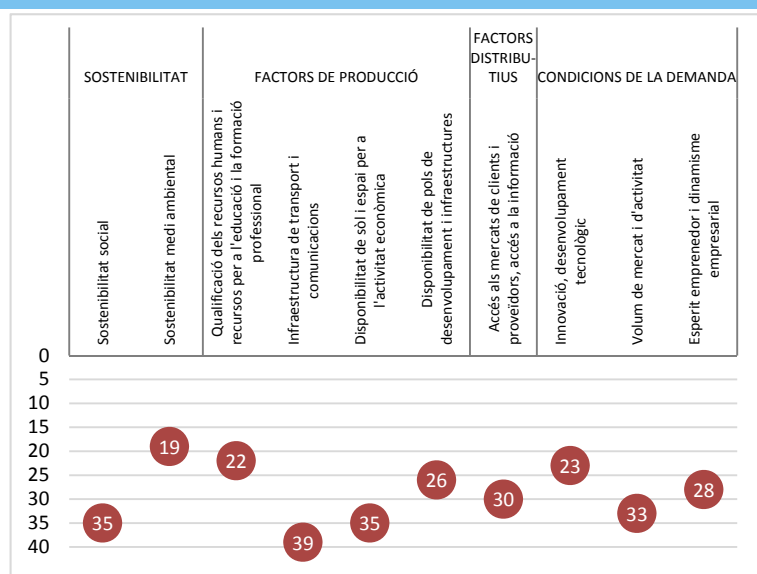
El Berguedà és la comarca de la demarcació barcelonina amb menors externalitats vers el model plantejat. Ocupa la 31a. posició en el rànquing global de competitivitat, aquesta és inferior al seu pes poblacional com econòmic (23a. i 25a. respectivament). Els indicadors de comportament la situen també en el mateix tram. Així, la comarca ha registrat una de les pitjors evolucions en l'etapa recessiva, amb una caiguda del PIB del 5,97% entre els anys 2008-2012 (la 36a.) i la renda per càpita és de les més baixes del panorama comarcal, amb 16,4 mil euros l'any 2010 se situa en la 27a. posició. La comarca no destaca positivament en cap dels factors analitzats, contràriament obté valoracions força negatives en diversos capítols. Pel que fa als factors de producció, la valoració és molt negativa en l'apartat d'infraestructures de transport i comunicacions i en la disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica. Tampoc surt ben valorada pel que fa a l'accés als mercats ni en l'apartat de la demanda pel que fa al volum i dinàmica del seu mercat intern. Per últim, aquesta manca de competitivitat es trasllada al mercat laboral comarcal, que mostra insuficient capacitat per crear ocupació.

Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

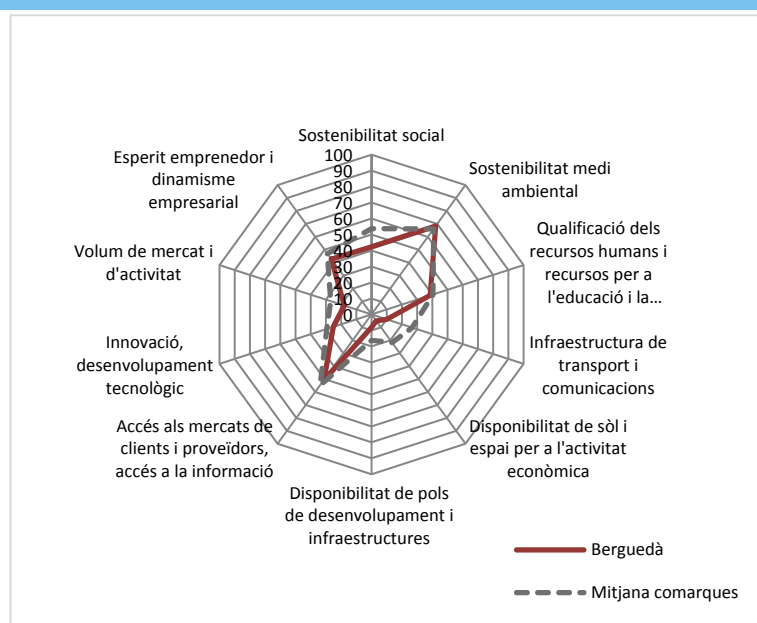
Com pot observar-se al gràfic adjunt, el Berguedà se situa en posicions intermèdies baixes en tots els factors analitzats. Aquesta situació també es trasllada al conjunt d'indicadors analitzats, amb la gran majoria d'ells en aquestes posicions. Un dels punts a destacar en positiu és la seva elevada diversificació econòmica (és la 10a. comarca més diversificada). Els avantatges d'una elevada diversificació econòmica són la reducció de les fluctuacions com a conseqüència dels cicles econòmics atès que es rebaixa l'exposició en no existir una dependència excessiva de determinades activitats. Al mateix temps hi ha una escassa especialització; només dues activitats presenten un grau de concentració i especialització suficient com per generar externalitats a les empreses d'aquests sectors. Es tracta de la indústria tèxtil i de la indústria de la fusta, que en termes de llocs de treball escassament assoleixen el 6,7% del total. En conseqüència, el desequilibri existent entre diversificació-especialització a favor de la primera, comporta que en global es produeixin més desequilibris que externalitats en el conjunt de l'economia berguedana, l'excessiva diversificació i escassa especialització comportaria en termes globals majors costos de producció i transacció.

L'àmbit on presenta una millor situació és en relació a la qualificació dels recursos humans i els recursos per l'educació (la 22a.). No obstant, els indicadors mostren un major potencial futur que present. El Berguedà amb un 16,6% de població amb estudis superiors, és una de les comarques on aquest col·lectiu és més baix (la 39a.). Tampoc surt molt ben

Gràfic 18 Berguedà. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 19 Berguedà. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

parada pel que fa a la població amb estudis postobligatoris (la 26a.). En canvi, en relació a les generacions més joves, la taxa d'escolarització als 17 anys mostra un millor comportament (la 15a., amb el 78,4%). També els serveis educatius/formatius mostren un grau de desenvolupament comparativament millor (la 20a.). Sorpren en el context descrit, que el percentatge de treballadors qualificats en el conjunt de l'ocupació sigui de les més elevades (la 6a.). Amb tot, tenint en compte que les activitats de no mercat (administració pública, sanitat i educació) representen la principal aportació al PIB comarcal, aquesta situació té cert sentit. Tot i que aquest indicador apunta que la major part de la població resident a la comarca ocupada realitza la seva activitat professional en un àmbit altament qualificat, tanmateix aquesta activitat pot realitzar-se a la comarca o en un altre indret. Per tant, en conjunt es dedueix que l'oferta de mà d'obra comarcal és de les menys qualificades, però en canvi, una bona part de la població ocupada de la comarca exerceix en professions qualificades.

Contràriament, on presenta un pitjor resultat és en l'apartat de les infraestructures de transport i comunicacions (la 39a.). El motiu és que en tots els indicadors que contempla aquest capítol, la comarca presenta clars desavantatges respecte a la majoria de comarques catalanes. Pel que fa al transport públic de persones, és de les poques comarques catalanes on no hi ha oferta de transport ferroviari i el transport en autobús també surt mal parat. Pel que fa a la xarxa de carreteres també se situa al capdavant de les inversions en els darrers anys. I els serveis de transport presenten un baix desenvolupament, amb el que les activitats de transport de mercaderies probablement resten competitivitat a la comarca front d'altres. D'altra banda, la banda ampla també presenta un menor desplegament (el 69,9% de les llars).

A aquesta mala situació en relació a les infraestructures de transport i comunicació, cal afegir-hi un mercat intern poc compacte i una posició geoestratègica poc competitiva vers els principals pols de distribució de serveis i mercaderies al mercat global (ports, aeroports, estacions d'alta velocitat). Des del Berguedà s'accedeix a aquestes infraestructures amb un temps mínim de 66 minuts, el que situa la comarca en la posició 34a. Pel que fa al mercat intern presenta una escassa densitat de població per km² i una població majoritàriament concentrada en municipis petits (només el 41,0% viu en municipis de més de 5 mil habitants), amb el que la distribució de serveis i mercaderies genera majors costos i fa menys atractiu el mercat intern. Els millors resultats els obté en relació al mercat regional i europeu. D'una banda, per la seva situació vers el mercat català (la 20a.) i, de l'altra, perquè per la comarca hi passa una de les principals vies de comunicació, l'eix pirinenc (E-9) que connecta amb els mercats espanyol i europeu (amb l'E-90 i l'E-15). Amb tot, aquesta connexió es fa amb un peatge que penalitza les empreses de la comarca. Pel que fa a la connexió amb el mercat català cal fer esment a l'eix transversal, que confereix certa centralitat a la comarca respecte als mercats de les demarcacions de Girona, Lleida i Barcelona.

L'altre apartat on la comarca presenta una situació força negativa és en el capítol de la disponibilitat de sòl (ocupa la 35a. posició). Tot i que la comarca disposa de sòl adequat per a l'activitat econòmica, l'oferta de sòl actualment urbanitzable és inferior que en la majoria de comarques (la 28a.) i també l'oferta de nova superfície per a activitats econòmiques (la 39a.).

Pel que fa a les condicions de la demanda cal assenyalar la tendència negativa observada tant en la demografia (és una de les comarques catalanes amb pitjor registre, la 32a., amb una caiguda de l'1,6% interanual el 2013) com de l'ocupació (es destrueix ocupació a un ritme del 3,9% interanual el 2013, el 33è. pitjor comportament). En positiu cal apuntar el comportament comparativament millor de la construcció (la 16a.). Amb tot, el balanç és negatiu pel que fa a l'evolució conjuntural d'aquests components de la demanda interna.

Finalment, pel que fa a la sostenibilitat social i medi ambiental del model econòmic actual, la situació és força negativa en relació al primer punt. El Berguedà és de les comarques que genera menors oportunitats laborals, amb una cobertura de només el 38,9%. És a dir, per cada 100 persones en edat de treballar el teixit productiu local només genera 38,9 llocs de treball. Aquesta xifra situa la comarca en la 34a. posició. En molts casos, ni l'oferta dels mercats de treball de les comarques veïnes acaba sent suficient, atès l'elevada incidència de l'atur que es registra (la 32a.). En aquest punt també cal assenyalar l'elevada sinistralitat registrada a la comarca (la 34a.) i en positiu l'estabilitat contractual (la 10a.). És en l'àmbit de la sostenibilitat medi ambiental on la comarca obté millors resultats (la 19a.). Sobretot en l'impacte de l'activitat industrial (la 8a.) i la valorització que es fa dels seus residus (la 6a. amb el 89,8% dels residus valoritzats). En canvi, els àmbits de millora tenen a veure amb el consum industrial d'aigua (la 37a.) i la recollida selectiva de residus municipals (la 35a.).

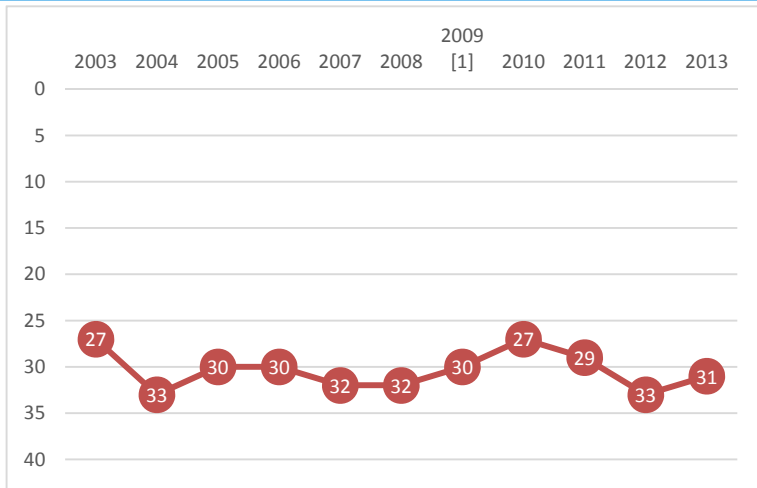
Tendències i principals canvis registrats

Al llarg de tot el període analitzat, la competitivitat global del Berguedà s'ha mantingut en el rang que va de la 27a. a la 33a. posició. No s'observa una tendència clara de millora ni d'empitjorament, sinó períodes curts on s'ha registrat guanys de competitivitat i d'altres amb retrocessos.

El balanç dels 2013 és força equilibrat amb millores en 18 dels indicadors analitzats i 19 que han empitjorat. D'altra banda, el valor de l'índex sintètic ha registrat el mateix valor del 2012 (27 punts), fet que en termes competitius confirmaria que s'ha mantingut a nivells similars. Per tant el guany de dues posicions en el rànquing seria conseqüència de la pèrdua de competitivitat d'altres comarques. Els més significatius són l'evolució positiva tant dels serveis d'educació com del seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves en el capítol de la qualificació dels recursos humans. En l'apartat de les infraestructures destaca el desplegament de la banda ampla que ja assoleix el 69,9% de les llars. També evoluciona positivament el sòl urbanitzable i el sòl potencial. En el capítol de serveis de suport a la producció registren un avenç els serveis empresarials avançats i els serveis

financers. En relació als mercats, s'estén l'ús del comerç electrònic. Pel que fa a la demanda, progressa el desenvolupament de les activitats intensives en coneixement i tecnologia, així com els serveis d'R+D. També el sector de la construcció registra una evolució positiva i l'ocupació i el teixit empresarial es contrauen a ritmes més moderats que el 2012. En l'apartat social disminueix la sinistralitat i en el medi ambiental són diversos els avenços: major desenvolupament dels serveis medi ambientals, menor consum d'aigua tant en l'àmbit residencial com industrial i major valorització dels residus industrials. De tots aquests avenços, els que han comportat una millora significativa respecte al 2012 són, en primer lloc, en els dels habitatges iniciats: àmbit on el Berguedà registrava dels pitjors comportaments i ha avançat 22 posicions. En segon lloc, en la valorització dels residus industrials, on la comarca se situa al capdavant. I en darrer lloc, en la variació del nombre d'empreses, on el 2012 la comarca registrava dels pitjors comportaments i el 2013 ha redreçat aquesta dinàmica (recupera 16 posicions). Els retrocessos estan força relacionats amb la conjuntura econòmica adversa. Així, s'observa una disminució de les oportunitats laborals com a conseqüència de la destrucció d'ocupació i en paral·lel un augment de la incidència de l'atur. El teixit empresarial i el treball autònom també registren una dinàmica negativa.

Gràfic 20 Berguedà. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Taula 11 Berguedà. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Berguedà			2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions		Subdimensions						
FACTORS DE SOSTENIBILITAT								
			● 32	● 27	● 29	● 37	● 35	▲ 2
			● 21	● 20	● 21	● 26	● 19	▲ 7
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	● 22	● 22	● 23	● 24	● 22	▲ 2
		Infraestructura de transport i comunicacions	● 35	● 34	● 34	● 34	● 39	▼ -5
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	● 32	● 32	● 30	● 31	● 35	▼ -4
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	● 27	● 26	● 27	● 28	● 26	▲ 2
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS CONDICIONS DE LA DEMANDA	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	● 27	● 27	● 26	● 23	● 30	▼ -7
		Innovació, desenvolupament tecnològic	● 26	● 25	● 26	● 23	● 23	▲ 0
		Volum de mercat i d'activitat	● 37	● 34	● 39	● 38	● 33	▲ 5
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	● 26	● 20	● 34	● 34	● 28	▲ 6

Font: Activa Prospect.

En una perspectiva més ampla, s'han registrat avenços continuats des de 2009 en diversos àmbits. Els més evidents estan relacionats amb l'ús cada cop més generalitzat de les TIC, amb el progressiu desplegament de la banda ampla i del comerç electrònic (comparativament l'avenç ha estat major en d'altres comarques). També es constata una millora en l'oferta de transport públic col·lectiu en autobús (augmenta el parc). D'altra banda, els serveis financers i d'R+D s'han mantingut a l'alça, així com la taxa d'escolarització als 17 anys. Contràriament, els serveis de transport i les inversions a la xarxa de carreteres han mantingut una tendència negativa. També l'oferta de nous espais per a l'activitat econòmica,

així com l'evolució demogràfica, que ha anat intensificant la pèrdua de població. Finalment, la densitat empresarial s'ha anat reduint progressivament i el mateix li ha passat al treball autònom.

Conclusions i orientacions estratègiques

La situació del Berguedà és força complexa atès que hi ha importants condicionants de la seva competitivitat que difícilment es poden modificar per tal de generar les externalitats necessàries que facin més competitives a les empreses que s'hi localitzin. Un d'aquests condicionants és la seva posició geoestratègica vers els mercats globals. La comarca es troba comparativament allunyada de les principals infraestructures logístiques de distribució mundial de béns i serveis. L'accés a aquests mercats és, per tant, més costós que si es produeix en d'altres comarques. D'aquí que el Berguedà tingui més dificultats per atraure inversions forànies que no siguin en base a l'explotació d'alguns dels seus recursos endògens (recursos naturals, matèries primeres, energia/aigua o bé la mà d'obra qualificada en el tèxtil, per exemple). L'accés als mercats globals, per tant, dependrà en bona part de la pròpia capacitat de portar a terme projectes empresarials d'èxit, on l'emprenedoria, la innovació i la capacitat financera són elements clau. No obstant això, sí que es podrien reduir algunes barreres que incrementen aquestes des economies, com és el cas del peatge de l'autopista de Terrassa-Manresa (en la línia del que s'està fent amb el peatge variable per tal de reduir la congestió de la C-55) o bé potenciar els nodes logístics, el de referència seria el LOGIS Bages de Sallent.

En relació al mercat català, espanyol i europeu, la seva situació és millor. Amb la finalització del desdoblament de l'eix transversal l'any 2013 que uneix Girona amb Lleida, s'aconsegueix millorar l'accés des de la comarca als mercats del nord i centre de la península i l'europeu. A mig i llarg termini, i sobretot amb la progressiva recuperació de l'economia, podrien arribar les inversions empresarials que vegin de la seva localització a la comarca una avantatge competitiva. Aquest procés es pot accelerar, si des del territori es creen i adequen els espais per l'activitat econòmica (alguns indicadors apunten a una certa escassetat en relació a d'altres comarques, tot i que en l'actual conjuntura aquest potser no és el problema) i es busquen complicitats per tal de donar a conèixer aquesta nova situació i les oportunitats que ofereix.

L'altre punt sobre el que caldria incidir per tal de millorar la competitivitat global de la comarca aniria en la direcció de cercar nous nínxols d'especialització productiva. Com ja s'ha comentat amb anterioritat, la comarca presenta una excessiva diversificació i una escassa especialització. Només el tèxtil i la indústria de la fusta presenten una concentració i especialització empresarial i d'ocupació suficient (no arriba al 7% dels llocs de treball localitzats). L'especialització és necessària si es vol guanyar en productivitat, al mateix temps que ho és la diversificació per tal de reduir la dependència en determinades activitats. Per tant, és important cercar l'equilibri entre especialització i diversificació. Altre cop els recursos endògens prenen importància. Potenciar àmbits on ja es concentra una elevada especialització és una possible via (agricultura, silvicultura, productes alimentaris, allotjament turístic, activitats culturals, per exemple).

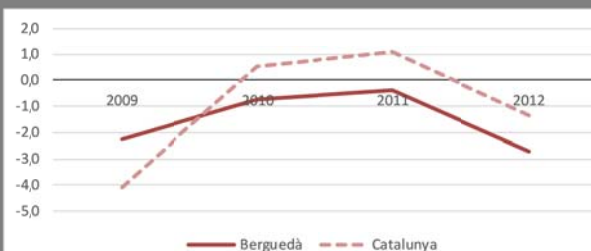
Amb tot, en l'àmbit on sembla que la comarca està desaprofitant més oportunitats és en el que té a veure amb el desenvolupament de l'economia del coneixement. Aquestes activitats són menys dependents de la proximitat física als mercats, ja que són les infraestructures de telecomunicacions les que determinen l'accessibilitat als mercats, tant locals com globals. En aquest punt, el Berguedà se situa al capdavant en el desplegament de la banda ampla i del comerç electrònic. Contràriament al que pot semblar, no són les comarques més poblades les que mostren un major desplegament, sinó al contrari, depèn molt de les apostes territorials. Així, Osona, el Bages, el Baix Ebre, la Cerdanya o la Vall d'Aran es troben en les primeres posicions. En aquest sentit, la comarca hauria de també sumar-se a aquest grup de comarques i apostar decididament per oferir les condicions necessàries per a impulsar aquest tipus d'activitats i les infraestructures adients. El principal escull pot ser la menor qualificació registrada de la població, que s'haurà reforçar. Amb tot, és sobre les generacions més joves que recau principalment el seu desenvolupament i en aquest aspecte, la situació que registra la comarca és més esperançadora.

Els reptes per millorar la situació competitiva de la comarca són molts, tanmateix, el principal és el d'aconseguir un model de desenvolupament equilibrat i sostenible socialment i medi ambientalment. Per això, cal que les estratègies a engegar en el futur ajudin a crear ocupació per tal de revertir l'actual desequilibri existent. L'objectiu d'atraure inversions i crear un ecosistema emprenedor en els àmbits abans comentats aniria en aquesta línia, sobretot les encaminades a reforçar el creixement endògen. Pel que fa a l'àmbit medi ambiental, s'ha de continuar treballant en la línia ja iniciada de minimitzar el consum dels recursos i reduir l'impacte dels residus que genera l'activitat residencial i econòmica.

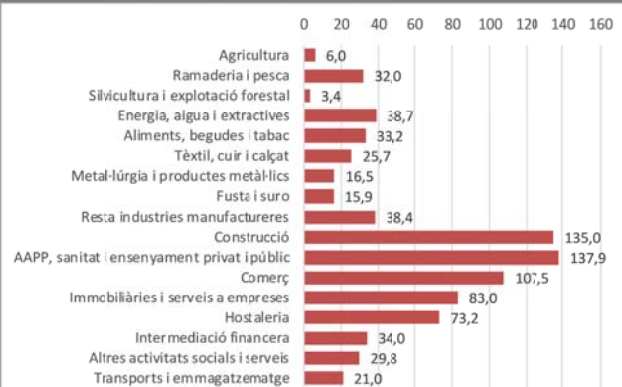
Berguedà**Perfil econòmic**

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	27,0	31
Població 2013 (hab.)	40.555	23
PIB pm 2012 (milions €)	906,77	25
PIB pm 2012-2008 (%)	-5,97	36
RFDB 2010 (milions €)	681,13	23
RFDB per habitant 2010 (milers €)	16,4	27

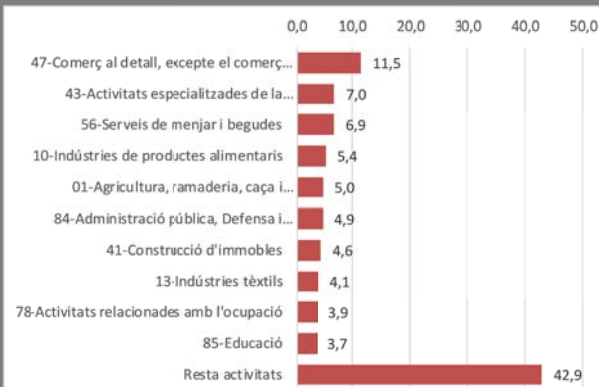
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
13-Indústries tèxtils	27	4,1	4,1	6,4	2,3	10
16-Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistell...	30	2,6	6,7	8,2	3,0	12

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Berguedà		Perfil competitiu					
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànk/41		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	38,9	20,2	● 34		
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	13,3	34,6	● 32		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	80,0	75,9	● 10		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	4.605,7	53,4	● 34		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	14,7	26,0	● 18		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	53,1	86,2	● 13		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	884,0	83,5	● 37		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,3	76,7	● 21		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	27,0	16,1	● 35		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	14,3	99,3	● 3		
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	89,8	90,5	● 6		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	92,5	26,0	● 20	
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	78,4	38,4	● 15	
			Percentatge de titulats superiors (%).	16,6	15,5	● 39	
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	33,2	43,2	● 28	
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	24,5	69,7	● 6	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	92,1	15,4	● 30	
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	0,0	0,0	● 32	
			Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	39,7	0,1	● 33	
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	69,9	34,0	● 31	
			Autobusos per Km2.	1,3	0,6	● 29	
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	1,6	20,8	● 21	
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	0,7	6,5	● 23	
			Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	0,0	0,0	● 39	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	39,3	8,1	● 31	
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	12,5	9,8	● 21	
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	18,8	6,6	● 22	
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	66,0	48,0	● 34	
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0	● 1	
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	74,7	77,9	● 20	
			Densitat de població (habitants/Km2).	34,2	0,2	● 28	
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	41,0	41,0	● 33	
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	42,6	36,8	● 24	
			Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,9	4,0	● 19	
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	21,5	4,2	● 31	
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	295,8	14,1	● 27	
				Índex de diversificació productiva.	21,7	78,3	● 10
			Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	83,0	1,6	● 22
				Percentatge d'empreses (%).	0,5	1,4	● 25
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Variació de la població (interanual) (%).	-1,6	49,5	● 32
				Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,3	31,0	● 18
				Número d'empreses per 1.000 habitants.	31,6	22,6	● 23
				Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	85,4	34,1	● 13
				Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-3,9	46,6	● 33
				Variació en les empreses (interanual) (%).	-2,6	67,5	● 22

Font: Activa Prospect.

Berguedà									
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors									
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	34	34	34	34	34	→	→
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	28	22	20	25	32	↓	↗
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	10	10	10	10	10	→	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	30	18	35	37	34	↑	↗
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	16	15	16	16	16	→	↗
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	10	11	12	14	18	↓	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	34	22	27	31	37	↓	↘
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	13	16	16	18	21	↓	↓
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	29	31	32	35	35	→	↓
		Residus industrials per Km2 (Tn).	23	23	16	9	8	↑	↑
Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball ce l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	21	21	18	22	20	↑	↗
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	32	32	17	23	15	↑	↗
		Percentatge de titulats superiors (%).	18	18	38	39	39	→	↓
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	26	26	26	26	26	→	→
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	6	6	6	6	6	→	→
		Llocs de treball ce transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	29	30	30	30	30	→	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	32	32	32	32	32	→	→
		Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	38	36	36	33	33	→	↑
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	13	15	15	22	31	↓	↓
		Autobusos per Km2.	29	29	29	29	29	→	→
Factors de competitivitat	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	21	21	21	21	21	→	→
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	26	27	27	26	28	↓	↘
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	25	25	21	34	39	↓	↘
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	31	32	32	32	31	↑
	Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants		20	18	19	20	21	↓	↘
	Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.		28	28	23	23	22	↑	↑
	Avantatges distribuïts	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	35	35	33	30	34	↓	↗
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	→	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	20	20	19	18	20	↓	↗
		Densitat de població (habitants/Km2).	26	26	26	27	26	↑	↗
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).		29	29	29	29	33	↓	↓	
Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).		22	32	32	22	24	↓	↘	
Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	25	25	20	19	19	→	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	33	33	34	32	31	↑	↗
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	29	28	28	27	27	→	↑
		Índex de diversificació productiva.	16	15	11	11	10	↑	↑
	Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	22	22	22	22	22	→	→
		Percentatge d'empreses (%).	24	24	25	25	25	→	↓
		Variació de la població (interanual) (%).	35	33	34	32	32	→	↗
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	32	31	36	38	16	↑	↗
	Espirit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	21	23	24	25	23	↑	↘
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	18	18	18	17	18	↓	↗
	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	27	21	27	36	33	↑	↗	
	Variació en les empreses (interanual) (%).	22	14	40	38	22	↑	↗	

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Berguedà									
Evolució dels indicadors									
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	43,2	42,4	41,4	39,5	38,9	↓	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	9,8	10,5	11,2	12,6	13,3	↓	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0	→	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.933,4	4.773,7	5.067,9	5.067,1	4.605,7	↑	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	15,0	14,8	14,6	14,6	14,7	↑	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	51,8	49,9	51,2	50,7	53,1	↓	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	503,3	399,5	447,5	480,6	884,0	↓	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	↑	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	20,3	27,6	26,1	27,8	27,0	↓	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	140,3	134,7	42,7	16,8	14,3	↑	
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	79,3	79,3	78,8	61,8	89,8	↑	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	98,9	93,1	99,1	89,6	92,5	↑	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	54,7	54,7	75,6	75,3	78,4	↑	
		Percentatge de titulats superiors (%).	12,6	12,6	16,7	16,6	16,6	→	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	33,2	33,2	33,2	33,2	33,2	→	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	24,5	24,5	24,5	24,5	24,5	→	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	110,6	107,3	106,2	97,2	92,1	↓	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	90,4	52,7	52,7	39,7	39,7	↓	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	45,5	55,6	55,6	68,5	69,9	↑	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	1,2	1,3	1,3	1,3	1,3	→	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	↑	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	↑	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	0,4	0,4	0,3	0,1	0,0	↓	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarçats per 10.000 habitants.	40,3	38,1	37,6	35,2	39,3	↑	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	10,9	14,0	13,8	13,0	12,5	↓	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	16,6	16,9	17,5	17,9	18,8	↑	
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	103,0	103,0	74,0	65,0	66,0	↓	
		Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	115,1	115,1	83,0	74,4	74,7	↓	
		Densitat de població (habitants/Km2).	35,2	35,2	35,0	34,8	34,2	↓	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	53,2	53,3	53,2	53,2	41,0	↓	
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	26,5	30,4	30,4	39,0	42,6	↑	
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2,9	2,8	3,2	3,7	3,9	↑	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	26,3	24,2	15,3	19,5	21,5	↑	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	304,7	299,6	304,6	290,2	295,8	↑	
		Índex de diversificació productiva.	21,3	19,5	21,8	21,9	21,7	↓	
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	94,0	98,0	87,0	87,0	83,0	↓	
		Percentatge d'empreses (%).	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	↓	
		Variació de la població (interanual) (%).	0,6	-0,1	-0,3	-0,8	-1,6	↓	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,1	1,2	0,5	0,2	0,3	↑	
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	35,1	34,5	33,1	31,9	31,6	↓	
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	91,0	88,9	87,6	86,2	85,4	↓	
	Volum de mercat i d'activitat	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-8,1	-2,5	-3,1	-5,7	-3,9	↑	
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-6,4	-1,9	-4,7	-4,6	-2,6	↑	
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial								

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

GARRAF

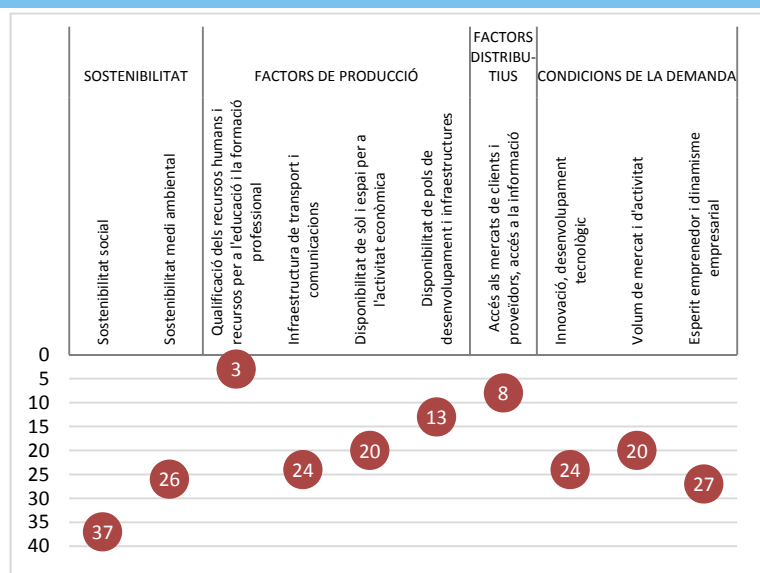
Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

L'àmbit on el Garraf presenta majors avantatges competitius és en la qualificació dels recursos humans. En aquest factor de producció la comarca se situa en el grup de comarques catalanes que presenta condicions més òptimes, amb una elevada presència de titulats universitaris i amb estudis postobligatoris, així com de professionals i tècnics en la població resident. No obstant això, en aquest punt presenta alguns elements preocupants, com el poc seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves que hi resideixen i el dèficit en l'oferta de serveis educatius i/o formatius. Aquestes debilitats en el sistema educatiu actual posen de relleu el risc de perdre en el futur els avantatges competitius actuals si no s'hi produeixen millores.

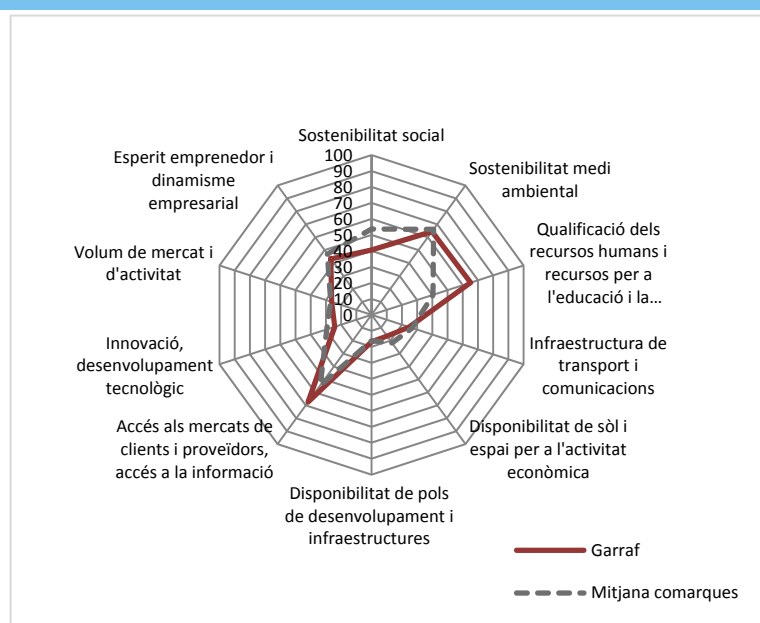
El segon àmbit on presenta millors condicions és en les economies distributives. De les tres comarques penedesenques, totes elles ben posicionades en aquest àmbit, és la que presenta millors condicions per a les empreses. Per la comarca passa la C-32 (Autopista Pau Casals) que connecta el Garraf als mercats regionals de l'àrea metropolitana de Barcelona i l'àrea d'influència de Tarragona. D'altra banda, l'any 2011 van finalitzar les obres de la C-15 entre Vilanova i la Geltrú i Vilafranca del Penedès, que obre una via ràpida de connexió a una de les principals vies de connexió amb el mercat espanyol i europeu (l'AP-7) i també al mercat regional de la Catalunya central (a través de la C-37 o Eix Diagonal entre Igualada i Manresa). Aquestes infraestructures la doten d'un accés privilegiat al mercat regional català i la connexió amb l'AP-7 al mercat europeu i espanyol. Aquesta bona connexió amb els principals eixos de transport per carretera es tradueix en la bona valoració que obté en l'indicador que mesura la proximitat al mercat global català. El Garraf se situa com la 7a. millor comarca on localitzar-se si es vol abastar aquest mercat a un menor cost. D'altra banda, el mercat comarcal també es configura com un dels més interessants, atès que és força compacte amb una concentració important de població en municipis mitjanament grans i densament poblats, generant economies distributives importants. Els punts més febles pel que fa als mercats són en l'accessibilitat als mercats globals i digitals, on la comarca obté una valoració força negativa.

Els altres dos elements que configuren importants avantatges competitius són el desenvolupament d'alguns serveis que són clau en el suport a l'activitat productiva, és el cas del serveis empresarials avançats i les TIC i, d'altra banda, la

Gràfic 21 Garraf. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 22 Garraf. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

xarxa de transport de públic que afavoreix la mobilitat de la mà d'obra. No obstant això, la situació no és tan favorable en el cas dels serveis financers.

En canvi, en els factors que configuren la demanda el Garraf presenta indicadors molt negatius: dèficit de teixit empresarial i baixa emprenedoria, dinàmica demogràfica negativa, escassa demanda residencial d'habitatge, demanda poc exigent de productes i serveis intensius en coneixement i manca de diversificació econòmica. De fet, en tots aquests elements la comarca pateix un dèficit estructural que s'agreuja per l'evolució negativa registrada els darrers anys. En aquest punt cal assenyalar l'evolució demogràfica negativa registrada per primer cop el 2013 (-0,3%). Cal recordar que el 2011 era la 5a. comarca que registrava un major creixement de la població. Així, enguany la demanda interna presenta unes condicions generals pitjors, ocupant el Garraf la 20a. posició en aquest factor de competitivitat. Pel que fa a l'emprenedoria i el teixit empresarial, el Garraf és la segona comarca de Catalunya on hi ha menys empreses per habitant, també és de les que registra menys treball autònom (la 34a.). Amb tot, el Garraf presenta una bona situació pel que fa al volum de mercat, que és similar al pes poblacional que té la comarca. Així, és la 13a. comarca de Catalunya en termes de quota de mercat. En canvi, el pes econòmic i empresarial és comparativament menor (la 15a.).

Pel que fa a la disponibilitat de sòl i espais per a l'activitat econòmica, els indicadors mostren una baixa capacitat per a transformar sòl en urbanitzable. Això és degut a que bona part de la superfície comarcal està ocupada pel massís del Garraf, que està protegit. En conseqüència, les possibilitats de generació d'espais per a destinar-hi activitat productiva són limitades i entren en competència amb l'activitat residencial, que n'encareix el cost. Tanmateix, els plans urbanístics aprovats en l'actualitat i que determinen la disponibilitat immediata de sòl i l'oferta immobiliària existent (de locals, naus, etc.) presenten una situació comparativament millor que d'altres comarques catalanes i una evolució positiva. Així, a curt termini no sembla que aquest factor hagi de menyscar la competitivitat de la comarca, tot i que a llarg, sí que hagi de ser un factor a tenir en consideració en el model de desenvolupament i en la tipologia d'activitats que es volen atraure.

El Garraf presenta un model de desenvolupament poc sostenible medi ambientalment i social que és fruit del desequilibri residencial i productiu existent. La principal feblesa gira entorn al treball com a font principal de riquesa i de benestar. La situació del Garraf en aquesta qüestió no pot ser pitjor. De fet, és la comarca catalana que genera menys oportunitats laborals i està entre les que la incidència de l'atur és més elevada. Com ja s'ha apuntat en anteriors edicions de l'informe, l'activitat econòmica generada al Garraf és insuficient per a cobrir el volum de població que hi resideix. Així, els llocs de treball localitzats només cobreixen el 30% de la població en edat de treballar, sent la taxa de cobertura més baixa de tot Catalunya (la segueix el Baix Penedès). Això comporta que una bona part de la població ocupada es desplaci a d'altres comarques veïnes amb majors oportunitats laborals (l'Alt Penedès, Baix Llobregat i Barcelonès). Tanmateix, aquests desequilibris territorials en el mercat laboral comarcal afecten clarament en l'ocupabilitat de les persones que hi resideixen, principalment als col·lectius amb menys predisposició a la mobilitat (sovint dones amb persones dependents al seu càrrec i joves) i, com a conseqüència d'aquest fet, la comarca registra una elevada incidència de l'atur, de les més altes de Catalunya. Aquesta situació no ha fet més que empitjorar des de l'inici de la crisi econòmica.

En l'àmbit medi ambiental les condicions que presenta la comarca tampoc són positives, tot i que s'han registrat avenços importants durant el 2013. Els indicadors mostren un elevat consum d'aigua i de generació de residus per part de les llars, que en aquest darrer cas s'agreuja per l'escàs tractament que es fa. D'altra banda, pel que fa als residus industrials es constata l'alt impacte que tenen en el territori i l'escassa valoració que fa d'aquests.

Tendències i principals canvis registrats

El Garraf cau un graó en la classificació global i se situa en la 14a. posició amb una puntuació de 36,0 punts en l'índex. És la pitjor valoració obtinguda en les quatre darreres edicions de l'índex, en la que la seva posició competitiva ha anat perdent posicions, dues menys respecte a l'edició del 2012. S'allunya, per tant, del grup de comarques més competitives, tot i que respecte a les comarques granpenedesenques li pren el lideratge a l'Alt Penedès, que cau sis posicions i se situa tres per darrera del Garraf.

La comarca presenta avenços i retrocessos importants. Els avenços més rellevants són en els factors relacionats amb les condicions de la demanda i en la sostenibilitat medi ambiental. En relació al primer punt, pel que fa al dinamisme i l'activitat, tot i que se segueix destruint ocupació i teixit empresarial durant el 2013, ho fa a un ritme comparativament menor que la resta de comarques i presenta una evolució positiva en la que tendeixen a minorar els ritmes de contracció de l'activitat. L'evolució més positiva és en relació a l'evolució del teixit empresarial, on el Garraf mostra el 5è. millor comportament comarcal, malgrat perd l'1,4% interanual. El mateix es pot dir de l'activitat al sector de la

construcció, que en termes comparatius té un millor comportament a la comarca. Pel que fa als temes medi ambientals, s'observen millores continuades tant en termes comparatius com absoluts en el consum domèstic d'aigua i en la generació de residus industrials, que s'han reduït considerablement els darrers anys. També es registra una millora en la generació de residus municipals, tanmateix aquesta és insuficient com per a millorar la mala valoració que obté la comarca en aquest àmbit (la 34a.).

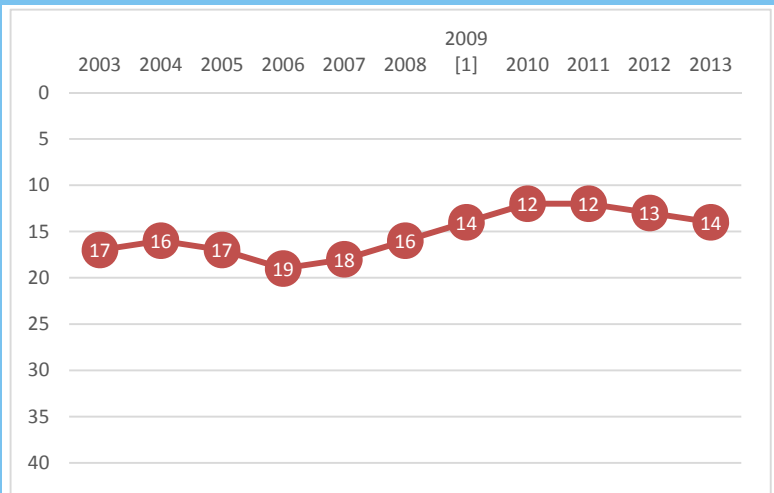
Els retrocessos més significatius són en relació a les infraestructures de transport, l'accés als mercats i la sostenibilitat social. Respecte el primer punt, els transports, la comarca presenta una evolució negativa en quasi bé tots els indicadors, els serveis de transports i comunicacions mantenen una dinàmica negativa des del 2009, a l'igual que les inversions i la xarxa de transport públic per carretera. Tanmateix, en termes comparatius és l'indicador relacionat amb el desplegament de la banda ampla el que registra una evolució més negativa. De fet, el major desplegament registrat a d'altres comarques durant el 2013 i l'evolució negativa de la demanda a les llars ha comportat que el Garraf passi de ser la 2a. comarca catalana on més llars disposaven d'aquesta tecnologia, a la 35a.

Respecte al segon punt, l'accés als mercats, la caiguda de tres posicions en aquest factor no es deu a que hagin empitjorat els indicadors - ans al contrari, es registren millores en quasi bé tots- sinó que en termes comparatius s'han produït millores en la resta de comarques que han comportat una pèrdua de posició competitiva. Així, les recents millores en les infraestructures de transport per carretera i en la xarxa de telecomunicacions, que han incidit de forma diferent a les comarques catalanes, han comportat que el Garraf perdi competitivitat vers els mercats globals i els mercats digitals. No obstant això, cal assenyalar la millora d'una posició en l'accessibilitat al mercat català, on el Garraf obté la 7a. millor valoració.

El tercer factor que registra una evolució negativa és el relacionat amb la sostenibilitat social. Per segon any consecutiu el Garraf és la comarca catalana que menys oportunitats laborals genera en relació a la població que hi resideix. És a dir, la seva vocació és eminentment residencial, mentre que l'activitat productiva es configura insuficient per a fer front a la demanda de treball de la població. En els darrers anys aquesta situació es ve agreujant, s'ha passat de 34,5 llocs de treball per cada 100 persones en edat de treballar l'any 2009 als 30,3 del 2013. En paral·lel a aquest procés s'eleva la incidència de l'atur, que en termes de taxa absoluta ha passat del 10,3% de les persones en edat de treballar al 13,7% durant el mateix període. D'altra banda, l'únic indicador en aquest àmbit que havia evolucionat positivament, la sinistralitat laboral, registra un repunt important durant el 2013.

Finalment, pel que fa a la resta de factors, cal assenyalar que s'observen millores importants en alguns indicadors clau pel futur desenvolupament de la comarca. És el cas de l'evolució dels serveis TIC, els serveis financers o de les activitats d'R+D que mostren una dinàmica positiva a la comarca. En canvi, l'evolució dels serveis empresarials avançats és negativa (serveis de consultoria empresarial, anàlisis tècniques, mercadotècnia, etc.)

Gràfic 23 Garraf. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Taula 12 Garraf. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Garraf			2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions		Subdimensions						
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	● 37	● 36	● 36	● 35	● 37	▼ -2
		Sostenibilitat medi ambiental	● 32	● 31	● 31	● 30	● 26	▲ 4
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	● 3	● 3	● 3	● 3	● 3	■ 0
		Infraestructura de transport i comunicacions	● 8	● 10	● 10	● 10	● 24	▼ -14
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	● 19	● 19	● 18	● 20	● 20	■ 0
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	● 17	● 16	● 14	● 13	● 13	■ 0
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	● 7	● 8	● 9	● 5	● 8	▼ -3
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	● 23	● 23	● 24	● 24	● 24	■ 0
		Volum de mercat i d'activitat	● 24	● 17	● 15	● 21	● 20	▲ 1
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	● 39	● 38	● 38	● 38	● 27	▲ 11

Font: Activa Prospect.

Conclusions i orientacions estratègiques

Tot i que el Garraf configura un entorn territorial favorable al desenvolupament d'activitats empresarials que s'orientin tant al mercat comarcal com el regional i estatal de béns i serveis d'alt valor afegit, la realitat mostra com l'economia comarcal s'ha anat desenvolupant en sectors més aviat poc intensius en coneixement i tecnologia. La baixa densitat empresarial i l'escassa empenedoria tampoc ajuda a que emergeixin iniciatives empresarials que facilitin la transició cap a aquest model. D'altra banda, sorprèn que no s'aprofitin suficientment les avantatges distributives que presenta el territori, a partir de les quals les empreses locals haurien de cercar l'ampliació dels seus mercats. L'Eix Diagonal és una clara oportunitat que aparentment no ha incidit positivament en la creació d'activitat i d'ocupació a la comarca.

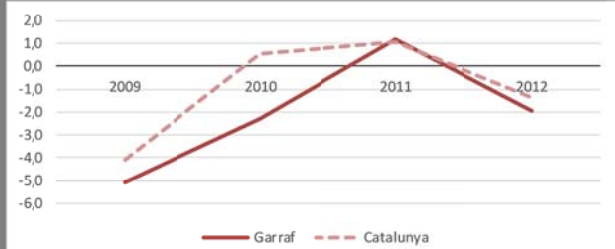
D'altra banda, l'elevada especialització de l'economia comarcal en sectors com el turisme (sobretot l'hostaleria i el comerç) i la construcció, fortament afectats pel cicle econòmic actual, requereixen amb certa urgència un impuls important en la diversificació de l'economia. Aquest impuls pot esdevenir a través de la introducció de millores en els sectors tradicionals mitjançant el desenvolupament de serveis complementaris que ajudin a millorar la seva competitivitat, per exemple els serveis TIC en l'àmbit del turisme o l'eficiència energètica i la millora de la qualitat en la construcció.

En paral·lel, cal impulsar l'empenedoria, però sobretot la intraempenedoria entre els sectors més madurs i les activitats més emergents, així com les inversions en altres sectors que encaixin amb les capacitats i condicions que ofereix el territori i que siguin capaces d'expandir-se més enllà del mercat comarcal i regional. En aquest mateix sentit, s'ha de donar suport a la millora de la competitivitat de les PIME - que formen el gruix principal del teixit empresarial local – ajudant-les a superar l'efecte mida mitjançant l'establiment d'aliances i la col·laboració entre empreses com a mecanisme d'abastar mercats més amplis i més sofisticats, cercant les complementaritats. Aquesta estratègia ha de conduir a un millor aprofitament dels factors de producció, sobretot en relació a la utilització del capital humà, però també en relació a les avantatges distributives existents.

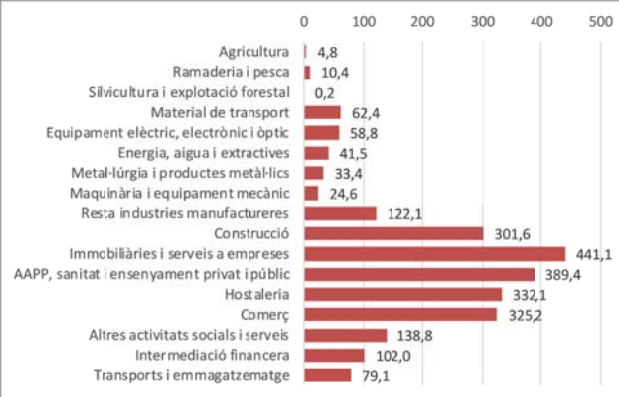
Garraf**Perfil econòmic**

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	36,0	14
Població 2013 (hab.)	146.609	13
PIB pm 2012 (milions €)	2.694,46	16
PIB pm 2012-2008 (%)	-7,92	41
RFDB 2010 (milions €)	2.326,98	13
RFDB per habitant 2010 (milers €)	16,3	31

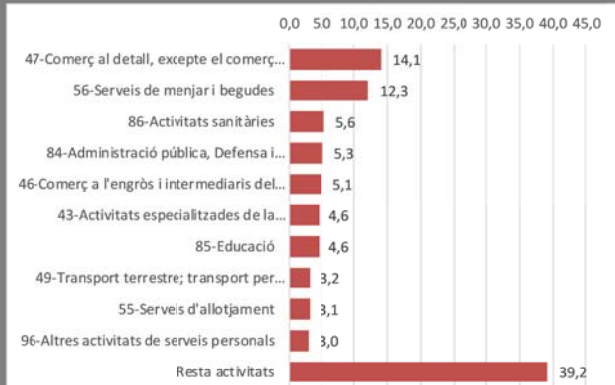
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
56-Serveis de menjar i begudes	587	12,3	12,3	1,9	2,1	13
55-Serveis d'allotjament	57	3,1	15,3	2,0	2,2	9
42-Construcció d'obres d'enginyeria civil	23	0,6	15,9	2,0	2,2	8

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Garraf			Perfil competitiu				
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànq/41		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	30,3	0,0	●	41	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	13,7	31,3	●	36	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,0	98,7	●	3	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	4.433,1	57,4	●	32	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	18,9	33,3	●	10	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	61,6	73,6	●	27	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	567,3	91,3	●	21	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,5	55,8	●	34	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	35,7	38,4	●	25	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	142,5	92,2	●	23	
	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	68,9	65,9	●	31		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	94,0	26,5	●	19
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	73,6	31,5	●	25	
		Percentatge de titulats superiors (%).	27,4	71,6	●	3	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	45,7	96,2	●	2	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	28,9	100,0	●	1	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	85,4	12,9	●	33
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	75,0	75,0	●	3	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	281,4	1,1	●	7	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	69,1	28,8	●	35	
		Autobusos per Km2.	9,8	5,5	●	7	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,3	3,7	●	35	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,2	34,6	●	12	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	0,2	1,2	●	31	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	83,1	30,4	●	9
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	18,8	14,7	●	14
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	16,4	5,4	●	27
	Avantatges distribuïts	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	36,0	71,7	●	24
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0	●	1	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	53,3	90,3	●	7	
		Densitat de població (habitants/Km2).	792,1	5,1	●	5	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	94,6	94,6	●	5	
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	43,6	42,7	●	20	
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2,9	2,9	●	22
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	61,8	13,0	●	22
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	397,7	21,8	●	17
			Índex de diversificació productiva.	18,0	59,3	●	24
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	297,0	6,2	●	13
			Percentatge d'empreses (%).	1,5	4,2	●	15
			Variació de la població (interanual) (%).	-0,3	79,7	●	21
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,2	20,0	●	25
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	24,6	2,5	●	40
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	66,1	14,5	●	34
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-2,2	71,9	●	15
			Variació en les empreses (interanual) (%).	-1,4	84,0	●	5

Font: Activa Prospect.

Garraf										
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors										
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	40	41	40	41	41	→	→	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	32	36	39	38	36	↑	→	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	3	3	3	3	3	→	→	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	38	36	21	25	32	↓	→	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	35	25	12	10	10	→	↑	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	35	34	33	28	27	↑	↑	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	26	31	35	35	21	↑	→	
		Coefficient de generació de residus nuncipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	34	33	33	34	34	→	→	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	11	19	17	23	25	↓	→	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	33	35	32	29	28	↓	→	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	30	30	32	30	31	↓	→	
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	16	18	20	20	19	↑	→
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	25	25	27	19	25	↓	→
			Percentatge de titulats superiors (%).	1	1	4	3	3	→	→
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	2	2	2	2	2	→	→
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	1	1	1	1	1	→	→	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	33	34	34	33	33	→	→
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	9	9	8	8	8	→	↑
			Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	8	9	9	7	7	→	→
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	6	2	2	2	35	↓	→
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	7	7	7	7	7	→	→	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	34	34	34	34	35	↓	↓	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	15	15	15	13	12	↑	↑	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	16	16	13	19	31	↓	→	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	13	13	9	8	9	↓	→	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	17	20	18	16	14	↑	→	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	31	31	30	26	27	↓	→	
		Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	24	24	21	18	24	↓
	Distància en minuts a l'eix viari principal.		1	1	1	1	1	→	→	
	Distància mitjana al mercat final català (Km).		8	8	8	8	7	↑	↑	
	Densitat de població (habitants/Km2).		6	6	5	5	5	→	↑	
	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).		5	5	5	5	5	→	→	
	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).		4	7	7	9	20	↓	↓	
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	27	27	31	27	22	↑	→
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	20	21	20	20	22	↓	→
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	18	17	17	17	17	→	↑
			Índex de diversificació productiva.	24	23	24	24	24	→	→
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	15	15	13	13	13	→	↑
			Percentatge d'empreses (%).	15	15	15	15	15	→	→
			Variació de la població (interanual) (%).	14	6	5	16	21	↓	→
Habitatges iniciats per 1.000 habitants.			41	36	29	32	26	↑	→	
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Número d'empreses per 1.000 habitants.	38	38	40	40	40	→	↓	
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	36	35	34	34	34	→	↑	
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	37	33	13	35	16	↑	→	
		Variació en les empreses (interanual) (%).	33	28	34	34	5	↑	→	

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Garraf									
Evolució dels indicadors									
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	34,7	33,3	32,4	30,7	30,3	↓	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	10,3	12,0	13,1	13,6	13,7	↓	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,0	87,0	87,0	87,0	87,0	→	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	8.099,8	5.756,2	4.695,5	4.026,9	4.433,1	↓	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,4	11,8	18,2	20,7	18,9	↓	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	69,1	65,6	63,8	61,8	61,6	↑	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per esabiment (m3).	448,3	465,7	513,0	521,9	567,3	↓	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2,0	1,8	1,8	1,6	1,5	↑	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	31,0	36,6	34,9	36,5	35,7	↓	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	269,4	291,2	215,8	170,5	142,5	↑	
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	58,4	58,4	70,1	67,4	68,9	↑	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	103,1	100,1	97,5	92,8	94,0	↑	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	60,8	60,8	67,9	76,9	73,6	↓	
		Percentatge de titulats superiors (%).	22,6	22,6	26,3	27,4	27,4	→	
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	45,7	45,7	45,7	45,7	45,7	→	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	28,9	28,9	28,9	28,9	28,9	→	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	96,3	91,6	90,7	87,7	85,4	↓	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	75,0	75,1	75,0	74,8	75,0	↑	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	714,7	419,8	420,2	281,4	281,4	→	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	56,3	66,4	66,4	74,3	69,1	↓	
		Autobusos per Km2.	10,8	10,7	10,5	9,8	9,8	→	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	↑	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,2	3,1	3,1	3,2	3,2	↑	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	1,4	1,4	2,0	0,8	0,2	↓	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarçats per 10.000 habitants.	74,3	70,3	86,1	85,4	83,1	↓	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	11,6	12,9	15,0	16,6	18,8	↑	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	13,9	13,7	13,9	15,9	16,4	↑	
		Llocs de treball en serveis de distribució de serveis i mercaderies (Km).	44,0	44,0	42,0	37,0	36,0	↑	
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	76,3	76,3	61,5	56,6	53,3	↑	
		Densitat de població (habitants/Km2).	772,2	780,7	791,3	794,7	792,1	↓	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	94,8	94,7	94,6	94,6	94,6	↓	
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,6	36,8	36,8	42,0	43,6	↑	
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2,5	2,4	2,2	2,4	2,9	↑	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	86,0	75,4	72,0	64,5	61,8	↓	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	401,6	391,9	396,7	396,0	397,7	↑	
	Condicions de la demanda	Índex de diversificació productiva.	18,8	17,9	18,6	18,6	18,0	↓	
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	294,0	298,0	300,0	299,0	297,0	↓	
		Percentatge d'empreses (%).	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	↑	
		Variació de la població (interanual) (%).	1,9	1,1	1,3	0,4	-0,3	↓	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,5	0,9	0,6	0,3	0,2	↓	
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	28,1	27,1	25,9	24,8	24,6	↓	
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	70,4	68,3	67,4	65,9	66,1	↑	
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-9,7	-3,5	-2,0	-5,5	-2,2	↑	
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-8,6	-2,8	-3,2	-3,9	-1,4	↑	

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

MARESME

El Maresme amb una puntuació de 41,6 se situa com la 8a. comarca més competitiva i sostenible de Catalunya. En termes poblacionals i productius ocupa la 4a. i 5a. posició respectivament i en nivells de renda la 17a. posició. El comportament de la seva economia els darrers anys ha estat de les més negatives del panorama comarcal català (la 34a.), amb una contracció del PIB del 5,53% entre 2008-2012. Els àmbits on la comarca presenta majors externalitats són els relacionats amb la disponibilitat de sòl i espais per l'activitat econòmica (4a. posició), l'accés als mercats (6a.) i, pel que fa a la demanda, el seu volum de mercat i activitat (la 6a.). Contràriament, és en el capítol que analitza la sostenibilitat del model de desenvolupament econòmic on surt més mal parada, les escasses oportunitats laborals i l'elevada incidència de l'atur situen la seva sostenibilitat social en paràmetres negatius (la 34a. posició). Des del punt de vista medi ambiental, l'impacte de l'activitat residencial i econòmica és molt elevada degut a l'excessiva concentració d'aquesta i la gestió dels residus en l'àmbit industrial és comparativament inferior a la que es realitza en el conjunt de comarques catalanes.

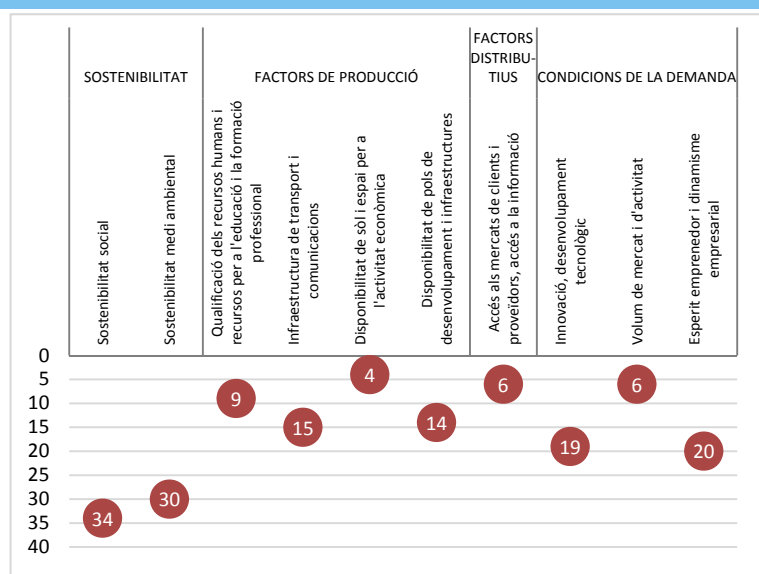
Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

Els elements que fan atractiu el Maresme respecte d'altres comarques catalanes són diversos. Des del punt de vista dels factors de producció, el més rellevant és l'oferta de sòl disponible i d'espais per a l'activitat econòmica. És la 3a. comarca amb major oferta d'espais de nova construcció orientats a l'activitat econòmica (destinats principalment al comerç i magatzems), també és una de les comarques que presenta major oferta de sòl urbanitzable (la 10a.). No obstant, presenta importants limitacions futures atès que el sòl susceptible de ser urbanitzable és escàs (la 37a.). Cal assenyalar que bona part del territori no és urbanitzable perquè està protegit (el 46,5%).

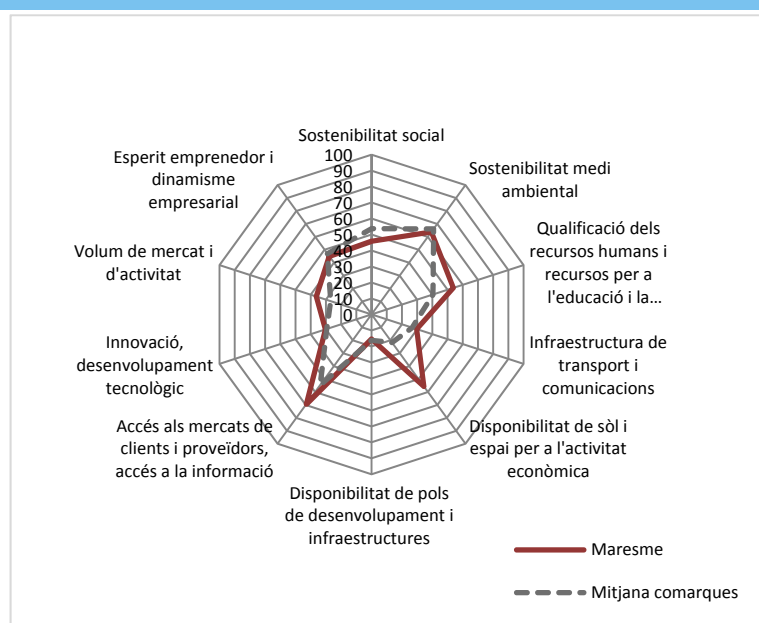
L'altre element, és la proximitat als mercats, que genera avantatges distributius importants. Degut a que forma part del principal mercat català, el conformat per l'àmbit metropolità de Barcelona, se situa en 5a. posició. També la compacitat del seu mercat intern representa un atractiu. El 96,3% de la seva població viu en municipis de 5 mil o més habitants i amb 1.077,7 habitants per km² se situa com la 4a. comarca amb un mercat més compacte. Tanmateix, en el mercat global de béns i serveis no surt tan ben parada. Malgrat es troba a escassos 33 minuts dels principals pols de distribució (ports, aeroports i estacions d'alta velocitat), en termes comparatius hi ha 19 comarques on aquest indicador registra millors resultats.

Relacionat amb l'anterior, se situa el mercat intern. La concentració de població i d'activitat la situen com la 4-5 comarca en volum de mercat. A més, tot i que l'augment demogràfic és molt escàs, continua sent positiu (0,2%

Gràfic 24 Maresme. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 25 Maresme. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

interanual), reforçant la seva posició de mercat. De fet, és la 6a. comarca amb millor comportament demogràfic. L'únic aspecte negatiu en relació al mercat intern, és el mal comportament del sector de la construcció, un dels pitjors del panorama comarcal (la 30a. posició).

Pel que fa a la qualificació dels recursos humans i els recursos per l'educació, la situació ja no és tant positiva (ocupa la 9a. posició). En l'oferta de serveis educatius i presència de titulats superiors també hi ha 8 comarques que presenten millors resultats. Tanmateix, els indicadors apunten a que el principal escull són els estudis postobligatoris. Amb el 74,5% dels joves escolaritzats als 17 anys se situa en la posició 22. Aquest dèficit també s'observa en el conjunt de la població, on només el 40,6% assolix aquest nivell d'instrucció (la 15a. posició).

En el capítol dels serveis de suport al teixit productiu se situa en la 14a. posició. Una posició força discreta. El motiu principal és l'escàs desenvolupament dels serveis financers (la 23a. posició) i en menor mesura dels serveis empresarials avançats (la 14a.). La reestructuració del sector financer ha incidit molt negativament a la comarca, ja que ha passat de la 8a. posició a la 23a. en pocs anys (l'entitat local, Caixa Laietana, ha estat absorbida per BANKIA). En canvi, els serveis TIC registren un major desenvolupament (la 10a. posició).

En l'apartat d'infraestructures de transport i comunicacions la situació és molt positiva pel que fa als serveis de transport col·lectiu, tant ferroviari com d'autobusos (se situa en la 7a. posició). El 77,9% de la població té accés a la xarxa ferroviària. També és una de les comarques que ha rebut més inversions en la xarxa de carreteres els darrers anys (la 6a.). Contràriament, s'observa un escàs desenvolupament dels serveis de transport (la 28a.) i un menor desplegament de la banda ampla (la 22a.). El 71,0% de les llars disposen d'aquesta tecnologia, per sota de la mitjana de les comarques.

Pel que fa a la sofisticació de la demanda, els punts més negatius són en relació a la baixa diversificació de la seva economia (la 16a.) i l'escàs desenvolupament de la indústria intensiva en tecnologia (la 20a.). En aquest punt cal assenyalar que la comarca també presenta una baixa especialització. Només cinc activitats presenten una concentració i especialització empresarial i d'ocupació significativa, són, per ordre, el tèxtil-confecció, les activitats de serveis socials amb allotjament (residències de gent gran, persones amb discapacitat, etc.), l'hoteleria i les activitats veterinàries. El conjunt d'aquestes activitats en termes d'ocupació és molt baix, de l'11,3%. Aquesta situació es trasllada en la demanda de serveis d'R+D, on ocupa la 12a. posició. En canvi, els serveis intensius en coneixement registren un millor comportament, és la 8a. comarca on hi ha un major desenvolupament.

On la comarca obté pitjors valoracions és en l'emprenedoria. Amb 25,5 empreses per cada mil habitants, se situa entre les comarques catalanes amb menor densitat empresarial (la 37a.). El treball autònom registra també un menor desenvolupament (la 26a.). No obstant això, els indicadors conjunturals apunten a que tant l'evolució de l'ocupació com del teixit empresarial està tenint durant el 2013 un comportament millor que en el conjunt de comarques (15aa i 12a. posició respectivament). Amb tot, aquest fet respon a que la recuperació progressiva de la demanda interna beneficia a l'economia comarcal, que es contrau amb menor intensitat.

L'escassa densitat de teixit empresarial té efectes clars en la sostenibilitat social de la comarca. Àmbit on treu la pitjor puntuació (la 34a.). Amb 38,1 llocs de treball per cada 100 persones en edat de treballar se situa en la 35a. posició. És a dir, només sis comarques catalanes tenen menor capacitat de creació d'ocupació. Malgrat el Maresme forma part del mercat de treball metropolità i com s'ha vist disposa d'un bon sistema de transport públic col·lectiu, l'atur mostra una realitat força negativa (només en 7 comarques la incidència és més elevada). En positiu, assenyalar que la sinistralitat és de les més baixes de Catalunya (la 10a.). Des de la perspectiva medi ambiental, les coses tampoc són molt favorables. L'impacte de l'activitat residencial i industrial és molt elevada, com a conseqüència de consums molt elevats per part de les llars i indústries, i de l'excessiva densitat d'activitat residencial i econòmica registrada. En positiu cal assenyalar la gestió que es fa dels residus de les llars (la 13a.), mentre que la valoració dels residus industrials és millorable (29a.).

Tendències i principals canvis registrats

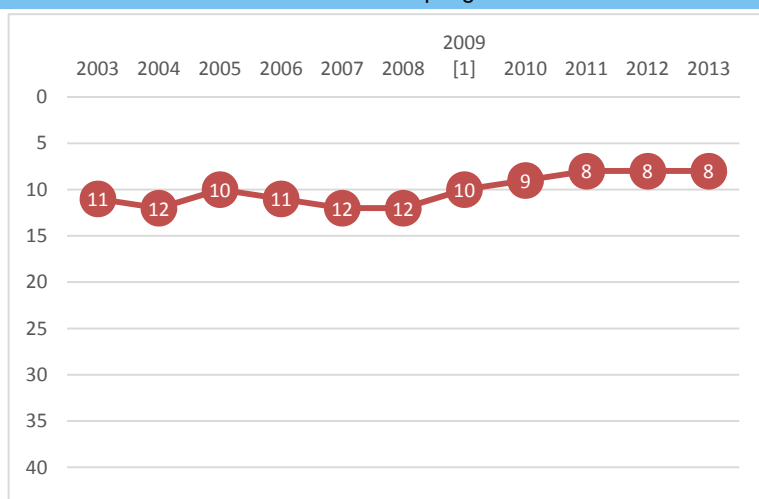
La posició competitiva global del Maresme ha registrat una millora progressiva durant el període 2003-2011 en la que ha passat de la 12a. posició a la 8a. Des de llavors s'ha mantingut en aquesta posició, no obstant això, l'evolució de l'índex mostra que aquesta millora segueix evolucionant positivament: s'ha passat de 39,8 l'any 2012 a 41,6 el 2013. Amb tot, comparteix una posició competitiva similar amb les comarques del Vallès Oriental (7a.) i el Baix Camp (9a.), amb el que la seva posició pot variar en funció del comportament d'aquestes. Així, la seva posició fluctuaria entre la 7a. i 9a., mentre que difícilment s'acostaria al Gironès (6a.), ja que els separen 4 punts.

Durant el 2013 s'ha registrat més retrocessos que avenços. Han millorat 17 indicadors front als 21 que han empitjorat. No obstant això, en termes comparatius els avenços en alguns indicadors han estat molt significatius. Per exemple, tot i que l'increment poblacional ha estat molt moderat, és una de les comarques que millor comportament ha registrat, escalant 12 posicions. El mateix ha passat amb la destrucció de teixit empresarial, que ha estat molt més moderat, pujant 10 posicions. Contràriament, la comarca cau 9 posicions respecte el desplegament de la banda ampla, de la 13a. a la 22a. De fet, s'havia situat en la 7a. posició el 2011. Això respon a la velocitat en que aquesta tecnologia s'està desplegant a tot el territori català.

En una perspectiva més ampla, des de 2009 s'han produït millores continuades en 8 indicadors i retrocessos en 6. Pel que fa als avenços, el percentatge de titulats superiors ha passat del 14,1% el 2009 al 24,5% el 2013 (un increment mitjà del 2% anual). La banda ampla del 52,4% al 71,0% de les llars. Els serveis TIC també han registrat un desenvolupament continuat, així com el comerç electrònic: el percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet ha passat del 29,3% al 44,0% en cinc anys. Es constata, doncs, que els avenços han estat principalment en l'àmbit de l'economia del coneixement. També ha incrementat de forma continuada l'oferta de nova superfície per a l'activitat econòmica, la densitat de població, la generació de residus per habitant i ha disminuït la sinistralitat laboral. En relació a la resta de comarques també s'ha d'apuntar la millora competitiva

pel que fa a la situació de la indústria de mitjana-alta tecnologia, on la comarca ha passat de la 26a. a la 20a. posició. En el capítol de retrocessos, els serveis financers han registrat una evolució negativa, s'han moderat els ritmes de creixement poblacional, s'ha incrementat la incidència de l'atur i han cessat l'activitat un nombre important d'establiments i de treballadors autònoms, reduint la densitat empresarial.

Gràfic 26 Maresme. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Taula 13 Maresme. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Maresme		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions		Subdimensions					
FACTORS DE SOSTENIBILITAT							
		Sostenibilitat social	34	35	34	34	0
		Sostenibilitat medi ambiental	31	30	34	29	-1
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	9	9	9	8	-1
		Infraestructura de transport i comunicacions	9	9	9	13	-2
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	8	8	7	4	0
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	13	13	15	15	1
	CONDICIONS DE LA DEMANDA	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	5	5	6	6	0
		Innovació, desenvolupament tecnològic	18	20	20	20	1
		Volum de mercat i d'activitat	15	4	7	11	5
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	32	31	23	30	10

Font: Activa Prospect.

Conclusions i orientacions estratègiques

El Maresme és una comarca amb un model econòmic en transició, que principalment ha prioritzat l'activitat residencial sobre la productiva i que després del creixement demogràfic viscut en els darrers 15 anys es troba que se li acumulen reptes importants de cara a garantir-ne la sostenibilitat social i medi ambiental. La crisi econòmica iniciada el 2007 ha accentuat aquesta realitat, degut a la important destrucció d'ocupació i de teixit empresarial. Combatre l'elevat atur ha passat a ser una de les principals prioritats polítiques, per això cal cercar noves oportunitats de desenvolupament i vies de creació d'ocupació. Amb tot, la comarca presenta una teixit productiu escassament diversificat i al mateix temps una

especialització insuficient en sectors que puguin ser tractors d'aquesta recuperació: el tèxtil-confecció i el turisme principalment. Urgeix, per tant, focalitzar en aquest àmbit les polítiques de desenvolupament local. Es pot deixar a expenses de la recuperació econòmica que pal·liarà en part els problemes - atès que el mercat de treball és metropolità- però si no es fa res la situació s'anirà accentuant i alguns col·lectius poblacionals acabaran cronificant situacions d'atur de llarga durada. Diversificar més l'economia i, al mateix temps, crear altres pols d'especialització productiva és l'estratègia que s'hauria de seguir si es vol aconseguir un major equilibri. En relació a aquest darrer punt es poden explorar les possibilitats d'algunes activitats que ja presenten una certa especialització, tot i que insuficient: la fabricació de productes farmacèutics, la metal·lúrgia i la fabricació d'altres materials de transport, pel que fa al secundari; els serveis professionals, la sanitat, la creació artística i cultural, en el terciari. El que és evident, és que el principal recurs del que disposa la comarca és l'humà i segurament el més encertat seria desenvolupar activitats que en facin un ús intensiu. Les limitacions de desenvolupament futur de nou sòl, reforcen a més aquesta línia. De fet, ja es constata aquesta estratègia/tendència. És la 8a. comarca amb un major desenvolupament dels serveis intensius en coneixement i la 10a. en serveis TIC. Amb tot, l'entorn no acaba de ser del tot favorable. L'especialització productiva abans comentada configura un mercat poc exigent en productes innovadors, tampoc ajuda el desplegament de l'alta velocitat, ni l'oferta de serveis empresarials de suport, ni el sistema financer, ni l'emprenedoria, que més aviat frenen el procés. Pel que fa a la qualificació de la població, també sembla adequat dur a terme actuacions per millorar les competències necessàries per fer aquesta transició en el model productiu i, sobretot, treballar amb els joves per tal que es capacitin per a l'exercici d'una professió i evitin l'abandonament prematur. És per tant, en aquests punts on cal incidir per tal de crear l'ecosistema que impulsi l'emergència d'aquestes noves especialitzacions productives a mig i llarg termini.

En paral·lel, sembla que el sector immobiliari ja hagi detectat aquesta demanda d'espais per a ús terciari, que malgrat la conjuntura adversa, s'ha anat incrementant en els darrers anys. Falta però, que aquesta oferta s'adeqüi a les necessitats de les activitats per tal que esdevinguin competitives (disposin de les infraestructures tecnològiques i dels serveis avançats necessaris). El TecnoCampus de Mataró és un clar exemple d'un entorn competitiu en l'àmbit terciari. La proliferació d'aquests espais poden influir a mig termini en la visió que s'acabi tenint de la comarca com a destí locacional d'activitats intensives en coneixement (un clar exemple d'aquest model és el de Sant Cugat del Vallès o el del 22@ a Barcelona ciutat). Per tant, es tracta d'endreçar i planificar aquests nous creixements en base a aquesta estratègia i evitar que les iniciatives empresarials locals acabin fracassant perquè no es puguin desenvolupar en l'entorn adequat.

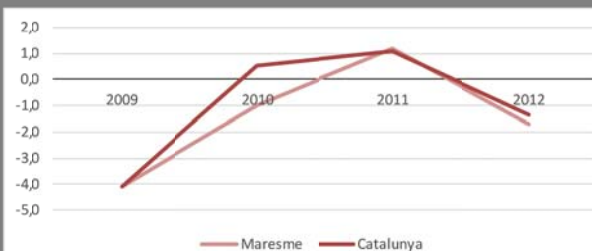
La bona xarxa de transport col·lectiu (indispensable), la proximitat als mercats i l'atractiu del mercat intern, són factors que ajuden a que es pugui dur amb èxit tot aquest procés. D'altra banda, la creació d'espais i activitat ha d'acabar repercutint positivament en el desequilibri actualment existent entre activitat residencial i productiva, al mateix temps que es redueix l'impacte medi ambiental de l'activitat industrial.

Maresme

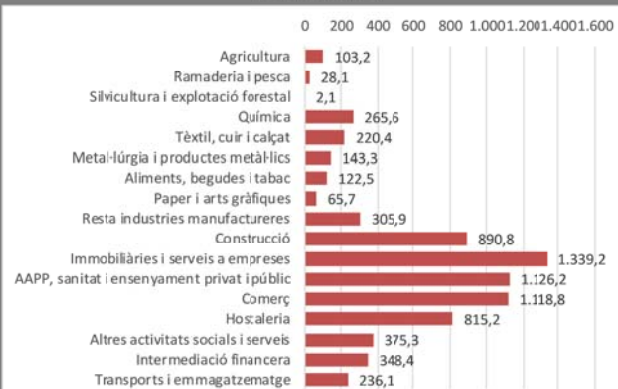
Perfil econòmic

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	41,6	8
Població 2013 (hab.)	437.431	4
PIB 2012 (milions €)	8.230,45	5
PIB 2012-2008 (%)	-5,53	34
RFDB 2010 (milions €)	7.334,30	4
RFDB per habitant 2010 (milers €)	17,1	17

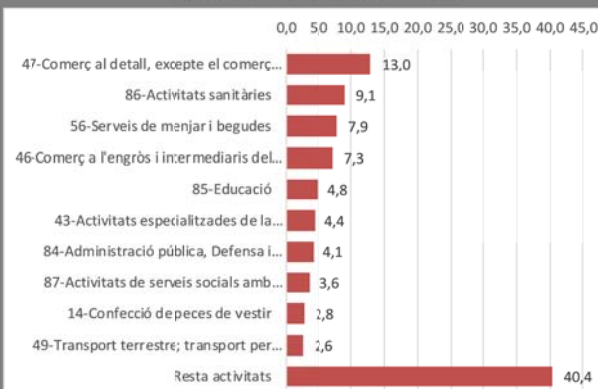
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
87-Activitats de serveis socials amb allotjament	92	3,6	3,6	2,4	9,5	2
14-Confecció de peces de vestir	303	2,8	6,3	6,0	24,2	2
55-Serveis d'allotjament	174	2,5	8,8	1,6	6,6	4
13-Indústries tèxtils	212	2,3	11,1	3,5	14,3	2
75-Activitats veterinàries	39	0,2	11,3	1,5	6,2	5

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Maresme			Perfil competitiu				
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànq/41		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	38,1	18,4	●	35	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	13,6	32,3	●	34	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	77,9	69,1	●	13	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	3.291,6	84,0	●	10	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	6,7	11,9	●	29	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	56,0	81,9	●	20	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	708,1	87,8	●	30	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,5	58,1	●	33	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	42,0	54,7	●	13	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	297,5	83,7	●	36	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	70,9	68,3	●	29	
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	124,2	37,3	●	9
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	74,5	32,8	●	22	
		Percentatge de titulats superiors (%).	24,5	56,7	●	9	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	40,6	74,6	●	15	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	24,2	67,6	●	7	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	100,3	18,5	●	23
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	77,9	77,9	●	7	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	328,6	1,2	●	6	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	71,0	41,2	●	22	
		Autobusos per Km2.	16,4	9,3	●	5	
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,1	1,8	●	37
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	4,1	44,4	●	10	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	12,3	78,8	●	3	
	Avantatges distribuïts	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	67,5	22,5	●	14
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	21,9	17,2	●	10	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	18,7	6,6	●	23	
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	33,0	74,0	●	20
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0	●	1	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	47,7	93,7	●	5	
		Densitat de població (habitants/Km2).	1.097,7	7,1	●	4	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	96,3	96,3	●	4	
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	44,0	45,0	●	13	
		Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	6,4	6,7	●
	Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.			66,0	13,9	●	20
	Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.			538,8	32,5	●	3
	Índex de diversificació productiva.			19,7	68,1	●	16
	Volum de mercat i d'activitat		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	884,0	18,7	●	4
			Percentatge d'empreses (%).	4,7	13,4	●	5
			Variació de la població (interanual) (%).	0,2	93,3	●	6
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,2	18,9	●	30
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	25,5	5,1	●	37	
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	75,8	24,4	●	26	
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-2,1	72,5	●	15	
Variació en les empreses (interanual) (%).		-1,8	77,9	●	12		

Font: Activa Prospect.

Maresme											
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors											
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	38	36	36	35	35	→	↑		
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	35	34	35	36	34	↑	↔		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	18	18	18	18	18	→	→		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	18	17	14	10	10	→	↑		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	29	29	31	30	29	↑	↔		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	31	23	22	20	20	→	↑		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	37	37	37	37	30	↑	↑		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	31	32	32	34	33	↑	↔		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	14	11	11	13	13	→	↔		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	36	36	36	36	36	→	→		
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	27	27	29	26	29	↓	↔		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	36	36	36	36	36	→	→		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	9	10	11	10	9	↑	↔	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	18	18	24	26	22	↑	↔		
		Percentatge de titulats superiors (%).	12	12	10	9	9	→	↑		
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	15	15	15	15	15	→	→		
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	7	7	7	7	7	→	→		
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	31	29	27	27	28	↓	↔	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	8	8	7	7	7	→	↑		
		Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	5	5	5	6	6	→	↓		
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	8	7	7	13	22	↓	↔		
		Autobusos per Km2.	5	5	5	5	5	→	→		
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	36	37	37	37	37	→	↓	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	7	7	7	7	10	↓	↓		
	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	8	8	6	2	3	↓	↔			
	Factors de demanda	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	15	15	15	15	14	↑	↑	
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	12	13	13	11	10	↑	↔	
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	10	8	10	21	23	↓	↔	
			Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	18	18	13	10	20	↓	↔	
		Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	→	→
				Distància mitjana al mercat final català (Km).	5	5	5	5	5	→	→
				Densitat de població (habitants/Km2).	4	4	4	4	4	→	→
				Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	4	4	4	4	4	→	→
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	9	4	4	17	13	↑	↔	
			Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	10	12	13	13	12	↑	↔
				Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	26	24	24	21	20	↑	↑
Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.				10	11	9	9	8	↑	↔	
Índex de diversificació productiva.	14	14		18	17	16	↑	↔			
Condicions de la demanda	Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	4	4	4	4	4	→	→		
		Percentatge d'empreses (%).	5	5	5	5	5	→	→		
		Variació de la població (interanual) (%).	27	7	10	18	6	↑	↔		
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	22	16	37	34	30	↑	↔		
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	37	37	38	38	37	↑	↔		
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	27	26	26	26	26	→	↑		
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	25	17	2	16	15	↑	↔		
		Variació en les empreses (interanual) (%).	38	33	16	22	12	↑	↔		

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Maresme								
Evolució dels indicadors								
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	41,0	40,0	40,0	38,8	38,1	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	10,6	11,9	12,7	13,4	13,6	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	77,9	77,9	77,9	77,9	77,9	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.252,9	4.740,7	4.049,5	3.318,9	3.291,6	↑
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	6,0	6,5	6,3	6,5	6,7	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	62,9	56,2	56,2	55,7	56,0	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	583,8	582,2	564,3	543,0	708,1	↓
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5	↑
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	27,7	39,5	36,4	43,1	42,0	↓
		Residus industrials per Km2 (Tn).	396,3	373,0	310,9	339,3	297,5	↑
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	67,9	67,9	71,6	75,1	70,9	↓
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	124,3	123,3	123,2	123,4	124,2	↑
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	62,9	62,9	69,4	74,6	74,5	↓
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de titulats superiors (%).	14,1	14,1	22,2	24,5	24,5	→
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	40,6	40,6	40,6	40,6	40,6	→
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	24,2	24,2	24,2	24,2	24,2	→
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	108,4	110,2	110,2	105,4	100,3	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	78,2	78,1	78,1	78,0	77,9	↓
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	1.038,9	657,8	658,5	328,6	328,6	→
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	52,4	62,8	62,8	69,5	71,0	↑
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	17,4	17,1	17,2	16,4	16,4	→
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	↑
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	4,9	4,8	4,9	5,0	4,1	↓
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	4,5	4,5	4,9	10,7	12,3	↑
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarcats per 10.000 habitants.	68,4	64,9	66,4	66,0	67,5	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	15,9	17,4	19,1	20,8	21,9	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	41,6	39,9	23,7	19,0	18,7	↓
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	30,0	30,0	32,0	28,0	33,0	↓
		Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	62,4	62,4	51,4	47,3	47,7	↓
		Densitat de població (habitants/Km2).	1.069,3	1.080,4	1.091,3	1.095,3	1.097,7	↑
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	95,2	96,3	96,3	96,3	96,3	↑
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,3	37,5	37,5	39,3	44,0	↑
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	5,8	6,4	5,9	6,7	6,4	↓
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	63,3	59,9	57,2	64,2	66,0	↑
	Volum de mercat i d'activitat	Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	520,8	507,8	551,1	540,5	538,8	↓
		Índex de diversificació productiva.	21,5	20,0	20,2	19,9	19,7	↓
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	884,0	887,0	892,0	890,0	884,0	↓
		Percentatge d'empreses (%).	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	→
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Variació de la població (interanual) (%).	1,4	1,0	0,9	0,4	0,2	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,6	2,4	0,5	0,3	0,2	↓
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	28,7	27,5	26,9	26,0	25,5	↓
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	83,0	80,5	78,7	77,0	75,8	↓
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-7,6	-2,1	0,2	-3,4	-2,1	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-9,5	-3,1	-1,6	-2,8	-1,8	↑

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

OSONA

Osona amb una puntuació de 39,7 en l'índex sintètic se situa en l'11a. posició del rànquing que avalua la competitivitat i sostenibilitat de les economies comarcals catalanes. Aquesta és la mateixa posició que ocupa pel que fa al seu pes econòmic, mentre que el pes poblacional se situa en la 12a. posició. La caiguda del PIB registrada durant el període 2008-2012 és del 2,62%, el 13è. millor comportament comarcal. Pel que fa als factors de competitivitat i sostenibilitat analitzats, en cinc àmbits es troba entre les 10 comarques amb millor comportament, en quatre en una posició intermèdia-alta i només en el capítol de sostenibilitat social obté una valoració intermèdia-baixa.

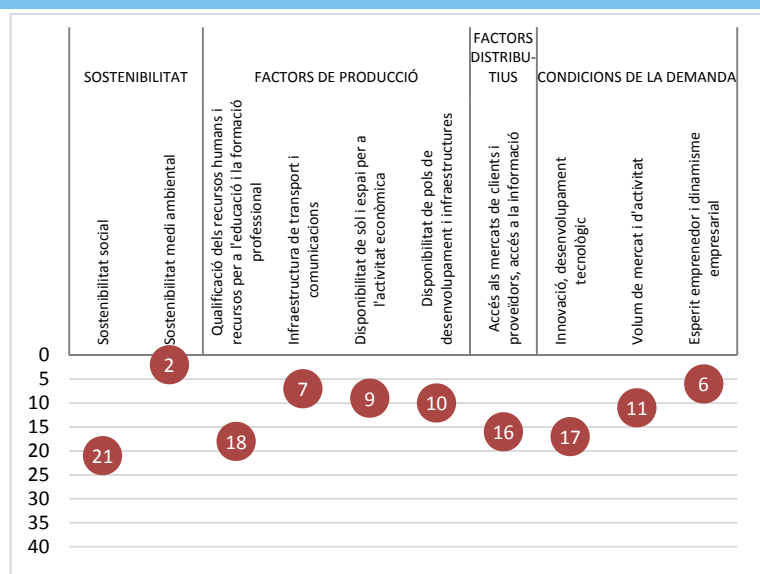
Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

La comarca d'Osona obté una bona valoració en els factors analitzats, en cinc dels quals se situa entre les 10 comarques millor puntuades. Pel que fa als factors de competitivitat, on presenta pitjors condicions és en la qualificació dels recursos humans i els serveis educatius (la 18a.), en l'apartat d'innovació i desenvolupament tecnològic (17a.) i en l'accés als mercats (16a.).

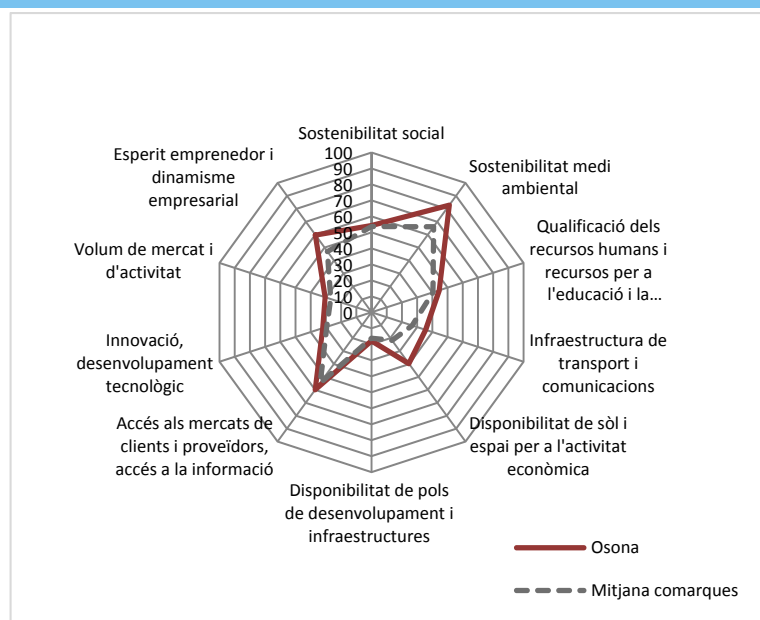
Respecte al primer punt, el motiu d'aquesta valoració negativa és la baixa proporció de titulats superiors que registra la població (el 19,1%, el situa en 31a. posició) i l'escassa demanda de professionals qualificats (el percentatge de directius, professionals i tècnics és del 15,4% de la població ocupada, el 37è. pitjor registre). En canvi, els serveis educatius/formatius registren un elevat desenvolupament (la 6a.) i els joves mostren un alt seguiment dels estudis postobligatoris (el 85,6% dels joves de 17 anys estan escolaritzats). Per tant, el futur es mostra més esperançador que el present, pel que fa a la qualificació de la mà d'obra comarcal.

Pel que fa al segon punt, la innovació, els indicadors mostren, d'una banda, que l'economia comarcal presenta un desenvolupament important de les activitats intensives en coneixement i tecnologia, sobretot a la indústria, però que aquestes activitats no han comportat un desenvolupament paral·lel del serveis d'R+D (la 22a). D'altra banda, l'economia comarcal registra una baixa diversificació (la 23a.). La innovació empresarial afavoreix la diversificació, així com la diversificació potencia la innovació com a conseqüència de la interrelació entre les diferents activitats econòmiques. No obstant això, cal assenyalar que l'economia comarcal registra externalitats positives com a conseqüència de l'elevada especialització existent. De fet, el 30,8% dels llocs de treball de la comarca es concentren en 10 activitats que presenten una concentració i especialització empresarial i d'ocupació important. Aquesta es produeix principalment en el sector industrial i primari. De fet, l'activitat primària, la indústria agroalimentària i els serveis veterinaris configuren un entorn d'especialització territorial que

Gràfic 27 Osona. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 28 Osona. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

generen aproximadament el 15% dels llocs de treball de la comarca. Empreses com Casa Tarradellas, Patel, Càrniques Solà, Baucells Alimentació i Càrnics Toni Soler, en són un exemple. L'altre pol d'especialització és el format per la indústria de la fusta i el suro i la fabricació de mobles (amb el 2,2% dels llocs). També s'hi ha desenvolupat un conjunt d'activitats especialitzades en la fabricació i reparació d'equips i maquinària, com són la fabricació de productes metàl·lics (calderes, cisternes, dipòsits), la fabricació de maquinària i equips i la reparació i instal·lació de maquinària i equips. És el cas de grup Girbau -especialitzat en la fabricació d'equips per a bugaderies- i el grup metal·lúrgic La Farga.

En relació a l'accés als mercats, la seva principal feblesa és la distància que separa la comarca dels principals pols de distribució de persones i mercaderies. El temps mínim per accedir a la infraestructura logística (port, aeroport, estació d'alta velocitat) més propera és de 51 minuts. Aquesta xifra situa la comarca en la 30a. posició. Per tant, presenta desavantatges importants respecte a d'altres comarques en aquest punt (l'accés als mercats globals). Al seu torn, el mercat intern és, en termes distributius, menys interessant en ser poc compacte. Ocupa la 17a. posició en densitat de població i amb el 66,9% de la població residint en municipis de 5 mil o més habitants, la 22a. On la comarca surt més ben valorada és en el desplegament del comerç electrònic (la 9a.) i en l'accés al mercat regional català (la 11a.).

Contràriament, on obté millors valoracions és en l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial (6a.), en les infraestructures de transport i comunicacions (7a.), el sòl (9a.) i els serveis de suport a la producció (10a.). En relació al primer punt, el més remarcable és el millor comportament registrat per l'ocupació durant el 2013, que tan sols ha caigut un 1,2% (de mitjana ha retrocedit el 2,9% a les comarques catalanes), el 4t. millor comportament. Amb tot, la densitat empresarial és comparativament baixa (posició 16a.).

Pel que fa a les infraestructures de transport i comunicacions, el punt fort el registra en el desplegament de la banda ampla, on ocupa la 1a. posició (amb una cobertura del 80,0% de les llars). Les inversions en la xarxa de carreteres realitzades els darrers anys també situen la comarca al capdavant, amb la 4a. posició. En canvi, amb el 47,9% de la població amb accés a la xarxa ferroviària (25a. posició) i un parc d'autobusos que la situa en la 16a. posició, el transport col·lectiu obté una valoració negativa. També presenta un baix desenvolupament dels serveis de transport (22a. posició).

Pel que fa al sòl, amb el 7,1% del total de la superfície de nova construcció iniciada el 2013 d'ús terciari a Catalunya se situa en la 4a. posició. També és una de les comarques que presenta un major potencial (la 11a.), tot i que respecte al sòl actualment urbanitzable presenta una situació menys favorable (15a.).

En l'apartat dels serveis de suport destaca sobretot per l'important desenvolupament dels serveis TIC (la 8a.) i dels serveis empresarials avançats (l'11a.). En canvi, els serveis financers presenten un menor desenvolupament (la 19a.).

Pel que fa al volum de mercat i d'activitat (11a. posició), cal assenyalar que Osona es troba entre el grup de comarques que, tot i la moderació registrada els darrers anys, ha mantingut un creixement demogràfic (del 0,3% interanual el 2013). El 4t. millor comportament. En canvi, la construcció mostra una baixa activitat (la 31a.).

On la comarca obté resultats amb major contrast és en la seva sostenibilitat. D'una banda, les valoracions són força positives quan s'analitzen els temes medi ambientals, per contra, l'elevada incidència de l'atur situa a Osona en una posició intermèdia quant a la seva sostenibilitat social (la 20a.). De fet, en els temes medi ambientals és la 2a. comarca catalana amb millor valoració. Pel que fa a l'activitat residencial, és la 5a. comarca amb menor consum domèstic d'aigua, la 9a. amb menor generació de residus per habitant i la 2a. amb major percentatge de recollida selectiva (el 58,6%). En l'àmbit industrial la situació no és tan positiva. El consum d'aigua per establiment és dels més alts (la 38a.) i també és elevat l'impacte de l'activitat (la 27a.). No obstant, millora pel que fa a la valoració d'aquests residus (la 15a.). Al mateix temps, és de les comarques amb un major desenvolupament dels serveis medi ambientals (la 7a.). En el capítol social, sorprèn que la comarca mostri, d'una banda, una elevada capacitat de creació d'ocupació en relació a la població en edat de treballar (la 11a.), però que al mateix temps la incidència de l'atur sigui una de les més elevades del panorama comarcal (la 30a.). A aquest factor negatiu des del punt de vista social, cal afegir-hi la precarietat contractual, amb una major presència de la contractació temporal (la 23a.). En positiu, atenent al pes que té la indústria en l'economia comarcal, cal assenyalar el bon registre que s'obté en la sinistralitat (la 15a.).

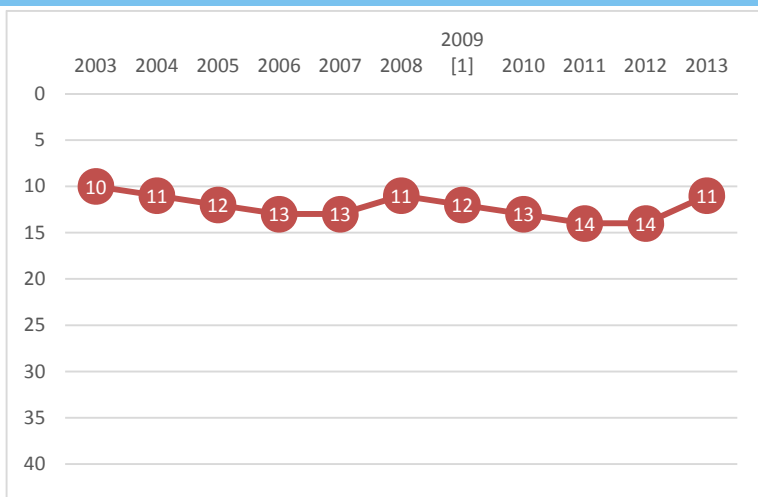
Tendències i principals canvis registrats

La posició d'Osona s'ha mantingut entre la 10a. i la 14a. posició al llarg del període analitzat. Des de l'inici de la crisi el 2008 la comarca ha vingut registrant una progressiva pèrdua de competitivitat respecte a la resta de comarques catalanes, tot i que els valors de l'índex s'havien mantingut força estables. Aquesta tendència s'ha trencat el 2013, any

en que s'ha produït un augment de 3 punts en l'índex (s'ha situat en 39,7) i una millora en 3 posicions en el rànquing global. Amb aquest avenç se situa en el mateix rang de competitivitat que l'Alt i Baix Camp, i marca distància amb les comarques del Pla de l'Estany, l'Alt Empordà, Garraf i La Selva. Caldrà analitzar en les properes edicions si consolida aquest guany.

Durant el 2013 el nombre d'indicadors que han registrat avenços ha estat igual als retrocessos (19 en cada sentit). Els més notoris són en el capítol medi ambiental, on tot i ocupar el 2n. lloc, la comarca partia d'una situació molt més positiva el 2012. Així, s'ha doblat el consum d'aigua dels establiments industrials (s'ha passat de la 18a. a la 38a. posició) i ha disminuït el percentatge de residus industrials valoritzats (cau en 6 posicions). Pel que fa a la resta de factors, s'observa una caiguda de la demanda interna deguda al mal comportament del sector de la construcció (perd 6 posicions). Per contra, l'increment de la demanda deguda a l'evolució demogràfica positiva millora la situació de la comarca en 17 posicions. També millora significativament l'oferta de superfície de nova construcció adreçada a activitats terciàries. Finalment, els serveis financers trenquen la tendència negativa dels darrers anys i experimenten una millora de sis posicions durant el 2013.

Gràfic 29 Osona. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Amb una perspectiva més ampla, les millores en la competitivitat de la comarca s'han produït en bona part degut a les inversions en infraestructures de transport i telecomunicacions que han reduït significativament les barreres per accedir als mercats. Per exemple, el desplegament progressiu de la banda ampla ha propiciat el desenvolupament del comerç electrònic. I les inversions en la xarxa de carreteres ha reduït el temps mínim d'accés a les principals infraestructures logístiques. També ha reduït el temps mig d'accés al mercat català. En l'apartat medi ambiental s'ha reduït progressivament l'impacte de l'activitat industrial i de la residencial. Amb tot, aquest avenç pot explicar-se per la contracció de la demanda i el consum i caldrà avaluar si es manté aquesta tendència quan l'economia es vagi recuperant. D'altra banda, s'ha produït retrocessos en diversos àmbits, relacionats amb la contracció de l'economia viscuda els darrers anys. S'ha perdut teixit empresarial i el treball autònom també ha mantingut una dinàmica negativa. En conseqüència, l'ocupació ha registrat una regressió important, disminuint considerablement les oportunitats laborals. S'ha passat de 57,3 llocs per cada 100 persones en edat de treballar l'any 2008 a 52,8 l'any 2013. En paral·lel, l'atur s'ha incrementat considerablement. Des del punt de vista de la demanda empresarial, s'ha perdut diversificació i les activitats més intensives en coneixement i tecnologia han evolucionat negativament.

Taula 14 Osona. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Osona		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions	Subdimensions						
FACTORS DE SOSTENIBILITAT	Sostenibilitat social	26	25	23	21	21	0
	Sostenibilitat medi ambiental	1	2	2	1	2	-1
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ						
	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	17	16	17	18	18	0
	Infraestructura de transport i comunicacions	21	18	20	20	7	13
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	10	10	11	17	9	8
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	10	14	13	12	10	2
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS						
CONDICIONS DE LA DEMANDA	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	15	21	21	14	16	-2
	Innovació, desenvolupament tecnològic	13	14	15	16	17	-1
	Volum de mercat i d'activitat	21	14	20	19	11	8
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	18	22	13	11	6	5

Font: Activa Prospect.

Conclusions i orientacions estratègiques

Tot i que la comarca presenta bones condicions en la majoria de factors analitzats, en aquells que són més rellevants de cara a desenvolupar una economia basada en la producció de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia orientats al mercat global – que són l'accés als mercats, la innovació i la qualificació dels recursos humans- la comarca presenta pitjors condicions. La menor presència de titulats universitaris entre la població i de professionals qualificats en l'ocupació, la distància a les principals infraestructures logístiques de distribució de mercaderies i persones, el baix desenvolupament de les activitats de recerca i l'escassa diversificació de la seva economia, configuren un entorn poc favorable al model plantejat. Tot i així, la realitat és més positiva del que caldria esperar i les activitats intensives en coneixement i tecnologia registren un desenvolupament comparativament important. Això és així, perquè al mateix temps es donen tres condicions que ho afavoreixen, compensant els factors abans comentats. La primera té a veure amb l'elevada especialització que registra l'economia osonenca. Aquesta especialització productiva genera externalitats importants per a un gran nombre d'activitats (sector primari-agroalimentari, fusta-moble i metall-fabricació de maquinària i equips) que fa de l'emplaçament a la comarca un actiu important, més del que pugui ser la seva posició vers els mercats o infraestructures. Aquestes activitats representen una bona part dels llocs de treball de la comarca (quasi bé un terç) i són el motor principal de l'economia de mercat. Al voltant d'aquestes activitats que presenten una elevada especialització (i per tant vocació expansiva), s'ha anat configurant un teixit de proveïdors de serveis, d'aquí que la comarca presenti un elevat desenvolupament dels serveis empresarials avançats i dels serveis TIC. Aquesta és la segona condició necessària d'un entorn econòmic que vulgui operar en un entorn global competitiu. En tercer lloc i relacionat amb l'anterior, hi ha el desplegament de les infraestructures de telecomunicacions d'alta capacitat, àmbit on la comarca presenta el punt més fort.

Així les coses, les estratègies per tal de mantenir i millorar la posició competitiva de la comarca passen, d'una banda, per seguir reforçant les activitats que ja presenten una elevada competitivitat incorporant-hi més valor. L'escassa demanda de professionals qualificats del mercat de treball comarcal i el baix desenvolupament de les activitats d'R+D a la comarca confirmaria aquest extrem. És el cas del sector càrnic, que és intensiu en mà d'obra de baixa qualificació. Això passar per potenciar les activitats d'R+D en aquests sectors en paral·lel a la creació d'una oferta formativa adequada per tal de fer front a aquest repte. D'altra banda, seria recomanable intensificar els esforços per tal de diversificar més l'economia comarcal, incentivant la creació d'activitat en d'altres sectors estratègics pel futur de l'economia comarcal o bé potenciant algunes activitats que ja presenten una certa especialització productiva (és el cas de la indústria del cuir i calçat i la fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics). En aquest mateix sentit, la comarca presenta forces avantatges per a totes aquelles activitats que depenguin del desenvolupament de les TIC, del comerç electrònic i del desplegament de la banda ampla. L'impuls de nous projectes empresarials, no obstant, depèn en bona part de la capacitat financera per a dur-los a terme, àmbit on potser cal reforçar la situació actual atès el menor desenvolupament d'aquests serveis.

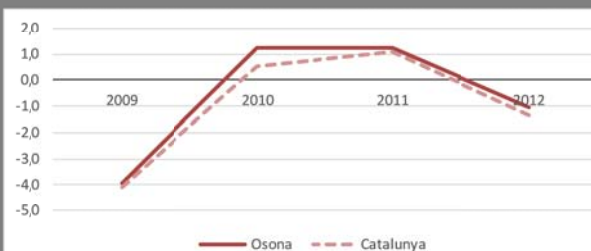
Des del punt de vista de la sostenibilitat del model de desenvolupament actual, l'anàlisi apunta a una elevada capacitat productiva per generar ocupació. No obstant això, la incidència de l'atur segueix sent de les més elevades. Això fa pensar que es produeixen certs desajustos en l'oferta i demanda del mercat de treball comarcal que caldria analitzar amb major profunditat per tal de dissenyar les estratègies més adequades. Des de la perspectiva medi ambiental, tot apunta a que s'han de mantenir les polítiques dels darrers anys per tal de minimitzar l'impacte de l'activitat tant residencial com productiva, tot i que els esforços més significatius s'han de produir en el consum industrial d'aigua i la generació de residus industrials.

Osona

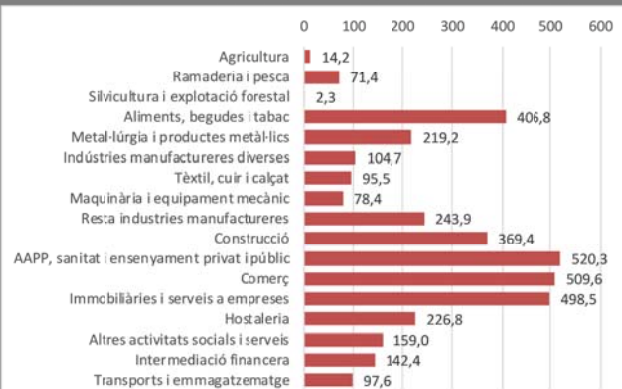
Perfil econòmic

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	39,7	11
Població 2013 (hab.)	155.069	12
PIB pm 2012 (milions €)	4.106,31	11
PIB pm 2012-2008 (%)	-2,62	13
RFDB 2010 (milions €)	2.401,61	12
RFDB per habitant 2010 (milers €)	15,7	36

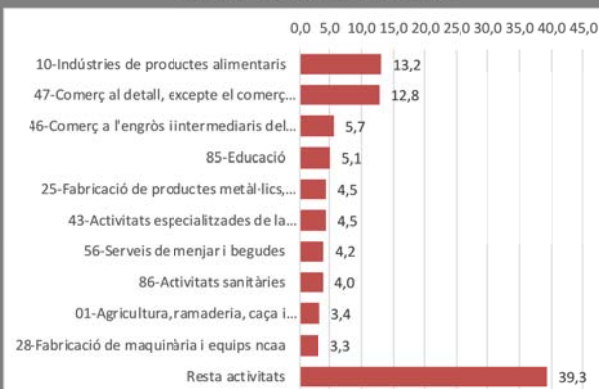
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
10-Indústries de productes alimentaris	208	13,2	13,2	5,7	11,0	1
25-Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i ...	217	4,5	17,6	2,7	5,2	6
01-Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis qu...	234	3,4	21,1	3,2	6,1	3
28-Fabricació de maquinària i equips ncaa	97	3,3	24,4	3,4	6,7	5
45-Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	194	2,1	26,5	1,3	2,4	12
31-Fabricació de mobles	58	1,1	27,7	4,3	8,4	5
16-Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistell...	85	1,1	28,7	3,3	6,5	5
33-Reparació i instal·lació de maquinària i equips	36	0,7	29,4	1,3	2,6	9
26-Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	20	0,6	30,0	2,5	4,8	5
32-Indústries manufactureres diverses	31	0,5	30,5	2,1	4,1	7
75-Activitats veterinàries	21	0,3	30,8	2,6	5,1	6

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Osona			Perfil competitiu				
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànq/41		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	52,8	52,8		11	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	13,1	36,2		30	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	75,9	62,5		23	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	3.657,9	75,5		15	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	26,5	46,8		7	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	47,1	95,2		5	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment: (m3).	1.020,7	80,1		33	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,2	86,0		9	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	58,6	97,3		2	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	137,3	92,5		27	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	82,4	81,7		15	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	178,5	56,7		8	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	85,6	48,7		9	
		Percentatge de titulats superiors (%).	19,1	28,3		31	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	42,4	82,2		11	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	15,4	6,9		37	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	120,2	25,9		22
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	47,9	47,9		25
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	459,0	1,8		4
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	80,0	100,0		1
	Avantatges distributius	Autobusos per Km2.	4,1	2,2		16	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	4,1	52,2		11
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2,9	31,2		15
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	7,1	45,3		4
			Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	76,2	26,9		11
		Condicions de la demanda	Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	25,2	19,7		3
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	19,5	7,0		19
		Innovació, desenvolupament tecnològic	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	51,0	59,8		30
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0		1
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	60,4	86,2		11
			Densitat de població (habitants/Km2).	123,1	0,8		17
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	66,9	66,9		22
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	44,1	45,6		9
			Volum de mercat i d'activitat	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2,8	2,9	
Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	164,2			35,2		9	
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.		501,0	29,6		12	
	Índex de diversificació productiva.		18,3	60,7		23	
	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	324,0	6,7		12		
	Percentatge d'empreses (%).	2,3	6,4		11		
	Variació de la població (interanual) (%).	0,3	95,7		4		
	Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,2	17,9		31		

Font: Activa Prospect.

Osona											
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors											
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	12	13	13	12	11	↑	↔		
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	36	33	30	29	30	↓	↔		
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	23	23	23	23	23	↔	↔		
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	24	24	27	17	15	↑	↔		
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	8	8	7	7	7	↔	↑		
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	11	4	8	6	5	↑	↔		
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	28	24	24	18	38	↓	↔		
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	8	9	9	8	9	↓	↔		
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	1	2	3	1	2	↓	↔		
		Residus industrials per Km2 (Tn).	30	30	31	27	27	↔	↔		
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	9	9	6	9	15	↓	↔		
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball ce l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	6	6	6	6	6	↔	↔	
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	21	21	14	13	9	↑	↑	
			Percentatge de titulats superiors (%).	9	9	23	31	31	↔	↓	
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	11	11	11	11	11	↔	↔	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	37	37	37	37	37	↔	↔		
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball ce transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	21	22	22	22	22	↔	↓	
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	19	19	25	25	25	↔	↓	
			Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	15	6	6	4	4	↔	↑	
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	22	19	19	7	1	↑	↑	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	18	17	16	16	16	↔	↑		
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	9	9	11	11	11	↔	↓		
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	14	14	14	16	15	↑	↔		
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	9	9	9	25	4	↑	↔		
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	12	11	13	12	11	↑	↔	
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	7	11	8	7	8	↓	↔	
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	8	15	25	25	19	↑	↔	
			Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	29	29	31	25	30	↓	↔	
		Avantatges distributius	Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	↔	↔	
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	10	10	12	9	11	↓	↔	
	Densitat de població (habitants/Km2).		18	18	17	17	17	↔	↑		
	Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).		22	22	21	21	22	↓	↔		
	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).		3	24	24	15	9	↑	↔		
	Condicions de la demanda		Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	23	23	25	25	24	↑	↔
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	10	10	9	9	9	↔	↑	
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	9	10	12	13	12	↑	↔	
			Índex de diversificació productiva.	18	13	20	22	23	↓	↔	
			Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	12	12	12	12	12	↔	↔
		Percentatge d'empreses (%).		10	10	10	12	11	↑	↔	
		Variació de la població (interanual) (%).		26	17	18	21	4	↑	↔	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.		20	19	24	26	31	↓	↔	
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	13	15	15	16	16	↔	↓	
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	13	12	12	12	12	↔	↑	
	Variació en l'ocupació (interanual) (%).		20	24	10	8	4	↑	↔		
Variació en les empreses (interanual) (%).	23		39	22	24	14	↑	↔			

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Osona								
Evolució dels indicadors								
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	57,3	55,7	54,8	53,4	52,8	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	10,6	11,8	12,3	12,8	13,1	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	75,9	75,9	75,9	75,9	75,9	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.537,4	5.096,0	4.847,9	3.775,0	3.657,9	↓
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	26,0	26,1	26,2	26,8	26,5	↓
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	52,0	46,0	47,4	46,7	47,1	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	457,1	418,8	417,8	407,0	1.020,7	↓
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	↑
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	44,4	53,9	50,9	56,3	58,6	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	230,1	216,2	192,4	149,5	137,3	↑
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	82,9	82,9	89,0	89,0	82,4	↓
	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	185,7	187,6	184,1	181,7	178,5	↓
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	62,3	62,3	76,9	83,5	85,6	↑
		Percentatge de titulats superiors (%).	14,6	14,6	19,3	19,1	19,1	→
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	42,4	42,4	42,4	42,4	42,4	→
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	15,4	15,4	15,4	15,4	15,4	→
Factors de competitivitat	Factors de producció	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	141,7	136,7	131,3	123,5	120,2	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	60,0	59,9	47,7	47,7	47,9	↑
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	338,3	531,9	531,9	459,0	459,0	→
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	42,2	54,3	54,3	72,1	80,0	↑
		Autobusos per Km2.	3,9	3,9	4,0	4,1	4,1	→
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	4,7	4,3	4,2	4,1	4,1	↓
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,3	3,3	3,4	3,0	2,9	↓
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	3,8	3,8	2,8	0,5	7,1	↑
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarcats per 10.000 habitants.	76,8	73,5	70,9	71,1	76,2	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	23,8	19,4	23,3	26,2	25,2	↓
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	48,0	24,4	16,4	16,6	19,5	↑
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació						
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	62,0	62,0	66,0	55,0	51,0	↑
		Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	83,1	83,1	73,8	63,1	60,4	↑
		Densitat de població (habitants/Km2).	120,9	121,8	122,4	122,7	123,1	↑
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	66,6	66,6	66,9	66,8	66,9	↑
	Condicions de la demanda	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	30,2	31,5	31,5	39,6	44,1	↑
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,0	3,1	2,7	2,9	2,8	↓
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	175,5	170,1	173,2	167,0	164,2	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	547,5	516,0	501,7	501,0	501,0	↓
		Índex de diversificació productiva.	20,8	20,3	19,6	18,9	18,3	↓
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	347,0	344,0	328,0	326,0	324,0	↓
		Percentatge d'empreses (%).	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	→
		Variació de la població (interanual) (%).	1,5	0,7	0,5	0,2	0,3	↑
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,9	2,1	0,8	0,5	0,2	↓
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	39,6	37,9	36,8	35,7	34,9	↓
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	99,7	97,9	96,4	96,1	96,0	↓
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-6,8	-2,7	-1,8	-2,7	-1,2	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-6,6	-3,9	-2,3	-3,0	-1,9	↑

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

VALLÈS OCCIDENTAL

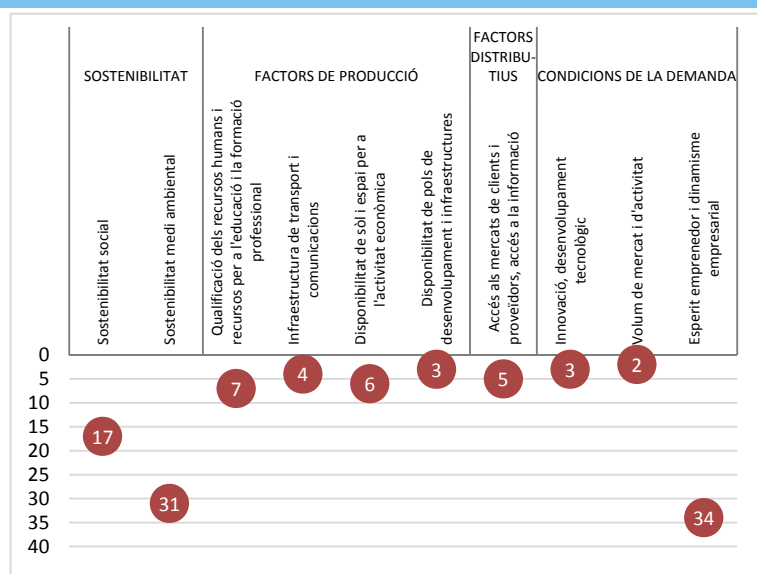
El Vallès Occidental és, després del Barcelonès, la comarca catalana que presenta més externalitats per a aquelles empreses que operen en un entorn global de productes i serveis intensius en coneixement i tecnologia. Amb una puntuació de 46,5 en l'índex obté la 2a. posició, a 15,2 punts per sota del Barcelonès i tan sols a dues dècimes per sobre del Baix Llobregat i cinc dècimes del Tarragonès. Per tant, la seva posició competitiva és en termes globals similar a la que registren aquestes dues últimes comarques. Tot i així, els punts forts de cada comarca són diferents, i en el cas del Vallès Occidental els més significatius fan referència a la importància del seu mercat intern en termes de volum, la configuració d'una demanda exigent de productes i serveis avançats i el desenvolupament important d'un entorn de serveis de suport a la producció. Per contra, cal assenyalar els reptes importants que té la comarca quant a la disminució de l'atur, l'impuls de l'emprenedoria i la disminució de l'impacte de l'activitat industrial en el medi ambient.

Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

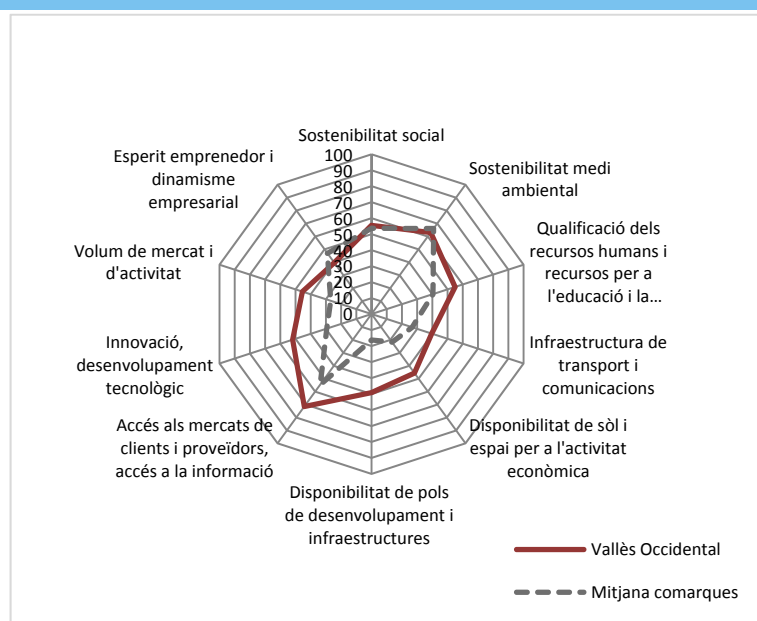
El principal actiu de la comarca es deriva de la seva importància tant en termes poblacionals com empresarials, atès que és després del Barcelonès el segon mercat comarcal en importància. Durant el 2013 aquesta situació s'ha reforçat, ja que mentre en la majoria de comarques s'ha produït un retrocés demogràfic, al Vallès Occidental s'ha mantingut la població (0,1% interanual). Amb tot, la contracció del sector de la construcció està sent més intensa a la comarca que en la resta (la 36a.).

L'altre factor sobre el qual la comarca despunta també està relacionat amb les condicions de la demanda. De fet, en el Vallès Occidental es configura un entorn exigent de productes i serveis innovadors. L'elevada diversificació i al mateix temps especialització de la seva economia n'és un indicador. En total 14 activitats presenten una especialització i concentració important a la comarca, tant en termes de teixit empresarial com d'ocupació (amb més de 5 mil establiments i el 24% dels llocs de treball localitzats). En la indústria destaca el conglomerat conformat per les activitats de fabricació de productes metàl·lics, fabricació de maquinària i equips, metal·lúrgia i reparació de maquinària, que representen un teixit empresarial de 1.706 establiments i el 6,7% dels llocs de treball comarcals. En segon lloc, el conglomerat format per la indústria química i la fabricació de matèries plàstiques, amb 457 establiments i el 3,3% dels llocs. Altres són les Arts gràfiques-indústria paperera, el Tèxtil, la Fabricació de materials i equips elèctrics, la Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics i la Fabricació de mobles. En el terciari, destaquen dues activitats, el Comerç a l'engròs (amb 2.454 establiments i el 8,7% dels llocs) i les activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes (amb 91 establiments i el 0,3% de l'ocupació). La demanda de productes i serveis

Gràfic 30 Vallès Occidental. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 31 Vallès Occidental. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

innovadors es trasllada també en un major desenvolupament dels serveis intensius en coneixement i de la indústria de mitjana-alta tecnologia, així com també dels serveis d'R+D.

El tercer pilar sobre el qual es fonamenta la competitivitat de la comarca és l'important desenvolupament dels serveis de suport a la producció que registra, entre els quals cal assenyalar els serveis TIC i els serveis empresarials avançats. De fet, el Vallès Occidental és la comarca que després del Barcelonès presenta un major desenvolupament. En aquest grup de serveis també hi ha els serveis financers, tot i que en aquest punt les comarques on hi ha les capitals de província presenten un major desenvolupament (ocupa la 5a. posició).

En el capítol d'infraestructures de transport i comunicacions, la situació de la comarca també és molt positiva (amb la 4a. posició). Amb tot, hi ha diversitat de situacions pel que fa als indicadors utilitzats en el model. D'una banda, la comarca surt molt ben valorada pel que fa al transport públic, tant pel que fa a la xarxa ferroviària (amb el 86,7% de la població amb accés a la xarxa, la 4a. posició), com en el transport en autobús (2a. posició). També en l'apartat de les inversions a la xarxa de carreteres (la 3a.). En canvi, pel que fa al desenvolupament dels serveis de transport i el desplegament de la banda ampla, la situació no és tan favorable (la 13a. i 19a. posició).

Pel que fa a l'accés als mercats és la 5a. comarca més ben posicionada. El punt més feble és el de la proximitat als principals pols d'infraestructures logístiques que donen accés al mercat global (ports, aeroports i estacions d'alta velocitat). Tot i que la comarca només es troba a 27 minuts de la infraestructura més propera, n'hi ha 18 comarques que estan per sota d'aquesta xifra, presentant majors avantatges per aquelles activitats on aquest és un factor estratègic de la seva localització. Val a dir que en el model no s'han contemplat els parcs logístics, on el CIM Vallès destaca per ser el referent en l'àrea metropolitana. No obstant això, la comarca té una posició geoestratègica vers el mercat regional català immillorable (la 3a.) i el fet que per la comarca passi l'AP-7 li dóna accés directe als mercats espanyol i europeu. D'altra banda, el seu mercat intern és força atractiu ja que presenta una elevada densitat i compacitat poblacional (1.541,6 habitants per km² i 99,4% de la població en municipis de 5 mil o més habitants).

En relació a la disponibilitat de sòl i espais per l'activitat econòmica, tot i que la comarca se situa en 6a. posició, els indicadors altre cop mostren una realitat més polaritzada. D'una banda, és la 3a. comarca amb major percentatge de sòl urbanitzable, amb el que es garanteix la disponibilitat de sòl per a creixements a curt i mig termini. No obstant això, les possibilitats de desenvolupament futures són menys favorables (30a. posició), ja que el sòl potencialment disponible és escàs. Pel que fa a l'activitat terciària, s'observa com les promocions de nous espais són menors que en d'altres indrets (la 14a.).

En el capítol de la qualificació dels recursos humans i els serveis educatius (7a. posició), altre cop hi ha llums i ombres. Els punts forts són l'important desenvolupament dels serveis educatius/formatius (la 5a. comarca per darrera de les capitals de província) i l'elevat percentatge de població amb estudis superiors (el 26,4% de la població en edat de treballar), on ocupa la 4a. posició, només superada per Barcelonès, Gironès i Garraf. En canvi, el percentatge de persones amb estudis postobligatoris és baix (el 39,9%, 17a. posició) i al mateix temps es dóna un baix seguiment per part dels joves en aquests. Malgrat la taxa específica d'escolarització als 17 anys és del 76,1%, està per sota de la mitjana de les comarques (77,6%), en 20a. posició. Finalment, cal assenyalar que la demanda productiva tampoc s'ajusta a l'oferta de titulats superiors, produint-se probablement una oferta superior a la demanda en aquest nivell d'instrucció.

L'únic àmbit que presenta una valoració molt negativa és el referent al dinamisme empresarial i l'esperit emprenedor, amb la posició 34a. Sorpren que aquest sigui un dels punts febles de la comarca, atès que el Vallès Occidental es considera un referent de l'activitat industrial del país. Això és degut a que la densitat empresarial s'aproxima a partir del nombre d'empreses que hi ha per habitant. El mateix en relació al treball autònom. El que indiquen aquests indicadors és que precisament en termes poblacionals el nombre d'iniciatives empresarials i de treball autònom són més aviat escasses (35a. i 36a. posició), sent preponderant el treball assalariat. Això s'explica per la presència d'empreses grans, que generen oportunitats professionals en aquesta modalitat de treball i que influeixen negativament en la iniciativa emprenedora dels seus habitants. En el cas del Barcelonès, es dóna també aquesta mateixa situació, però els seus habitants registren una major iniciativa (ocupa l'11a. posició). Pel que fa al dinamisme, la comarca tampoc surt ben parada. Els últims anys més aviat ha registrat comportaments força discrets en comparació al conjunt de comarques catalanes, amb ritmes de destrucció d'ocupació i de teixit empresarial importants.

Pel que fa a la sostenibilitat del model econòmic, la comarca presenta reptes importants. Des de la perspectiva social, tot i que és una de les comarques que genera majors oportunitats laborals (la 13a. amb 51,6 llocs de treball per cada 100 persones en edat de treballar), és al mateix temps una de les que major incidència de l'atur registra (la 39a.). En positiu, també cal assenyalar que el mercat laboral presenta millors condicions contractuals i una menor sinistralitat que

la majoria de comarques catalanes. Pel que fa als temes medi ambientals, la situació és molt positiva pel que fa a la incidència de l'activitat residencial, àmbit on es registren nivells de consum d'aigua i de generació de residus per habitant comparativament baixos (4a. i 6a. posició respectivament). No obstant això, la situació és menys positiva pel que fa al tractament d'aquests residus, amb un percentatge més baix de recollida selectiva que la majoria de comarques. Respecte a l'activitat industrial, la situació és força negativa, ja que el consum d'aigua per establiment és de les més elevades, així com l'impacte en el territori dels residus generats per l'activitat. En canvi, els nivells de valoració dels residus és dels més elevats (la 12a.). Els serveis medi ambientals, al seu torn, presenten un desenvolupament important (9a. posició).

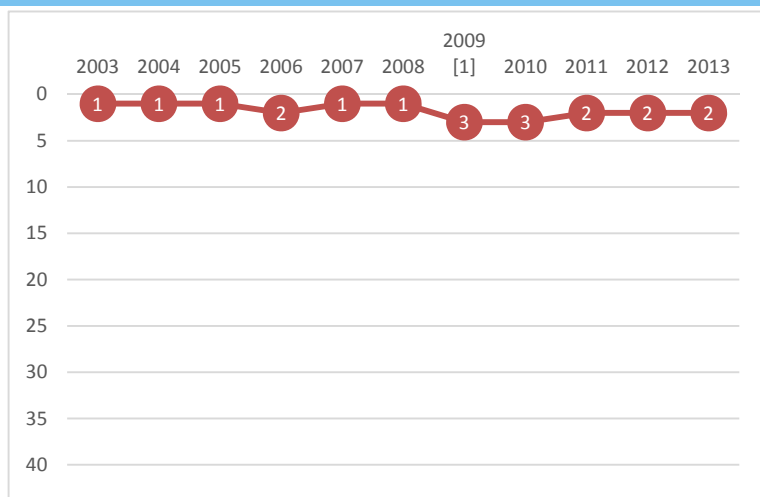
Tendències i principals canvis registrats

La posició competitiva del Vallès Occidental s'ha mantingut força estable al llarg del període analitzat. Amb tot, presenta un nivell similar al del Baix Llobregat, en algunes ocasions aquesta comarca s'ha situat per davant en el rànquing. És el cas dels anys 2009 i 2010. Amb anterioritat al 2009, amb la metodologia anterior fins i tot va ocupar la 1a. posició, per davant del Barcelonès. Però l'ampliació de la informació disponible, que ha permès incorporar nous indicadors i la millora realitzada en l'operativa del l'índex, l'ha relegat a una 2a.-3a. posició, que tot sembla indicar que és la seva posició natural atès les distàncies que la separa de la resta de comarques.

Durant el 2013 s'ha produït més retrocessos que avenços. En total hi ha 21 indicadors que ha mantingut una evolució negativa, mentre que 15 que han millorat la seva situació respecte el 2012.

En termes comparatius els més significatius són la millora de 4 posicions degut a la menor generació de residus municipals per habitant registrada i l'escalada de 5 posicions pel menor deteriorament observat en la destrucció de teixit empresarial (passa del 3,1% el 2012 al 2,5% el 2013). En canvi, els retrocessos més importants s'han produït en el desplegament de la banda ampla, que tot i que cobreix a una proporció més grans de llars, en la resta de comarques catalanes, el desplegament ha estat molt més intens (cau 10 posicions). També manté una dinàmica negativa l'evolució de la superfície de nova construcció orientada al terciari, àmbit on perd 9 posicions. Finalment, les millores en la xarxa de carreteres durant el 2013 ha millorat la posició competitiva de diverses comarques i ha fet perdre 7 posicions a la comarca pel que fa a la proximitat a les principals infraestructures logístiques (ports, aeroports i estacions d'alta velocitat).

Gràfic 32 Vallès Occidental. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Taula 15 Vallès Occidental. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Vallès Occidental								
Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
FACTORS DE SOSTENIBILITAT		Sostenibilitat social	23	22	21	17	17	0
		Sostenibilitat medi ambiental	28	26	29	28	31	-3
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	11	11	7	7	7	0
		Infraestructura de transport i comunicacions	4	4	4	4	4	0
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	2	2	2	2	6	-4
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	4	3	3	3	3	0
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	4	3	4	4	5	-1
		CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	2	2	2	4	3
	Volum de mercat i d'activitat		2	2	2	2	2	0
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		38	37	35	31	34	-3

Font: Activa Prospect.

Amb una perspectiva més ampla, s'han produït avenços continuats en diversos àmbits. La sinistralitat s'ha anat reduint, la participació dels joves en l'educació postobligatòria ha augmentat, així com el percentatge de titulats superiors. Pel que fa a les infraestructures, s'ha anat desplegant la banda ampla a un nombre cada més gran de llars i els serveis TIC han mostrat un desenvolupament continuat, així com el comerç electrònic. En l'apartat medi ambiental, s'ha produït un descens continuat dels residus municipals i industrials generats. El retrocessos, d'altra banda, també s'han produït. La majoria són deguts a la conjuntura econòmica adversa. Així, com a conseqüència de la destrucció d'ocupació, les oportunitats laborals han disminuït considerablement (la ràtio llocs de treball per població en edat de treball ha passat del 57,6% el 2009 al 51,5% el 2013). L'atur, al seu torn, ha mantingut una dinàmica negativa. La densitat empresarial també ha patit un retrocés continuat, així com el treball autònom.

Conclusions i orientacions estratègiques

L'economia del Vallès Occidental presenta uns nivells d'especialització i diversificació importants que afavoreixen la creació d'una demanda exigent de béns i serveis innovadors. Compta, a més, amb un entorn de serveis especialitzats (serveis TIC i serveis empresarials avançats) i de població altament qualificada que conformen un entorn altament competitiu pel que fa al valor afegit de l'activitat que es genera. A diferència del Barcelonès, on l'entorn és el més adequat per a les activitats terciàries que s'inclouen dins el que s'anomena l'economia del coneixement (activitats creatives o bé relacionades amb el coneixement i la informació), o bé en el cas del Baix Llobregat on les externalitats es basen en la proximitat a les infraestructures logístiques (activitats de transport, emmagatzematge i comerç a l'engròs), al Vallès Occidental, aquests factors juntament amb la disponibilitat de sòl, configuren l'entorn més competitiu per a la indústria, tal i com ho demostra el gran nombre d'activitats industrials que s'hi concentra i sobre les quals s'ha fonamentat l'especialització de l'economia comarcal. El Vallès Occidental, per tant, ha de seguir apostant per aquest model que comporta importants oportunitats laborals a la població que hi resideix. De cara al futur, tanmateix, hi ha aspectes del model que caldria reforçar. El primer té a veure amb un dels àmbits on la comarca ha anat perdent competitivitat: la proximitat a les principals infraestructures logístiques i el desenvolupament dels serveis de transport. En aquest punt, s'hauria de vetllar per tal que la comarca presenti millors condicions: reforçant el CIM Vallès o/i apostant pel transport bimodal carretera-ferrocarril. El segon té a veure amb la qualificació de la mà d'obra i l'assoliment dels estudis postobligatoris. Formar a les persones que no han assolit aquest nivell d'instrucció, sobretot en aquelles competències necessàries per a la millora de la competitivitat de les empreses, i garantir que les noves generacions assoleixen aquest nivell són els eixos d'aquesta estratègia, atès que s'observa que aquesta és una feblesa que cal corregir si es vol mantenir un entorn altament innovador. A més, els requeriments de qualificació de la indústria són precisament en aquests nivells d'instrucció que porten a la professionalització del sector.

No obstant això, pel que fa a l'oferta i demanda d'estudis superiors s'observa un cert desajust, on l'oferta supera a la demanda del teixit productiu. D'aquest fet, se'n deriva que sigui oportú potenciar totes aquelles activitats que facin un ús intensiu del coneixement. La comarca en aquest aspecte ja registra un desenvolupament important dels serveis intensius en coneixement (la 5a.), però tot sembla indicar que el potencial és superior a l'actual utilització d'aquest recurs. D'altra banda, en paral·lel a l'impuls d'aquestes activitats s'ha de garantir un major desplegament de la banda ampla per tal de garantir-ne la competitivitat atès la millor situació registrada en altres comarques de l'entorn. Al mateix temps, se'n beneficiarà la competitivitat de la indústria.

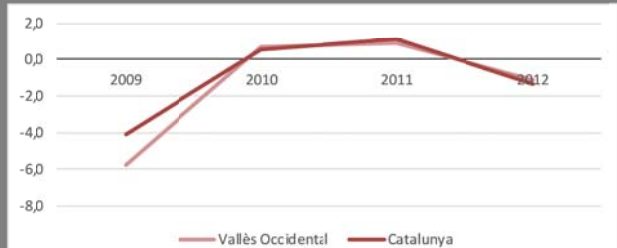
Pel que fa a la sostenibilitat del model, aquesta doble estratègia –suport a la competitivitat de la indústria i impuls de les activitats intensives en coneixement– ha de comportar millores en les oportunitats laborals i, en definitiva, corregir l'elevada incidència de l'atur. No obstant això, s'haurà de veure si aquesta situació és conjuntural deguda precisament a l'especialització productiva de la comarca, ja que en l'etapa recessiva iniciada a finals de 2007, la indústria ha estat junt amb la construcció el gran protagonista en la destrucció d'ocupació. D'aquí que, amb la progressiva recuperació de l'economia, aquest problema s'acabi minimitzant, o bé a causes estructurals que responguin a desajustos en el mercat laboral (sobretot relacionats amb la qualificació de les persones). En l'àmbit medi ambiental les millores s'han de produir en la valorització dels residus fruit de l'activitat residencial i en la reducció dels consums d'aigua i la generació de residus en l'àmbit industrial.

Vallès Occidental

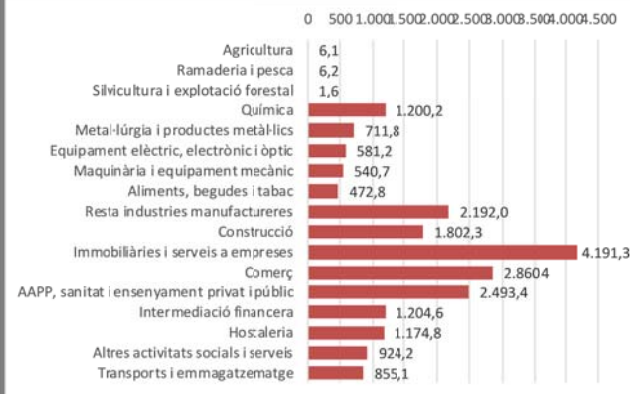
Perfil econòmic

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	46,5	2
Població 2013 (hab.)	898.921	2
PIB 2012 (milions €)	23.139,62	2
PIB 2012-2008 (%)	-5,38	31
RFDB 2010 (milions €)	14.678,04	2
RFDB per habitant 2010 (milers €)	16,8	22

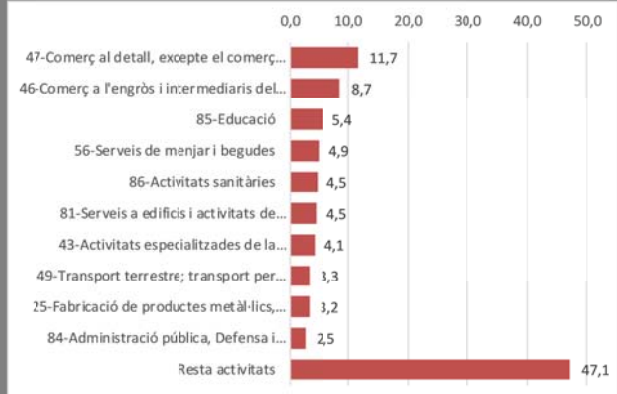
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
46-Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte veh...	2.454	8,7	8,7	1,3	14,9	2
25-Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i ...	967	3,2	11,9	1,9	21,4	1
28-Fabricació de maquinària i equips ncaa	456	2,0	13,9	2,1	23,7	1
20-Indústries químiques	200	1,8	15,7	1,6	18,0	2
22-Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	257	1,5	17,3	1,9	21,7	1
18-Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	301	1,3	18,5	1,8	20,4	2
13-Indústries tèxtils	326	1,2	19,7	1,8	20,6	1
27-Fabricació de materials i equips elèctrics	83	0,9	20,5	1,8	20,6	2
24-Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, ac...	96	0,8	21,3	2,3	25,7	1
33-Reparació i instal·lació de maquinària i equips	188	0,7	22,1	1,5	16,4	2
17-Indústries del paper	105	0,6	22,6	1,4	15,9	1
26-Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	92	0,5	23,2	2,4	27,1	1
31-Fabricació de mobles	166	0,4	23,6	1,6	18,2	1
92-Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les aposte...	91	0,3	23,9	1,5	17,4	2

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Vallès Occidental			Perfil competitiu			
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	índex 100	Rànq/41	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	51,6	49,9	13	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	14,1	27,9	39	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	78,7	71,7	13	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	3.078,0	89,0	7	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	19,2	33,8	9	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	46,7	95,8	4	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment: (m3).	726,2	87,4	32	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,1	89,9	5	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	36,2	39,5	24	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	1.612,6	11,1	40	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	84,3	84,0	12	
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	188,9	60,4	5	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	76,1	35,1	20	
		Percentatge de titulats superiors (%).	26,4	66,4	4	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	39,9	71,6	17	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	20,4	41,4	15	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	170,7	44,8	13
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	86,7	86,7	4	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	1.133,1	4,4	3	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	71,4	43,8	19	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	31,3	18,1	2	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,8	10,1	30	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	8,0	88,0	3	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	1,7	11,2	14	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	124,7	51,6	2
	Avantatges distributius	Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	64,8	50,7	2	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	94,3	44,9	5	
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	27,0	78,7	15
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0	1	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	40,7	97,8	3	
		Densitat de població (habitants/Km2).	1.541,6	10,0	3	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	99,4	99,4	2	
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	43,7	43,3	13	
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	20,0	21,5	7
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	216,0	46,4	5
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	724,6	46,5	5
			Índex de diversificació productiva.	24,5	93,0	3
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	1.821,0	38,6	2
			Percentatge d'empreses (%).	10,2	29,4	2
			Variació de la població (interanual) (%).	0,1	90,1	9
			Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,1	10,7	35
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	27,0	9,5	35
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	64,0	12,4	35
	Variació en l'ocupació (interanual) (%).		-2,4	68,1	19	
Variació en les empreses (interanual) (%).	-2,5		68,7	20		

Font: Activa Prospect.

Vallès Occidental								
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors								
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	11	11	15	14	13	↑
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	39	39	38	37	39	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	13	13	13	13	13	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	16	12	13	7	7	→
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	13	9	10	11	9	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	5	6	7	5	4	↑
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	29	27	29	30	32	↓
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	13	8	8	10	6	↑
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	17	20	21	24	24	→
		Residus industrials per Km2 (Tn).	40	40	40	40	40	→
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	10	10	12	13	12	↑
		Residus industrials per Km2 (Tn).	40	40	40	40	40	→
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	5	5	5	5	→
			Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	22	22	20	21	↑
			Percentatge de titulats superiors (%).	9	9	6	4	↓
			Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	17	17	17	17	→
			Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	15	15	15	15	→
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	10	10	13	12	↓
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	4	5	5	4	↓
			Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	3	3	3	3	→
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	4	6	6	9	↑
			Autobusos per Km2.	3	3	2	2	→
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	30	30	30	30	→
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2	2	2	2	→
			Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	5	5	4	5	↑
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	3	2	2	2	→
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	3	2	2	2	→
	Avantatges distributius		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	6	6	6	5	↑
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	10	10	10	9	↓
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	→
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	3	3	3	3	→
			Densitat de població (habitants/Km2).	3	3	3	3	→
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	2	2	2	2	→
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	9	5	5	20	↑
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	5	6	6	7	↑
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	5	5	5	5	→
			Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	5	5	5	5	→
			Índex de diversificació productiva.	2	5	4	4	→
		Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	2	2	2	2	→
			Percentatge d'empreses (%).	2	2	2	2	→
			Variació de la població (interanual) (%).	13	12	15	10	↓
			Habitats iniciats per 1.000 habitants.	30	14	39	37	↓
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	34	34	34	35	↑
			Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	37	37	36	36	→
			Variació en l'ocupació (interanual) (%).	28	28	21	17	↓
			Variació en les empreses (interanual) (%).	35	40	25	25	→

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Vallès Occidental								
Evolució dels indicadors								
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	57,7	55,9	54,5	52,5	51,6	↓
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	11,0	12,3	13,0	13,6	14,1	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	78,7	78,7	78,7	78,7	78,7	→
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.116,2	4.484,5	4.019,5	3.082,1	3.078,0	↑
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	18,7	20,2	20,3	19,3	19,2	↓
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	48,4	46,7	47,0	46,6	46,7	↓
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	463,7	448,6	466,2	464,5	726,2	↓
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,4	1,3	1,3	1,2	1,1	↑
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	25,8	36,5	32,7	36,4	36,2	↓
		Residus industrials per Km2 (Tn).	2.066,7	1.981,4	1.749,2	1.713,8	1.612,6	↑
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	81,0	81,0	83,5	83,2	84,3	↑
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	189,1	189,2	192,3	191,3	188,9	↓
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	62,0	62,0	71,9	75,5	76,1	↑
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de titulats superiors (%).	14,6	14,6	24,8	26,4	26,4	↑
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	39,9	39,9	39,9	39,9	39,9	→
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4	→
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	202,2	193,2	182,6	176,6	170,7	↓
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	86,7	86,7	86,7	86,7	86,7	↓
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	1.776,3	1.416,6	1.416,8	1.133,1	1.133,1	↓
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	57,2	63,6	63,6	70,3	71,4	↑
		Autobusos per Km2.	33,1	33,0	32,6	31,3	31,3	↓
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	↑
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl urbanitzable (%).	9,7	9,5	9,5	9,7	8,0	↓
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	7,7	7,7	11,7	6,5	1,7	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarcats per 10.000 habitants.	113,1	126,7	128,1	123,6	124,7	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	44,4	50,3	52,5	57,7	64,8	↑
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	111,9	103,3	101,4	104,8	94,3	↓
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	24,0	24,0	30,0	27,0	27,0	→
		Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	52,7	52,8	44,6	43,0	40,7	↑
		Densitat de població (habitants/Km2).	1.507,1	1.520,2	1.530,2	1.540,3	1.541,6	↑
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	99,4	99,4	99,4	99,4	99,4	↓
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,3	37,4	37,4	39,1	43,7	↑
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	18,5	17,7	19,0	19,5	20,0	↑
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	261,2	245,2	247,1	227,8	216,0	↓
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	778,8	764,2	730,8	731,2	724,6	↓
		Índex de diversificació productiva.	26,2	23,5	24,9	24,7	24,5	↓
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	1.822,0	1.821,0	1.831,0	1.821,0	1.821,0	→
		Percentatge d'empreses (%).	10,4	10,3	10,3	10,2	10,2	↓
		Variació de la població (interanual) (%).	1,9	0,9	0,6	0,7	0,1	↓
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,2	2,5	0,4	0,2	0,1	↓
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	31,1	29,6	28,8	27,7	27,0	↓
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	69,4	67,2	66,2	64,5	64,0	↓
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-8,3	-2,9	-2,7	-3,5	-2,4	↑
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-9,1	-3,9	-2,4	-3,1	-2,5	↑
	Volum de mercat i d'activitat							
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial							

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

VALLÈS ORIENTAL

El Vallès Oriental és la 7a comarca més competitiva de Catalunya. Amb una puntuació de 41,9 se situa per darrera de les comarques que són capitals de província (Tarragonès, Segrià i Gironès) i del Vallès Occidental i Baix Llobregat. Aquest grup de comarques concentren en bona part la majoria de les infraestructures i serveis del Principat. Del Gironès el separen 3,6 punts, mentre que amb el Maresme la distància és de solament 3 dècimes de punt. Per tant, comparteixen una posició competitiva global similar. És la 5a comarca amb major pes poblacional i de mercat i la 4a en termes econòmics (PIB). Pel que fa als nivells de renda per habitant se situa entre les comarques on és més baix: amb 15,7 mil euros ocupa la 36a posició. És una de les comarques que ha registrat una caiguda del PIB més important, del 6,22% entre 2008-2012 (la 38a).

Determinants de la competitivitat i sostenibilitat comarcal

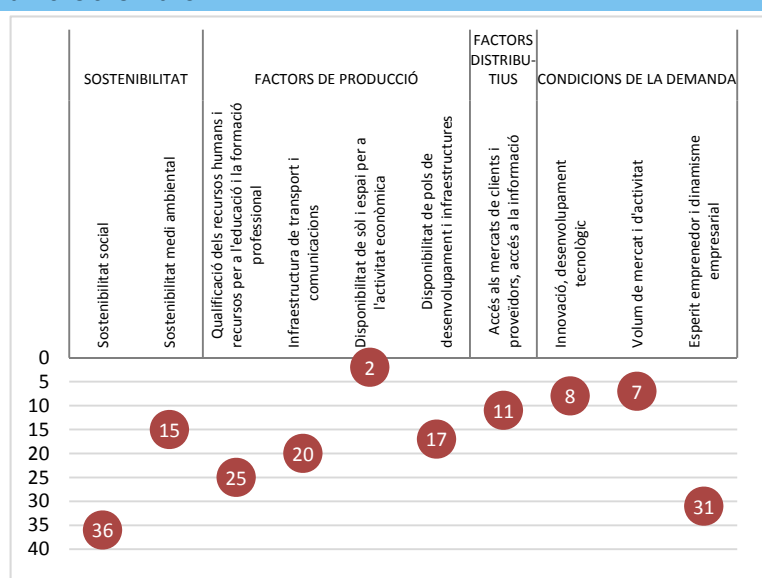
Els punts forts de la comarca són la disponibilitat de sòl, l'elevada diversificació de la seva economia, la presència d'indústria de mitjana-alta tecnologia, el volum del seu mercat i la concentració de teixit empresarial, així com la proximitat als mercats. Per contra, presenta una situació negativa en relació a la qualificació dels recursos humans i els serveis educatius, l'emprenedoria i la dinàmica econòmica. Pel que fa a la sostenibilitat del model econòmic, els reptes més importants són en l'àmbit social, sobretot pel que fa a la generació d'ocupació i la millora de les condicions laborals.

En relació a la disponibilitat de sòl, el factor on presenta millors condicions, la comarca destaca per l'oferta de sòl urbanitzable i per l'oferta d'espais de nova construcció destinats a l'activitat terciària. En canvi, presenta majors limitacions quant a futurs desenvolupaments atès que el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable és considerablement menor que el d'altres comarques.

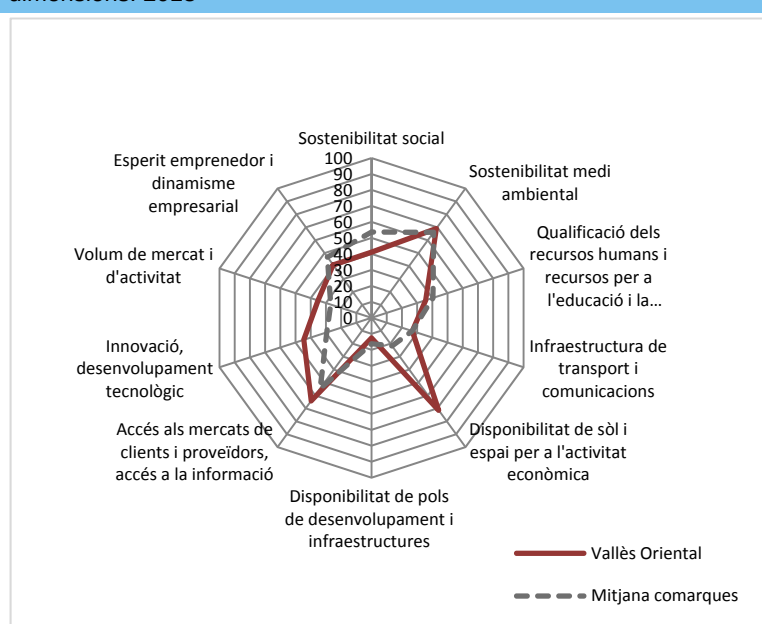
Pel que fa al volum de mercat i d'activitat, el Vallès Oriental representa el 4,7% del teixit empresarial català (la 4a comarca amb més empreses) i ocupa la 5a posició quant a quota de mercat, per darrera del Maresme. D'altra banda, ha registrat un moderat creixement demogràfic del 0,1% interanual (el 7è millor comportament). Per contra, l'activitat del sector de la construcció residencial és de les més baixes del panorama comarcal català (la 27a).

En l'àmbit de la innovació i el desenvolupament tecnològic, els elements més destacables són l'elevada diversificació de la seva economia i el desenvolupament de la indústria de mitjana-alta tecnologia. De fet, l'economia del Vallès Oriental és la més diversificada de Catalunya. En relació a aquest punt, també cal assenyalar que al mateix temps l'economia vallesana

Gràfic 33 Vallès Oriental. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013

Gràfic 34 Vallès Oriental. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013

Font: Activa Prospect.

presenta una elevada especialització en el secundari i en el comerç a l'engròs. Així, hi ha una especialització i concentració empresarial en 16 activitats diferents que generen el 34,2% dels llocs de treball de la comarca. Aquestes xifres només les superen en la demarcació el Baix Llobregat, amb el 34,5% dels llocs, i el Barcelonès amb 17 activitats diferents. Es desprèn, doncs, que hi ha un grup important d'activitats molt significatives per l'economia comarcal, que presenten una elevada competitivitat i externalitats positives a la comarca. Són la fabricació de productes metàl·lics, la fabricació de matèries plàstiques, la química (química bàsica, fabricació de productes de neteja, etc.), la fabricació de components i accessoris per a vehicles de motor, la fabricació de maquinària i equips, paper i arts gràfiques, per mencionar-ne les més importants. Algunes d'aquestes activitats són intensives en tecnologia, així l'indicador que mesura el desenvolupament de la indústria de mitjana-alta tecnologia situa la comarca en la 4a posició. En canvi, la situació és força negativa pel que fa al desenvolupament dels serveis intensius en coneixement (20a posició) i els serveis d'R+D (15a).

En el capítol de l'accés als mercats (11a posició), presenta externalitats importants pel que fa al mercat europeu, peninsular i regional. D'una banda, l'autopista AP-7 que connecta als mercats de la resta d'Espanya i al mercat europeu travessa la comarca d'un extrem a l'altre. De l'altre, la seva posició geoestratègica vers el mercat català la situa en la 4a posició amb un temps a recórrer de 43,4 minuts de mitjana. Per tant, la comarca presenta condicions òptimes per a les activitats que s'adrecin principalment a aquests mercats. Al seu torn, el mercat intern és dens i compacte fet que disminueix els costos de distribució a les empreses que volen operar en un àmbit comarcal. En canvi, la situació no és tan positiva quan es tracta del mercat global (fora de l'UE) i del mercat electrònic. Amb 34 minuts a la infraestructura logística més propera, el Vallès Oriental se situa en la 21 posició. Registra, a més, un percentatge molt baix de comerç electrònic (el 39,8% de les persones han realitzat alguna compra per Internet, la 33a posició).

Fins aquí les forteses. En la resta de factors analitzats la comarca presenta més desavantatges que externalitats positives. El primer és en relació als serveis de suport a la producció (17a posició). En aquest punt el Vallès Oriental presenta un escàs desenvolupament dels serveis empresarials avançats (21a) i dels serveis TIC (16a). Aquests són fonamentals per a la millora de la competitivitat empresarial. També presenta un escàs desenvolupament dels serveis financers (18a).

En l'apartat de les infraestructures de transport i comunicacions se situa en la 20a posició. D'una banda, la comarca surt ben valorada pel que fa a les inversions a la xarxa de carreteres (9a) i en transport públic en autobús (la 6a). En canvi, l'accés a la xarxa ferroviària només cobreix el 60,4% de la població (18a) i els serveis de transport presenten una escàs desenvolupament (la 16a). No obstant això, és el desplegament de la banda ampla el que rep una pitjor valoració, amb el 69,2% de les llars se situa en 34a posició, molt per sota de la mitjana comarcal catalana.

Un dels capítols més mal valorats és el de la qualificació de la població i els recursos per l'educació (25a posició). En el desenvolupament dels serveis educatius és on obté una puntuació més elevada (la 15a), tot i així, atenent al pes econòmic i poblacional de la comarca és un mal resultat. La resta d'indicadors expressen que pel que fa a la qualificació, tant l'oferta com la demanda empresarial se centra en els nivells d'instrucció més baixos. Així, pel que fa a l'oferta, el percentatge de titulats superiors és dels més baixos de Catalunya, però també el de persones amb estudis postobligatoris (26a i 21a posició respectivament). A més, aquesta situació es manté entre els joves, ja que registren un seguiment comparativament baix dels estudis postobligatoris (26a). Per la banda de la demanda, el percentatge de professionals qualificats en l'ocupació se situa en 25a posició.

El capítol on la comarca obté la pitjor valoració és el de l'emprenedoria i el dinamisme empresarial (la 31a). Aquesta baixa puntuació és deguda a que, d'una banda, la densitat empresarial mesurada en termes de població és més aviat baixa (la 32a) i a que hi ha un menor desenvolupament del treball autònom (la 29a). Com en el cas del Vallès Occidental i el Baix Llobregat, ens trobem amb un teixit empresarial de majors dimensions on la modalitat de treball més habitual és l'assalariada. D'altra banda, els indicadors més conjunturals apunten a una resultats més aviat negatius pel que fa a l'evolució de l'ocupació i del teixit empresarial, en el que la comarca se situa en posicions intermèdies-baixes.

Així les coses, el model econòmic resultant presenta reptes importants, sobretot des de l'àmbit social. La comarca té dificultats importants pel que fa a la generació d'ocupació i al mateix temps presenta unes condicions comparativament pitjors que la majoria de comarques catalanes, amb una alta incidència de la contractació temporal (36a) i de la sinistralitat (23a). No obstant això, l'atur és el principal problema ja que la comarca se situa entre les que la desocupació és més elevada (la 38a). Des de la perspectiva medi ambiental, la situació de la comarca és més favorable (la 15a). Els pitjors resultats són l'àmbit de l'activitat industrial. Presenta un dels consum d'aigua per establiment més alts (la 34a), impacte elevat dels residus en el territori (la 38a) i una valorització menor que el que es produeix en d'altres comarques

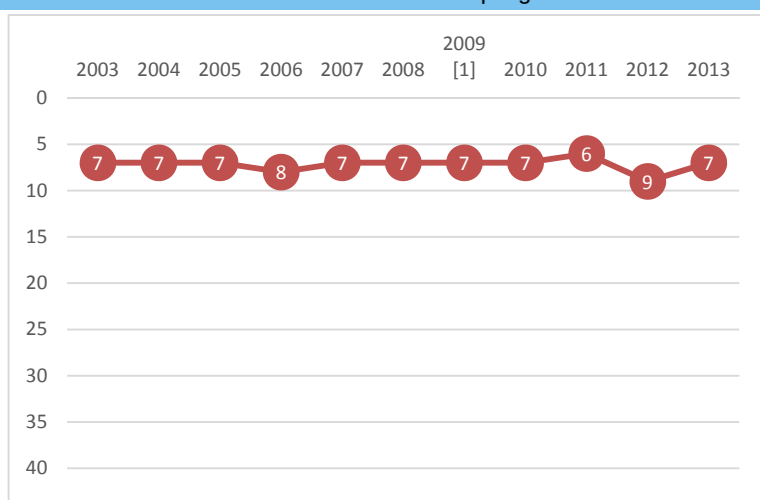
(24a). En l'àmbit domèstic, el consum d'aigua és dels més baixos (la 7a), però la generació i la recollida de residus es troba en una posició intermèdia (20a i 18a respectivament).

Tendències i principals canvis registrats

La posició competitiva s'ha mantingut força estable al llarg del període analitzat. Fins i tot el canvi metodològic incorporat el 2009 l'ha mantingut inalterable en la 7a posició. Amb tot, en els últims anys s'han registrat alguns moviments, que són conseqüència de la crisi econòmica, que ha modificat considerablement les condicions de competitivitat i de sostenibilitat de les comarques. En aquest sentit, durant el 2012 la competitivitat global del Vallès Oriental va caure tres posicions respecte el 2011 (9a posició), any en que obté el millor resultat (6a posició). Amb tot, durant el 2013 la comarca repeteix un any més en la 7a posició.

Malgrat aquesta millora en la posició competitiva de la comarca, durant el 2013 s'enregistren més retrocessos que avenços en els indicadors analitzats. En conjunt, 14 indicadors han mostrat una tendència negativa, mentre 12 han evolucionat positivament. Els avenços més significatius han estat en la moderació de la destrucció del teixit empresarial (retrocedeix un 2,3% interanual el 2013 front el 3,9% del 2012, recuperant 17 posicions), en la sinistralitat laboral (guanya 4 posicions) i en l'activitat del sector de la construcció, que tot i que és menor que el 2012, presenta un comportament comparativament millor que el resta de comarques (guanya 6 posicions). També presenta una evolució positiva la superfície de nova construcció destinada a l'activitat terciària (en guanya 10). En canvi, els retrocessos més importants són en relació al desplegament de la banda ampla i el comerç electrònic, que tot i que presenten una evolució positiva, en relació al resta de comarques ho ha estat menys (cau 7 i 14 posicions respectivament). Altres àmbits on hi ha retrocessos són en el consum industrial d'aigua, que trenca la seva evolució positiva i es dispara durant el 2013 (perd 15 posicions) i en la valoració dels residus industrials, que retrocedeix respecte el 2012 i perd 4 posicions.

Gràfic 35 Vallès Oriental. Evolució en el rànquing. 2003-2013

Font: Activa Prospect.

Nota: L'any 2009 es realitza un canvi important en la construcció de l'índex incorporant millores pel que fa al sistema de càlcul i en el conjunt d'indicadors, fet que comporta canvis en la posició relativa d'algunes comarques.

Taula 16 Vallès Oriental. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013

Vallès Oriental		2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012
Factors i dimensions							
FACTORS DE SOSTENIBILITAT	Sostenibilitat social	38	37	37	36	36	0
	Sostenibilitat medi ambiental	17	18	19	21	15	6
FACTORS DE COMPETITIVITAT	FACTORS DE PRODUCCIÓ						
	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	24	24	24	25	25	0
	Infraestructura de transport i comunicacions	5	5	5	16	20	-4
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	4	4	3	8	2	6
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	18	17	17	16	17	-1
	AVANTATGES DISTRIBUTIUS						
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	6	6	7	8	11	-3
	CONDICIONS DE LA DEMANDA						
	Innovació, desenvolupament tecnològic	8	8	7	8	8	0
	Volum de mercat i d'activitat	12	10	9	7	7	0
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	35	32	30	32	31	1

Font: Activa Prospect.

Amb una perspectiva temporal més llarga, els avenços registrats són en pocs àmbits en comparació als retrocessos observats. Les millores més importants tenen a veure amb l'avenç tecnològic. Així, s'ha produït un desenvolupament continuat dels serveis TIC a la comarca i del comerç electrònic. També la sinistralitat laboral s'ha reduït considerablement, àmbit on la comarca presenta encara una situació força negativa. D'altra banda, els retrocessos han

estat relacionats amb la conjuntura econòmica adversa iniciada a finals de 2007. Els més significatius són la disminució de les oportunitats laborals i l'increment de la incidència de l'atur, però també l'important destrucció de teixit empresarial, que ha estat més intens a la comarca. La crisi també ha afectat a activitats clau per la competitivitat de la comarca, com són els serveis empresarials avançats, la indústria de mitjana-alta tecnologia o els serveis de transport, que han registrat una contracció continuada. En l'apartat de les infraestructures i serveis de transport, han disminuït les inversions en la xarxa de carreteres i el parc d'autobusos.

Conclusions i orientacions estratègiques

El Vallès Oriental és una comarca que presenta una elevada diversificació de la seva economia, un desenvolupament important del sector industrial de valor afegit i una especialització productiva que ofereix un entorn altament competitiu per un conjunt divers d'activitats (principalment a la indústria i en el comerç a l'engròs). D'altra banda, una de les seves forteses és la disponibilitat de sòl, àmbit on se situa en 2n lloc, i també l'accés als mercats, que reforça aquest model d'especialització productiva. No obstant això, els indicadors apunten a que la productivitat d'aquestes indústries es deu més a les economies d'escala (atesa la seva dimensió) i a la utilització del factor tecnològic que en la qualitat del factor treball. D'aquí que les condicions de treball siguin significativament pitjors que en d'altres comarques i la baixa qualificació demandada pel teixit productiu. El baix desenvolupament dels serveis empresarials avançats, dels serveis TIC i dels serveis d'R+D a la comarca també apuntarien a que aquesta competitivitat no s'obté des del territori, sinó a través de la provisió d'aquests serveis des d'àmbits territorials diferents al comarcal. D'altra banda, tampoc afavoreix la seva emergència que el nivell d'instrucció de la població sigui comparativament baix, sobretot en l'apartat dels estudis superiors. Aquesta situació, al seu torn, s'explica pel menor desenvolupament dels serveis educatius a la comarca. De fet, tot i ser la 5a comarca en població i la 4a en PIB és l'única de la regió metropolitana que no té oferta pròpia d'estudis superiors. Aquest és un problema estructural que afecta a la competitivitat de la comarca on no s'albiren millores a curt termini, atès el menor seguiment dels estudis postobligatoris per part dels joves.

La crisi econòmica dels darrers anys, d'altra banda, ha accentuat alguns problemes també estructurals, com són la insuficient generació d'ocupació i l'elevada incidència de l'atur. De fet, l'elevada especialització industrial de la comarca ha comportat una destrucció més important de riquesa i d'ocupació, atès que aquesta activitat ha estat una de les més afectades. Només tres comarques han registrat un pitjor comportament del PIB, amb una contracció del 6,22% entre 2008-2012. La combinació de falta de treball i d'un mercat laboral centrat sobretot en l'ocupació de baixa qualitat ha portat a que es registrin un dels nivells de renda més baixos del panorama comarcal català (el 36è).

Tampoc ajuda el baix nivell d'emprenedoria i de treball autònom registrat, que d'alguna manera compensaria la manca d'oportunitats laborals existent. Els nivells d'instrucció i de renda baixos i el menor desenvolupament dels serveis financers tampoc són un entorn gaire favorable a l'emergència d'iniciatives empresarials d'èxit.

Així les coses, el model de desenvolupament de la comarca presenta importants desequilibris. D'una banda, les condicions són força favorables per tal d'atraure activitats que valorin la disponibilitat de sòl, l'accés als mercats i el volum del mercat intern, així com la diversificació i especialització productiva existent. Però, des del punt de vista de la sostenibilitat del model i de la millora de les condicions de vida de la seva població, cal dur a terme canvis estructurals en diversos àmbits que permetin a mig i llarg termini millorar els nivells de renda i d'ocupació de la població. En primer lloc, cal apostar pel desenvolupament del sector terciari, configurant una oferta pròpia de serveis de suport a la producció (serveis empresarials avançats, serveis TIC i serveis d'R+D) i potenciant l'oferta educativa/formativa, sobretot la postobligatòria però també superior. L'objectiu és crear noves oportunitats laborals però al mateix temps reduir els efectes de l'excessiva especialització en la indústria. D'altra banda, també persegueix la millora de la competitivitat de la indústria actual, afavorint el procés innovador i la millora continua a través de la provisió de solucions autòctones. La massa crítica empresarial hi és, només falta afavorir que aquestes emergeixin o creixin. En paral·lel a aquest procés de terciarització de l'economia, s'han de fer les inversions en les infraestructures tecnològiques de les quals depèn la competitivitat d'aquestes activitats (com és el cas del desplegament de les xarxes d'alta capacitat).

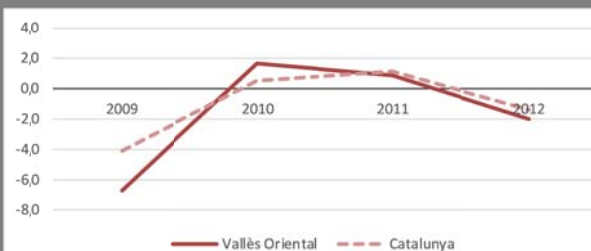
Finalment, en l'àmbit medi ambiental s'han d'intensificar les actuacions per tal de reduir l'impacte de l'activitat industrial, sobretot pel que fa a la minimització dels residus generats i la seva valoració.

Vallès Oriental

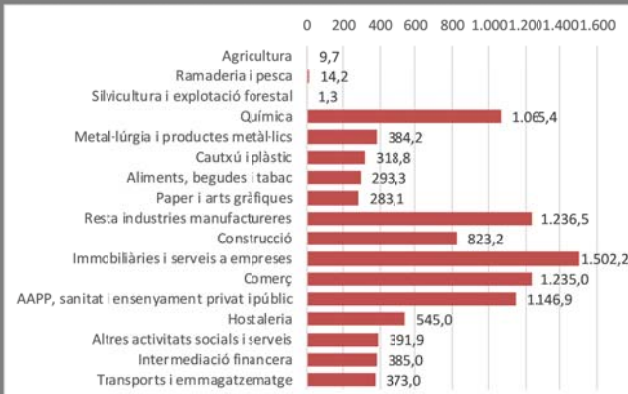
Perfil econòmic

	Valor	Rànq./41
Índex competitivitat /100	41,9	7
Població 2013 (hab.)	402.989	5
PIB pm 2012 (milions €)	10.901,79	4
PIB pm 2012-2008 (%)	-6,22	38
RFDB 2010 (milions €)	6.158,90	5
RFDB per habitant 2010 (milers €)	15,7	36

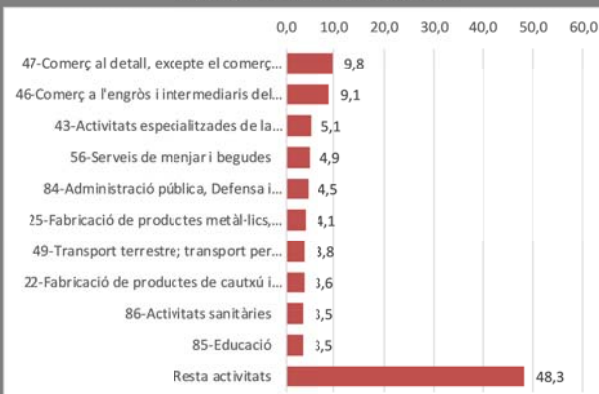
Evolució del PIB (taxes interanuals)

VAB pb per subsectors 2012 (milions €)

Les 10 principals activitats comarcals (% llocs) 2013

Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació 2013

	Establiments#	Llocs%	Acum%	I.Esp.	CAT%	RànqCAT
46-Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte veh...	1.109	9,1	9,1	1,4	5,9	4
25-Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i ...	470	4,1	13,1	2,4	10,4	4
22-Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	175	3,6	16,7	4,5	19,3	2
20-Indústries químiques	130	3,2	19,9	2,9	12,5	5
45-Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	426	3,2	23,1	1,9	8,0	4
29-Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	57	1,9	24,9	1,4	6,0	4
28-Fabricació de maquinària i equips ncaa	172	1,8	26,7	1,8	8,0	4
18-Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	123	1,7	28,4	2,4	10,3	4
21-Fabricació de productes farmacèutics	27	1,6	30,0	2,2	9,7	4
26-Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	42	1,0	31,0	4,5	19,4	3
24-Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, ac...	42	0,9	31,9	2,6	11,4	2
31-Fabricació de mobles	86	0,8	32,8	3,2	13,7	2
17-Indústries del paper	31	0,8	33,5	1,9	8,3	6
27-Fabricació de materials i equips elèctrics	34	0,7	34,3	1,6	6,7	4
23-Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	67	0,7	35,0	1,7	7,3	4
32-Indústries manufactureres diverses	47	0,6	35,6	2,4	10,5	4
75-Activitats veterinàries	36	0,2	35,8	1,5	6,3	4

Font: Activa Prospect.

Nota: El Producte Interior Brut (PIB) i Valor Afegit Brut (VAB) es calcula a partir de les estimacions proporcionades per l'Idescat i CatalunyaCaixa.

La informació proporcionada per a les activitats amb elevada especialització i concentració és la següent (per ordre): 1) Núm. d'establiments (centres de cotització a la Seguretat Social), 2) Percentatge de llocs de treball localitzats respecte el total de la comarca (inclou l'afiliació al RGSS i al RETA), 3) Percentatge acumulat dels llocs de treball, 4) Índex d'especialització (superior a 1 quan el pes de l'activitat a la comarca és superior al que té al conjunt de Catalunya), 5) Percentatge dels llocs de treball respecte al conjunt de l'activitat a Catalunya, 6) Posició relativa de la comarca en termes de llocs de treball localitzats de l'activitat respecte al conjunt de comarques catalanes.

Vallès Oriental			Perfil competitiu				
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	Valor	Índex 100	Rànq/41		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	43,9	32,0		22	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	13,8	30,0		33	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	70,1	43,6		35	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	3.939,8	68,9		23	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	16,3	28,8		12	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	48,0	93,8		7	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment: (m3).	788,6	85,8		34	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,3	77,5		20	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	38,7	46,0		13	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	469,9	74,1		33	
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	78,0	76,6		24	
		Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	102,8	29,7		15
Factors de producció	Infraestructura de transport i comunicacions	Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	73,0	30,6		25	
		Percentatge de titulats superiors (%).	20,1	33,4		25	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	37,2	60,2		21	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	17,9	24,1		25	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	151,0	37,4		15	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	60,4	60,4		13	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	230,5	0,9		9	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	69,2	29,4		34	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Autobusos per Km2.	11,3	6,4		5	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	1,2	14,8		27	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	5,6	60,7		5	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	14,8	94,7		2	
	Avantatges distribuïts	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	54,1	15,7		21
			Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	18,2	14,2		15
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	21,3	7,9		13
			Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	34,0	73,2		21
Innovació, desenvolupament tecnològic		Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	100,0		1	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	43,4	96,2		4	
		Densitat de població (habitants/Km2).	473,5	3,0		7	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	92,1	92,1		5	
Condicions de la demanda	Volum de mercat i d'activitat	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	39,8	20,5		33	
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	6,0	6,3		15	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	243,4	52,3		4	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	367,5	19,5		20	
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Índex de diversificació productiva.	25,8	100,0		1	
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	827,0	17,5		5	
		Percentatge d'empreses (%).	4,7	13,6		4	
		Variació de la població (interanual) (%).	0,1	90,2		7	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	0,2	19,6		27	
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	28,1	12,6		32	
	Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	71,8	20,3		23		
	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-3,1	59,0		25		
	Variació en les empreses (interanual) (%).	-2,3	72,0		13		

Font: Activa Prospect.

Vallès Oriental										
Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors										
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	21	21	21	21	22	↓	↓	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	37	35	32	35	38	↓	↔	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	36	36	36	36	36	↔	↔	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	36	38	31	27	23	↑	↔	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	12	11	13	14	12	↑	↔	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	8	9	9	9	7	↑	↔	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	24	25	22	19	34	↓	↔	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	11	13	13	19	20	↓	↓	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	21	18	19	20	18	↑	↔	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	38	37	37	38	38	↓	↔	
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	18	18	25	20	24	↓	↔	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	17	15	15	16	15	↑	↔
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	13	13	19	25	26	↓	↓	
		Percentatge de titulats superiors (%).	23	23	13	26	26	↔	↔	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	21	21	21	21	21	↔	↔	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	25	25	25	25	25	↔	↔	
		Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	13	15	15	16	16	↔	↓
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	17	17	17	17	18	↓	↓
			Inversions del DFTOP per comarques i km2 (milers euros).	6	8	8	9	9	↔	↓
			Percentatge de llars amb banda ampla (%).	1	1	1	27	34	↓	↓
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	6	6	6	6	6	↔	↔
			Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	24	25	25	26	27	↓	↓
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3	3	3	3	5	↓	↓
	Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).		4	4	2	12	2	↑	↔	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	18	20	18	18	21	↓	↔	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	16	17	15	15	16	↓	↔	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	19	20	18	18	18	↔	↔	
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	16	16	17	14	21	↓	↔
			Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	↔	↔
			Distància mitjana al mercat final català (Km).	4	4	4	4	4	↔	↔
			Densitat de població (habitants/Km2).	7	7	7	7	7	↔	↔
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	6	6	6	6	6	↔	↔
			Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	4	3	3	19	33	↓	↔
Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	15	16	17	18	15	↑	↔	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	4	4	4	4	4	↔	↔	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	20	20	20	21	20	↑	↔	
		Índex de diversificació productiva.	1	4	1	1	1	↔	↔	
	Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	5	5	5	5	5	↔	↔	
		Percentatge d'empreses (%).	4	4	4	4	4	↔	↔	
		Variació de la població (interanual) (%).	12	18	11	9	7	↑	↔	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	32	34	34	33	27	↑	↔	
	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	32	33	32	32	32	↔	↔	
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	29	29	29	29	29	↔	↔	
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	35	18	17	26	25	↑	↔	
		Variació en les empreses (interanual) (%).	34	36	20	35	18	↑	↔	

Font: Activa Prospect.

Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no es disposava d'informació més actualitzada i d'alguns dels indicadors que s'actualitzen puntualment.

Vallès Oriental									
Evolució dels indicadors									
Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2010	2011	2012	2013	2013-2012	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	49,2	48,2	47,1	45,1	43,9	↓	
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	10,7	11,9	12,6	13,3	13,8	↓	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	70,1	70,1	70,1	70,1	70,1	→	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	7.727,5	5.927,2	4.967,7	4.116,9	3.939,8	↓	
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	19,0	19,1	17,8	16,8	16,3	↓	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	51,2	48,0	49,3	48,4	48,0	↓	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	430,9	420,6	414,3	410,4	788,6	↓	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	→	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	24,9	37,1	33,8	38,1	38,7	↑	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	679,8	638,1	495,2	533,1	469,9	↓	
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	75,8	75,8	76,0	78,5	78,0	↓	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	102,9	107,7	107,4	102,1	102,8	↓	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	66,8	66,8	72,3	74,7	73,0	↓	
		Percentatge de titulats superiors (%).	11,7	11,7	20,4	20,1	20,1	→	
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	37,2	37,2	37,2	37,2	37,2	→	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	17,9	17,9	17,9	17,9	17,9	→	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	193,0	184,1	175,0	165,8	151,0	↓	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	60,8	60,5	60,5	60,4	60,4	↓	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 milers euros).	801,6	475,5	475,5	230,5	230,5	↓	
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	63,0	71,3	71,3	67,5	69,2	↑	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Autobusos per Km2.	12,0	11,8	11,8	11,3	11,3	↓	
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	↓	
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	6,2	6,1	6,1	6,1	5,6	↓	
		Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%).	7,7	7,7	13,5	2,3	14,8	↑	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis empresarials avarcats per 10.000 habitants.	62,0	58,2	57,7	55,3	54,1	↓	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	12,8	15,1	16,2	17,5	18,2	↑	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	21,8	21,3	20,7	21,5	21,3	↓	
		Llocs de treball en serveis de distribució de serveis i mercaderies (Km).	29,0	29,0	34,0	30,0	34,0	↓	
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància en minuts a feix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	→	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	57,6	57,7	47,5	44,7	43,4	↓	
		Densitat de població (habitants/Km2).	463,1	466,2	469,9	473,1	473,5	↑	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	91,1	91,0	90,9	92,1	92,1	↓	
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	29,6	38,3	38,3	39,2	39,8	↑	
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,7	4,0	3,7	3,8	6,0	↑	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	289,1	275,6	270,7	250,1	243,4	↓	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	373,3	374,4	372,0	359,8	367,5	↑	
	Condicions de la demanda	Índex de diversificació productiva.	26,5	23,9	26,5	26,3	25,8	↓	
		Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	841,0	840,0	833,0	828,0	827,0	↓	
		Percentatge d'empreses (%).	4,9	4,8	4,8	4,8	4,7	↓	
		Variació de la població (interanual) (%).	2,0	0,7	0,8	0,7	0,1	↓	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,1	1,0	0,6	0,3	0,2	↓	
		Número d'empreses per 1.000 habitants.	32,2	30,9	30,1	28,7	28,1	↓	
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	77,8	75,7	74,7	73,0	71,8	↓	
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-9,2	-2,2	-2,3	-4,2	-3,1	↑	
		Variació en les empreses (interanual) (%).	-8,7	-3,5	-2,0	-4,0	-2,3	↑	

Font: Activa Prospect.

Nota: A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kms. El percentatge de titulats superiors a partir del 2011 fa referència a la població 16-64 anys, amb anterioritat es considerava la població 10 i més anys. Veure Annex 1 Descripció dels indicadors utilitzats en el model.

ANNEX 1 DESCRIPCIÓ DELS INDICADORS UTILITZATS EN EL MODEL

Llocs de treball sobre població 15-64 anys	▪ Proporció de persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms sobre la població en edat de treballar (15-64 anys).
Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%)	▪ Proporció de persones registrades a les oficines d'ocupació (SOC) respecte a la població en edat de treballar (15-64 anys). Constitueix un indicador comparable a nivell territorial de la incidència de l'atur en la població.
Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%)	▪ Dades sobre persones assalariades amb contracte fix procedents de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. S'entén per persones ocupades assalariades amb contracte fix aquelles persones que han tingut i continuen tenint un contracte de feina o una successió de contractes amb continuïtat, amb la mateixa empresa. És un indicador de la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treballadors/es)	▪ Índex que calcula la incidència dels accidents laborals per cada 100.000 persones afiliades al Règim General i al Règim Especial de la Mineria del Carbó. Les dades sobre accidents de treball i malalties professionals s'elaboren a partir de les comunicacions d'accidents i de malalties professionals que les empreses i les entitats gestores estan obligades a presentar davant l'autoritat laboral. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador pretén aproximar la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	▪ Nombre de treballadors afiliats a al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 37-39: Recollida i tractament d'aigües residuals, Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització, Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus. Amb aquest indicador es pretén mesurar el grau de desenvolupament dels serveis medi ambientals de tractament, recuperació i valorització dels recursos.
Consum domèstic d'aigua per habitant (m ³)	▪ Consum domèstic d'aigua, en m3, dividit per la població resident. Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m ³)	▪ Consum industrial i de serveis d'aigua, en m3, dividit pels centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS). Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (Kg/hab./dia)	▪ Generació de residus municipals en Kg, dividida pel nombre d'habitants i 365,25 (en referència als dies de l'any). Es consideren els residus segons el municipi de producció. Els residus municipals no inclouen les cendres d'incineradores, els llots de depuradores o els rebujos de les plantes de reciclatge i compostatge. Si s'hi inclouen les dades de recollida selectiva per comarques.
Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%)	▪ Percentatge de recollida selectiva respecte al conjunt dels residus municipals, és a dir, vidre, paper, llaures i envasos, matèria orgànica, poda i jardineria i residus voluminosos.
Residus industrials per Km ² (Tn)	▪ Generació de residus industrials, dividida entre la superfície de la comarca. Dins els residus industrials no s'inclouen aquells resultants de l'activitat minera ni de l'explotació de pedreres, així com tampoc els radioactius ni els explosius no classificats. Tampoc s'hi inclouen els sanitaris i els municipals, els procedents d'explotacions agrícoles o ramaderes que es reutilitzen en l'explotació agrària, i els que es gestionen com a aigües residuals.
Percentatge de residus industrials valoritzats (%)	▪ Percentatge de residus industrials valoritzats. Els residus industrials valoritzats són aquells que són sotmesos a un procés (de reciclatge, de recuperació, de compostatge...), a través del qual el mateix residu, o un component d'aquest, torna a ésser útil.
Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants	▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 85: Educació preprimària, Educació primària, Educació secundària, Educació postsecundària, Altres activitats d'educació i Activitats auxiliars a l'educació.
Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%)	▪ Taxa específica d'escolarització, que relaciona als alumnes matriculats de 17 anys amb la població d'aquella mateixa edat, és a dir, la proporció de joves que continuen la seva educació en l'etapa postobligatòria. Amb aquest indicador es mesura el major o menor nivell educatiu dels efectius joves.
Percentatge de titulats superior (%)	▪ Percentatge de persones 16-64 anys amb titulacions superiors realitzat a partir de les dades del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura per la mostra corresponent als tres darrers períodes. Les persones amb una titulació superior són aquelles que han acabat una diplomatura, arquitectura o enginyeria tècniques, tres cursos d'una llicenciatura, enginyeria o arquitectura, una llicenciatura, una enginyeria o el doctorat. Substitueix a partir de l'edició 2011 a l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 en la que es publica el nivell d'instrucció de la població de 10 i més anys.

Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%)	Percentatge de persones amb estudis postobligatoris a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. Les persones amb estudis postobligatoris són aquelles que compten amb un Batxiller superior (inclou batxiller superior, BUP, batxiller LOGSE, COU i PREU), amb una FP de grau mig (inclou FPI, FP de grau mig, oficialia industrial i equivalents), amb una FP de grau superior (inclou FPiI, FP de grau superior, mestria industrial i equivalents), amb una Diplomatura (inclou diplomatura, arquitectura tècnica, enginyeria tècnica, tres cursos aprovats de llicenciatura, tres cursos aprovats d'arquitectura i tres cursos aprovats d'enginyeria), amb una Llicenciatura (inclou arquitectura, enginyeria i llicenciatura o amb un Doctorat.
Percentatge de directius, tècnics, professionals i científics (%)	Percentatge de persones amb ocupacions de tipus directiu, tècnic, professional o científic a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya. Els directius, tècnics, professionals o científics corresponen a una de les 4 agregacions de les 10 rúbriques corresponents als grans grups de la Classificació Catalana d'Ocupacions CCO-94, concretament, als grups 0, 1 i 2. Amb aquest indicador es vol aproximar la menor o major demanda de qualificacions del mercat laboral comarcal.
Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants	Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 49-53, 61 i 79: Transport terrestre; transport per canonades, Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Emmagatzematge i activitats afins al transport, Activitats postals i de correus i Telecomunicacions i Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen.
Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%)	Es considera població amb accés directe a la xarxa ferroviària aquella que viu en localitats que compten, com a mínim, amb una estació amb servei o bé de RENFE, ja sigui rodalies o regionals, o bé de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) o bé de Metro. Es calcula com a percentatge de població en municipis amb una estació de ferrocarril sobre el total comarcal. L'indicador serveix per a aproximar la provisió de les infraestructures ferroviàries.
Inversions del DPTOP per comarques i Km ² (milers d'euros)	Es comptabilitzen les inversions del DPTOP per comarques, tant les Inversions reals com les Transferències de capital externes, a partir de la Liquidació dels pressupostos facilitada pel Departament d'Economia i Finances. Es pren el valor acumulat en el període 99-07. Amb aquest indicador es pretén aproximar la quantitat i la qualitat de les inversions en infraestructures.
Percentatge de llars amb banda ampla (%)	Nombre de llars que compten amb internet de banda ampla, segons l' Estadística territorial TIC a les llars. Són aquelles que disposen d'un tipus de connexió xDSL com ADSL, d'altres connexions fixes com la xarxa de cable i connexions sense fils. Aquest indicador, que mesura la implementació a les llars de la banda ampla, pretén aproximar el grau d'implantació de les TIC a les empreses, en absència de la mateixa informació a nivell empresarial. En aquest sentit, es parteix del supòsit que hi haurà una correlació important entre la implantació a les llars i a les empreses d'un mateix territori.
Autobusos per Km ²	Nombre d'autobusos en relació a la superfície de la comarca. S'entén per autobusos aquells vehicles destinats al transport de viatgers amb una capacitat superior a nou places, inclosa la del conductor. Aquest indicador aproxima la provisió d'oferta de transport públic col·lectiu.
Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%)	S'ha calculat el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable com el percentatge sobre la superfície total que representa el mínim entre la superfície de conreu de secà més l'urbanitzable i la superfície amb pendent inferior al 20%. La superfície de conreu de secà s'ha considerat la més adequada en temes de sostenibilitat econòmica, social i medi ambiental per a satisfer noves necessitats. Aquest indicador es vol aproximar a la disponibilitat de sòl potencial d'un territori. El sòl es classifica en a) urbanitzada i altres (sòl urbà, urbanitzable i infraestructures), b) superfície forestal, c) sense vegetació i d) conreus. També es classifica segons el pendent.
Percentatge de sòl urbanitzable (%)	Percentatge que representa el sòl que figura com a urbanitzable en els planejaments territorials dels municipis. És una figura jurídica que ordena la disponibilitat immediata de sòl.
Percentatge de superfície d'edificis no residencials iniciats (%)	La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'edificis iniciats, segons la destinació, a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya, on es distingeix aquells que tindran una destinació diferent de la residencial. Inclou locals, indústria, comerç i magatzems, oficines, hostaleria i altres (incloent ramaderia). El percentatge es calcula sobre el total de la superfície d'edificis no residencials iniciats a Catalunya. Amb aquest indicador es pretén afegir, a l'oferta de sòl, l'oferta de sostre (locals, etc.).
Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants	Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-72: Recerca i desenvolupament.
Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 20, 26 i 28-30: Indústries químiques, Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics, Fabricació de maquinària i equips ncaa, Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs i Fabricació d'altres materials de transport.
Llocs de treball intensius en coneixement per 10.000 habitants	Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 50-51, 61-66, 68, 70-75, 77, 85-86, 90 i 91: Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Telecomunicacions,

	Serveis de tecnologies de la informació, Serveis d'informació, Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria, Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances, Activitats immobiliàries, Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Recerca i desenvolupament, Publicitat i estudis de mercat, Altres activitats professionals, científiques i tècniques, Activitats veterinàries, Activitats de lloguer, Educació, Activitats sanitàries, Activitats de creació, artístiques i d'espectacles i Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals
Índex de diversificació productiva	▪ Els índexs de diversificació productiva indiquen en quina mesura la producció d'una zona geogràfica està diversificada en nombrosos sectors. Per avaluar aquesta diversificació, un dels indicadors agregats que es pot utilitzar és l'invers de l'índex de Herfindahl. Aquest índex és la suma dels quadrats de les quotes de participació de cada sector en el total de l'economia d'una àrea: quan l'índex és 1 vol dir que el total de la producció es dona en un sol sector. En canvi, quan tendeix a 0 vol dir que la producció està més diversificada. L'invers de l'índex de Herfindahl dona el nombre de sectors representatius presents en una àrea. Com més sectors representatius hi hagi, més diversificada estarà l'economia.
Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (min.)	▪ És la mínima distància des de les capitals de comarca als aeroports, ports i estacions d'AVE de Catalunya: com a centres de distribució internacionals de mercaderies i serveis. S'han considerat els ports de Tarragona i Barcelona i els aeroports de Reus, Girona-Costa Brava i El Prat de Llobregat. A partir del 2006 s'inclou les estacions de l'AVE. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Distància en minuts a l'eix viari principal	▪ És la mínima distància, en minuts, des de la capital de comarca als principals eixos viaris de Catalunya: autopistes i autovies.
Distància mitjana al mercat final català (min.)	▪ El càlcul es correspon amb la mitjana ponderada de les distàncies entre capitals de comarca i la població de cada comarca. La seva interpretació correspon a la distància mitjana que hauria de recórrer una empresa localitzada en una determinada comarca per a abastar el mercat català. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Densitat de població (habitants/Km ²)	▪ Nombre d'habitants per Km².
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%)	▪ La proporció de persones que viuen en poblacions de més de 5.000 habitants en cada comarca.
Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%)	▪ Percentatge de persones d'entre 16 i 74 anys que alguna vegada han comprat béns o serveis a través de la xarxa per motius particulars, segons l'Estadística territorial TIC a les llars. Amb aquest indicador, es pretén aproximar la penetració de les TIC en els hàbits de compra i, en conseqüència, introduir al model el mercat on-line.
Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats)	▪ Índex que elabora La Caixa en el seu Anuario Económico, que sintetitza la capacitat de consum d'un territori a partir de diferents variables poblacionals i econòmiques. Aquest indicador s'elabora mitjançant un model equivalent a un terme mitjà de nombres índexs de les següents sis variables: població, nombre de telèfons fixos, automòbils, camions (camions i furgonetes), oficines bancàries, i activitats comercials minoristes. És a dir, la capacitat de consum es mesura, no només en funció de la importància de la població, sinó també en funció del poder adquisitiu de la mateixa, que ve representat per les cinc variables indicades. La quota de mercat constitueix una orientació adequada per a valorar i ponderar la quantitat de productes i serveis que, teòricament i en igualtat de condicions, pot absorbir un territori, especialment quan es tracta de productes o serveis que són objecte d'una distribució homogènia.
Percentatge d'empreses (%)	▪ Percentatge de centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) a la comarca respecte al total de Catalunya.
Variació de la població (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual de la població a la comarca.
Habitatges iniciats per 1.000 habitants	▪ Càlcul de la ràtio d'habitatges iniciats per cada 1.000 habitants. La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'habitatges iniciats a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya.
Número d'empreses per 1.000 habitants	▪ Número de centres de cotització en relació a la població resident. Aquest indicador s'utilitza per tal d'introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants	▪ Número de treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms en relació a la població. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador s'utilitza per a introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Variació en l'ocupació (interanual) (%)	▪ Taxes de variació interanual dels llocs de treball a la comarca.
Variació en les empreses	▪ Taxes de variació interanual dels centres de cotització a la comarca.

(interanual) (%)

Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants

▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 70-71 i 73-74: Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Publicitat i estudis de mercat i Altres activitats professionals, científiques i tècniques.

Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants

▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 62-63: Serveis de tecnologies de la informació i Serveis d'informació.

Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants

▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 64-66: Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria i Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances.

Referències temporals dels indicadors

Factors de competitivitat	Indicador	2009	2010	2011	2012	2013
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	2009	2010	2011	2012
		Taxa d'atur absoluta 15-64 anys (%).	2009	2010	2011	2012
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	2007	2007	2007	2007
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	2008	2010	2011	2012
	Sostenibilitat medi ambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	2007	2008	2009	2010
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	2007	2008	2009	2010
		Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	2007	2009	2009	2011
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	2007	2009	2010	2011
		Residus industrials per Km2 (Tn).	2007	2008	2009	2011
		Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	2008	2008	2009	2010
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	2007	2007	2009	2011
Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional	Percentatge de titulats superiors (%).	2007	2007	Mostra 2009-11	Mostra 2010-12
		Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%).	2007	2007	2007	2007
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	2007	2007	2007	2007
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	2009	2010	2011	2012
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	Acumulat 1999-2007	Acumulat 2006-2009	Acumulat 2006-2009	Acumulat 2007-2010
		Percentatge de llars amb banda ampla (%).	2008	2009	2009	2011
		Autobusos per Km2.	2008	2009	2010	2012
	Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	2007	2008	2009	2010
		Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2008	2009	2010	2011
		Percentatge de superfície edificis no residencials iniciats (%).	2009	2009	2011	2012
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	2009	2010	2011	2012
		Distància en minuts a l'eix vari principal.	2009	2010	2011	2012
Factors de demanda	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	Distància mitjana al mercat final català (Km).	2009	2010	2011	2012
		Densitat de població (habitants/Km2).	2009	2010	2011	2012
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	2009	2010	2011	2012
		Percentatge de persones que han realitzat alguna compra per Internet (16-74 anys) (%).	2008	2009	2009	2011
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnològica per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Índex de diversificació productiva.	2009	2010	2011	2012
	Volum de mercat i d'activitat	Quota de mercat (Espanya=100 mil unitats).	2008	2009	2010	2011
		Percentatge d'empreses (%).	2009	2010	2011	2012
		Variació de la població (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
	Expert emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Número de treballadors autònoms per 10.000 habitants.	2009	2010	2011	2012
		Variació en l'ocupació (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
		Variació en les empreses (interanual) (%).	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012

Font: Activa Prospect.

ANNEX 2 FONTS I DEFINICIONS

Llocs de treball i centres de treball

En el còmput dels llocs de treball s'inclouen les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i les afiliades al Règim Especial de Treballadors Autònoms. No s'inclouen, en canvi, les persones afiliades al Règim Especial de la Mineria del Carbó, Règim Especial del Mar, Règim Especial Agrari i Règim Especial d'Empleats de la Llar. Pel que fa al Règim Especial Agrari, a partir del primer trimestre del 2008 es van anar incorporant tots els treballadors per compte propi al Registre Especial de Treballadors Autònoms. No obstant això, la magnitud del sector es manté encara subrepresentada, atès que es manté el Règim Especial Agrari, del qual no es disposen dades desagregades per comarca.

La informació que s'ofereix en relació a les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social es refereix a la situació d'alta laboral i situacions assimilades a la de l'alta. Tot els treballadors afiliats han d'estar inscrits en un compte de cotització a la Seguretat Social. Aquests comptes agrupen als treballadors d'una mateixa empresa, que desenvolupen l'activitat en una mateixa província. Per tant, les empreses estan obligades a declarar un mínim d'un centre de cotització per província, però poden declarar un centre de cotització per a cada establiment o computar tots els treballadors en un únic centre de cotització per a cada província. En aquest sentit, és força habitual que aquelles institucions que compten amb una xarxa nombrosa d'establiments repartits pel territori, declarin tots els empleats en la que, de fet, n'és la seu central. Per exemple, així succeeix en l'àmbit financer, ja que les comarques que tenen la seu central d'una entitat financera, presenten un pes important de llocs de treball del sector, al computar-se tots, o una part important, dels treballadors de la província. Així, la xifra de persones afiliades als centres de cotització d'una comarca no permet conèixer la situació laboral de les persones que hi resideixen, ja que hi pot haver persones que hi treballin, però que visquin en altres llocs. Tampoc es poden quantificar els llocs de treball efectivament localitzats a la comarca, ja que hi pot haver treballadors de la comarca que, tot i treballar-hi, estiguin adscrits a un centre de cotització domiciliat en un altra comarca de la província, al mateix temps que s'hi poden computar treballadors que, en realitat, treballin en altres comarques de la mateixa província.

Pel que fa als centres de cotització, es pot donar la situació que una mateixa empresa declari més d'un centre. Per exemple, que els treballadors d'oficina es declarin en un centre de cotització i els de producció en un altre. No obstant això, s'ha de dir que aquesta no és una situació molt freqüent.

Tot i aquestes consideracions, la informació sobre les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social i al Règim Especial de Treballadors Autònoms permet aproximar, de forma força ajustada, el volum dels llocs de treball localitzats a la comarca, sobretot d'aquells que pertanyen al teixit empresarial local. A més d'això, l'anàlisi, realitzada a llarg termini, permet resseguir-ne l'evolució.

Atur

L'indicador més comunament utilitzat per a fer la lectura de les xifres d'atur és la taxa d'atur. Aquesta taxa és el resultat d'expressar en percentatge el quocient entre la població desocupada i la població activa. Es considera que la població activa és aquella formada pel conjunt de persones que estan treballant, així com per aquelles que estan en disposició de fer-ho, és a dir, les persones desocupades que estant cercant feina. Aquesta taxa d'atur, però, no es pot calcular en àmbits locals i comarcals, perquè no es pot saber la població activa. Una alternativa seria usar la taxa d'atur estimada, que es realitza a partir de la relació entre la població desocupada registrada a les oficines d'ocupació (SOC) i la població activa local estimada. Un mètode, aquest, que permet estimar la població activa a nivell comarcal a partir de les dades de les renovacions padronals i de l'extrapolació de les taxes d'activitat per edat i sexe a nivell provincial a partir de les estimacions de l'Enquesta de Població Activa (EPA). No obstant, aquesta taxa tant sols es troba disponible per a les comarques de les demarcacions de Barcelona i Girona, ja que es realitza per part de les respectives Diputacions. És per això que aquí s'utilitza la taxa d'atur absolut, que s'obté a partir del quocient entre l'atur registrat i la població en edat de treballar (15-64 anys).

Canvis en la classificació catalana d'activitats econòmiques

El mes de gener de 2009 va entrar en vigor la nova Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAE-09) que substitueix a l'anterior classificació (CCAE-93). Aquesta actualització respon a la necessària adaptació als canvis que, des de l'any 1993 ençà, s'han anat produint en l'estructura econòmica. Entre aquest canvis es poden destacar l'aparició o l'augment de determinades activitats, que comporta l'aparició de noves categories. És el cas, per exemple, de les seccions "informació i comunicacions", "activitats professionals, científiques i tècniques" i "activitats administratives i serveis auxiliars". També es pot produir la reubicació d'algunes activitats com, per exemple, el canvi que hi ha hagut amb la "promoció immobiliària", que ha passat a ubicar-se a la categoria de "construcció", quan abans es classificava com una activitat de serveis. Així doncs, l'aplicació d'aquesta nova classificació comporta canvis en la categorització i la codificació de les activitats i comporta el trencament de les sèries estadístiques. Aquesta situació afecta només a les magnituds en les quals hi ha desagregacions de les dades per activitat econòmica, com l'afiliació a la Seguretat Social i al treball autònom, als centres de cotització i a l'atur.

Enquesta Demogràfica de Catalunya

L'Enquesta Demogràfica de Catalunya és una enquesta directa, que es va establir pel Parlament, a través de la Llei del Pla estadístic de Catalunya 2006–2009, i que es va realitzar, a través d'una entrevista personal, a una mostra representativa de població, per tal de conèixer dades demogràfiques, en relació a aspectes com l'estructura familiar, dependència, formes de convivència, fecunditat, migracions, habitatge, etcètera.

Baròmetre de la Comunicació i la Cultura

El Baròmetre de la Comunicació i la Cultura és l'estudi de mesura i anàlisi de les audiències dels mitjans de comunicació i dels consums culturals en els territoris de parla catalana. En el qüestionari recull tota una sèrie de dades socioeconòmiques de la població i llars catalanes amb un nivell de desagregació comarcal. El total de persones entrevistades és d'unes 20 mil a l'any.

Estadística territorial TIC a les llars

L'Estadística territorial TIC a les llars aporta l'obtenció d'estimacions territorials dels indicadors més importants d'equipament i ús de les TIC a les llars catalanes. Les unitats d'anàlisi són els habitatges familiars i les persones de 15 anys o més que hi resideixen. La recollida d'informació i referència dels resultats és el segon trimestre de cada any.

ÍNDEX DE TAULES, MAPES I GRÀFICS

Taula 1 Rànquing comarcal. 2003-2013.....	11
Taula 3 Puntuació obtinguda en cadascun dels factors. 2013.....	13
Taula 4 Puntuació obtinguda en cadascun dels factors (cont.). 2013.....	14
Taula 5 Posició relativa obtinguda en cadascuna de les dimensions de les comarques de la demarcació de Barcelona. 2013.....	19
Taula 5 Posició relativa obtinguda en cadascun dels indicadors de les comarques de la demarcació de Barcelona. 2013.....	20
Taula 5 Alt Penedès. Evolució de la puntuació obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2009-2013	23
Taula 6 Anoia. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013	31
Taula 7 Bages. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013	38
Taula 8 Baix Llobregat. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013	47
Taula 9 Barcelonès. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013	56
Taula 10 Berguedà. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013.....	63
Taula 11 Garraf. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013	72
Taula 12 Maresme. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013	79
Taula 13 Osona. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013.....	87
Taula 14 Vallès Occidental. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013.....	95
Taula 15 Vallès Oriental. Evolució de la posició relativa en cadascuna de les dimensions. 2009-2013	103
Mapa 1 Mapa comarcal segons la posició ocupada en l'índex. 2013	16
Gràfic 1 Puntuació obtinguda en l'índex. 2013	12
Gràfic 4 Evolució en el rànquing de les comarques de la demarcació de Barcelona. 2003-2013.....	17
Gràfic 2 Alt Penedès. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013	21
Gràfic 3 Alt Penedès. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013.....	21
Gràfic 4 Alt Penedès. Evolució en el rànquing. 2003-2013.....	23
Gràfic 5 Anoia. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013	29
Gràfic 6 Anoia. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013.....	29
Gràfic 7 Anoia. Evolució en el rànquing. 2003-2013	30
Gràfic 8 Bages. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013	36
Gràfic 9 Bages. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013.....	36
Gràfic 10 Bages. Evolució en el rànquing. 2003-2013	38
Gràfic 11 Baix Llobregat. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013.....	44
Gràfic 12 Baix Llobregat. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013	44
Gràfic 13 Baix Llobregat. Evolució en el rànquing. 2003-2013	46
Gràfic 14 Barcelonès. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013	53
Gràfic 15 Barcelonès. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013	53
Gràfic 16 Barcelonès. Evolució en el rànquing. 2003-2013	55
Gràfic 17 Berguedà. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013.....	61
Gràfic 18 Berguedà. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013	61
Gràfic 19 Berguedà. Evolució en el rànquing. 2003-2013.....	63
Gràfic 20 Garraf. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013	69
Gràfic 21 Garraf. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013.....	69
Gràfic 22 Garraf. Evolució en el rànquing. 2003-2013.....	71
Gràfic 23 Maresme. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013	77
Gràfic 24 Maresme. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013	77
Gràfic 25 Maresme. Evolució en el rànquing. 2003-2013	79

Gràfic 26 Osona. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013	85
Gràfic 27 Osona. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013	85
Gràfic 28 Osona. Evolució en el rànquing. 2003-2013.....	87
Gràfic 29 Vallès Occidental. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013.....	93
Gràfic 30 Vallès Occidental. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013	93
Gràfic 31 Vallès Occidental. Evolució en el rànquing. 2003-2013	95
Gràfic 32 Vallès Oriental. Posició obtinguda en cadascuna de les dimensions. 2013	101
Gràfic 33 Vallès Oriental. Valor de l'índex en cadascuna de les dimensions. 2013.....	101
Gràfic 34 Vallès Oriental. Evolució en el rànquing. 2003-2013.....	103

BIBLIOGRAFIA I FONTS CONSULTADES

Boix Domènech, Rafael (2010). Departament d'Innovació, Universitats i Empresa. Papers d'Economia Industrial. La indústria catalana després de la crisi. Xarxes de ciutat i localització de l'activitat industrial.

Departament d'Economia i Finances (2005). Acord estratègic per a la industrialització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana. Un model de competitivitat sostenible i solidari per a Catalunya. Informe del Consell d'Experts, Generalitat de Catalunya.

Díaz-Chao, Ángel . *Universidad Rey Juan Carlos. Torrent-Sellens, Joan. Universitat Oberta de Catalunya (2010).* ¿Pueden el uso de las TIC y los activos intangibles mejorar la competitividad? Un análisis empírico para la empresa catalana.

Diputació de Barcelona (2013). Les economies locals a la província de Barcelona. Impacte de la crisi i vocacions productives de futur per als territoris.

Economist Intelligence Unit (2009). Resilience amid turmoil Benchmarking IT industry competitiveness

Enonomist Intelligence Unit (2012). Benchmarking global city competitiveness.

Eurochambres (2007). Regional competitiveness atlas. Economic analysis. Edition 2007.

European Cluster Observatory (2010). Benchmarking regional competitiveness in the European Cluster Observatory.

European Commission (2004). Innovate for a Competitive Europe. A new Action plan for innovation.

European Commission (2008). European innovation scoreboard 2008 Comparative analysis of innovation performance.

European Commission (2011). European Competitiveness Report. 1999-2011.

European Commission (2011). European Union. Regional Policy. Working Papers. A New Regional Competitiveness Index: Theory, Methods and Findings.

European Commission (2013). EU Regional Competitiveness Index. RCI 2013.

European Commission (2014). European innovation scoreboard 2014.

European-American Bussiness Council (2011). The Atlantic Century II Benchmarking EU & U.S. Innovation and Competitiveness.

Grup de recerca en Anàlisi Quantitativa Regional (AQR) (2007). Xarxa el Perfil de la Ciutat. Indicadors d'excel·lència empresarial pels municipis de la Xarxa.

Huggins, R.; Thompson, P. Cardiff University (2013). UK competitiveness Index 2013.

Huovari, J. Kangasharju, A and Alanen, A. (2001). Constructing an index for regional competitiveness. Peelervo Economic Research Institute – Working paper No 44.

IMD (2007). World Competitiveness Yearbook 2007.

Instituto Vasco de Competitividad (2007). Indicadores y análisis de competitividad local en el País Vasco. Gobierno Vasco.

Lanvin, B; Evans, P. INSEAD (2013). The Global Talent Competitiveness Index

Moreno, D. Actíva Prospect (2014). Els sistemes d'innovació comarcals a la província de Barcelona. Elaboració d'un índex sintètic a nivell comarcal. Conceptualització, disseny i resultats pel període 2009-2012. Diputació de Barcelona.

Moreno, D. Actíva Prospect (2004). "Un cas pràctic. El Prat de Llobregat". VVAA. Deslocalització i localització d'empreses a Catalunya. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

Moreno, D.; Caprile, M. (2001). Fundació CIREM. La qualitat del treball a Catalunya en comparació a d'altres regions espanyoles i europees. Anuari Socio-Laboral de Catalunya de la UGT. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

Moreno, D.; Caprile, M. (2003). Fundació CIREM. Women in industrial research. Analysis of statistical data and good practices of companies. Comissió Europea. Direcció General de Recerca. Unitat Dona i Ciència.

Moreno, D; Pongiluppi, B. Actíva Prospect (2004-2009). Informe de conjuntura econòmica. Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès. Associació d'Empresaris del Garraf, l'Alt Penedès i el Baix Penedès (adEg). Publicació de caràcter trimestral.

National Competitiveness Council (2010). Regional Competitiveness Index of Croatia.

Observatori de Prospectiva Industrial. Generalitat de Catalunya (2010). Clústers i competitivitat: El cas de Catalunya (1993-2010)

O'mahony, M.; Van Ark, B. (ed.) (2004). EU Productivity and Competitiveness, an Industry Perspective. Can Europe Resume the Catching-up Process?. Luxembourg/GB. Office for Official Publications of the European Communities.

Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona (2000). Indicadors econòmics i territorials de la Regió Metropolitana de Barcelona.

Porter, M. E. (1990). The Competitive Advantage of Nations. New York. Free Press.

Snieska, V.; Bruneckiene, J. (2009). Measurement of Lithuanian Regions by Regional Competitiveness Index. Engineering Economics.

Sobrino, J. (2004). Competitividad territorial: ámbitos e indicadores de análisis. Economía, Sociedad y Territorio, Dossier especial: 123-183.

The Economist Intelligence Unit (2012). Benchmarking global city competitiveness.

University of Cambridge (2010). A Study on the Factors of Regional Competitiveness.

World Economic Forum. (2007). The Global Competitiveness Report 2007-2008.

Fonts:

Institut d'Estadística de Catalunya. Padró municipal d'habitants: <http://www.idescat.cat>

Institut d'Estadística de Catalunya. Anuari estadístic de Catalunya 2008: <http://www.idescat.cat>

Institut d'Estadística de Catalunya. Enquesta Demogràfica 2007: <http://www.idescat.cat>

Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Anuari estadístic 2008: <http://www10.gencat.cat/ptop>

Departament de Treball. Servei d'Estudis i Estadístiques: <http://www20.gencat.cat/treball>

Google maps: <http://maps.google.es/>

Agència de Residus de Catalunya: <http://www.arc.cat>

Anuari Econòmic La Caixa: <http://www.anuarieco.lacaixa.comunicacions.com>

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya: <http://www.fgc.net>

Renfe: <http://www.renfe.es>

Autoritat Metropolitana del Transport: <http://www.atm.cat>